

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทุนวิจัย

เงินอุดหนุนทั่วไปจากรัฐบาล ประจำปีงบประมาณ 2557

รายงานการวิจัย

บทบาทของกลุ่มธุรกิจกับการปฏิรูปทางการเมืองในพม่า

โดย

ณัฐพล ตันตระกุลทรัพย์

ขนิษฐา คันธะวิชัย

ณัฐชนิชา ตั้งวิรัตน์กร

สาทร ศรีเกตุ

กันยายน 2557

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยชิ้นนี้ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินประจำปี 2557 โดยการสนับสนุนด้านการดำเนินงานจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่เล็งเห็นความสำคัญของการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศพม่าซึ่งเป็นหนึ่งในชาติสมาชิกอาเซียนและมีความสัมพันธ์กับประเทศไทยมาเป็นเวลานานในทุกๆมิติ คณะวิจัยจึงสามารถดำเนินการวิจัยได้จนบรรลุเป้าหมาย

ในกระบวนการดำเนินงานนั้น จำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากหลายๆฝ่ายในหลายๆด้าน โดยเฉพาะกัลยาณมิตรในทางวิชาการของคณะผู้วิจัย ที่ได้ช่วยแนะนำแนวคิด มุมมอง ตลอดจนตั้งคำถามต่อข้อเสนอของคณะวิจัย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้งานวิจัยมีมุมมองที่ครอบคลุมและรอบด้านมากขึ้น ทางคณะวิจัยจึงต้องขอบพระคุณทุกฝ่ายที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังต้องขอบพระคุณคณะกรรมการตรวจรับงานวิจัยทุกท่าน ที่ได้สละเวลาพิจารณาและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ซึ่งมีส่วนสำคัญยิ่งที่ทำให้งานวิจัยสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ณัฐพล ตันตระกุลทรัพย์

ชื่อโครงการวิจัย บทบาทของกลุ่มธุรกิจกับการปฏิรูปทางการเมืองในพม่า
ชื่อผู้วิจัย ณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์/ ชนิษฐา คันระวิชัย/ ณัฐชนิชา ตั้งวีรัตน์กร/ สาทร ศรีเกตุ
เดือนและปีที่วิจัยเสร็จ กันยายน 2557

บทคัดย่อ

พม่ากำลังอยู่ในช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านจากสังคมที่มีรัฐเป็นผู้มีอิทธิพลครอบงำการกำหนดนโยบายทั้งหมด สู่สังคมที่กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆสามารถเข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบายมากขึ้น หนึ่งในเครือข่ายกระบวนการทางนโยบายที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่กลุ่มธุรกิจต่างๆที่เติบโตอย่างเข้มแข็งในสมัยรัฐบาลเผด็จการโดยมีบทบาทในฐานะเครื่องมือทางนโยบายของรัฐ และปัจจุบันกลายเป็นกลไกสำคัญในการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศ โดยกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ได้ปรับบทบาทไปตามบริบททางการเมืองที่เปลี่ยนไป โดยการขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ไปยังกลุ่มทางการเมืองอื่นๆ ดำเนินการขยายเครือข่ายธุรกิจร่วมกับทุนต่างชาติ ตลอดจนเข้ามามีส่วนในกระบวนการกำหนดนโยบายเองในเวทีการเมือง การปรับตัวดังกล่าวทำให้กลุ่มธุรกิจมีอิทธิพลในการกำหนดนโยบายเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจแบบเสรีนิยมสามารถขยายตัวในพม่าได้อย่างรวดเร็ว

ความเปลี่ยนแปลงในกระบวนการเชิงนโยบายดังกล่าว ส่งผลโดยตรงต่อกระบวนการประชาธิปไตยในพม่า โดยกลุ่มธุรกิจเป็นตัวแสดงที่มีบทบาทสำคัญทั้งในฐานะของเครือข่ายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มอำนาจเดิม ตลอดจนมีบทบาทในการผลักดันการขยายตัวของเสรีนิยม ที่จะช่วยเปลี่ยนผ่านสังคมสู่ภาวะทันสมัยที่จะเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยในอนาคต อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเสรีนิยมในพม่ามีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมของการพัฒนาระหว่างคนกลุ่มต่างๆในประเทศมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในระยะยาวได้เช่นกัน

Project Title THE ROLE OF BUSINESS GROUPS TOWARD POLITICAL REFORMATION IN
MYANMAR

Name of Investigators Nattapon Tantrakoonsab/ Khanidtha Kanthavichai/
NatnichaTuangvirutkorn/ Sadhorn Srigate

Year September 2014

Abstract

This research showed that Myanmar was in a period of transition, from a society that state dominated all policy making process, to a society that all interest groups were able to take part in the policy making. Business groups, which developed strongly in the period of military junta government, had a role as state's policy tools, and became the important machine for Myanmar's economic reforms nowadays. These business groups changed their role depending on political context by expanding network to other political groups. They also expanded business network with foreign investors, along with taking part in policy making by entering into politics. The adjustment as such brought about the rapid growing of liberal economics in Myanmar.

The changes in the policy procedures above had a direct influence on Democracy in Myanmar. The Business groups played the significant role as a network which kept benefit for the old power group, and also played the important role in pushing the expansion of liberal economics, which will transit society to the modernity, which would be an important base of Democracy development in the future. However, the spreading of Liberalism Economics in Myanmar tended to have inequality of Development among peoples in the country, and this would also give negative impact on Democracy Development in the long run.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	i
บทคัดย่อภาษาไทย	ii
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	iii
สารบัญ	iv
สารบัญตาราง	vi
สารบัญแผนภาพ	vii
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	2
1.3 การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดของการวิจัย	3
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย	8
1.6 ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ	9
บทที่ 2 เศรษฐกิจกับการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองใหม่	10
2.1 การพัฒนาเศรษฐกิจกับเสถียรภาพของระบอบเผด็จการ	14
2.2 เอกภาพของประเทศกับการพัฒนาในช่วงการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง	20
2.3 อนุกรม (Timing and sequencing) ของปัจจัยที่นำไปสู่การเลือกตั้งในปี 2010	27
บทที่ 3 บทบาทกลุ่มธุรกิจพม่าภายใต้โครงสร้างการเมืองแบบเผด็จการ	30
3.1 โครงสร้างผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) ในเศรษฐกิจพม่า	31
3.2 ลักษณะของกลุ่มธุรกิจในโครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองพม่า	37
3.3 บทบาทของกลุ่มธุรกิจและความสัมพันธ์กับรัฐ	44

	หน้า
บทที่ 4	
บทบาทกลุ่มธุรกิจพม่าในช่วงการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง	53
4.1 สภาพแวดล้อมใหม่ภายใต้กระแสการปฏิรูป	53
4.2 การปรับตัวของกลุ่มธุรกิจภายใต้กระแสการปฏิรูป	59
4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในช่วงเปลี่ยนผ่าน	64
บทที่ 5	
การขยายตัวของเสรีนิยมใหม่กับการเติบโตของกลุ่มธุรกิจพม่า	68
5.1 การลงทุนจากต่างประเทศกับการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง	68
5.2 การผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตรของชาติตะวันตกกับการปฏิรูปเศรษฐกิจ	70
5.3 กลุ่มธุรกิจพม่าในกระแสเสรีนิยมใหม่	77
5.4 บทบาทรัฐในฐานะอุปสรรคต่อการขยายตัวของเสรีนิยมใหม่	81
5.5 บทบาทภาคประชาสังคมกับกระแสเสรีนิยมใหม่	85
บทที่ 6	
บทบาทกลุ่มธุรกิจพม่ากับการพัฒนาประชาธิปไตย	88
6.1 การเกิดขึ้นของกลุ่มธุรกิจกับการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง	89
6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจกับรัฐภายใต้ต้นนโยบายปฏิรูป	93
6.3 เสรีนิยมทางเศรษฐกิจกับการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า	95
รายการอ้างอิง	98
ภาคผนวก ประวัติกลุ่มธุรกิจ	106

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงลักษณะของการเมืองเปรียบเทียบระหว่างช่วงก่อนการเลือกตั้งปี 2010 กับช่วงหลังการเลือกตั้งปี 2010	13
2	แสดงการเปลี่ยนแปลงของขนาดการจ้างงานของโรงงานขนาดต่างๆตั้งแต่ปี 1990-1998	18
3	แสดงสถานการณ์เศรษฐกิจมหภาคของพม่าตั้งแต่ปี 1990-1997	30
4	แสดงโครงสร้างสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ แยกตามลักษณะของผู้ลงทุนตั้งแต่ปี 1992-1998 (หน่วย: ล้านจ๊าด)	32
5	แสดงตัวอย่าง SEEs ที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจพม่าแยกตาม กระทรวง	34
6	แสดงรายชื่อกิจการ SME ที่มีขนาดใหญ่ 10 อันดับแรกของพม่า	36

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	แสดงรายได้ต่อหัวเปรียบเทียบรายประเทศตั้งแต่ปี 1950-1995	15
2	แสดงมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศแยกรายภาคธุรกิจ (ล้านเหรียญสหรัฐ)	17
3	แสดงพื้นที่สัมปทานป่าไม้ การเคลื่อนที่ของกองทัพพม่า และประชากรที่ถูกบังคับโยกย้ายถิ่น	21
4	แสดงถิ่นที่อยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์เทียบกับแหล่งทรัพยากรธรรมชาติในพม่า	25
5	แสดงตัวเลขเศรษฐกิจที่ชี้ให้เห็นการเติบโตของเศรษฐกิจพม่าในช่วงปี 2009-2014	76
6	แสดงจำนวนโครงการการลงทุนที่อยู่ภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ แยกตามลักษณะของผู้ลงทุนตั้งแต่ปี 1990-2011	83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมโดยทั่วไปมักจะเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับเครือข่ายทางสังคมผ่านการแสดงออกในรูปของอำนาจด้านนโยบาย โดยในด้านหนึ่งรัฐจะอ้างอำนาจตามกฎหมายผูกขาดการกำหนดและบังคับใช้กฎหมายที่มีผลกระทบต่อสังคม ในขณะที่อีกด้านหนึ่งประชาชนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มในสังคมก็พยายามที่จะอาศัยสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมเครือข่ายความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างกัน รวมทั้งสิทธิเสรีภาพทางการเมืองของตนเป็นพลังอำนาจในการผลักดันหรือต่อรองกับรัฐ ให้ดำเนินนโยบายจัดระเบียบทางสังคมที่สอดคล้องหรือตอบสนองต่อผลประโยชน์ของตน ซึ่งกรอบการพิจารณาความสัมพันธ์ดังกล่าวมักจะพิจารณาในประเด็นที่ว่า ฝ่ายใดเป็นผู้มีอิทธิพลครอบงำการกำหนดนโยบายมากกว่าและเครือข่ายของนโยบายมีลักษณะอย่างไร¹ สำหรับประเทศพม่าแล้วความสัมพันธ์ที่ผ่านมาโดยเฉพาะในช่วงหลังปี 1962 ที่กองทัพยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนและเข้าปกครองประเทศนั้น สามารถกล่าวได้ว่ารัฐบาลมีบทบาทในการกำหนดนโยบายทั้งในทางการเมืองและในทางเศรษฐกิจอย่างเบ็ดเสร็จ ทำให้เกิดการลักษณะรวมศูนย์ในทางการเมืองที่กองทัพเป็นผู้กำหนดนโยบายโดยมีฐานกองกำลังสนับสนุนการดำเนินนโยบายต่าง ๆ รวมถึงในทางเศรษฐกิจที่หันมาใช้แนวทางสังคมนิยมและยึดกิจการต่างๆของเอกชนเข้ามาเป็นของรัฐและดำเนินการโดยการวางแผนจากส่วนกลาง ดังนั้น กลุ่มต่างๆในสังคมจึงเป็นได้เพียงกลไกในการดำเนินนโยบายของรัฐ หรือเป็นผู้รับผลจากนโยบายต่างๆเท่านั้น

อย่างไรก็ดี เมื่อรัฐบาลทหารจัดให้มีการเลือกตั้งในปี 2010 และมีรัฐบาลพลเรือนขึ้นบริหารประเทศ ก็พบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมอย่างน่าสนใจ และส่งผลกระทบในแง่ที่จะทำให้อำนาจในการวางแผนนโยบายและการบังคับใช้กฎหมายต่างๆของรัฐ รวมทั้งพลังผลักดันของประชาชนที่มีต่อการจัดระเบียบสังคมผันแปรไป หรืออาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมที่เปลี่ยนไปนี้ได้แสดงออกในรูปของกระบวนการเชิงนโยบายที่เปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงนี้อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นในด้านรูปแบบของการปกครองที่มีฝ่ายต่างๆเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ทั้งประชาชนทั่วไปที่เข้ามามีส่วนร่วมผ่านคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง หรือกลุ่มการเมืองต่างๆที่สามารถเข้ามาต่อรองผลประโยชน์ผ่านกลไกของสภา เป็นต้น

กระบวนการเชิงนโยบายที่เปลี่ยนไปนี้จะมากจะน้อยก็ได้สร้างพื้นที่ให้กลุ่มต่างๆในสังคมได้เติบโตและเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบายหลายกลุ่ม ทั้งการขยายตัวของภาคประชาสังคมอย่าง

¹ อนุสรณ์ ลีหมณี. รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง: การพิจารณาในเชิงอำนาจ นโยบาย และเครือข่ายความสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2542. หน้า 9

รวดเร็ว โดยมีเป้าประสงค์หลากหลายทั้งเพื่อการทำกิจกรรมทางสังคมในลักษณะการสังคมสงเคราะห์ ตลอดจนกลุ่มที่เคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอำนาจรัฐและอำนาจทุน หรือการเคลื่อนไหวของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในการต่อรองกับรัฐทั้งในรูปพรรคการเมืองและขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมในรูปแบบต่างๆ และหนึ่งในกลุ่มที่ขยายบทบาทในกระบวนการเชิงนโยบายได้อย่างน่าสนใจภายหลังการเลือกตั้งในปี 2010 ก็ได้แก่กลุ่มธุรกิจต่างๆในพม่า โดยกลุ่มธุรกิจเหล่านี้แต่เดิมก็ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายอยู่แล้วไม่น้อย ในรูปของการเป็นที่ปรึกษาใกล้ชิดและผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ และภายใต้นโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจสู่ลักษณะที่เป็นเสรีนิยมมากขึ้นประกอบกับการหลั่งไหลเข้ามาของทุนต่างชาติ ก็ทำให้กลุ่มธุรกิจพม่าเริ่มมีบทบาทมากขึ้นเรื่อยๆ และมีแนวโน้มว่าจะกลายเป็นกลุ่มสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของรัฐเสรีนิยมที่กลุ่มธุรกิจจะมีบทบาทสูงหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่มี “อภิสิทธิ์” (privileges) ในกระบวนการเชิงนโยบาย²

บทบาทของกลุ่มธุรกิจนี้ผู้วิจัยได้นำมาเชื่อมโยงกับกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของพม่า ในแง่ที่ว่าบทบาทของกลุ่มธุรกิจที่กำลังขยายตัวนี้จะมีทิศทางในเชิงสนับสนุนหรือเป็นอุปสรรคต่อกระบวนการปฏิรูปและการเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากกลุ่มธุรกิจถือได้ว่าเป็นผู้แสดง (Actor) ที่สำคัญในระบบเศรษฐกิจซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการพิจารณากระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยภายใต้คำถามที่ว่า “การปฏิรูปเศรษฐกิจทำงานร่วมกับประชาธิปไตยอย่างไร”³ ซึ่งเป็นประเด็นการศึกษาที่สำคัญหนึ่งในการศึกษาเรื่องกระบวนการประชาธิปไตย ที่อยู่บนฐานคิดที่ว่า การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจเป็นส่วนสำคัญหนึ่งของคลื่นการเป็นประชาธิปไตย⁴ การเชื่อมโยงดังกล่าวนี้นอกจากจะทำให้เห็นแนวโน้มทางเศรษฐกิจและการเมืองของพม่าในอนาคตแล้ว จึงยังช่วยทำความเข้าใจกับบทบาทของกลุ่มธุรกิจในช่วงของการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง ที่จะช่วยต่อยอดในทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาในประเด็นเรื่องกระบวนการประชาธิปไตย (Democratization) ในอีกแง่หนึ่งด้วย

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) ศึกษาพัฒนาการและโครงสร้างเศรษฐกิจพม่าอันส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
- 2) ศึกษาลักษณะและพัฒนาการของบทบาทกลุ่มธุรกิจที่สำคัญในพม่า
- 3) ศึกษาบทบาทของกลุ่มธุรกิจพม่าในโครงสร้างทางการเมืองและเศรษฐกิจที่กำลังเปลี่ยนแปลง
- 4) วิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจเปรียบเทียบก่อนและหลังการเลือกตั้งในปี 2010

² Lindblom, C. E. (1977). *Politics and markets: the world's political economic systems*. New York: Basic Books, pp.175

³ Sullivan, J.D. *Democratization and business interest*. *Journal of Democracy*. Volume 5, Number 4, October 1994: 146-160. pp.146

⁴ Bernhagen, P., “Democracy Business and the economy”, pp.107 in Haerpfer, Christian W. (2009). *Democratization*. Oxford: Oxford University Press.

- 5) วิเคราะห์ผลกระทบของการเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจต่อกระบวนการประชาธิปไตย (Democratization) ในพม่า

1.3 การทบทวนวรรณกรรมและกรอบแนวคิดของการวิจัย

แนวทางในการศึกษาที่ใช้ผู้วิจัยใช้เป็นแนวทางแบบการเมืองเปรียบเทียบที่ให้ความสำคัญกับการศึกษาวิเคราะห์แบบแผนและกระบวนการที่เกิดขึ้นในระบบการปกครองของประเทศต่างๆ โดยใช้รูปแบบการศึกษารายประเทศและมุ่งศึกษาในประเด็นกระบวนการประชาธิปไตย (democratization) ที่เกิดขึ้นในพม่า โดยมีกรอบการวิเคราะห์ที่พิจารณาว่าบทบาทของกลุ่มธุรกิจพม่านี้ส่งผลอย่างไรต่อกระบวนการประชาธิปไตยพม่า โดยการวิเคราะห์ดังกล่าวจะเน้นการพิจารณาที่ลักษณะของความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างรัฐกับสังคมซึ่งแสดงออกมาในกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะเป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็นระหว่างรัฐกับสังคม หรือระหว่างกลุ่มคนในสังคม โดยฝ่ายที่มีอำนาจเหนือกว่ามักจะผลักดันให้การกำหนดนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติของรัฐสอดคล้องหรือเอื้อต่อความต้องการของตนได้มากกว่าฝ่ายตรงข้ามเสมอ โดยความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังกล่าวนี้มักถูกพิจารณาในประเด็นปัญหาว่าฝ่ายใดหรือกลุ่มใดมีอิทธิพลครอบงำการกำหนดนโยบายของรัฐ รวมถึงรัฐเองได้แสดงบทบาทในการจัดระเบียบสังคมอย่างไร และลักษณะเหล่านี้มีผลวัดอย่างไร⁵ การวิจัยจะใช้การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมก่อนในเบื้องต้น เพื่อนำมาตอบคำถามเกี่ยวกับการพัฒนาประชาธิปไตย หรือใช้ในการอธิบายทางเลือกของกลุ่มธุรกิจในการสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจกับรัฐในรูปแบบต่างๆ ในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน

พลวัตของความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในช่วงการเปลี่ยนผ่านนี้สามารถชี้ให้เห็นถึงทิศทางการพัฒนาของประชาธิปไตยในพม่าไม่มากนักน้อย โดยการพิจารณาพลวัตของความสัมพันธ์ดังกล่าวผู้เขียนได้ใช้กรอบการวิเคราะห์ภาคีรัฐ-สังคม (corporatism) ที่ให้ความสำคัญกับการพิจารณาทบทวนของกลุ่มหรือสมาคมในแง่ที่เป็นการถ่วงดุลอำนาจรัฐ และเน้นเป้าหมายในการสร้างผลประโยชน์ของส่วนรวม โดยมองว่าเป็นกลไกทางนโยบายที่จะสร้างความประสานสอดคล้องระหว่างผลประโยชน์ทั้งหลายในสังคม โดยกลุ่มหรือสมาคมดังกล่าวจะเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจในกระบวนการดำเนินนโยบายในลักษณะของการเข้าไปมีส่วนช่วยรัฐในการวางนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยบทบาทจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมระหว่างรัฐ

⁵ อนุสรณ์ ลิมมณี. รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง: การพิจารณาในเชิงอำนาจ นโยบาย และเครือข่ายความสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2542. หน้า 9-10

กับสมาคมธุรกิจที่แตกต่างกันไประหว่างภาครัฐ-สังคมในสังคมประชาธิปไตยและภาครัฐ-สังคมในสังคมเผด็จการ⁶

อย่างไรก็ดี เนื่องจากกลุ่มธุรกิจเหล่านี้เป็นเสมือนกลไกในภาระหน้าที่ที่สำคัญของรัฐบาล อาทิ การรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การลดอัตราการว่างงาน หรือการเติบโตของรายได้ประชาชน เป็นต้น ซึ่งรัฐบาลจะสามารถบรรลุเป้าหมายในทางเศรษฐกิจเหล่านี้ได้มากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับการควบคุมธุรกิจของเอกชนเหล่านี้ การตัดสินใจของกลุ่มธุรกิจจึงส่งผลกระทบต่อผลงานทางด้านเศรษฐกิจของรัฐบาล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความชอบธรรมและเสถียรภาพของรัฐบาลโดยตรง ดังนั้น นโยบายของรัฐจึงมักจะเอื้อให้การเติบโตของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ อีกทั้งกลุ่มธุรกิจที่สำคัญยังมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายต่าง ๆ ผ่านการเป็นคณะกรรมการในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐด้วย ยังผลให้นโยบายของหน่วยงานภาครัฐมักปรับให้เข้ากับความต้องการของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ รัฐจึงอาจตกอยู่ใต้อำนาจครอบงำของกลุ่มธุรกิจได้⁷ ดังนั้น กลุ่มธุรกิจจึงถือเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญและสามารถเป็นเครื่องชี้วัดการพัฒนาประชาธิปไตย โดยเฉพาะในประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมซึ่งพม่ากำลังพัฒนาไปในทิศทางเดียวกันนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและกลุ่มธุรกิจที่เกิดขึ้นในช่วงการปฏิรูปสู่เศรษฐกิจเสรีนิยมในปัจจุบัน อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเลือกตั้งในปี 2010 นี้ ส่งผลให้ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจเปลี่ยนแปลงไป โดยกลุ่มธุรกิจได้มีอำนาจในการกำหนดนโยบายมากขึ้นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม รวมถึงมีพื้นที่ในการกำหนดกรอบทิศทางงานของตนเองที่เป็นอิสระมากขึ้น ซึ่งเป็นการเปลี่ยนผ่านของลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมจากภาครัฐ-สังคมโดยรัฐ (state corporatism) ไปสู่ภาครัฐ-สังคมโดยสังคม (societal corporatism) ที่องค์กรผลประโยชน์จะมีความเป็นอิสระและบทบาทสูงในการกำหนดนโยบายทุกระดับ โดยผลประโยชน์ขององค์กรจะถูกนำไปพิจารณาอย่างจริงจัง และรัฐไม่สามารถบงการให้องค์กรผลประโยชน์ตัดสินใจตามความต้องการของตนได้ เพราะความชอบธรรมของรัฐเองก็ขึ้นอยู่กับการดำเนินการขององค์กรเหล่านี้ว่าจะช่วยให้รัฐบรรลุเป้าหมายได้หรือไม่ ซึ่งภาครัฐ-สังคมในลักษณะนี้จะปรากฏอยู่ในสังคมประชาธิปไตย⁸ แม้ปัจจุบันอาจไม่สามารถพูดได้ว่าพม่าเป็นภาครัฐ-สังคมโดยสังคมแบบเต็มรูป หากแต่พลวัตดังกล่าวก็สามารถสะท้อนทิศทางของการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าได้

อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมามีประเด็นสำคัญในการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในช่วงการเปลี่ยนผ่านมักจะอยู่ภายใต้คำถามที่ว่านักธุรกิจหรือสมาคมธุรกิจ มีท่าทีต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยอย่างไร และปัจจัยอะไรที่ทำให้นักธุรกิจหรือสมาคมธุรกิจเลือกขอระบอบการปกครอง

⁶ อนุสรณ์ ลีมนมณี. ทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองยุคปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531, หน้า 59-62

⁷ เฟิ่งอ๋าง, หน้า 121-126

⁸ เฟิ่งอ๋าง, หน้า 63

ระบอบใดระบอบหนึ่ง รวมถึงคำถามที่ว่าทำอย่างไรให้การปฏิรูปเศรษฐกิจสู่เสรีนิยมของประเทศประสบความสำเร็จ เป็นต้น การศึกษาส่วนใหญ่ที่มักศึกษาจากปรากฏการณ์ในยุโรปตะวันออกและละตินอเมริกามักพบว่าในขั้นตอนการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยนั้นกลุ่มธุรกิจที่ได้ประโยชน์จากลักษณะทางการเมืองในระบบเดิมมีแนวโน้มที่จะเสียประโยชน์ในการปฏิรูปเศรษฐกิจสู่เสรีนิยม และจะกลายเป็นพลังที่สำคัญในการต่อต้านการพัฒนาประชาธิปไตย แต่ Boix (2003) พบข้อยกเว้นว่าประเทศที่มีการกระจายรายได้ต่ำกลุ่มธุรกิจมักจะสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย ในขณะที่การศึกษาของ Bellin (2000) พบว่ากลุ่มธุรกิจในประเทศกำลังพัฒนามักกลายเป็นผู้สนับสนุนประชาธิปไตยไปโดยปริยาย เนื่องจากเห็นว่าผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนเริ่มแตกต่างจากผลประโยชน์ของระบอบเผด็จการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะการเข้ามาของทุนต่างชาติว่ามีแนวโน้มที่จะร่วมมือหรือแข่งขันกับกลุ่มธุรกิจท้องถิ่น⁹

การศึกษาบทบาทของกลุ่มธุรกิจในช่วงของการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวมักอยู่ในขอบข่ายประเด็นเกี่ยวกับการปฏิรูปเศรษฐกิจกับการพัฒนาทางการเมือง โดยมุ่งทำความเข้าใจว่าการปฏิรูปเศรษฐกิจมีบทบาทอย่างไรในประชาธิปไตย ซึ่งการศึกษาโดยทั่วไปมักจะพบข้อสรุปที่ว่ากฎแห่งความสำเร็จที่จะทำให้สามารถเกิดการเปลี่ยนผ่านได้แก่ลักษณะของกลยุทธ์ที่ใช้ในการปฏิรูปเศรษฐกิจ ซึ่ง Sullivan ได้ชี้ว่ากรอบการศึกษาในลักษณะดังกล่าวมีข้อบกพร่องหลายประการ เช่น การมองกลุ่มธุรกิจทุกกลุ่มเป็นตัวแสดงที่เป็นหนึ่งเดียวกัน โดยมีคำอธิบายกลุ่มธุรกิจที่ค่อนข้างจำกัดคือเป็นนักธุรกิจที่แนบแน่นกับระบอบเดิม (Crony) หรือไม่ รวมถึงมักมองในลักษณะชั่วคราวระหว่างกิจการที่ถูกแปรรูป (privatized) หรือไม่ หรือการมองแบ่งแยกระหว่างธุรกิจในกับนอกรอบกฎหมาย เป็นต้น ซึ่ง Sullivan เสนอว่ากรอบการพิจารณาที่เหมาะสมควรจะเป็นการพิจารณาถึงการเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการเชิงนโยบายและลักษณะการแสดงบทบาทในกระบวนการดังกล่าวมากกว่า ผ่านการรวมตัวของกลุ่มธุรกิจที่เข้มแข็งและมีกฎหมายรองรับ รวมถึงการมีบทบาทในการผลักดันการออกกฎระเบียบต่างๆที่สะท้อนให้เห็นพลังของกลุ่มธุรกิจในกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งหากอยู่ภายใต้การครอบงำโดยรัฐกลุ่มธุรกิจก็มีแนวโน้มที่จะเป็นเพียงเครื่องมือทางนโยบายเท่านั้น สะท้อนถึงดุลอำนาจของรัฐที่มีอยู่เหนือสังคม ซึ่งการลดดุลอำนาจของรัฐลงก็โดยการผลักดันการปฏิรูปเศรษฐกิจผ่านการปฏิรูปโครงสร้างสถาบัน การบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพ ความโปร่งใสของข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการเพิ่มผลิตภาพของแรงงาน¹⁰

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในช่วงเปลี่ยนผ่านในพม่าที่ผ่านมาเมื่ออยู่ไม่มากนัก โดยชิ้นแรกได้แก่ Business conglomerates in the context of Myanmar's

⁹ Bernhagen, P., "Democracy Business and the economy", pp.119-120 in Haerpfer, Christian W. (2009). Democratization. Oxford: Oxford University Press. pp.120

¹⁰ Sullivan, J. D. (1994). Democratization and business interests. Journal of Democracy, 5(4), 146-160.

economic reform โดย Aung Min¹¹ และ Toshihiro Kudo¹² เพื่อที่จะตอบคำถามว่ากลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีบทบาทอย่างไรในโครงสร้างเศรษฐกิจพม่า โดยสิ่งที่พยายามอธิบายก็คือปัจจัยที่ทำให้กลุ่มธุรกิจประสบความสำเร็จ นั่นก็คือสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง การติดต่อกับหุ้นส่วนต่างชาติ และความสามารถของกลุ่มธุรกิจเอง การปฏิรูปเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทำให้กลุ่มธุรกิจได้ประโยชน์จากการร่วมลงทุนกับทุนต่างชาติที่หลั่งไหลเข้ามามากขึ้น แต่ก็นำไปสู่แรงกดดันในหลายลักษณะ ทั้งการมีรายชื่ออยู่ในบัญชีดำบาตรของสหรัฐฯที่เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพิจารณาร่วมทุนของต่างชาติ การแข่งขันที่เพิ่มมากขึ้นในตลาดเสรี การตรวจสอบการทำงานอย่างใกล้ชิดจากสื่อ ตลอดจนแผนนโยบายรัฐที่เปลี่ยนแปลงไปที่ทำให้กลุ่มธุรกิจสูญเสียอภิสิทธิ์ต่างๆมากมาย ข้อจำกัดต่างๆเหล่านี้ทำให้กลุ่มธุรกิจเลือกที่จะใช้วิธีการปรับตัวทั้งในด้านภาพลักษณ์ตลอดจนบทบาทในทางเศรษฐกิจให้สอดคล้องกับโครงสร้างใหม่¹³ โดยงานชิ้นนี้มองว่ากลุ่มธุรกิจเหล่านี้เป็นเพียงกลไกการแสวงประโยชน์ทางเศรษฐกิจของกลุ่มการเมือง และเป็นฝ่ายต้องพึ่งพารัฐในการดำเนินธุรกิจ สอดคล้องกับงานของ Toshihiro Kudo อีกชิ้นหนึ่งเรื่อง Industrial policies and the development of Myanmar's industrial sector in the transition to a market economy ที่อธิบายปัญหาการขยายตัวของเศรษฐกิจพม่า ที่มองว่ารัฐยังคงพยายามมีบทบาทในทางเศรษฐกิจอยู่ ผ่านบทบาทของรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นแกนหลักของระบบเศรษฐกิจพม่ามาแต่เดิม อีกทั้งยังได้เพิ่มจำนวนและขยายบทบาทมากยิ่งขึ้น เอกชนท้องถิ่นจึงต้องเผชิญกับความยากลำบากในการแข่งขันกับวิสาหกิจของรัฐ ประกอบกับความล้มเหลวของรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวมนั้นเป็นไปอย่างจำกัด¹⁴

ในขณะที่งานอีกชิ้นก็คือ Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization โดย Stuart Larkin¹⁵ กลับมองว่ากลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ หรือที่เรียกว่า “Biz-15” เป็นกลุ่มที่มีบทบาทอยู่ในกระบวนการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจของรัฐตั้งแต่ช่วงทศวรรษที่ 1990 โดยรัฐต้องพึ่งพาความสามารถของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ในการผลักดันโครงการต่างๆให้สามารถสำเร็จลุล่วง โดยได้การตอบแทนจากรัฐเป็นใบอนุญาตสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติและ การนำเข้า-ส่งออก รวมถึงการได้รับอภิสิทธิ์ในการอยู่เหนือกฎระเบียบต่างๆของรัฐที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจ กลุ่มธุรกิจเหล่านี้จึงสามารถสะสมทุนและขยายเครือข่ายธุรกิจครอบคลุมอุตสาหกรรมต่างๆ และมีบทบาทหลักในการ

¹¹ นักวิจัยด้านเศรษฐกิจพม่า ประจำ Myanmar Marketing Research & Development Co. Ltd, Myanmar

¹² นักวิจัยเชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการเมืองพม่า ประจำ Institute of Developing Economies, Japan External Trade Organization, Japan

¹³ Min, A., & Kudo, T. Business Conglomerates in the Context of Myanmar's Economic Reform. pp.138

¹⁴ Toshihiro, K. “Industrial policies and the development of Myanmar's industrial sector in the transition to a market economy” pp.66-102 in The economic transition in Myanmar after 1988 edited by Fujita, K., Mieno, F. and Okamoto, I. Singapore: NUS press, 2009.

¹⁵ อดีตที่ปรึกษาอิสระด้านนโยบายและการลงทุนในพม่า ปัจจุบันเป็นนักวิจัยรับเชิญประจำ Institute of Southeast Asian Studies (ISEAS)

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพม่าในช่วงก่อนการเลือกตั้ง¹⁶ โดยเหตุผลที่รัฐจำเป็นต้องพึ่งพากลุ่มธุรกิจเหล่านี้ Ian Brown ก็ได้ชี้ให้เห็นในหนังสือเรื่อง *Burma's Economy in the Twentieth Century* ว่า รัฐได้พยายามปฏิรูปเศรษฐกิจสู่ระบบเสรีตั้งแต่ต้นทศวรรษที่ 1990 หากแต่ผู้ประกอบการในพม่าส่วนใหญ่ยังขาดศักยภาพและรัฐยังต้องคอยประคับประคองการดำเนินงานของผู้ประกอบการอยู่ มีเพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้นที่มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจที่แท้จริงรัฐจึงต้องพึ่งพาให้กลุ่มเหล่านี้ดำเนินโครงการขนาดใหญ่ต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ¹⁷ ดังนั้น เมื่อมองในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจจึงค่อนข้างแนบแน่นและมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกัน อย่างไรก็ตาม Larkin ได้ชี้ให้เห็นถึงความเสี่ยงของความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าว ซึ่งมาจากการต่อสู้ของกลุ่มการเมืองที่จะส่งผลให้กลุ่มธุรกิจต้องประสบปัญหาเมื่อกลุ่มการเมืองที่ตนสัมพันธ์ด้วยหมดอำนาจลง ทำให้กลุ่มธุรกิจต้องการที่จะให้มีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมือง และมีแนวโน้มที่จะสนับสนุนการเปลี่ยนผ่าน¹⁸

อย่างไรก็ดี งานวิจัยดังกล่าวมักเป็นเพียงการให้ภาพในเชิงโครงสร้างและให้น้ำหนักกับบทบาทของผู้กระทำการไม่มากนัก ทำให้การพิจารณากลุ่มธุรกิจเกิดข้อจำกัดในแง่ที่มองกลุ่มธุรกิจว่ามีลักษณะเหมือนกันทุกกลุ่มซึ่งเป็นข้อบกพร่องสำคัญที่มักพบในการศึกษาในประเด็นนี้ตามที่ Sullivan ได้ชี้ให้เห็นงานวิจัยชิ้นนี้นอกจากจะอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในเชิงโครงสร้างแล้ว ยังได้เน้นการทำความเข้าใจกับกลุ่มธุรกิจเป็นรายกลุ่ม เพื่อที่จะเห็นลักษณะความสัมพันธ์ในเชิงเปรียบเทียบแล้วนำไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ตีพิมพ์บทความวิชาการในวารสารวิชาการ
- เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานรัฐที่ต้องดำเนินงานเกี่ยวข้องกับประเทศพม่า อาทิ กระทรวงต่างประเทศ สภาความมั่นคงแห่งชาติ กองทัพบก กระทรวงพาณิชย์ ตลอดจนภาคธุรกิจเอกชนที่มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับประเทศพม่า
- การเผยแพร่บทความวิชาการในสื่อประเภทต่างๆ อาทิ หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ เว็บไซต์ www.thaiworld.com เว็บไซต์ www.Mekongchula.com เป็นต้น

¹⁶ Larkin, S. (2012). *Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization*. Accessed August, 5. pp.46

¹⁷ Brown, I. (2013). *Burma's Economy in the Twentieth Century*. Cambridge University Press. pp.180

¹⁸ Larkin, S. (2012). *Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization*. Accessed August, 5. pp.46

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยรวบรวมข้อมูลจากการค้นคว้า เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายการปฏิรูปของรัฐบาล อาทิ รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับใหม่ นโยบายการส่งเสริมการลงทุน นอกจากนี้ ยังศึกษาข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประวัตินักธุรกิจคนสำคัญของพม่าผ่านข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะสิ่งพิมพ์พม่า เช่น The new light of Myanmar, Myanmar time, Irrawaddy, Mizzima, DVB รวมถึงศึกษาจากเอกสารที่สามารถหาได้จากแหล่งต่างๆ เช่น จากเอกสาร ตำรา หนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ รายงานวิจัย บทความวิจัย เป็นต้น โดยข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มธุรกิจ ซึ่งได้จำกัดขอบเขตความหมายไว้ว่า หมายถึง การรวมตัวของบริษัทตั้งแต่ 2 บริษัทขึ้นไป ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจหลายประเภท มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่มีบริษัทแม่และบริษัทลูก กลุ่มธุรกิจโดยทั่วไปมักจะเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจหลากหลายสาขา (multi-industry) และมีเครือข่ายครอบคลุมหลายประเทศ (multi-national) กลุ่มธุรกิจในพม่าส่วนใหญ่มีลักษณะหลากหลายในประเภทธุรกิจแต่ส่วนใหญ่แล้วจะมีเครือข่ายจำกัดอยู่เฉพาะในประเทศ ปัจจุบันพม่ามีบริษัททั้งหมดอย่างน้อยราว 30,000 บริษัท แต่ที่เรียกได้ว่าเป็นกลุ่มธุรกิจมีอยู่ราว 30 กลุ่มเท่านั้น¹⁹

อย่างไรก็ดี งานวิจัยชิ้นนี้จะไม่ศึกษากลุ่มธุรกิจทุกกลุ่มในพม่า หากแต่จะเลือกศึกษาเพียงบางกลุ่ม โดยเลือกเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจพม่า ดูจากอันดับการจ่ายภาษีสูงสุด 30 อันดับแรกในปีงบประมาณ 2011 ซึ่งเป็นรายชื่อจากกระทรวงการเงินพม่า รวมถึงชื่อเสียงอันเนื่องมาจากบทบาทในแง่ต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคมโดยรวมโดยพิจารณาจากพื้นที่ในสื่อสาธารณะต่างๆ ทั้งสื่อในประเทศและสื่อต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังเลือกจากกลุ่มธุรกิจที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีดำของสหรัฐฯ ที่ระบุว่ามีความสัมพันธ์กับระบอบทหาร ซึ่งเป็นรายชื่อที่เผยแพร่โดย U.S. Campaign for Burma ในปี 2011 นอกจากนี้การเลือกยังพิจารณาเลือกกลุ่มที่มีลักษณะเป็นตัวแทนครอบคลุมลักษณะต่างๆ ของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ในพม่า รวมแล้วทั้งหมด 10 กลุ่ม ได้แก่

- กลุ่ม Asia World ก่อตั้งโดย Tun Myint Naing
- กลุ่ม Eden ก่อตั้งโดย Chit Khaing
- กลุ่ม Htoo ก่อตั้งโดย Tay Za
- กลุ่ม International Group of Entrepreneur (IGE) ก่อตั้งโดย Pyi Aung และ Nay Aung
- กลุ่ม Kanbawza ก่อตั้งโดย Aung Ko Win
- กลุ่ม Max Myanmar ก่อตั้งโดย Zaw Zaw
- กลุ่ม Myint & Association ก่อตั้งโดย Moe Myint

¹⁹ Min, A., & Kudo, T. Business Conglomerates in the Context of Myanmar's Economic Reform. pp.141

- กลุ่ม Serge Pun & Associates Myanmar (SPA) ก่อตั้งโดย Serge Pun
- กลุ่ม Yuzana ก่อตั้งโดย Htay Myint
- กลุ่ม Zaykabar ก่อตั้งโดย Khin Shwe

โดยลำดับการนำเสนอของบทความจะเริ่มจากการพิจารณาภูมิหลังทางเศรษฐกิจการเมืองพม่า ในฐานะปัจจัยเชิงโครงสร้าง (structure) ที่นำไปสู่การเปลี่ยนผ่านทางการเมือง และพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจพม่าตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจกับกลุ่มอำนาจเดิมในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน ซึ่งจะเป็นปัจจัยผู้กระทำการ (agency) ที่สำคัญที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่าน ลำดับต่อมาจะพิจารณาบทบาทของกลุ่มธุรกิจในช่วงหลังการเลือกตั้ง เพื่อแสดงให้เห็นถึงพลวัตความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจที่เปลี่ยนไปซึ่งจะส่งผลต่อลักษณะการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในระยะต่อไป และในหัวข้อสุดท้ายก็จะพิจารณาถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอื่นๆที่ส่งผลต่อคุณภาพประชาธิปไตยพม่าในอนาคต นอกจากนี้ในภาคผนวกยังได้แนบประวัติของกลุ่มธุรกิจที่ศึกษาเป็นรายกลุ่มเพื่อใช้อ่านประกอบเนื้อหางานวิจัยเพื่อช่วยทำความเข้าใจมากขึ้นด้วย

1.6 ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยชิ้นนี้ถือเป็นการหาองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์โดยตรงต่อทั้งประโยชน์เชิงนโยบายที่สามารถเป็นข้อมูลสำคัญของหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการวางยุทธศาสตร์ทางนโยบายที่ถูกต้องชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากขึ้น ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อภาคเอกชนไทยโดยเฉพาะในภาคธุรกิจ ที่จะ เป็นข้อมูลสำคัญประกอบการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจในประเทศพม่า นอกจากนี้ ยังเป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการในแง่ของการต่อยอดองค์ความรู้ทางพม่าศึกษา โดยเฉพาะในช่วงเวลาของการเตรียมเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน อีกทั้งยังทำให้เกิดผลผลิตทางวิชาการ ทั้งบทความวิชาการ และสิ่งพิมพ์ต่างๆ เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานด้านการวิจัยของสถาบันการศึกษาและของประเทศไทย

บทที่ 2

เศรษฐกิจกับการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในพม่า

หากพิจารณาภายใต้กระบวนการของการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยแล้ว อาจกล่าวได้ว่าพม่าเป็นประเทศที่เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านมานานตั้งแต่ได้รับเอกราชในปี 1951 ซึ่งได้มีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปและมีรัฐบาลพลเรือนบริหารประเทศ ซึ่งปรากฏการณ์ในลักษณะเดียวกันนี้ก็เกิดขึ้นในประเทศอื่นๆอีกหลายประเทศในภูมิภาค โดยเฉพาะเหล่าประเทศอาณานิคมของตะวันตกที่ทยอยได้รับเอกราชคืน เช่น ประเทศอินเดีย ปากีสถาน อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เป็นต้น โดยประเทศเหล่านี้ส่วนใหญ่ก็เปลี่ยนลักษณะการปกครองจากประเทศเจ้าอาณานิคม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นไปในแบบประชาธิปไตย โดยประเทศที่ก้าวสู่การเป็นประชาธิปไตยในช่วงทศวรรษนี้ถูกจัดว่าเป็นประเทศประชาธิปไตยคลื่นลูกที่ 2 โดยมีลักษณะร่วมที่สำคัญคือมีสาเหตุของการเปลี่ยนผ่านมาจากการเกิดกระแสชาตินิยมเพื่อเรียกร้องเอกราชจากประเทศเจ้าอาณานิคม ประเทศเจ้าอาณานิคมซึ่งอ่อนแออย่างมากจากสมมุติสงครามโลก จึงต้องยอมริเริ่มกระบวนการปลดแอก (Decolonization) และมอบเอกราชให้ประเทศเหล่านี้ในท้ายที่สุด¹ อย่างไรก็ตาม มีเพียงแค่บางประเทศเท่านั้นที่สามารถรักษาระบอบประชาธิปไตยไว้ได้ หนึ่งในนั้นก็คืออินเดีย ในขณะที่ประชาธิปไตยในประเทศอื่นๆอีกหลายประเทศกลับล่มสลาย หรือระลอกแรกแทนไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะพม่าที่ระบอบประชาธิปไตยได้ล่มสลายอย่างรวดเร็ว จากการทำรัฐประหารของกองทัพในปี 1962 อันเนื่องมาจากสถานการณ์การสู้รบระหว่างรัฐบาลและชนกลุ่มน้อย ตลอดจนการขยายอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งก็มักจะเป็นปัญหาสำคัญของประเทศประชาธิปไตยคลื่นลูกที่ 2² กล่าวได้ว่าพม่าหลังจากได้รับเอกราชและปกครองในรูปแบบระบอบประชาธิปไตยนั้น พม่ามีช่วงระยะเวลาประชาธิปไตยเพียงราว 10 ปี เท่านั้น ก่อนจะกลายเป็นระบอบเผด็จการทหารตั้งแต่นั้นมารวมระยะเวลาเกือบ 50 ปี

เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญและลงประชามติในปี 2008 รวมถึงการเลือกตั้งทั่วไปในปี 2010 ทั่วโลกจึงได้หันมาให้ความสนใจกับการเมืองพม่าในฐานะของประเทศที่กำลังเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยอีกครั้ง โดยมองการเลือกตั้งว่าเป็นหมุดหมายสำคัญที่บ่งชี้ว่ากระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยได้เริ่มขึ้นอีกครั้งในพม่า โดยเฉพาะกลุ่มประเทศตะวันตกนำโดยสหรัฐฯ ที่ได้ประเมินความเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ในทางที่ดีและนำไปสู่ความพยายามกลับไปสัมพันธ์กับพม่าอีกครั้งหนึ่ง แสดงให้เห็นจากการเดินทางเยือนพม่าของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศสหรัฐฯ ซึ่งถือเป็นการเยือนของผู้ในระดับสูงในรอบ

¹ Huntington, S., P. **The third wave: Democratization in the late twenties century.** London: Oklahoma University Press, 1991.p. 40.

² Huntington, S P. Democracy for the Long Haul. **Journal of Democracy**, Volume 7, Number 2, April 1996 pp. 3-13.

กว่า 50 ปี³ และนำไปสู่การผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจที่ใช้เป็นมาตรการลงโทษทางการเมืองต่อพม่ามาเป็นเวลานาน ในขณะที่เดียวกัน ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวกลับถูกพิจารณาจากหลายฝ่ายว่าไม่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงใดๆในการเมืองพม่าเลย เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งล้วนเกิดขึ้นภายใต้การครอบงำของกองทัพ กระบวนการทำประชามติรับร่างรัฐธรรมนูญก็ขาดการมีส่วนร่วมจากกลุ่มชาติพันธุ์ หรือการเลือกตั้งที่ไม่มีการแข่งขันอย่างยุติธรรมจากกลุ่มการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะการกีดกัน Aung San Suu Kyi คู่แข่งคนสำคัญไม่ให้ลงสู่สนาม ดังนั้นการเลือกตั้งครั้งนี้จึงเป็นแค่เพียงฉากละครที่ถูกกำกับ ซึ่งไม่สามารถส่งผลกระทบต่ออำนาจอันมั่นคงของกองทัพแต่อย่างใด⁴

มุมมองที่แตกต่างกันดังกล่าวนี้จะอย่างไรก็ดีล้วนเป็นมุมมองที่ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งในฐานะตัวชี้วัดสำคัญ ซึ่งสามารถเรียกได้ว่าเป็นมุมมองที่ตั้งอยู่บนฐานกระบวนทัศน์แบบเปลี่ยนผ่าน (Transition Paradigm) ที่มองว่าการเปลี่ยนผ่านคือช่วงของการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจากระบอบเก่าสู่การเกิดขึ้นของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งรูปธรรมของการเปลี่ยนผ่านที่ต้องมีก็คือการมีรัฐธรรมนูญและมีการจัดการเลือกตั้งทั่วไป กล่าวได้ว่า การศึกษาภายใต้กระบวนทัศน์ดังกล่าวจะให้ความสำคัญกับลักษณะของการต่อสู้ทางการเมือง และเส้นแบ่งระหว่างเผด็จการกับประชาธิปไตยเป็นสิ่งสำคัญ และให้ความสำคัญน้อยกว่าในเรื่องของความยั่งยืนและคุณภาพของประชาธิปไตยที่เกิดขึ้น⁵ โดยกระบวนทัศน์แบบเปลี่ยนผ่านนี้ตั้งอยู่บนสมมุติฐานที่ว่าหากมีรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งแล้ว ระบอบจะสามารถพัฒนาตัวเองไปสู่การเป็นประชาธิปไตยและสังคมเศรษฐกิจเสรีได้ในที่สุด โดยมองการเลือกตั้งในฐานะของตัวตัดสิน (Determinative) ทิศทางของการพัฒนาของระบอบการเมือง⁶

ดังนั้นหากมองการเลือกตั้งของพม่าในปี 2010 โดยใช้กระบวนทัศน์ของการเปลี่ยนผ่าน ข้อถกเถียงต่างๆก็จะจำกัดอยู่ที่กระบวนการร่างรัฐธรรมนูญและความบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้งมากกว่ามิติอื่นๆของการเป็นประชาธิปไตยและนำไปสู่ข้อสรุปที่ค่อนข้างคับแคบในลักษณะชั่วคราวข้ามคือพม่ากำลังพัฒนาไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยที่สดใสในอนาคต หรือไม่ก็มองว่าการเมืองพม่าไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเลย ซึ่งการมองในลักษณะดังกล่าวจะทำให้ไม่เห็นพลวัตทางการเมืองที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน อีกทั้งกระบวนการเปลี่ยนผ่านโดยทั่วไปแล้วยังมีลักษณะที่ไม่แน่นอน (Uncertain) อาจ

³ Reuters. **Clinton in Myanmar to urge reform.** [online]. 2011. Available from: <http://www.reuters.com/article/2011/11/30/us-myanmar-usa-idUSTRE7AT0B420111130> [2014, March 5]

⁴ Swissinfo. **Doubts cast on democracy of Myanmar vote.** [online]. 2010. Available from: http://www.swissinfo.ch/eng/politics/foreign_affairs/Doubts_cast_on_democracy_of_Myanmar_vote.html?cid=28721534 [2014, March 5]

⁵ Doorenspleet, R. and Kopecky, P. Against the odds: deviant cases of democratization. **Democratization**, Vol. 15, No. 4, August 2008, 697-713)

⁶ Caruther, T. The end of transition paradigm. **Journal of Democracy**, Vol. 13 (January 2002): 5-21

นำไปสู่ความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้ ดังนั้นลำพังการพิจารณาการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจึงไม่สามารถบ่งบอกความเปลี่ยนแปลงในการเมืองพม่าได้มากนัก เพราะแม้จะมีการเลือกตั้งในพม่าแล้วก็ตาม (ไม่ว่าจะบริสุทธิ์ยุติธรรมหรือไม่) ก็ยังไม่อาจกล่าวได้ชัดเจนว่าการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้จะนำไปสู่ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ หรือแม้กระทั่งว่าลักษณะการปกครองในปัจจุบันของพม่ายังคงสะท้อนรูปลักษณะของระบอบเผด็จการอยู่หรือไม่ยังเป็นเรื่องที่ต้องถกเถียงกันอยู่⁷

อย่างไรก็ดี การเลือกตั้งในครั้งนี้ก็ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างมากในระดับโครงสร้างทางการเมือง ที่แต่เดิมกองทัพเป็นกลุ่มอำนาจเดียวที่ผูกขาดอำนาจทางการเมืองทั้งหมด (Closed hegemony) กลับมีการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มอื่นๆ เข้าต่อรองทางอำนาจภายใต้กติกาประชาธิปไตยมากขึ้น ซึ่งดูจะขัดแย้งกับลักษณะการเปลี่ยนรูปของระบอบเผด็จการโดยทั่วไป ที่มักจะมีการจัดตั้งสถาบันทางการเมืองตามรูปแบบของประเทศประชาธิปไตยโดยเฉพาะการจัดให้มีการเลือกตั้ง หากแต่กลุ่มอำนาจเดิมยังคงครอบงำและชักใยอยู่เบื้องหลังสถาบันต่างๆ ทั้งรัฐสภา ศาล สื่อ ภาครักษาสังคม และรัฐบาลท้องถิ่น ซึ่งไม่ได้สะท้อนลักษณะใดๆ ของประชาธิปไตยโดยสิ้นเชิง⁸

แต่สำหรับประเทศพม่าแล้วลักษณะการครอบงำของกลุ่มอำนาจเดิม อาจไม่ได้มีลักษณะแบบเบ็ดเสร็จเหมือนช่วงก่อนการเลือกตั้งอีกต่อไป ซึ่งหากพิจารณาการเมืองพม่าภายใต้กระบวนการทัศน์คุณภาพประชาธิปไตย (Quality Paradigm) ซึ่งเป็นการมองการพัฒนาประชาธิปไตยโดยใช้เกณฑ์ขั้นสูงในการพิจารณา ซึ่ง Rueschemeyer ได้เสนอมิติที่สำคัญในการพิจารณาคุณภาพประชาธิปไตยใน 3 มิติ คือ 1) การมีส่วนร่วมผ่านการเลือกตั้งอย่างเท่าเทียม 2) การให้ความสำคัญกับสิทธิพลเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและรวมตัวทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนฐานของหลักนิติธรรม (Rule of law) รวมถึงความเข้มแข็งของภาครักษาสังคม และ 3) ความสามารถและประสิทธิภาพของรัฐในการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน⁹ ซึ่งหากพิจารณาการเมืองพม่าหลังการเลือกตั้งในปี 2010 ตามข้อพิจารณาดังกล่าวก็จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นจุดเปลี่ยนทางการเมืองที่สำคัญ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับสิทธิพลเมืองตลอดจนสิทธิทางการเมืองของสถาบันทางการเมืองอื่นๆ ดังแสดงในตาราง

⁷ Diamond, L. The need for political pact. *Journal of Democracy* (The Opening in Burma) 23 (October 2012): 138-149

⁸ Schedler, A. Authoritarianism's last line of defense. *Journal of Democracy* 21 (January 2010): 69-80.

⁹ Rueschemeyer, D. "Democratization" pp.454-465 in *The Wiley-Blackwell companion to political sociology* edited by Edwin Amenta, Kate Nash, and Alan Scott, Oxford: Wiley-Blackwell, 2012.

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะของการเมืองเปรียบเทียบระหว่างช่วงก่อนการเลือกตั้งปี 2010 กับช่วงหลังการเลือกตั้งปี 2010

สิทธิทางการเมือง	ก่อนการเลือกตั้งปี 2010	หลังการเลือกตั้งปี 2010
Oppositions	<ul style="list-style-type: none"> ฝ่ายต่อต้านรัฐบาลถูกควบคุมตัว กลุ่มชาติพันธุ์ต้องรออำนาจผ่านการทำสงครามและอ่อนกำลังลง 	<ul style="list-style-type: none"> ฝ่ายต่อต้านถูกปล่อยตัวและสามารถตั้งพรรคการเมืองและเคลื่อนไหวทางการเมือง การเจรจาหยุดยิง กลุ่มชาติพันธุ์จัดตั้งพรรคการเมือง
Organizations	<ul style="list-style-type: none"> กฎหมายห้ามรวมตัวกัน และห้ามชุมนุมทางการเมือง มีองค์การสายลับ (MI) เพื่อคอยสอดส่องพฤติกรรมประชาชน ไม่อนุญาตให้องค์กร NGO ต่างชาติเข้าดำเนินงานในประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ออกกฎหมายอนุญาตการชุมนุมทางการเมือง ออกกฎหมายอนุญาตการจัดตั้งสหภาพแรงงาน ยุบเลิกองค์กรสายลับ มีการขยายบทบาทของ NGO ทั้งในและนอกประเทศในประเด็นเรื่องการเมือง เช่น การสูญเสียที่ดินของชาวบ้าน และกระบวนการสันติภาพ
Expression	<ul style="list-style-type: none"> สื่ออยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐทั้งหมดอย่างเข้มงวด สื่อฝ่ายต่อต้านรัฐบาลต้องดำเนินงานนอกประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ออกกฎหมายให้เสรีกับสื่อมากขึ้น และผ่อนคลายการควบคุม สื่อฝ่ายต่อต้านรัฐบาลสามารถเข้ามาดำเนินงานในประเทศได้อย่างเสรี

แน่นอนว่าระบอบการเมืองพม่าในปัจจุบันยังไม่ใช่ประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ แต่หากพิจารณาภายใต้กระบวนการทัศน์คุณภาพประชาธิปไตยดังที่ได้แสดงแล้ว ก็จะพบว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลังการเลือกตั้งในปี 2010 อย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งแม้การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเพียงบางมิติของการเป็นประชาธิปไตยก็ตาม หากแต่ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในรอบกว่าครึ่งศตวรรษของการเมืองพม่า ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าการศึกษาการเลือกตั้งในปี 2010 ของพม่าสามารถพิจารณาในฐานะจุดเปลี่ยนทางการเมืองที่สำคัญที่อาจนำไปสู่การพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ได้ในอนาคต โดยในบทนี้ผู้เขียนจะพิจารณาจุดเปลี่ยนดังกล่าวในแง่ของการทำความเข้าใจกับพลวัตทางการเมืองของพม่าที่นำมาสู่การเลือกตั้งในปี 2010 รวมถึงทิศทางนโยบายและการดำเนินการทางเศรษฐกิจในช่วงหลังการเลือกตั้ง โดยการศึกษานั้นจะเน้นให้ความสำคัญกับปัจจัยเชิงโครงสร้าง (Structure) ซึ่งถูกพิจารณาในฐานะ “เงื่อนไขนำ” (Preconditions) โดยเฉพาะเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ ในฐานะบริบทแวดล้อมที่สำคัญของกลุ่มธุรกิจซึ่งเป็นตัวแสดงสำคัญที่งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษา

2.1 การพัฒนาเศรษฐกิจกับเสถียรภาพของระบอบเผด็จการ

ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์อย่างลึกซึ้งกับการพัฒนาประชาธิปไตย จากการสำรวจปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในละตินอเมริกา โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ 1980 Haggard และ Kaufman ได้สังเกตเห็นลักษณะความเปลี่ยนแปลงของประเทศต่างๆ 2 ลักษณะคือ ระบอบการเมืองที่เปลี่ยนจากระบอบอำนาจนิยมไปสู่ประชาธิปไตย และการเกิดวิกฤติเศรษฐกิจที่มักจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนาของรัฐ โดยมักจะลดบทบาทของภาครัฐลงและเน้นการนำเศรษฐกิจแบบตลาดมาใช้ เกิดกรรมสิทธิ์ของภาคเอกชน ตลอดจนการเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุน ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นนี้ได้ชี้ให้เห็นไปสู่คำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวิกฤติเศรษฐกิจกับการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่ว่า “วิกฤติเศรษฐกิจมีบทบาทอย่างไรในการเปลี่ยนผ่านสู่ความเป็นเสรีนิยมและประชาธิปไตย” ซึ่งเป็นคำถามสำคัญหนึ่งที่ใช้เป็นกรอบในการอธิบายการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย โดยพบว่าเงื่อนไขทางเศรษฐกิจมีส่วนสำคัญ (Centrally) ในการตัดสินใจในวาระทางการเมือง และความต้องการของประเทศต่างๆที่เพิ่มมากขึ้นต่อประชาธิปไตยไม่ได้แยกแวกออกจากความต้องการที่จะมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น “วิกฤติเศรษฐกิจ” จึงนำไปสู่ความพยายามในการ “ปรับตัว” ทางการเมือง และส่งผลโดยตรงต่อเสถียรภาพและการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองของระบอบอำนาจนิยม¹⁰

สำหรับพม่าแล้ว “วิกฤติเศรษฐกิจ” เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและส่งผลต่อการเมืองเสมอมา โดยเฉพาะการขึ้นสู่อำนาจของกองทัพในปี 1962 ที่ได้นำประเทศเข้าสู่ความระส่ำระสายอย่างหนักทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง เนื่องจากการดำเนินนโยบายปิดประเทศ และนำนโยบายสังคมนิยมวิถีพม่า (Burmese Way to Socialism) มาใช้ โดยรัฐได้เข้าควบคุมกิจการของเอกชน (Nationalized) ไม่ว่าจะเป็นกิจการของชาวต่างชาติหรือของชาวพม่าเอง ทั้งภาคการผลิต เกษตรกรรม ไปจนถึงการค้าปลีกขนาดเล็กและการค้ากับต่างประเทศทุกชนิด ด้วยการออกกฎระเบียบมาควบคุมอย่างเข้มงวด ทำให้การค้าต่างประเทศหยุดชะงัก ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ อันเนื่องจากปริมาณส่งออกข้าวที่ลดลง เพราะชาวนาขาดแรงจูงใจในการผลิตและนโยบายการจัดสรรที่ดินที่ผิดพลาด นำไปสู่อัตราว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ประชาชนจึงต้องพึ่งพิงสินค้านำเข้าที่มีราคาสูง และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ค่าเงินจ๊าตในตลาดโลกตกต่ำ และค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด¹¹ สิ่งเหล่านี้สร้างความไม่พอใจและแรงกดดันอย่างมากในภาคประชาชน ซึ่งหากเปรียบเทียบรายได้ต่อหัวในภูมิภาคแล้ว จะพบว่ารายได้ต่อหัวของชาวพม่าแทบจะไม่เพิ่มขึ้นเลยนับตั้งแต่ได้รับเอกราช

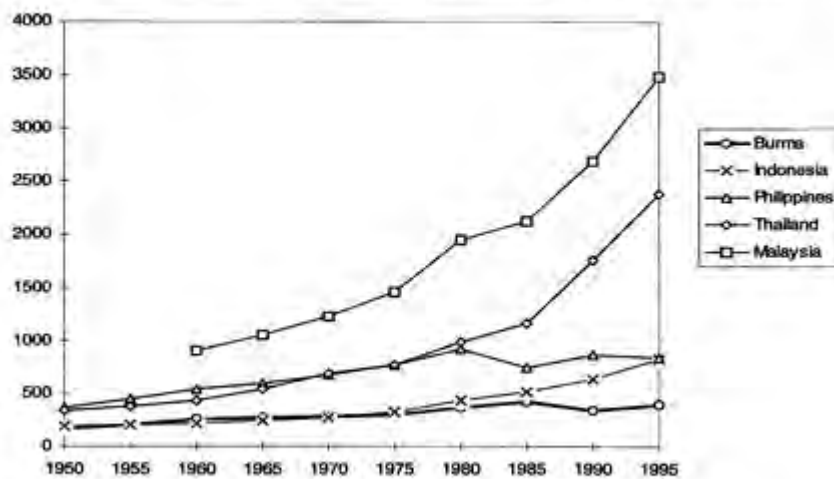
¹⁰ Haggard, S. and Kaufman, R. *The political economy of democratic transitions*. Princeton: Princeton University Press, 1995.

¹¹ Khin Maung Kyi, (ed al.). *Economic development of Burma: A vision and a strategy*. Singapore: Singapore university press, 2000.

ในขณะที่ประเทศอื่นๆที่เคยมีรายได้เฉลี่ยใกล้เคียงกันในทศวรรษที่ 1950 กลับเพิ่มขึ้นหลายเท่าตัวแล้ว ในทศวรรษที่ 1980 (ยกเว้นอินโดนีเซีย) และแรงกดดันทางเศรษฐกิจเหล่านี้ ได้นำไปสู่การประท้วง รัฐบาลครั้งใหญ่ของประชาชนในปี 1988 ในที่สุด โดยชนวนเหตุสำคัญก็คือกรณีการยกเลิกธนบัตรฉบับ 25/35/75 จั๊ต ในปี 1987 ซึ่งเป็นธนบัตรที่ประชาชนส่วนใหญ่ถือครอง โดยเป็นหนึ่งในนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และไม่มีมาตรการชดเชยจากรัฐแต่อย่างใด¹²¹³

แผนภาพที่ 1 แสดงรายได้ต่อหัวเปรียบเทียบรายประเทศตั้งแต่ปี 1950-1995

รายได้ต่อหัวเปรียบเทียบรายประเทศ ตั้งแต่ปี 1950-1995

Source: Various issues of *World Tables*, World Bank and authors' estimate.

การประท้วงดังกล่าวจบลงด้วยการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรง ซึ่งแม้กองทัพจะสามารถยึดกุมอำนาจในการปกครองประเทศไว้ได้ต่อไป หากแต่ต้องเผชิญกับปัญหาเสถียรภาพภายใน โดยเกิดการผลัดเปลี่ยนคณะนายทหารที่ขึ้นมาปกครองประเทศเป็นชุดใหม่ในนาม State law and order council (SLORC) และภายหลังได้เปลี่ยนเป็น State Peace and Development Council (SPDC) ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้อำนาจทางการเมืองจะยังคงอยู่ภายใต้การควบคุมของกองทัพ หากแต่ได้เกิดการสับเปลี่ยนชั่วคราวภายใน สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลและนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านทางอำนาจ อย่างไรก็ตาม ระเบียบเผด็จการทหารนั้น

¹² นโยบายการยกเลิกธนบัตรของรัฐบาลเนวินเกิดขึ้นก่อนหน้านั้นแล้ว 2 ครั้ง ครั้งแรกในปี 1964 ครั้งที่ 2 ในปี 1985 ซึ่งทำให้ประชาชนขาดความเชื่อถือรัฐบาลอย่างสิ้นเชิง และนำความเดือนร้อนมาให้ประชาชนอย่างมาก (เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, 2536: 117)

¹³ พรพิมล ตรีโชติ. ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542.

แนวโน้มที่จะรับแรงกดดันจากปัญหาเศรษฐกิจได้ดีกว่าระบอบอื่นโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตย¹⁴ อีกทั้งเงื่อนไขสำคัญของการล้มระบอบอยู่ที่ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ซึ่งหากมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและเข้มแข็งเพียงพอก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านอำนาจทางการเมืองได้¹⁵ ซึ่งสำหรับพม่าแล้วถือว่าภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอมาก ทั้งปัญหาพื้นฐานในชีวิตประจำวันของประชาชนตลอดรวมถึงนโยบายของรัฐที่พยายามจำกัดการรวมตัวและการพัฒนาของภาคประชาสังคมมาโดยตลอด¹⁶ การเปลี่ยนผ่านอำนาจในครั้งนี้จึงยังไม่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม แม้กองทัพจะยังคงครองอำนาจต่อไป หากแต่ก็ได้เห็นการปรับตัวในเชิงนโยบายหลายประการ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงนโยบายในทางเศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนจากแนวทางสังคมนิยมที่สู่แนวทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่พึ่งพากลไกตลาดและเปิดรับเศรษฐกิจโลก โดยได้ออกกฎหมายการลงทุนทางตรงจากต่างชาติ (Foreign direct investment law) ในปี 1988 เปิดโอกาสให้เอกชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาบทบาทโดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าและอุตสาหกรรมด้านการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม รัฐก็ยังคงบทบาทของรัฐวิสาหกิจซึ่งเป็นแกนหลักของระบบเศรษฐกิจพม่ามาแต่เดิม อีกทั้งยังได้เพิ่มจำนวนและขยายบทบาทมากยิ่งขึ้น เอกชนท้องถิ่นจึงต้องเผชิญกับความยากลำบากในการแข่งขันกับวิสาหกิจของรัฐ ประกอบกับความล้มเหลวของรัฐในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นฐานสำคัญสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจ จึงทำให้การขยายตัวของเศรษฐกิจโดยรวมนั้นเป็นไปอย่างจำกัด¹⁷ และการเปิดประเทศดังกล่าวรัฐก็ยังคงมีบทบาทในการควบคุมกลไกต่างๆทางเศรษฐกิจในทุกแง่มุม ทำให้ดูเหมือนว่าจะเป็นการเปิดให้กับธุรกิจบางประเภทที่กองทัพเข้าไปมีผลประโยชน์ร่วมทั้งโดยตรงและทางอ้อมเท่านั้น โดยเฉพาะการสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งการสัมปทานเหมืองแร่ ป่าไม้ แหล่งก๊าซธรรมชาติ เป็นต้น ที่ดูดซับเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติเป็นส่วนใหญ่¹⁸ โดยจะเห็นได้ว่าสัดส่วนการลงทุนจากต่างชาติ 3 ลำดับแรก ล้วนเป็นการสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะทรัพยากรพลังงานรวมถึงการลงทุนเพื่อสร้างเขื่อนผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งรวมแล้วคิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 90 ของการลงทุนทั้งหมด

¹⁴ Przeworski, A., Michael, E.A., Cheibub, J.A., Limongi, F. **Democracy and development**. USA: Cambridge University Press, 2000.

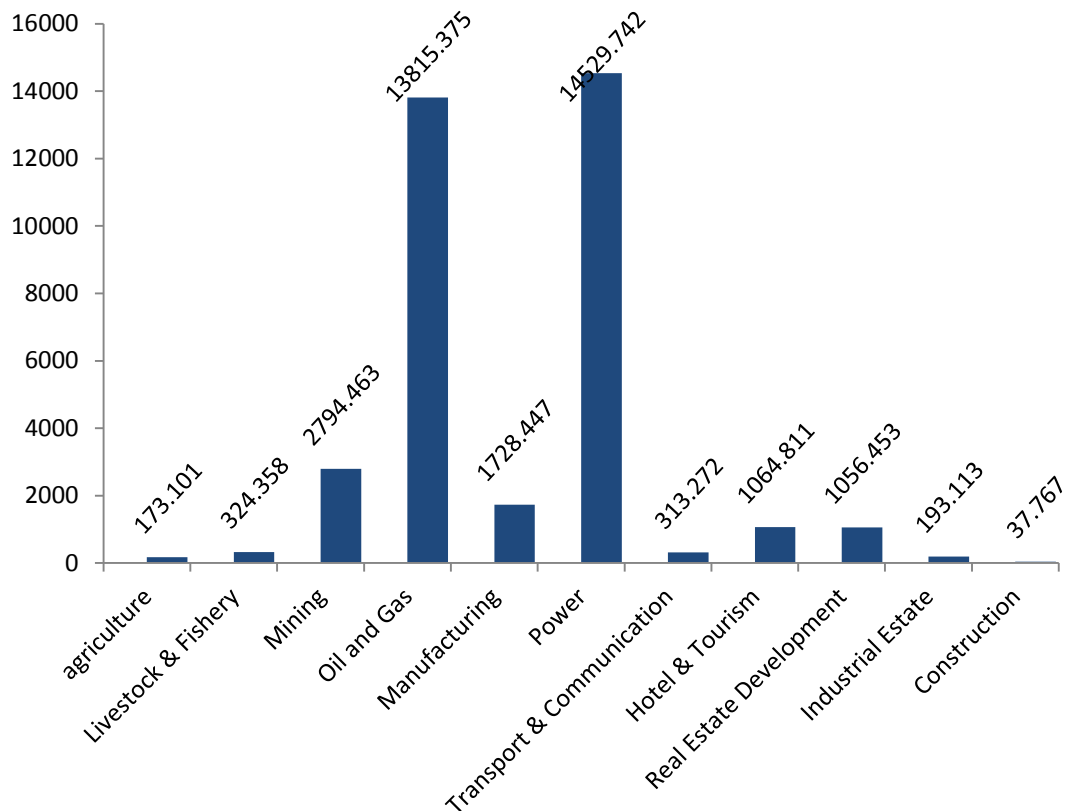
¹⁵ Acemoglu, A. and Robinson, J.A. **Economic origins of dictatorship and democracy**. USA: Cambridge University Press, 2006.

¹⁶ พรพิมล ตรีโชติ. **ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า**. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542.

¹⁷ Toshihiro, K. "Industrial policies and the development of Myanmar's industrial sector in the transition to a market economy" pp.66-102 in **The economic transition in Myanmar after 1988** edited by Fujita, K., Mieno, F. and Okamoto, I. Singapore: NUS press, 2009.

¹⁸ Khin Maung Kyi, (ed al.). **Economic development of Burma: A vision and a strategy**. Singapore: Singapore university press, 2000.

แผนภาพที่ 2 แสดงมูลค่าการลงทุนจากต่างประเทศแยกรายภาคธุรกิจ (ล้านเหรียญสหรัฐ)

ที่มา: Myanmar central statistical organization, Statistic Yearbook 2005-2011.

ผลจากนโยบายการเปิดเสรีในทางเศรษฐกิจนี้ไม่ได้ก่อประโยชน์กับประชาชนโดยทั่วไปมากนัก เนื่องจากกิจการส่วนใหญ่โดยเฉพาะการสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติเป็นกิจการที่มีการจ้างงานน้อย และไม่ได้ส่งผลสืบเนื่องต่อการพัฒนาทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมในประเทศเท่าใดนัก หากแต่รายได้จากเงินค่าสัมปทานจำนวนมหาศาลกลับหลังไหลเข้าสู่การเพิ่มสมรรถนะกองทัพและการสร้างเมืองหลวงแห่งใหม่ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการเปิดรับการลงทุนจากต่างประเทศนี้เป็นไปเพื่อการสร้างฐานเศรษฐกิจของกองทัพเอง เป็นการปรับตัวของระบอบเผด็จการในลักษณะที่รวมศูนย์อำนาจในทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับกองทัพมากยิ่งขึ้น ในขณะที่ประชาชนบางส่วนต้องสูญเสียพื้นที่ทำกินจากการขายสัมปทานของรัฐ ภาคการผลิตก็ยังคงถูกผูกขาดโดยรัฐที่ขาดประสิทธิภาพในการบริหาร อัตราการว่างงานจึงยังคงเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จนประชาชนต้องหลังไหลออกนอกประเทศเพื่อค้าแรงงานและส่งเงินกลับเป็นรายได้สำคัญของประเทศ ซึ่งยิ่งทำให้เศรษฐกิจพม่าต้องพึ่งพาภายนอกประเทศและเปราะบางเพิ่มมากขึ้น และภาคประชาสังคมก็ต้องประสบกับอุปสรรคในการพัฒนาและอ่อนแอลงอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 แสดงการเปลี่ยนแปลงของขนาดการจ้างงานของโรงงานขนาดต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 1990-1998

Number of employees	1990-91		1993-94		1994-95		1995-96		1996-97		1997-98	
	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b	a	b
Below 10	909	31324	909	38551	815	43239	808	44683	811	45169	811	49222
10-50	289	1795	292	2089	287	2076	254	2075	251	2142	247	2209
50-100	140	820	142	152	146	417	146	161	148	183	144	199
Over 100	427	25	429	43	427	47	399	5	399	98	398	108
Total	1765	33964	1772	40835	1675	45779	1607	46994	1609	47592	1600	51738

a รัฐวิสาหกิจ

b วิสาหกิจของเอกชน

ที่มา: Myanmar central statistical organization, Statistic Yearbook 2005-2011.

ความล้มเหลวของนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจในแง่ของการลดแรงกดดันทางเศรษฐกิจในภาคประชาชน ทำให้ความไม่พอใจรัฐบาลของประชาชนส่วนใหญ่ยังอยู่ต่อไป จนเมื่อเกิดวิกฤติพลังงานโลกในปี 2007 ที่ทำให้ราคาพลังงานเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ก็ได้กลายเป็นชนวนเหตุสำคัญของการลุกขึ้นประท้วงของภาคประชาชนอีกครั้ง เนื่องจากรัฐบาลได้ประกาศยกเลิกการอุดหนุนราคาพลังงาน ทำให้ราคาพลังงานโดยเฉพาะก๊าซหุงต้มและน้ำมันดีเซลมีราคาขายปลีกตัวสูงขึ้นราว 5 เท่าตัว ส่งผลต่อเศรษฐกิจพม่าอย่างรุนแรง โดยทำให้ค่าครองชีพพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชาชนในพม่าต้องเดือดร้อนอย่างหนัก โดยถ้วนหน้า ตลอดจนรวมถึงพระสงฆ์ที่ต้องเดือดร้อนจากการทำบุญที่ลดน้อยลงของประชาชน นำไปสู่การเดินขบวนประท้วงของพระสงฆ์ทั่วประเทศ ที่เรียกกันทั่วไปว่าการปฏิวัติผ้าเหลือง (Saffron Revolution)¹⁹ และจบลงด้วยการปราบปรามอย่างเฉียบขาดจากรัฐบาล และตั้งข้อหาให้กับเหล่าสงฆ์ที่ออกมาเคลื่อนไหวในครั้งนี้ว่าเป็นพวกนอกรีต นับว่าการปราบปรามดังกล่าวเป็นการชำระพระพุทธรศาสนา

การประท้วงใหญ่ในปี 1988 และตามด้วยการประท้วงของพระในปี 2007 สำหรับคณะนายทหารแล้วจึงเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงพลังของภาคประชาชนที่ส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาล และชี้ให้เห็นได้ว่าเหตุการณ์เหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้อีกไม่ยากในอนาคต และเป็นบทเรียนที่คณะนายทหารเหล่านี้

¹⁹ BBC News. **The hardship that sparked Burma's unrest.** [online]. 2007. Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7023548.stm> [2014, March 5]

ต้องคิดอย่างจริงจังเพื่อที่จะดำรงสถานะของตนให้สามารถมีบทบาทนำในสังคมการเมืองพม่าได้ต่อไป²⁰ โดยปัจจัยร่วมสำคัญอันหนึ่งที่เป็นเหตุของเหตุการณ์ทั้งสองก็คือความล้มเหลวในการบริหารจัดการเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ทำลายต่อการปรับตัวในระยะถัดไปของกองทัพพม่าอย่างยิ่ง อีกทั้งข้อมูลจาก International Crisis Group ที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ใกล้ชิดกระบวนการปฏิรูปในพม่า ยังชี้ให้เห็นว่าเหตุผลสำคัญหนึ่งของเหล่านายพลพม่าที่ต้องการการปฏิรูปในครั้งนี้ก็คือความกังวลเกี่ยวกับความล้มเหลวของเศรษฐกิจพม่า ที่ทำให้เศรษฐกิจพม่าอยู่ในลำดับรั้งท้ายในภูมิภาคและช่องว่างของการพัฒนามีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งไม่เพียงแค่นำความอับยศสู่ประเทศเท่านั้นแต่ยังได้กลายเป็นภัยคุกคามที่สำคัญของประเทศด้วย เนื่องจากความตกต่ำดังกล่าวทำให้ประเทศต้องล่าหลังในทุกๆทางและอ่อนแอจนไม่อาจรักษาความมั่นคงและอธิปไตยของประเทศได้ อีกทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจนั้นก็จำเป็นต้องพึ่งพาทุนและเทคโนโลยีจากตะวันตก ซึ่งจะเป็นไปไม่ได้ถ้าไม่มีการปฏิรูปทางการเมืองก่อน²¹ นอกจากนี้ ในเวทีการเมืองโลกสถานะของประเทศพม่าก็ตกต่ำลงอย่างมาก ทั้งภาพของการเป็นประเทศที่มีปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากการปราบปรามประชาชน เป็นประเทศด้อยพัฒนาทางเศรษฐกิจ หรือเป็นประเทศที่มีปัญหาการพัฒนาสู่ประชาธิปไตยซึ่งเหลืออยู่ไม่กี่ประเทศในโลก ความล้มเหลวเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อปัญหาความชอบธรรมของระบอบการปกครองอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นมองจากมุมมองของประชาชนในประเทศหรือมองจากมุมมองของต่างประเทศก็ตาม และเป็นเหตุผลสำคัญหนึ่งที่น่าไปสู่การปรับตัวของกองทัพในปัจจุบัน

ดังนั้น การเลือกตั้งของพม่าในปี 2010 จึงเปรียบเสมือนปฐมบทของการปรับตัวครั้งสำคัญของกองทัพในสังคมการเมืองพม่า เพื่ออยู่รอดภายใต้สภาวะและเงื่อนไขท้าทายใหม่ๆที่จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะการรับมือกับปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งนำไปสู่แรงกดดันจากประชาชน และก่อตัวกลายเป็นปัญหาเสถียรภาพของระบอบเผด็จการที่เรื้อรังมานาน กองทัพจึงจำเป็นต้องเลือกแนวทางการเปิดประเทศและหันเข้าสู่รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเร่งส่งเสริมการปฏิรูปอย่างรอบด้านและรวดเร็ว ทั้งทางการเมืองและเศรษฐกิจซึ่งจะได้กล่าวถึงในหัวข้อถัดไป โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจที่ส่งผลสำคัญต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ว่าจะปกครองโดยระบอบเผด็จการหรือปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจก็ล้วนส่งผลต่อความมั่นคงและเสถียรภาพของระบอบทั้งสิ้น²²

²⁰ Min Zin and Joseph, B. The democrats' opportunity. *Journal of Democracy* (The Opening in Burma) 23 (October 2012): 104-119.

²¹ International crisis group. **Myanmar: The politics of economic reform.** Crisis group Asia report, 2012.

²² Przeworski, A., Michael, E.A., Cheibub, J.A., Limongi, F. **Democracy and development.** USA: Cambridge University Press, 2000.

2.2 เอกภาพของประเทศกับการพัฒนาในช่วงการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง

ภายหลังได้รับเอกราชไม่นานพม่าต้องตกอยู่ในสภาวะสงครามกลางเมืองที่เลวร้าย กองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์และกองกำลังของฝ่ายคอมมิวนิสต์มีความสามารถเหนือกองทัพของรัฐบาล และสามารถรุกคืบเข้ายึดเมืองสำคัญของประเทศได้หลายแห่ง จนในที่สุดกองทัพจึงได้เข้ามาสู่สถานการณ์และยึดอำนาจการปกครองประเทศถาวร โดยอ้างเหตุผลความชอบธรรมจากเรื่องปัญหาเอกภาพของประเทศ ปัญหาเศรษฐกิจ และความไร้ระเบียบของรัฐ หลังจากกองทัพเข้าปกครองประเทศแล้ว แนวนโยบายต่อกลุ่มชาติพันธุ์ยังมีแนวทางที่ชัดเจนยิ่งขึ้นคือขีดขวางการแยกตัวเป็นอิสระ นำไปสู่การปราบปรามกลุ่มชาติพันธุ์อย่างรุนแรง ผ่านยุทธวิธีที่มุ่งจำกัดการระดมทรัพยากรของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จะใช้ในการต่อต้านกองทัพรัฐบาล โดยมุ่งโจมตีไปที่ชุมชนพลเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นแหล่งสนับสนุนหลัก ทำให้กองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์อ่อนแอลงและสูญเสียที่มั่นอย่างรวดเร็ว²³ ซึ่งแม้ว่าจะมีการผลัดเปลี่ยนคณะปกครองประเทศในปี 1988 หากแต่แนวนโยบายต่อกลุ่มชาติพันธุ์ยังคงไม่เปลี่ยนแปลง คือขีดขวางการแยกตัวเป็นอิสระและพม่าจะต้องมีเอกภาพไม่สามารถแบ่งแยกได้ หากแต่มีการปรับเปลี่ยนยุทธวิธีเพื่อรับมือกับสถานการณ์ที่กลุ่มชาติพันธุ์ได้อ่อนกำลังลง โดยกองทัพได้หันมาใช้วิธีการเจรจามากขึ้นผ่านรูปแบบของ “ข้อตกลงหยุดยิง” เพื่อบีบให้กลุ่มชาติพันธุ์ยอมรับหลักการและปฏิบัติตามกฎระเบียบของรัฐ และทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่สำคัญหลายกลุ่มต้องถูกบีบให้ยอมเข้าสู่เจรจาดังกล่าว²⁴ แนวนโยบายของกองทัพตั้งแต่ปี 1962 ต่อปัญหาของกลุ่มชาติพันธุ์ หรือที่กองทัพเรียกว่านโยบายการสร้าง “เอกภาพของประเทศ” นี้เป็นลักษณะอันเกี่ยวพันกับปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่โดยทั่วไปแล้วมักจะเป็นปัญหาหลักอันหนึ่งซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศประชาธิปไตยใหม่ที่มีความหลากหลายของประชากร โดยเฉพาะในประเทศที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ต้องการมีอำนาจนำเหนือกลุ่มอื่นๆ ซึ่งจะนำไปสู่อุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมที่มีลักษณะต่อต้านประชาธิปไตย นิยมระบอบทหาร ไม่ยอมรับความเห็นต่าง นิยมความรุนแรง หรือถึงขั้นเกิดการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์²⁵ อย่างไรก็ตาม แนวนโยบายของกองทัพที่ได้ทุ่มเททรัพยากรจำนวนมากในการปราบปรามและกดขี่อย่างหนักต่อกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ ในที่สุดแล้วได้นำไปสู่ความสามารถในการผูกขาดความรุนแรงของกองทัพ และระดับความรุนแรงในพื้นที่ก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัดภายใต้ข้อตกลงหยุดยิง และการลดลงของความรุนแรงนี้ได้กลายเป็นเงื่อนไขสำคัญหนึ่งที่จะสนับสนุนให้ประเทศสามารถเปลี่ยนผ่านทางการเมืองได้ เนื่องจากโดยทั่วไปแล้วภาวะที่ขาดเสถียรภาพทางการเมืองและมีความรุนแรงเกิดขึ้นทั่วไป ทั้งชนชั้นนำและประชาชนต่างก็มีแนวโน้มที่จะไม่ยอมรับกฎระเบียบต่างๆ ร่วมกันเพราะต่างต้องให้ความสำคัญกับภัย

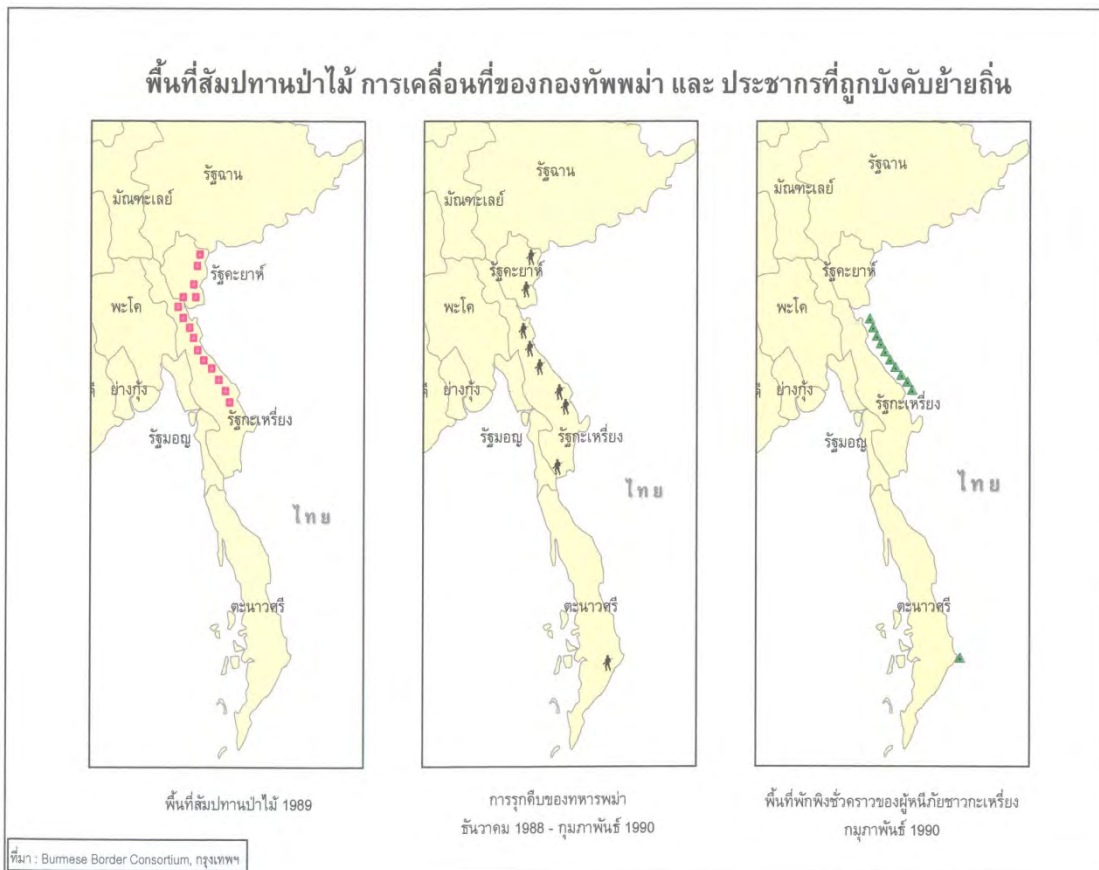
²³ พรพิมล ตรีโชติ. *ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542. หน้า 45-46, 189.

²⁴ เพิ่งอ้าง, หน้า 175.

²⁵ Beissinger, M. A new look at ethnicity and democratization. *Journal of Democracy*, Vol.19 No.3 (July 2008): 85-97.

คุกคามเฉพาะหน้า การเสียดุลอำนาจบางส่วนเพื่อให้เกิดระเบียบแบบประชาธิปไตยร่วมกันจึงเป็นไปได้ยาก²⁶ ความรุนแรงที่ลดลงนี้จึงเป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ทำให้การเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยนั้นมีความเป็นไปได้มากขึ้น

แผนภาพที่ 3 แสดงพื้นที่สัมปทานป่าไม้ การเคลื่อนที่ของกองทัพพม่า และประชากรที่ถูกบังคับย้ายถิ่น

นอกจากนี้ การที่กลุ่มชาติพันธุ์ต้องถูกจำกัดพื้นที่ทางการเมืองลงเนื่องจากไม่สามารถใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องต่อรองได้อีกต่อไป ก็ทำให้เกิดความต้องการในการแสวงหาพื้นที่ทางการเมืองใหม่ๆ โดยกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ได้หันไปเรียกร้องให้เกิดประชาธิปไตยขึ้นในประเทศ และกลายเป็นแรงผลักดันที่สำคัญต่อการเปลี่ยนผ่านในเวลาต่อมา โดยพิจารณาว่ากระบวนการประชาธิปไตยได้กลายเป็นเพียงพื้นที่เดียวที่จะทำให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถเข้ามาต่อรองในทางการเมืองได้ ทำให้ปัญหาที่สำคัญในช่วงการเปลี่ยนผ่านสำหรับประเทศที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์โดยทั่วไป ที่ว่ากระบวนการประชาธิปไตยจะส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของแต่ละกลุ่มอย่างไร ทั้งในเรื่องการกระจายรายได้

²⁶ Jepsen, E.M. "Processes of democratization" pp.275-282 in **21st century political science: a reference handbook** edited by John T. Ishiyama, Marijke Breuning, Thousand Oaks, Calif. : SAGE Publications, 2011.

โอกาสทางการศึกษา และการแสดงออกของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ฯลฯ²⁷ ไม่ได้เป็นปัญหาสำหรับพม่า และไม่ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในช่วงก่อนการเลือกตั้งปี 2010 แต่อย่างใด

อย่างไรก็ดี มิติของความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลกับกลุ่มชาติพันธุ์ไม่ได้จำกัดเพียงแค่เรื่องความมั่นคงและเอกภาพของประเทศเท่านั้นหากแต่มิถุนัยสำคัญทางเศรษฐกิจด้วย ซึ่งมิติทางเศรษฐกิจนี้ได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ แปรผกผันกับการลดบทบาทของกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ที่อ่อนแอจนไม่ถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อเอกภาพของประเทศอีกต่อไป แสดงให้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลในการเข้าควบคุมแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่มากมายในพื้นที่กลุ่มชาติพันธุ์ภายใต้นโยบายการพัฒนาและการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศตั้งแต่ช่วงหลังปี 1988 เป็นต้นมา ที่พยายามเข้าไปจัดการให้เกิดการสัมปทานทรัพยากรซึ่งล้วนกระจุกตัวในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยเพื่อแปรเป็นรายได้เข้าสู่การสร้างความเข้มแข็งให้กับรัฐบาล ซึ่งแนวทางดังกล่าวได้รับการสานต่อมาจนถึงปัจจุบัน โดยความพยายามสร้างสันติภาพในพื้นที่ชนกลุ่มน้อย ได้กลายเป็นภารกิจสำคัญอันดับต้นๆของรัฐบาลประธานาธิบดี Thein Sein ปัจจัยหนึ่งก็เนื่องจากส่งผลโดยตรงต่อการปฏิรูปเศรษฐกิจภายในประเทศ ที่ต้องพึ่งพาการลงทุนจากต่างชาติ โดยมีปัจจัยสำคัญคือทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ซึ่งล้วนกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่ชนกลุ่มน้อย ดังนั้นการทำข้อตกลงหยุดยิง เพื่อเปิดให้กลไกตลาดสามารถทำงานได้ในพื้นที่เหล่านี้ จึงถือเป็นความจำเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ชนกลุ่มน้อย ตลอดจนเป็นการปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศไปโดยปริยาย ซึ่งส่งผลเป็นลูกโซ่ต่อเสถียรภาพทางการเมืองในระยะยาวของพม่าด้วย

นโยบายต่อชนกลุ่มน้อยที่สำคัญของรัฐบาลประธานาธิบดี Thein Sein คือใช้การเจรจาเป็นกลไกหลัก โดยได้ตั้งคณะทำงานเฉพาะในเรื่องดังกล่าวที่เรียกว่า Union Peace Making Work Committee (UPWC) นำโดย Aung Min ผู้ช่วยคนสำคัญของประธานาธิบดี Thein Sein ซึ่งมีเป้าหมายและแนวทางในการเจรจา คือ 1.การเจรจายุติการขัดแย้งกับกองกำลังชนกลุ่มน้อย 2.การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อสร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ 3.การหาทางออกระยะยาวโดยการผลักดันให้เกิดการจัดตั้งพรรคการเมืองของชนกลุ่มน้อย และร่วมกันแสวงหาแนวทางแก้ปัญหาในรัฐสภา โดยรัฐบาลเชื่อว่าแนวทางดังกล่าวจะสามารถแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลที่มีมาอย่างยาวนานได้ และนำไปสู่สันติภาพที่แท้จริง หากแต่แนวทางของรัฐบาลดังกล่าวยังไม่เป็นที่ยอมรับของเหล่าผู้นำชนกลุ่มน้อยเท่าใดนัก โดยเหล่าผู้นำชนกลุ่มน้อยได้ตั้งข้อสังเกตว่า แนวทางสันติภาพของรัฐบาลนั้นไม่สามารถนำไปสู่สันติภาพได้จริง เพราะตราบไต่ที่ยังคงมีกองกำลังทหารของรัฐบาลประจำอยู่ในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยก็จะไม่เกิดการหยุดยิง และการที่รัฐธรรมนูญยังระบุให้ทหารมีที่นั่งอยู่ในสภาร้อยละ 25 หรือการที่ในปัจจุบันชนกลุ่มน้อยยังคงเป็นกลุ่มที่ถูกกีดกันจากตำแหน่งสำคัญทางการเมืองโดยเฉพาะ

²⁷ Beissinger, M. A new look at ethnicity and democratization. *Journal of Democracy*, Vol.19 No.3 (July 2008), p. 90.

ตำแหน่งในคณะรัฐมนตรี ทำให้สภาไม่สามารถเป็นกลไกในการเจรจาแนวทางที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริงได้

การไม่ยอมรับแนวทางของรัฐบาลดังกล่าวทำให้เหล่าผู้นำชนกลุ่มน้อยมีความพยายามรวมตัวกันเพื่อสร้างแนวร่วมในการเจรจากับรัฐบาล ภายใต้ชื่อ The United Nationalities Federation Council (UNFC) เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองที่มากขึ้นในเวทีเจรจา ตลอดจนได้เสนอแนวทางสู่สันติภาพที่เน้นการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคประชาสังคมและองค์กรระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ชั้นสำคัญ ได้แก่ 1.การจัดประชุมร่วมของกลุ่มประชาสังคมและกองกำลังชนกลุ่มน้อยทั้งหมด 2.การจัดประชุมร่วมกับตัวแทนจากรัฐบาลและกองกำลังชนกลุ่มน้อยโดยมีผู้ร่วมสังเกตการณ์จากชุมชนระหว่างประเทศ 3.จัดการลงประชามติในแต่ละรัฐเพื่อเห็นชอบกับร่างข้อตกลงต่างๆ 4.ทำประชาพิจารณ์ในกลุ่มประชากรชนกลุ่มน้อยเพื่อแสวงหาแนวทางสู่สันติภาพ 5.จัดการหารือในลักษณะไตรภาคีระหว่างรัฐบาล นักกิจกรรมประชาธิปไตย และประชากรชนกลุ่มน้อย และ 6.คือการยึดถือและปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้จากการหารือ²⁸

อย่างไรก็ดี ปัจจุบันรัฐบาลพม่าสามารถเจรจาหยุดยิงกับชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ได้แล้วมากกว่า 10 กลุ่ม (แม้จะยังมีการสู้รบประปรายในบางพื้นที่) โดยเฉพาะกลุ่ม KNU ซึ่งถือเป็นกลุ่มใหญ่ และเป็นปฏิปักษ์กับรัฐบาลพม่ามากกว่า 60 ปี โดยได้มีการลงนามในข้อตกลงสันติภาพไปแล้วเมื่อเดือนมกราคม 2555 และเกิดการเจรจาต่อเนื่องเพื่อแสวงหาแนวทางการส่งเสริมความปรองดองได้อย่างแท้จริงในพื้นที่ นอกจากนี้ ก่อนหน้านั้นยังได้ลงนามในข้อตกลงหยุดยิงกับกลุ่ม SSA-South ซึ่งเป็นกองกำลังที่สำคัญในรัฐฉานอีกกลุ่มหนึ่งในเดือนธันวาคม 2554 นอกจากความก้าวหน้าในเรื่องการเจรจาหยุดยิงแล้ว รัฐบาลนำโดยประธานาธิบดี Thein Sein ยังได้จัดให้มีการพูดคุยร่วมกับตัวแทนของพรรคการเมืองชนกลุ่มน้อยรวม 14 พรรคการเมือง ที่ได้จัดไปเมื่อเดือนสิงหาคม 2555 ซึ่งสะท้อนแนวทางของรัฐบาลในลำดับถัดไปคือการนำเอาปัญหาเข้าสู่การแก้ไขในเวทีการเมือง โดยประธานาธิบดี Thein Sein ได้เรียกร้องให้ร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ชนกลุ่มน้อย และสร้างความไว้วางใจระหว่างกันในการร่วมมือกันแก้ปัญหา ตลอดจนเรียกร้องให้ทุกฝ่ายอดทนกับขั้นตอนสู่สันติภาพที่ต้องค่อยเป็นค่อยไปและอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง²⁹

อย่างไรก็ดี แม้การเจรจาหยุดยิงจะเป็นสิ่งที่ชนกลุ่มน้อยต้องการเช่นกัน หากแต่ข้อตกลงหยุดยิงที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้ทำให้การสู้รบหมดไปอย่างแท้จริง หากแต่ยังคงมีการสู้รบในหลายพื้นที่ โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล หรือแม้แต่การสู้รบกับกลุ่มกะฉิ่นที่ได้ปะทุขึ้นตั้งแต่ช่วงก่อนการเลือกตั้งและยึดเยื้อ

²⁸ ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า : การปรับความสัมพันธ์ใหม่? [ออนไลน์]. 2012. Available from:

http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answer2.php?question_id=1199

²⁹ เฟิ่งอ่าง

เรื่อยมารวมถึงปัญหาจากการอพยพลี้ภัยของชาวคะฉิ่นจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันเป็นปัญหาที่รัฐบาลให้ความสำคัญอย่างมากเพราะส่งผลกระทบต่อภาพรวมการจัดการปัญหาชนกลุ่มน้อยกลุ่มอื่นๆในประเทศ โดยประธานาธิบดี Thein Sein ได้กล่าวเกี่ยวกับการสู้รบที่ยืดเยื้อนี้ว่า ได้กลายเป็นอุปสรรคที่ทำให้ประเทศสูญเสียโอกาสอย่างมาก โดยเฉพาะประชาชนในท้องถิ่นที่เป็นผู้ได้รับผลกระทบมากที่สุด ซึ่งเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลพยายามที่จะสร้างความไว้วางใจเพื่อที่จะนำไปสู่สันติภาพในท้ายที่สุด³⁰ แม้กระนั้นรัฐบาลก็ยังไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ และสร้างสันติภาพในพื้นที่ได้ตราบนานปัจจุบัน โดยการสู้รบที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องดังกล่าวทำให้เหล่าผู้นำชนกลุ่มน้อยได้เรียกร้องเงื่อนไขเพิ่มเติมจากฝ่ายรัฐบาลอย่างเช่น การรับประกันความปลอดภัยของประชากรชนกลุ่มน้อย หรือการถอนทหารออกจากพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งแม้จะยังไม่เห็นปฏิบัติการจากรัฐบาลต่อข้อเสนอดังกล่าวของชนกลุ่มน้อย แต่ค่อนข้างจะเห็นความแตกต่างของข้อเสนอจากทั้งสองฝ่าย โดยฝ่ายรัฐบาลมีจุดยืนที่ต้องการใช้การพัฒนาเศรษฐกิจในการเปลี่ยนสนามรบสู่ตลาดการค้า และใช้สภามาเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ในขณะที่ฝ่ายชนกลุ่มน้อยนั้น ต้องการให้ภาคประชาสังคมและชุมชนระหว่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และจำกัดหรือจัดบทบาทของกองทัพทั้งในระดับนโยบายและในระดับพื้นที่

นอกจากนี้ ความพยายามในการใช้สภามาเป็นเวทีในการแสวงหาแนวทางสู่สันติภาพร่วมกัน ก็ได้กลายเป็นข้อเสนอรูปแบบใหม่ ที่รัฐบาล Thein Sein คาดหวังว่าจะเป็นวิธีการแก้ปัญหาในระยะยาว เพื่อจำกัดความขัดแย้งให้อยู่ในสภา และไม่กลายเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่อย่างในปัจจุบัน การเสนอรูปแบบดังกล่าวนับเป็นการเปิดพื้นที่ใหม่สำหรับการเจรจาต่อรองของชนกลุ่มน้อยเช่นกัน ทำให้สามารถมีทางเลือกสำหรับการดำเนินการต่อรองที่มากขึ้น จากเดิมที่มีเพียงการใช้ความรุนแรงเท่านั้น ซึ่งปัจจุบัน ก็เห็นแนวโน้มที่พรรคการเมืองของชนกลุ่มน้อยจะรวมพรรคกันเป็นพรรคการเมืองเดี่ยวภายใต้ชื่อ Federal Union Party (FUP) ซึ่งเป็นการรวมตัวของพรรคชนกลุ่มน้อย 15 พรรค ซึ่งพรรคการเมืองดังกล่าวจะกลายเป็นพรรคสำคัญที่จะลงชิงตำแหน่งผู้แทนในสภาในการเลือกตั้งทั่วไปที่จะมีขึ้นอีกครั้งในปี 2015³¹ ซึ่งการเจรจาหยุดยิงที่มีความคืบหน้าเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตลอดจนแนวโน้มของการต่อสู้ที่มีแนวโน้มจะใช้ช่องทางตามกระบวนการประชาธิปไตยแทนที่การทำสงครามที่เป็นแนวทางหลักในอดีต ก็แสดงให้เห็นถึงการคลี่คลายของปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า

แนวนโยบายดังกล่าวมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายด้านอื่นของรัฐโดยเฉพาะด้านการปฏิรูปเศรษฐกิจเป็นอย่างดี จะเห็นได้ว่าความพยายามสร้างสันติภาพในพื้นที่ชนกลุ่มน้อยนั้นจะส่งผลโดยตรง

30 BBC News. **The hardship that sparked Burma's unrest.** [online]. 2007. Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7023548.stm> [2014, March 5]

31 Irrawaddy. **Burma Peace Process Could Create 'Mini-Cronies,' Media Coalition Warns.** [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/media/burma-peace-process-create-mini-cronies-media-coalition-warns.html> [2014, March 5]

นอกจากนี้ มิติปัญหาของการแย่งชิงทรัพยากรในปัจจุบันยังได้เพิ่มความซับซ้อนมากขึ้น โดยแนวโน้มในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า ผลประโยชน์ของเหล่าผู้นำชนกลุ่มน้อยซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของความขัดแย้งได้เริ่มเปลี่ยนไป โดยจะเห็นได้ว่าผู้นำเหล่านี้ได้กลายเป็นกลุ่มที่ได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจในพื้นที่มากขึ้น ผ่านการได้รับสิทธิพิเศษจากรัฐบาลในการสัมปทานการลงทุนต่างๆในพื้นที่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการสร้างสันติภาพของรัฐบาล³² โดยจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของคู่ขัดแย้ง จากระหว่างรัฐบาลกับผู้นำและมวลชนของคนกลุ่มน้อย มาเป็นระหว่างผู้นำชนกลุ่มน้อยกับประชาชนในพื้นที่เอง ซึ่งได้เริ่มปรากฏให้เห็นแล้วในปัจจุบัน เช่น ในกรณีของการสัมปทานพื้นที่เพื่อสร้างโรงแรมในเมืองพะอ่าง รัฐกะเหรี่ยง มูลค่าราว 15 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเป็นบริษัทที่มีหุ้นส่วนของกลุ่มกะเหรี่ยงพุทธรวมอยู่ด้วย ซึ่งถูกต่อต้านโดยคนท้องถิ่นโดยกล่าวอ้างว่าพื้นที่ก่อสร้างนั้นเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ซึ่งที่ดินดังกล่าวได้มาโดยการขอสัมปทานจากรัฐบาลท้องถิ่นโดยการดำเนินการของกลุ่มกะเหรี่ยงพุทธเอง³³ เป็นต้น

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มชาติพันธุ์ หรือที่เรียกว่าปัญหา “เอกภาพของประเทศ” ในบริบทของการเมืองพม่า นั้น แม้จะกล่าวได้ว่าเป็นอุปสรรคสำคัญสำหรับการพัฒนาประชาธิปไตย โดยเป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาธิปไตยพม่าต้องล่มสลายไปในปี 1962 หากแต่การปราบปรามอย่างหนักของกองทัพ จนสามารถสถาปนาระเบียบแห่งรัฐขึ้นมาได้ในระดับหนึ่ง ตลอดจนเป็นการจำกัดพื้นที่ทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ลง ทำให้ความพยายามในการแสวงหาพื้นที่ทางการเมืองใหม่ๆ กลายเป็นแรงสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนผ่านโดยเฉพาะการเลือกตั้งในปี 2010 ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์เข้าร่วมไม่น้อย โดยในบรรดาพรรคการเมืองที่ลงแข่งขันในการเลือกตั้งทั้งหมด 37 พรรค มีพรรคการเมืองที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ถึง 22 พรรคด้วยกัน พรรคที่ใหญ่ที่สุดได้แก่พรรค The Shan National Democratic Party (SNDP) ส่งผู้แทนเข้ารับเลือกตั้งทั้งหมด 154 คน โดยสาเหตุที่มีพรรคการเมืองจากกลุ่มชาติพันธุ์จำนวนมาก เพราะรัฐธรรมนูญระบุให้มีสภาท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้ง ซึ่งถือเป็นพื้นที่ทางการเมืองหนึ่งในระดับท้องถิ่นที่สำคัญสำหรับกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้อย่างมาก

³² Irrawaddy. **Burma Peace Process Could Create 'Mini-Cronies,' Media Coalition Warns.** [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/media/burma-peace-process-create-mini-cronies-media-coalition-warns.html> [2014, March 5]

³³ Mmtimes.. **Protests held over proposed hotel at speech site.** [online]. 2013. Available from: <http://www.mmmtimes.com/index.php/business/8506-protests-held-over-proposed-hotel-at-aung-san-speech-site.html> [2014, March 5]

2.3 อหุกรรม (Timing and sequencing) ของปัจจัยที่นำไปสู่การเลือกตั้งในปี 2010

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประวัติศาสตร์นั้น เป็นผลสำคัญหนึ่งมาจากแรงกดดันในทางเศรษฐกิจซึ่งส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลเผด็จการ โดยเฉพาะการลุกฮือของภาคประชาชนในปี 1988 ในขณะที่เดียวกัน การอ่อนกำลังลงของกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้ปัญหาเรื่องเอกภาพของประเทศได้รับการคลี่คลายลงในระดับหนึ่ง ดังนั้น ปัญหาเสถียรภาพของรัฐบาลจึงไม่ได้เกิดจากภัยคุกคามจากกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์อีกต่อไป หากแต่กลับเป็นปัญหาเศรษฐกิจและปากท้องที่ได้สร้างแรงกดดันทางเศรษฐกิจให้กับภาคประชาชน กลายเป็นภัยคุกคามหลักต่อเสถียรภาพของรัฐบาลนับแต่ปี 1988 เป็นต้นมา ดังนั้น ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศกับเสถียรภาพของรัฐบาลจึงกลายเป็นกรอบในเชิงโครงสร้างหลักที่นำมาไปสู่การเลือกตั้งในปี 2010

อย่างไรก็ดี ปัจจัยในเชิงโครงสร้างดังกล่าวไม่ได้มีอิทธิพลที่สามารถกำหนดการเปลี่ยนแปลงผ่านได้ทั้งหมด หากแต่ยังเหลือพื้นที่ให้กับปัจจัยผู้กระทำการในการร่วมกำหนดกรอบระยะเวลาและลักษณะแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยเมื่อกองทัพเผชิญกับแรงกดดันอันเป็นผลจากวิกฤติเศรษฐกิจนั้น กองทัพไม่ได้ขาดความเป็นเอกภาพและเกิดการกระจายอำนาจในสายการบังคับบัญชา ซึ่งเป็นลักษณะของการล่มสลายของระบอบเผด็จการโดยทั่วไป หากแต่กองทัพและระบอบเผด็จการกลับสามารถอยู่รอดได้จากการพัฒนาระบบการรวมศูนย์อำนาจ เพื่อจัดการความขัดแย้งภายใน โดยเฉพาะการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองและการทหารไปที่บุคคลเดียว³⁴ โดยการขยายกองกำลังทหารประจำการเป็น 30,000 คน จักสรรงงบประมาณในการเสริมสมรรถนะด้านอาวุธยุทโธปกรณ์กว่า 2 พันล้านเหรียญสหรัฐ นอกจากนี้ ยังจำกัดสิทธิในการแสดงความเห็น การรวมกลุ่มและการเคลื่อนไหวทางการเมืองต่างๆ ของประชาชน โดยมีศาลทหารเป็นผู้ถือกฎอัยการศึก และใช้ในการพิพากษาและคุมขังนักโทษการเมืองจำนวนมาก³⁵

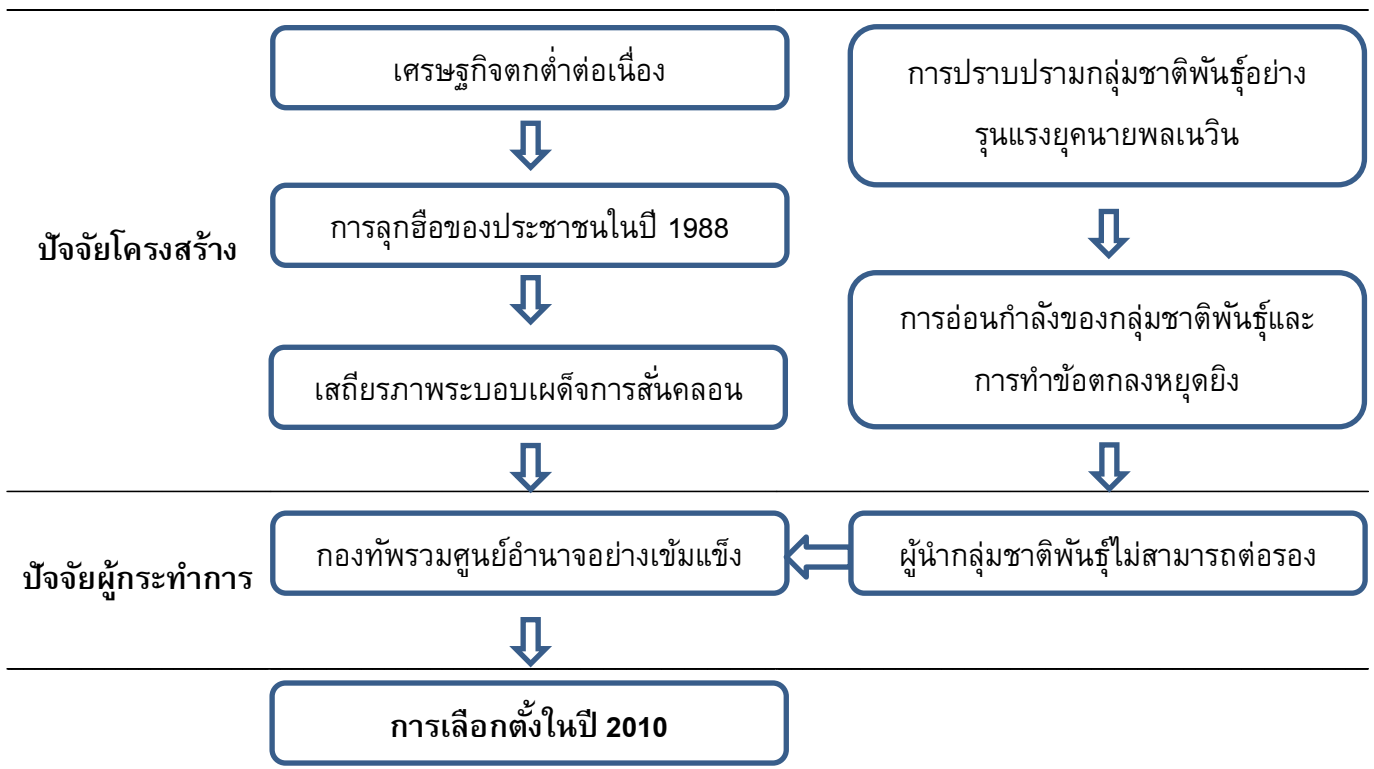
แม้ว่าที่จริงแล้วกองทัพได้แสดงให้เห็นถึงความปรารถนาในการเปลี่ยนรูปแบบสู่ประชาธิปไตย โดยจัดให้มีการเลือกตั้งในปี 1990 หากแต่การเปลี่ยนผ่านก็ต้องต้องประสบความล้มเหลว เนื่องจากกองทัพไม่สามารถควบคุมการเปลี่ยนผ่านได้ โดยต้องแพ้การเลือกตั้งให้กับพรรค NLD ซึ่งแม้จะมีความพยายามในการเกลี้ยกล่อมให้ Aung San Su Kyi และพรรค NLD เข้ามามีส่วนร่วมในสภาที่กองทัพแต่ตั้งขึ้นหลังจากกองทัพล้มการเลือกตั้งแล้ว ทั้งนี้เพื่อสร้างความชอบธรรมที่จะนำไปสู่เสถียรภาพของรัฐบาล หากแต่ความไว้วางใจและร่วมมือระหว่างสองฝ่ายก็ไม่สามารถสร้างขึ้นมาได้ จนในท้ายที่สุด Aung San Su Kyi ต้องถูกกักบริเวณในบ้านพักอีกครั้ง และกองทัพก็หันมาจัดการกับอิทธิพลและชื่อเสียงของ Aung San Su Kyi ในสังคมแทน³⁶

³⁴ Haggard, S. and Kaufman, R. **The political economy of democratic transitions**. Princeton: Princeton University Press, 1995, p.367.

³⁵ Silverstein, J. Burma's uneven struggle. **Journal of Democracy**, 7.4, 1996, p.89.

³⁶ Ibid.

จนกระทั่งกองทัพสามารถรวมศูนย์อำนาจอย่างเข้มแข็งแล้วทั้งในทางการเมืองและในทางเศรษฐกิจ ตลอดจนความมั่นคงของชนชั้นนำในกลุ่มอำนาจเดิม ปัจจัยในเชิงโครงสร้างจึงขึ้นมามีอิทธิพลอีกครั้ง โดยการทำให้เกิดการเลือกตั้งในปี 2010 และเกิดการปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการเมือง ทั้งนี้เพื่อเปิดทางให้กลไกทุนนิยมสามารถเข้ามาจัดการปัญหาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาลมาตั้งแต่ปี 1988 เป็นอย่างน้อย โดยสามารถเขียนแผนภาพแสดงลำดับและความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆที่นำไปสู่การเลือกตั้งในปี 2010 ได้ดังนี้

แม้พม่าอาจจะยังเรียกไม่ได้ว่าเป็นประเทศประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ หากแต่การเลือกตั้งในปี 2010 ก็ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ทางการเมืองของพม่าอย่างมีนัยสำคัญ ระดับการพัฒนาทางเศรษฐกิจนั้นสำคัญต่อการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้อย่างยิ่ง โดยเฉพาะส่งผลในด้านการสั่นคลอนเสถียรภาพของรัฐบาลทหารปรากฏในรูปของการประท้วงและลุกฮือของประชาชนในปี 1988 และ 2007 ซึ่งรัฐบาลเลือกใช้วิธีการปราบปรามและกระชับอำนาจให้เข้มแข็งมากขึ้นเพื่อรักษาเสถียรภาพของตนต่อไป ซึ่งทำให้ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านต้องทอดยาวออกไป จนกระทั่งรัฐบาลทหารสามารถกระชับอำนาจได้ทั้งในทางการเมือง โดยเฉพาะกรณีของกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ที่อ่อนแอลงตลอดจนผ่านต่อต้านที่ถูกจำกัดคุมขัง รวมถึงอำนาจในทางเศรษฐกิจจากการขายทรัพยากรจำนวนมหาศาล และการเป็นกลไกหลักของภาคอุตสาหกรรมในประเทศ ทำให้รัฐบาลทหารจัดให้เกิดการเปลี่ยนผ่านภายใต้การ

ควบคุมในทุกขั้นตอนและได้จัดวางสถานะที่มั่นคงทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมืองในระยะเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่านได้ตามต้องการ อาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจนั้นเป็นทั้งเงื่อนไขและอาจเป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนของการเปลี่ยนผ่านด้วย

ในกระบวนการทางเศรษฐกิจที่ดำเนินอยู่ในพม่า นั้น ไม่อาจปฏิเสธได้ว่าเกี่ยวข้องโดยตรงกับนักธุรกิจพม่าซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญหนึ่งในการขับเคลื่อน นักธุรกิจเหล่านี้ได้พัฒนาและเติบโตจนกลายเป็นกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยเฉพาะในช่วงหลังปี 1988 เป็นต้นมา ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลทหารกับนักธุรกิจที่ผ่านมาโดยเฉพาะในช่วงหลังปี 1962 ที่กองทัพยึดอำนาจจากรัฐบาลพลเรือนและเข้าปกครองประเทศนั้น สามารถกล่าวได้ว่ารัฐบาลมีบทบาทในการกำหนดนโยบายต่างๆ อย่างเบ็ดเสร็จ และนักธุรกิจก็ได้กลายเป็นกลไกในการดำเนินนโยบายของรัฐหรือเป็นผู้รับผลจากนโยบายต่างๆ เท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่านักธุรกิจได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อตอบสนองต่อความต้องการและลดแรงตึงเครียดในภาคประชาชน และยังเป็นกลไกสำคัญในการกระชับอำนาจทางเศรษฐกิจของกลุ่มอำนาจเดิมเพื่อก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านซึ่งจะได้กล่าวไว้ในบทต่อไป

บทที่ 3

บทบาทกลุ่มธุรกิจพม่าภายใต้โครงสร้างการเมืองแบบเผด็จการ

นโยบายสังคมนิยมที่ระบอบทหารนำมาใช้เป็นแนวทางของเศรษฐกิจประเทศตั้งแต่ปี 1962 นั้น ซึ่งได้เผยให้เห็นข้อบกพร่องมากมายและที่สำคัญคือนำมาซึ่งการสั่นคลอนเสถียรภาพทางการเมือง ดังนั้น ความพยายามของรัฐบาลในการผ่อนคลายความเข้มงวดของสังคมนิยมได้เริ่มมีให้เห็นตั้งแต่ ก่อนที่จะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปี 1988 โดยเฉพาะการผ่อนคลายการควบคุมการค้าภายใน โดยเฉพาะสินค้าเกษตร 9 รายการ รวมถึงข้าวซึ่งเป็นสินค้าเกษตรหลักของประเทศในปี 1987 กระนั้นก็ตาม ก็ยังไม่สามารถรับมือกับความตึงเครียดในภาคประชาชนอันเนื่องมาจากความตกต่ำทางเศรษฐกิจ ได้อย่างทันทั่วทั้งที่ และนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองครั้งสำคัญในปี 1988

รัฐบาลใหม่ภายใต้ชื่อ SLORC จึงมีภารกิจสำคัญที่ต้องเร่งสานต่อในการยกเลิกมาตรการต่างๆ ของระบอบสังคมนิยมเพิ่มเติม เช่น การยกเลิกการควบคุมการส่งออกสินค้าเกษตร (ยกเว้นข้าว) หรือ การทยอยแปรรูปรัฐวิสาหกิจให้กับเอกชนเพิ่มเติมโดยตั้งคณะกรรมการเพื่ออำนวยความสะดวกใน ขั้นตอนการแปรรูปรวมถึงช่วยเหลือการดำเนินกิจการนั้นๆ ในเบื้องต้น อีกทั้งยังปฏิรูปในด้านอื่นๆ อีกหลายด้าน อาทิ การจัดระบบการค้าชายแดน การจัดตั้งเขตอุตสาหกรรม ปรับปรุงระบบค่าตอบแทนของ พนักงานของรัฐ ปรับปรุงระบบภาษีการค้า รวมถึงการฟื้นฟูหอการค้าและสภาอุตสาหกรรมขึ้นมาใหม่ นอกจากนี้ ยังมุ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยประกาศใช้กฎหมายการ ลงทุนจากต่างประเทศในปี 1988 ซึ่งเปิดโอกาสให้ต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของกิจการได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องมีหุ้นส่วนกับรัฐหรือชาวพม่า ซึ่งทำให้ในช่วง 10 ปีแรก มีการลงทุนจากต่างประเทศกว่า 300 โครงการ รวมมูลค่ากว่า 7,200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งส่งผลต่อเศรษฐกิจพม่าโดยรวมที่เริ่มมีการเติบโต มากขึ้น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่มีการลงทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ การขุดเจาะและสำรวจน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ โรงแรมและการท่องเที่ยว การผลิต อุตสาหกรรมต่างโดยเฉพาะเครื่องนุ่งห่ม อสังหาริมทรัพย์ และอุตสาหกรรมก่อสร้าง¹

ตารางที่ 3 แสดงสถานการณ์เศรษฐกิจมหภาคของพม่าตั้งแต่ปี 1990-1997

	1990-91	1991-92	1992-93	1993-94	1994-95	1995-96	1996-97
Real GDP Growth	2.8	-0.6	9.3	6	7.5	6.9	6.4
Consumer prices	21.9	29.1	22.3	33.5	22.4	21.8	20
Total revenue (% of GDP)	9.2	9.6	8.1	7.8	7.1	6.7	6.8

¹ Brown, I. *Burma's Economy in the Twentieth Century*. Cambridge University Press. (2013). pp.176-177

Total expenditure	15.4	16.8	13.5	11.9	13	12.9	13.3
Overall balance	-6.1	-7	-5.2	-4.4	-6.1	-6.3	-6.5
Trade balance (Million US\$)	-492	-412	-420	-606.6	-560.7	-940.5	-943.6
Export	477	431	591	695.4	927.1	890.3	885.6
Import	-970	-842	-1,010.0	-1,302.0	-1,487.8	-1,830.8	-1,829.2
Gross official reserves	311	297	286	338.9	425.9	381.1	287.8
Official rate (kyat per US\$)	6.2	6.2	6.2	6.1	5.8	5.8	6.1
Parallel rate (kyat per US\$)	100	120.6	112	105	109	120	170

ที่มา: International Monetary Fund Report, May 1998.

เศรษฐกิจที่เริ่มขยายตัวภายใต้การปฏิรูปนี้ส่งผลให้ลักษณะโครงสร้างของผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) ในระบบเศรษฐกิจพม่าเปลี่ยนแปลงไป โดยมีการขยายตัวของภาคธุรกิจเอกชน (ดูจาก สัดส่วนใน GDP) จากร้อยละ 68.6 ในปี 1986/87 เป็นร้อยละ 76.3 ในปี 1998/99 และการเติบโตของ ธุรกิจเอกชนนี้ก็ได้เป็นปัจจัยสำคัญในการผลักดันอัตราการเติบโตของเศรษฐกิจประเทศในทศวรรษที่ 1990 ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเศรษฐกิจพม่าได้หันเหทิศทางเข้าสู่ระบบตลาดมากยิ่งขึ้นในยุคนี้² การเปลี่ยนแปลงลักษณะโครงสร้างของผู้มีส่วนได้เสียในระบบเศรษฐกิจพม่าภายใต้นโยบายเศรษฐกิจใหม่นี้ สะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมที่เปลี่ยนไปเช่นกัน โดยการศึกษาโครงสร้างดังกล่าวจะสามารถ สะท้อนให้เห็นว่ารัฐแสดงบทบาทในการจัดระเบียบสังคมอย่างไรและมากน้อยเพียงใด หรือใน อีกแง่หนึ่งคือกิจกรรมของผู้คนในสังคมถูกรัฐเข้าไปแทรกแซงในลักษณะใด หรือรัฐเปิดโอกาสให้คน เหล่านี้มีบทบาทในสังคมได้แค่ไหน ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาที่มักถูกนำมาพิจารณาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ เชิงอำนาจในการกำหนดนโยบาย³ โดยในบทนี้จะวิเคราะห์ถึงโครงสร้างผู้มีส่วนได้เสียในโครงสร้าง เศรษฐกิจพม่าในช่วงปี 1988 – 2010 และเน้นการวิเคราะห์ลักษณะของกลุ่มธุรกิจในการสร้างเศรษฐกิจ การเมืองพม่า ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจ เพื่อชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการและความ ต้องการของกลุ่มธุรกิจ ตลอดจนโอกาสและทางเลือกต่างๆในช่วงของการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในปี 2010

3.1 โครงสร้างผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholder) ในเศรษฐกิจพม่า

กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงแนวทางเศรษฐกิจของรัฐในปี 1988 ทำให้เกิดการลดบทบาทในทาง เศรษฐกิจของรัฐลง ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มบทบาทของภาคธุรกิจเอกชนมากยิ่งขึ้น หากแต่การ

² Thein, M. *Economic development of Myanmar*. Institute of Southeast Asian Studies. (2004). pp.125-126

³ อนุสรณ์ ลีมมณี. รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง: การพิจารณาในเชิงอำนาจ นโยบาย และเครือข่ายความสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2542. หน้า 9.

เปลี่ยนแปลงสัดส่วนดังกล่าวนี้ก็จะเป็นไปอย่างจำกัด โดยมีการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนเพียงไม่เกินร้อยละ 5 ในรอบ 7 ปี (ตามตาราง) อีกทั้งสัดส่วนของรัฐวิสาหกิจที่แม้จะมีเพียงราวร้อยละ 25 เท่านั้น ก็ไม่ได้สะท้อนอิทธิพลและบทบาทของภาครัฐในโครงสร้างเศรษฐกิจอย่างตรงไปตรงมา เนื่องจากวิสาหกิจของรัฐยังคงส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจพยามากกว่าที่ตัวเลขผลผลิตได้แสดงไว้⁴ และยังคงเป็นโครงสร้างหลักของระบบเศรษฐกิจพมา⁵ สิ่งเหล่านี้ย่อมแสดงให้เห็นว่าการพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจพมาไม่สามารถพิจารณาในเชิงปริมาณโดยดูจากตัวเลขสำคัญในทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ได้ หากต้องพิจารณาควบคู่ไปกับบทบาทหน้าที่ที่มีอยู่ในโครงสร้างเศรษฐกิจและการเมืองในขณะนั้น โดยในที่นี้จะแบ่งการพิจารณาผู้มีส่วนได้เสียในโครงสร้างเศรษฐกิจพมาออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ รัฐวิสาหกิจ (The State-own Economic Enterprises: SEEs) วิสาหกิจของกองทัพ และธุรกิจเอกชนขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium enterprise: SMEs) ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงโครงสร้างสัดส่วนการเปลี่ยนแปลงของผลผลิตมวลรวมภายในประเทศแยกตามลักษณะของผู้ลงทุนตั้งแต่ปี 1992-1998 (หน่วย: ล้านจ๊าด)

Sector	1992-93		1994-95		1995-96		1996-97		1997-98	
		%		%		%		%		%
State-owned	1,379.60	28.4	1,595.30	27.7	1,672.60	27.01	1,770.50	27.1	1,848.20	26.87
Cooperatives	114	2.4	52.7	0.9	61.3	0.99	66.5	1.02	62.2	0.9
Private	3,356.40	69.2	4,108.90	71.4	4,457.70	72.9	4,694.80	71.88	4,967.60	72.23
Total	4,850	100	5,756.90	100	6,191.60	100	6,531.80	100	6,878	100

ที่มา: Myanmar central statistical organization, Statistic Yearbook 2005-2011.

3.1.1 รัฐวิสาหกิจ (The State-own Economic Enterprises: SEEs)

ตามกฎหมายการประกอบการกิจการของรัฐ (The State-own Economic Enterprises Law: 1989) กำหนดให้รัฐวิสาหกิจผูกขาดในกิจการ 12 ประเภท แม้ว่าจะมีการผ่อนปรนแต่กิจการสำคัญที่รัฐเข้าไปมีบทบาทมากในปัจจุบัน ได้แก่ การผลิตพลังงานไฟฟ้า การไปรษณีย์และการโทรคมนาคม ธนาคารและการประกันภัย การสำรวจและขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ สัมปทานตัดไม้ การทำเหมืองหยกและอัญมณี การขนส่งทางอากาศ ทางน้ำและระบบราง สถานีโทรทัศน์ และเหมืองแร่

⁴ IMF, Myanmar – Staff Report for the 2009 Article IV Consultation, 2010. อ้างถึงใน Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization, unpublished mimeograph.p 41.

⁵ Economist Intelligence Unit (EIU). Myanmar 2011 (country report). 2012.

ปัจจุบันแนวโน้มการผูกขาดเริ่มมีการคลายตัวมากขึ้น⁶ ทั้งในกิจการด้านโทรคมนาคมที่ในอดีตถูกมองว่าเป็นกิจการของความมั่นคงที่กองทัพต้องดูแลควบคุมอย่างเข้มงวดและเป็นกิจการที่อยู่ภายใต้การดำเนินงานของ Ministry of Post and Telecommunications (MPT) กลายเป็นมุมมองใหม่ที่มองว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและเริ่มให้เอกชนเข้ามาดำเนินงานตั้งแต่ปี 2002 และเปิดให้ต่างชาติเข้ามาดำเนินกิจการอย่างเต็มรูปแบบในปี 2556 โดยรัฐบาลพม่าได้พิจารณาให้สัมปทานแก่บริษัทเทเลนอร์ สัญชาตินอร์เวย์ และบริษัทอูริดู สัญชาติกาตาร์ เพื่อเป็นผู้ลงทุนในโครงข่ายด้านการโทรคมนาคมในประเทศ⁷ หรือในกิจการด้านการบินที่ได้มีการแปรรูป Myanmar Airways international ซึ่งเป็นกิจการของรัฐให้กับกลุ่ม Kanbawza ในปี 2010 และหลังจากนั้นก็เริ่มมีกิจการสายการบินของเอกชนเพิ่มมากขึ้นตามการขยายตัวของกาท่องเที่ยว เช่น Air Bagan ของกลุ่ม Htoo เป็นต้น

รัฐวิสาหกิจในพม่าแม้จะมีสัดส่วนการผลิตใน GDP อยู่เพียงร้อยละ 10 แต่แท้จริงแล้วมีอิทธิพลในระบบเศรษฐกิจพม่าอยู่มาก และการดำเนินการของ SEEs ยังเป็นการทำธุรกิจที่ขาดประสิทธิภาพเป็นช่องทางแสวงประโยชน์ในรูปของค่าเช่าทางเศรษฐกิจ (rent-seeking) สำหรับข้าราชการและเครือข่ายพวกพ้อง และประสบกับการขาดทุนโดยตลอดทั้งๆที่มีสิทธิพิเศษในการดำเนินงานมากมายและเป็นสาเหตุหลักของการขาดดุลงบประมาณของรัฐ และยังทำให้เอกชนที่มีศักยภาพต้องขยายงานอย่างยากลำบากเนื่องจากต้องแข่งขันกับรัฐที่มีอภิสิทธิ์มากกว่า ในกระบวนการปฏิรูปเศรษฐกิจ SEEs ได้กลายเป็นจุดอ่อนสำคัญของเศรษฐกิจพม่าที่จะสร้างแรงต้านต่อการปฏิรูปที่กำลังเกิดขึ้น⁸ นอกจากนี้ SEEs และการประกอบการของรัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องยังเป็นแหล่งของการคอร์รัปชันที่สำคัญและส่งผลในทางการเมืองในแง่ของการบ่อนเซาะความน่าเชื่อถือและความชอบธรรมของรัฐบาล ดังนั้น การลดบทบาทของ SEEs ลง ตลอดจนการปราบปรามคอร์รัปชันจะเป็นงานที่รัฐบาล Thein Sein ให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการในปัจจุบัน โดยการลดความซับซ้อนของขั้นตอนและกฎระเบียบ ลดอำนาจของข้าราชการที่เกี่ยวข้องในกระบวนการและจำกัดช่องทางการรับสินบน ในขณะที่เดียวกันก็ตั้งคณะกรรมการขึ้นมาคอยตรวจสอบควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย⁹

กิจการของ SEEs ในปัจจุบันเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจครอบคลุมหลากหลายสาขา ทั้งในธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมกระดาษ ปิโตรเคมี อุตสาหกรรมยา อุตสาหกรรมสิ่งทอ อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ และธนาคารในรูปแบบต่างๆ เป็นต้น โดย SEEs แต่ละบริษัทจะอยู่ภายใต้การกำกับควบคุม

⁶ Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization**, unpublished mimeograph, pp. 40-41.

⁷ ณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์, โทรคมนาคมกับการปฏิรูปการเมืองในพม่า [Online] Available from: http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answer2.php?question_id=1291 [2014, March 20]

⁸ Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization**, unpublished mimeograph, p.41.

⁹ Ibid, p.43.

ของกระทรวงต่างๆ (ดังตาราง) SEEs ที่เป็นที่รู้จัก เช่น Myanmar Foodstuff Industries (MFI) ซึ่งมีโรงงานที่ผลิตสินค้าอาหารและเครื่องดื่มต่างๆ เช่น แอลกอฮอล์บริสุทธิ์ ขนมปังกรอบ ผงชูรส เส้นก๋วยเตี๋ยว แป้งสาลี ซอสถั่วเหลือง น้ำมันถั่วเหลือง น้ำส้มสายชู บุหรี่ น้ำแข็ง เครื่องดื่มทั่วไป และน้ำดื่มบรรจุขวด โดยในแต่ละประเภทสินค้าก็มีโรงงานหลายแห่งกระจายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ เช่น โรงงานผลิตน้ำแข็งที่มีอยู่ 11 แห่ง หรือโรงงานขนมปังกรอบที่มีอยู่ 4 แห่ง การดำเนินงานมีทั้งการร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่นและต่างชาติโดยเฉพาะในอุตสาหกรรมยาสูบ เป็นต้น

ตารางที่ 5 แสดงตัวอย่าง SEEs ที่มีความสำคัญในระบบเศรษฐกิจพม่าแยกตามกระทรวง

Ministry of Industry 1	Myanmar Foodstuff Industries Myanmar Ceramic Industries Myanmar General & Maintenance Industries Myanmar Paper & Chemical Industries Myanmar Pharmaceutical Industries Myanmar Textile Industries
Ministry of Industry 2	Myanmar Machine Tools and Electrical Industries Myanmar Automobile & Diesel Engine Industries Myanmar Industrial Development Bank
Ministry of Livestock & Fisheries	Myanmar Livestock & Fisheries Development Bank
Ministry of Border Areas	Sibin Tharyar Bank
Ministry of Co-operatives	Co-operative Bank
Ministry of Commerce	Myanmar Citizen Bank

ที่มา: Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization, unpublished mimeograph, p 42-45.

3.1.2 วิสาหกิจของกองทัพ

ตั้งแต่ปี 1988 เป็นต้นมาที่รัฐหันมาใช้กลไกตลาดในการพัฒนาเศรษฐกิจ องค์กรเศรษฐกิจในรูปแบบต่างๆก็ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือให้กับรัฐเพิ่มมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เปิดโอกาสให้ภาคเอกชนได้ก่อตัวขึ้นในระบบเศรษฐกิจด้วย โดยองค์กรของรัฐที่เกิดขึ้นมาและมีบทบาทโดดเด่นในช่วงนี้ได้แก่วิสาหกิจภายใต้การควบคุมของกองทัพหรือกระทรวงกลาโหม ได้แก่ Union of Myanmar Economic Holdings (UMEHL) ซึ่งตั้งขึ้นในปี 1990 ภายใต้กฎหมายกิจการพิเศษ (Special Company Act) ปี 1950 ซึ่งถึงเป็นวิสาหกิจของกองทัพแห่งแรกที่ตั้งขึ้นหลังปี 1988 และ Myanmar Economic Corporation (MEC) ที่ก่อตั้งในปี 1997 หลังจากทีรัฐได้ออกกฎหมายกิจการของรัฐ (State-owned Economic Enterprises Law) ที่ระบุให้รัฐสามารถประกอบกิจการใน 12 ลักษณะ ซึ่งการประกอบการ

ดังกล่าวสามารถทำได้โดยการร่วมทุนกับเอกชน โดยได้ระบุนวัตกรรมประสงค์ในการก่อตั้งเพื่อลดค่าใช้จ่ายของกองทัพ เป็นที่มาของสวัสดิการให้กับบุคลากร และพัฒนาภาคธุรกิจที่จำเป็นในประเทศ

ทั้งสองบริษัทจะเน้นการดำเนินธุรกิจในลักษณะที่แตกต่างกัน โดย UMEHL จะเน้นประกอบการในอุตสาหกรรมเบา ในขณะที่ MEC จะเน้นประกอบการในอุตสาหกรรมหนัก และทั้งสองจะไม่เข้าไปประกอบการในธุรกิจพาณิชย์ โดยมีการดำเนินการในลักษณะที่เป็น Holding Company ในการเข้าไปร่วมทุนกับกิจการเอกชนต่างๆโดยบริษัทเหล่านั้นจะได้รับผลตอบแทนในรูปของสิทธิพิเศษทางภาษี ทำให้กิจการเอกชนต่างแสวงหาการร่วมทุนกับวิสาหกิจของกองทัพ การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวจึงทำให้กิจการของกองทัพมีประสิทธิภาพมากกว่าเมื่อเทียบกับ SEEs เนื่องจากจะเป็นเพียงผู้เข้าไปร่วมถือหุ้นในกิจการต่างๆเท่านั้นในขณะที่การบริหารจัดการเป็นบทบาทของเอกชนที่ร่วมทุน และยังมีการดำเนินการร่วมกันกลุ่มธุรกิจต่างๆที่มีบทบาทในการบริหารจัดการ¹⁰

แหล่งเงินทุนของวิสาหกิจของกองทัพมาจากผู้ถือหุ้นซึ่งก็คือกองทัพเองที่มีสัดส่วนร้อยละ 60 และที่เหลืออีกร้อยละ 40 ก็คือกระทรวงกลาโหมซึ่งที่มีของทุนก็คืองบประมาณของรัฐนั่นเอง โดยหากพิจารณาลักษณะการประกอบการแล้วจะพบว่ามีทั้งแบบที่เป็นเจ้าของทั้งหมดและร่วมทุนกับเอกชนในธุรกิจที่หลากหลาย จนอาจกล่าวได้ว่าวิสาหกิจของกองทัพเป็นองค์ประกอบหลักของโครงสร้างเศรษฐกิจพม่าในปัจจุบัน มีเครือข่ายธุรกิจที่กว้างขวางครอบคลุมอุตสาหกรรมต่างๆ ได้แก่ อัญมณี เสื้อผ้าสำเร็จรูป แปรรูปไม้ อาหารและเครื่องดื่ม คำส่ง-คำปลีก ธนาคาร โรงแรมและการท่องเที่ยว ขนส่งและโทรคมนาคม (ไปรษณีย์ สายการบิน รถไฟ โทรศัพท์เคลื่อนที่) อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ ก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ เหล็ก ปูนซีเมนต์ รถยนต์ เครื่องสำอาง และเครื่องเขียน รวมถึงอุตสาหกรรมป่าไม้ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม การเพาะเลี้ยงไข่มุก การเพาะเลี้ยงปลาและกุ้ง การผลิตไฟฟ้า และอุตสาหกรรมทางการทหาร¹¹

3.1.3 ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium enterprise: SMEs)

กลุ่มธุรกิจขนาดกลางขนาดย่อมในพม่าอาจจำกัดความตามความหมายทางราชการได้โดยลักษณะที่เป็นธุรกิจของเอกชนที่มีการจ้างงานไม่เกิน 100 คน ใช้พลังงานไม่เกิน 50 แรงม้า เงินลงทุนไม่เกิน 5 ล้านจ๊าด ผลผลิตต่อปีมีมูลค่าไม่เกิน 5 ล้านจ๊าด¹² ส่วนใหญ่แล้วกิจการ SME จะเป็นของผู้ถือหุ้นรายเดี่ยว ซึ่งมีอยู่ราวร้อยละ 99 ของธุรกิจเอกชนทั้งหมดที่ดำเนินงานในพม่า SME เหล่านี้ส่วนใหญ่

¹⁰ Ibid, pp 41-42.

¹¹ Myoe, M. **A Building the Tatmadaw: Myanmar armed forces since 1948** (Vol. 352). Institute of Southeast Asian Studies. . (2009). pp.178-181.

¹² Central Department of Small and Medium Enterprises Development. [Online] Available from: http://www.smedevelopmentcenter.gov.mm/?q=en/def_sme [2014, March 20].

จะดำเนินกิจการอยู่ในเขตอุตสาหกรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 83 ของพื้นที่อุตสาหกรรมทั้งหมดในพม่า ส่วนใหญ่จะเป็นธุรกิจที่จ้างงานไม่เกิน 10 คน ซึ่งมักจะตั้งอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม¹³

ประเภทของอุตสาหกรรมที่ลงทุนมักจะเป็นอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อทดแทนการนำเข้า และอุตสาหกรรมเพื่อรูปสินค้าเกษตรเพื่อใช้ประโยชน์จากวัตถุดิบภายในประเทศ อาทิ โรงงานโรงสีข้าว โรงงานแปรรูปธัญพืช โรงงานอาหารทะเลแปรรูป โรงงานเฟอร์นิเจอร์ โรงงานน้ำตาล โรงงานผลิตน้ำผักและผลไม้ เป็นต้น นอกจากนี้อุตสาหกรรมก่อสร้างก็ขยายตัวมากขึ้นจากปริมาณความต้องการที่อยู่อาศัยที่เพิ่มสูง การขยายตัวของการท่องเที่ยว และอาคารสำนักงานร้านค้าต่างๆ การผลิตทั้งหมดเป็นไปเพื่อตอบสนองต่อตลาดภายในประเทศยกเว้นกิจการจำพวกเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มที่เป็นการผลิตเพื่อการส่งออกและส่วนใหญ่ใช้เทคโนโลยีระดับต่ำ¹⁴ เมื่อพิจารณาจากประเภทธุรกิจจะพบว่า (ข้อมูลปี 2005) ร้อยละ 62.91 อยู่ในอุตสาหกรรมอาหาร ร้อยละ 7.43 อยู่ในธุรกิจก่อสร้าง และร้อยละ 4.84 อยู่ในอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม¹⁵ โดยกิจการที่มีขนาดใหญ่สิบอันดับแรกของ SME พม่า ได้แก่¹⁶

ตารางที่ 6 แสดงรายชื่อกิจการ SME ที่มีขนาดใหญ่ 10 อันดับแรกของพม่า

1	Cho Cho Co. ltd	Foodstuff Manufacturing
2	Thuriya Win Manufacturing Co. ltd	Foodstuff & Green Tea
3	Myanyadanar TraditionalMedicine	Traditional Medicine
4	Nibban Electrics & Electronics Electrical & Electronic	Goods Manufacturing
5	Tun Tauk Naing Manufacturing Co. ltd	Groundnut oil Manufacturing
6	Golden Myint Manufacturing Co.ltd	Shoe Manufacturing
7	KMD Co.ltd	ICT Education & Training Provider
8	Myanmar Markro Co.ltd	Canning Product
9	United Pacific Co.ltd	Soap & Detergent
10	Sin Sein Ho Co.ltd	Liquid Soap

¹³ Kyaw, A. (2008). **Financing small and medium enterprises in Myanmar**, IDE Discussion Paper. No. 148. 2008.4. p.23

¹⁴ Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization**, unpublished mimeograph.p 47.

¹⁵ Kyaw, A. (2008). **Financing small and medium enterprises in Myanmar**, IDE Discussion Paper. No. 148. 2008.4. p.23

¹⁶ Central Department of Small and Medium Enterprises Development. [Online] Available from:

<http://www.smedevelopmentcenter.gov.mm/sites/default/files/Top%20100%20SME%20in%20Myanmar.pdf>

อย่างไรก็ดี อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของ SME ในการขยายธุรกิจคือต้องพึ่งพาตลาดในประเทศซึ่งมีขนาดเล็ก ขาดแคลนสาธารณูปโภคพื้นฐาน ขาดแคลนแหล่งทุน ขาดแคลนการพัฒนาในด้านเทคโนโลยีการผลิต มีเครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิตที่ล้าสมัย รวมถึงขาดทักษะการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และต้องพึ่งพาการนำเข้าวัสดุอุปกรณ์ต่างๆจากต่างประเทศ อีกทั้งโครงสร้างการจัดเก็บภาษี ขั้นตอนการติดต่อกับราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจที่ไม่ชัดเจนก็เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวเช่นเดียวกัน¹⁷ นอกจากนี้ การแข่งขันกับสินค้าจากเพื่อนบ้านที่มีต้นทุนที่ต่ำกว่า ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญหนึ่งที่ทำให้ธุรกิจไม่สามารถขยายตัวได้ในตลาดในประเทศ เนื่องจากมีจุดแข็งเพียงวัตถุดิบและแรงงานราคาถูกเพียงเล็กน้อยเท่านั้นในขณะที่เสียเปรียบในเรื่องของเทคโนโลยี¹⁸ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า SME ในพม่าจำเป็นต้องเผชิญกับอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจทั้งในด้านการผลิตและการตลาด อีกทั้งยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐมากนักโดยเฉพาะในเรื่องของแหล่งเงินทุน

3.2 ลักษณะของกลุ่มธุรกิจใหม่โครงสร้างเศรษฐกิจการเมืองพม่า

กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่มีบทบาทสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจพม่าเนื่องจากมีอิทธิพลต่อกระบวนการเชิงนโยบายทั้งในแง่ของการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและการนำนโยบายจากรัฐไปปฏิบัติ เนื่องจากมีสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับอำนาจทางการเมือง อีกทั้งยังมีความสำคัญในฐานะของกลไกหลักของการขยายตัวของเศรษฐกิจพม่านับแต่ทศวรรษที่ 1990 เป็นต้นมา สะท้อนถึงลักษณะการสะสมทุนและการขยายขอบข่ายทางธุรกิจซึ่งเติบโตไปควบคู่กับการเติบโตของเศรษฐกิจพม่าโดยภาพรวม นอกจากนี้ กลุ่มธุรกิจยังมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมต่อเศรษฐกิจพม่าเข้ากับเศรษฐกิจโลกผ่านเครือข่ายธุรกิจในต่างประเทศของกลุ่มธุรกิจในฐานะเครื่องมือที่ใช้ในการผลักดันการเติบโตของเศรษฐกิจ โดยลักษณะของบทบาทกลุ่มธุรกิจดังกล่าวแสดงให้เห็นผ่านลักษณะสำคัญของกลุ่มธุรกิจ 3 ลักษณะ ได้แก่

3.2.1 การมีเครือข่ายสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองตั้งแต่ช่วงการเริ่มต้นธุรกิจ

กลุ่มธุรกิจที่ประสบความสำเร็จในพม่าส่วนใหญ่แล้วมีความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ซึ่งลักษณะของความสัมพันธ์นี้เป็นปัจจัยสำคัญหนึ่งในการกำหนดความสำเร็จทางธุรกิจ โดยกลุ่มที่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองที่แนบแน่นโดยเฉพาะในลักษณะของความสัมพันธ์แบบเครือญาติ มีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จมากกว่ากลุ่มอื่น เนื่องจากสามารถเข้าถึงโครงการหรือประเภทของธุรกิจที่สร้างผลตอบแทนสูงเช่นการสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติต่างๆซึ่งจะได้มาก็โดยการอนุญาตจากรัฐเท่านั้น กลุ่มธุรกิจที่มีลักษณะดังกล่าวก็เช่นกลุ่ม Kanbawza โดยมี Aung Ko Win เป็นผู้ก่อตั้ง ซึ่งใช้

¹⁷ Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization**, unpublished mimeograph.p 48.

¹⁸ Kyaw, A. (2008). **Financing small and medium enterprises in Myanmar**. IDE Discussion Paper. No. 148, Institute of Developing Economies, JETRO. p.25

สายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองเป็นเครื่องมือผลักดันธุรกิจตั้งแต่ช่วงก่อตั้งธุรกิจที่เริ่มต้นสายสัมพันธ์จากการเป็นครูสอนลูกสาวของ Gen. Maung Aye ผู้นำคนสำคัญในรัฐบาลทหารพม่า จึงเป็นโอกาสให้เขาได้เข้าไปใกล้ชิดกับ Maung Aye จนมีความสนิทกันมากในระดับหนึ่งถึงขั้นที่มีผู้กล่าวอ้างว่าเขาใกล้ชิดกับ Maung Aye ในฐานะลูกบุญธรรมคนหนึ่ง ความสนิทสนมใกล้ชิดดังกล่าวทำให้ Aung Ko Win เข้าสู่แวดวงธุรกิจภายใต้การสนับสนุนของ Gen. Maung Aye โดยเริ่มสร้างฐานะของตัวเองในพื้นที่รัฐฉาน อันเป็นพื้นที่ในการควบคุมดูแลของ Gen. Maung Aye ในขณะนั้น โดยเป็นตัวแทนจัดซื้อให้กับ Shan Yoma Shopping Center ที่เมืองท่าชีเหล็ก ซึ่งเป็นของ Gen. Maung Aye¹⁹ และยังทำงานเป็นนายเหมืองหรือผู้คุมเหมืองทองและพลอยในเมือง Mong Hshu รัฐฉานด้วย ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้นและสามารถสะสมเงินทุนในการทำธุรกิจอื่นๆ นอกจากนี้ Aung Ko Win ยังได้แต่งงานกับหลานสาวของ Win Myint อดีตเลขาธิการแห่งคณะรัฐบาลทหารพม่าอีกด้วย จึงยิ่งเป็นการเสริมความสัมพันธ์ให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้นำทางทหารทั้งสองท่านที่กล่าวมาแล้ว เขายังถูกตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้นำทหารชั้นรองในคณะรัฐบาลทหารพม่าคนอื่นๆ ด้วย

ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 90 เป็นต้นมา Aung Ko Win ได้เริ่มเข้าไปลงทุนในธุรกิจการเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่องในนามบริษัท Myanmar Billion Group Co., Ltd. และยังทำธุรกิจประเภทอื่นๆ อีก อาทิ ธุรกิจการค้าทองและอัญมณีที่เมือง Mong Hsu ในรัฐฉานในชื่อบริษัท Nilar Yoma Co.,Ltd.²⁰ ซึ่งได้รับสัมปทานทำเหมืองหยกและพลอยจากรัฐบาลโดยการให้ความสนับสนุนจาก Gen. Maung Aye²¹ ธุรกิจนำเข้าบุหรี่ของบริษัท London Cigarettes โดยจำหน่ายในพื้นที่ของรัฐฉานและรัฐคะยา ธุรกิจสถานพยาบาล Kanbawza Hospital ที่เมืองตองจี (Taunggyi) รัฐฉาน ธุรกิจ Shwegonedaing Specialist Client ในนครย่างกุ้ง²² นอกจากนี้เขายังมีหุ้นส่วนในบริษัทผลิตซีเมนต์ที่ตั้งอยู่ในเขต Pimpet ทางใต้ของรัฐฉาน และเป็นเอกชนผู้ที่ได้รับใบอนุญาตนำเข้าซีเมนต์แต่เพียงผู้เดียวจากรัฐบาล²³ ในปี 1994 Aung Ko Win ได้ก่อตั้ง The Kanbawza Group ขึ้น โดยมีบริษัทในเครือทั้งสิ้น 23 บริษัท ประกอบธุรกิจในหลากหลายประเภท ได้แก่ ธุรกิจเหมืองแร่ ธุรกิจด้านก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจสิ่งทอธุรกิจประกันภัย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจการโทรคมนาคม ธุรกิจการบิน ธุรกิจด้าน

¹⁹ Aung Zaw. **Tycoon Turf**. The Irrawaddy, (September 2005). [online]. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010 [2014, April 2]

²⁰ The Irrawaddy. **Tracking the Tycoons**. (September 2008). [online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=5 [2014, April 2]

²¹ Jason Szep and Andrew R.C. Marshall. **An image makeover for Myanmar Inc. Reuters**, (April 2012). [online] Available from: <http://www.reuters.com/article/2012/04/12/uk-myanmar-cronies-image-idUSLNE83B01G20120412> [2014, April 2]

²² เพิ่งอ้าง.

²³ Aung Zaw. **Tycoon Turf**. The Irrawaddy, (September 2005). [online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010 [2014, April 2]

การเกษตร ธุรกิจโรงงาน ธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงธุรกิจโรงพยาบาลและสถานดูแลสุขภาพ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจที่ The Kanbawza Group ให้ความสำคัญมากที่สุดได้แก่ ธุรกิจธนาคาร (the Kanbawza Bank) ธุรกิจการบิน (Air KBZ และ Myanmar Airways International) และธุรกิจประกันภัย²⁴ (IKBZ Insurance) โดยจะสังเกตได้ว่าธุรกิจส่วนใหญ่ของ Kanbawza Group มักจะเป็นธุรกิจที่สงวนไว้สำหรับรัฐหรือผูกขาดโดยรัฐเท่านั้น อาทิ ธุรกิจปูนซีเมนต์ ธนาคาร ประกันภัย เหมืองอัญมณี เป็นต้น ซึ่งสร้างกำไรมหาศาลให้กับบริษัท

นอกจากการมีเครือข่ายสายสัมพันธ์ระดับสูงกับนายทหารคนสำคัญซึ่งเป็นศูนย์กลางของอำนาจทางการเมืองในพม่าขณะนั้นแล้ว ในทางหนึ่งกลุ่มการเมืองเองก็พยายามหาช่องทางในทางธุรกิจของตน เช่น Aung Thaung ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 1997 จนถึงปี 2011 และเป็นที่ยูกันว่ามีความใกล้ชิดกับ Gen. Than Shwe และ Gen. Maung Aye ภายหลังจากการเลือกตั้งในปี 2010 Aung Thaung ก็ยังได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและยังดำรงตำแหน่งสำคัญใน Union Solidarity and Development Association ซึ่งเป็นฐานเสียงสำคัญของพรรครัฐบาล โดย Pyi Aung และ Nay Aung เป็นบุตรของ Aung Thaung นักธุรกิจคนสำคัญของพม่า ภายใต้ออกกลุ่ม IGE (International Group of Entrepreneur) โดยนอกจากจะเป็นลูกชายของคนในรัฐบาลแล้ว Pyi Aung ยังได้แต่งงานกับ Nandar Aye บุตรสาวของ Gen. Maung Aye และร่วมมือทางธุรกิจด้วยกันในหลายวาระ²⁵ โดยในช่วงเริ่มแรกของธุรกิจ Pyi Aung และ Nay Aung ร่วมกันก่อตั้งบริษัท Aung Yee Phyo และบริษัท IGE ในปี 1994 สร้างรายได้จากน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และอุตสาหกรรมสัมปทานป่าไม้ ซึ่งเป็นธุรกิจที่เข้าถึงโดยการสัมปทานจากรัฐ หลังจากนั้นจึงขยายธุรกิจสู่เรื่องไฟฟ้า ธนาคาร โรงแรม และอุตสาหกรรมก่อสร้าง โดย IGE เป็นบริษัทค้าไม้ที่ใหญ่เป็นอันดับสองของพม่าในปี 2007 บริษัทสร้างรายได้จากการค้าไม้มากกว่า 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ²⁶ IGE ยังเป็น 1 ใน 8 บริษัทก่อสร้าง ที่ได้รับงานก่อสร้างในการสร้างเมืองหลวงใหม่ โดยได้รับงานก่อสร้าง government housing complexes ทั้งนี้ การก่อสร้างดังกล่าว IGE ไม่ได้รับค่าจ้างจากรัฐบาลแต่ได้รับใบอนุญาตนำเข้ายานยนต์จำนวน 15 ใบ โดยใบอนุญาตแต่ละใบมีมูลค่า 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ หรือนักธุรกิจอีกหลายคนก็ใช้สายสัมพันธ์ในแวดวงราชการเช่นกันแต่ในลำดับที่ต่ำกว่าในการเข้าสู่โอกาสทางธุรกิจ เช่น Khin Shwe ที่เคยทำงานเป็นข้าราชการที่คลุกคลีอยู่ในแวดวงก่อสร้างจนมองเห็นโอกาสในการเป็น

²⁴ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, page 145[online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20]

²⁵ Eamus Martov, **What Does the Future Hold for Aung Thaung & Sons?**, (May 2012)

[online]. Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/what-does-the-future-hold-for-aung-thaung-sons.html> [2014, April 20]

²⁶ เฟิ่งอ่าง

ผู้รับเหมางานเอง และออกจากงานในที่สุดเพื่อทำงานเป็นผู้รับเหมาเต็มตัว และรับโครงการก่อสร้างจากรัฐบาลจำนวนหลายโครงการ²⁷ หรือในกรณีของ Tay Za ผู้นำของกลุ่ม Htoo ที่เริ่มธุรกิจจากการเข้าประมูลสัมปทานตัดไม้จากรัฐบาล โดยได้รับข้อมูลจากบิดาซึ่งทำงานในกระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งพบว่าการประมูลครั้งนี้ทำให้สามารถจัดหาไม้ได้ในราคาเพียงท่อนละ 10 ดอลลาร์สหรัฐฯ และสามารถนำไปขายได้ราคาถึง 500 ดอลลาร์สหรัฐฯ และสามารถพัฒนากลายเป็นบริษัทค้าไม้ที่ใหญ่ที่สุดของพม่าในปัจจุบัน โดยในปี 2007 ธุรกิจค้าไม้สามารถทำกำไรให้แก่ Htoo Group ถึง 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ²⁸

3.2.2 การมีเครือข่ายสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองในช่วงการขยายธุรกิจ

นอกจากความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองจะส่งผลสำคัญในช่วงของการเริ่มต้นธุรกิจแล้วในช่วงของการขยายตัวของธุรกิจความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองและนายทหารระดับสูงก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เช่นในกรณีของ Tay Za ที่ได้เริ่มก่อตั้ง Htoo Trading Company ในปี 1990 หลังจากสามารถสร้างฐานธุรกิจของตนได้อย่างมั่นคงแล้วก็พยายามจะแสวงหาสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองเพิ่มขึ้นเพื่อประโยชน์ต่อการขยายธุรกิจ เช่น การเข้าไปใกล้ชิดกับ Gen.Thura Shwe Mann ผู้นำอันดับสามของประเทศ โดย Tay Za ได้รับลูกชายของเขา คือ Aung Thet Mann เข้าทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการของ Htoo Group ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในพม่าในตอนนั้น ที่ลูกชายของนายทหารต่างชอบเข้าไปทำงานในบริษัทต่างๆ เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างนายทหารกับนักธุรกิจไปในตัว และปัจจุบันบริษัท Ayer Shwe Wah ของ Aung Thet Mann ก็เป็นหนึ่งในบริษัทในกลุ่ม Htoo Group ซึ่ง Ayer Shwe Wah เป็นผู้ได้รับใบอนุญาต (licence) ส่งออกข้าวเป็นรายแรกของประเทศ ส่งข้าวไปขายยังบังคลาเทศและสิงคโปร์ นอกจากนี้ Tay Za ยังเริ่มดำเนินธุรกิจร่วมกับรัฐบาลทหารโดยการเป็นผู้จัดหาชิ้นส่วนประกอบของเครื่องบินให้กับกองทัพ โดยเขาได้ตั้ง Myanmar Avia Export (MAPO) ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มบริษัท Russia's Export Military Industrial Group ของรัสเซียเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่ในพม่า และเป็นตัวแทนบริษัท Rostvertol ซึ่งเป็นบริษัทผลิตเฮลิคอปเตอร์ของรัสเซียด้วย กลุ่ม Htoo ยังขยายธุรกิจไปในสาขาอื่นๆ ได้แก่ การค้าไม้ การขนส่ง การท่องเที่ยว การก่อสร้าง พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ผลิตน้ำมันปาล์ม สายการบิน ธนาคาร รวมถึงเป็นนายหน้าค้าอาวุธ

อีกกรณีให้เห็นลักษณะดังกล่าวได้ก็คือกรณีของกลุ่ม Zaykabar ที่ได้เริ่มธุรกิจในปี 1990²⁹ และพัฒนาจนเป็นบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดของพม่าในปัจจุบัน แม้จะไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนเป็นการส่วนตัวระหว่างกลุ่มการเมืองกับ Khin Shwe ผู้นำกลุ่มธุรกิจ แต่ก็พบว่า Zaykabar ต้อง

²⁷ Onravee Tangmeesang, **Honesty, sincerity key to business success**, [online]. Available from:

<http://www.nationmultimedia.com/business/Honesty-sincerity-key-to-business-success-30202619.html> [2014, March 10]

²⁸ Simon Montlake, **Burma's Showy Crony** [online]. Available from: <http://www.forbes.com> [2014, May 2]

²⁹ Peter Church, **Added Value - The Life Stories of Leading South East Asian Business People**, Murneli, 1st Edition 1999 [online]. Available from: http://www.afgventuregroup.com/publications/addedvalueasia_myanmar_extracts.php [2014, May 2]

ทำงานร่วมกับรัฐในโครงการต่างๆ ซึ่งเป็นกิจการที่สงวนไว้เป็นของรัฐ เช่น ธุรกิจสถานีแก๊สและน้ำมัน การซื้อกิจการต่างๆของรัฐเช่น อาคารโรงแรม Sedona หนึ่งใน YKK Twin Tower ใน Marina Square ใกล้กับทะเลสาบ Inya และ Garden City ใน Mingaladon Township นอกจากนี้ เขายังก่อตั้งโรงแรม Mya Yeik Nyo และร้านอาหารขนาดใหญ่ชื่อ Karawiek และยังได้รับสิทธิประโยชน์เป็นอย่างมากจากการได้รับโครงการทางเศรษฐกิจของรัฐบาลทหารที่เปิดโอกาสให้เขาสามารถยึดเอาที่ดินของชาวนาจำนวนมากเป็นของตน ภายใต้กฎหมายการได้มาซึ่งที่ดิน ปี 1963 (Land Acquisition Act) ที่ให้รัฐบาลยึดคืนที่ดินจากชาวนาเพื่อดำเนินโครงการของรัฐได้ โดยในปี 1997 Zaykabar เข้ายึดครองที่ดินจำนวน 5,000 เอเคอร์ ในนามของรัฐบาลที่เขตมิงกลาโดง ซานเมืองย่างกุ้ง สำหรับสร้าง Mingaladon Garden City ซึ่งประกอบด้วยเขตอุตสาหกรรม อาคารสำนักงาน ห้างสรรพสินค้า บังกะโลที่ประกอบด้วยห้องพักจำนวน 4,000 ห้อง และสนามกอล์ฟ และในปี 2010 Zaykabar ก็เข้ายึดครองที่ดินเพิ่มอีกจำนวน 845 เอเคอร์ และเกิดกรณีพิพาทกับชาวบ้านที่ตั้งรกรากอยู่เดิม

ในกรณีของ Zaw Zaw ผู้นำของกลุ่ม Max ที่ไม่พบว่ามีสายสัมพันธ์ที่แนบแน่นกับกลุ่มการเมืองชัดเจน แต่การขยายธุรกิจนั้นล้วนพึ่งพาการร่วมงานในโครงการของรัฐ แม้ในช่วงเริ่มต้นของธุรกิจจะก่อสร้างตัวโดยอาศัยความสามารถของตนตั้งแต่ปี 1995 โดยเริ่มจากการดำเนินธุรกิจนำเข้ารถยนต์ซึ่งเป็นธุรกิจเดิมที่ทำในต่างประเทศ แต่ก็ได้ขยายธุรกิจไปสู่การขายอุปกรณ์ก่อสร้างและธุรกิจก่อสร้าง โดยในระยะแรกเป็นการรับงานในลักษณะการรับช่วงต่อ (subcontract) ก่อนที่จะชนะการประกวดราคาได้รับงานจากรัฐบาลโดยตรงในเวลาต่อมาซึ่งทำให้ Zaw Zaw ได้มีโอกาสสร้างสายสัมพันธ์กับรัฐและทำธุรกิจร่วมกับรัฐนับแต่นั้นมา โดยก่อตั้งบริษัทก่อสร้างในปี 2005 ซึ่งได้รับงานสร้างถนนและโรงแรมจำนวนหลายแห่งในเมืองหลวงใหม่ รวมถึงสนามกีฬาเพื่อใช้สำหรับการแข่งขัน SEA Games ในปี 2013 เพื่อเป็นข้อแลกเปลี่ยนให้รัฐบาลมอบ Licenses การนำเข้ายานยนต์ให้ ในปี 2007 Zaw Zaw ก็ได้ร่วมทุนกับรัฐบาลในโครงการเหมืองหยก และยังเป็นผู้ชนะการประมูลสัมปทานและได้รับ license การนำเข้าจำนวนมาก เช่น การนำเข้ารถยนต์และรถจักรยานยนต์เกือบทั้งหมดของประเทศ รวมถึงการนำเข้าและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

กรณีของ Tun Myint Naing ซึ่งเป็นผู้นำของกลุ่ม Asia World ตั้งขึ้นในปี 1992 ที่เป็นกลุ่มธุรกิจที่มีฐานอยู่ที่ทั้งในจีนและสิงคโปร์และมีส่วนเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติดซึ่งเป็นการสะสมทุนในขั้นต้นที่สำคัญ ในการเข้าสู่แวดวงธุรกิจในช่วงแรกได้มีความใกล้ชิดกับ Gen.Tin Aung Myint Oo ตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1990 ซึ่งเป็นช่วงที่ Tin Aung Myint Oo เป็นผู้บัญชาการของ Military Operation Command 1 ใน เมืองจ็อกเม รัฐฉาน โดยความสัมพันธ์ของทั้งสองเริ่มต้นขึ้นระหว่างการสร้างถนนเส้น Mandalay-Kyaukme-Lashi-Muse ซึ่งเป็นการร่วมงานกันครั้งแรก และบิดาของเขา Lo Hsing Han (นักค้ายาเสพติดคนสำคัญ กระทั่งต่างประเทศของสหรัฐฯ ให้ฉายาว่า เจ้าพ่อเฮโรอีน “Godfather of

Heroin”) ยังเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นให้แก่บุตรชายของตนกับนายนายทหารอีกหลายคน รวมถึง Gen.Than Shwe ทำให้ Tun Myint Naing มักได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ จากรัฐบาลบ่อยครั้ง โดยเฉพาะโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาล รวมถึงการได้ปรากฏตัวในสื่อของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ร่วมกับ Tin Aung Myint Oo ปัจจุบัน Asia World เป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในพม่า ดำเนินธุรกิจทั้งในด้านการขนส่ง การก่อสร้าง และการค้าปลีก ทั้งนี้บริษัทได้รับงานจำนวนมากจากรัฐบาล เช่นการก่อสร้างถนนในรัฐฉาน การปรับปรุงสนามบินนานาชาติย่างกุ้ง การสร้างท่าเรือน้ำลึก การสร้างทางยกระดับ และธุรกิจโรงแรม (โรงแรม Traders) Asia World เป็นผู้สร้างท่าเรือสำหรับเรือบรรทุกสินค้าบนเกาะ Ramree ทั้งนี้เพื่อให้บริการแก่เรือสินค้าของจีนโดยเฉพาะ สร้างท่าเรือที่ Kyauk Phyu เชื่อมต่อกับทางหลวงสายใหม่ที่จะสร้างขึ้นเชื่อมต่อกับคุณหมิง ระยะทาง 1,950 กิโลเมตร นอกจากนี้ยังเป็นผู้หนึ่ง ที่ร่วมสร้างเมืองหลวงใหม่อีกด้วย

3.2.3 การมีเครือข่ายธุรกิจกับต่างประเทศ

ลักษณะของกลุ่มธุรกิจของพม่าที่สำคัญอีกประการหนึ่งได้แก่ การมีเครือข่ายธุรกิจอยู่ในต่างประเทศ โดยส่วนใหญ่กลุ่มธุรกิจเหล่านี้มักจะเป็นชาวพม่าที่เคยดำเนินธุรกิจอยู่ในต่างประเทศมาก่อน และขยายธุรกิจเข้ามาในพม่าในภายหลัง เช่น ในกรณีของ Serge Pun ผู้ก่อตั้งกลุ่ม SPA (Serge Pun & Associates Group of Company) ที่เดินทางออกจากประเทศพม่าตั้งแต่ปี 1965 ไปอาศัยอยู่ที่ประเทศจีนและย้ายไปฮ่องกงในปี 1973 เริ่มทำงานในฮ่องกงโดยการเป็นตัวแทนขายเรือ (selling ship supplies) และเครื่องฟอกอากาศ จากนั้นหันไปทำงานเป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ก่อนที่จะก่อตั้งบริษัทขึ้นในฮ่องกงจากการมีสายสัมพันธ์กับคนจีน จากนั้นก็ขยายธุรกิจไปทั่วภูมิภาค เขาเดินทางกลับสู่ย่างกุ้งในปี 1991 ก่อตั้งบริษัท Serge Pun & Associates (Myanmar) (SPA) เป็นบริษัทร่วมทุนกับต่างชาติ และจากนั้นเขาก็ได้ใบอนุญาตเปิดธนาคาร ปี 1992 ก่อตั้ง First Myanmar Investment (FMI) ปี 1993 ก่อตั้ง Yoma Bank ปี 1997 เปิดสนามกอล์ฟ Sand River Golf Club ในเซ็นเจิ้น ประเทศจีน ปี 2006 ตั้ง Yoma Strategic Holding ในสิงคโปร์ ปี 2012 เริ่มเปิด FMI Air Charter อย่างเป็นทางการ ปัจจุบัน กลุ่ม SPA เป็นการรวมกันของธุรกิจประมาณ 40 บริษัท ดำเนินธุรกิจในการบริการด้านการเงิน โรงงานอุตสาหกรรม เทคโนโลยี การก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ อุตสาหกรรมยานยนต์ และธุรกิจด้านสุขภาพ โดยการดำเนินงานมีกลุ่มธุรกิจต่างชาติเข้าร่วมลงทุนด้วยหลายราย อาทิ นิสสัน ชูชูกิ ซุมิโมโต้ รวมถึงบริษัทลงทุนนานาชาติและนักลงทุนจากอเมริกาเหนือ ยุโรป และในเอเชีย ธุรกิจบางประเภทได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ ได้แก่ Yoma Bank ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของพม่า³⁰

³⁰ The Irrawaddy. **Tracking the Tycoons** [online]. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=6 [2013, November 4]

นอกจากนี้ ยังมีกรณีของการสร้างฐานความรู้เกี่ยวกับธุรกิจต่างประเทศตลอดจนการสร้างสายสัมพันธ์กับทุนต่างชาติ เช่น กรณีของ Zaw Zaw ที่ได้เดินทางออกจากพม่าในปี 1988 และทำงานหลากหลายในหลายประเทศก่อนที่จะเริ่มธุรกิจรถยนต์มือสองในญี่ปุ่นเมื่อปี 1991 และสร้างสายสัมพันธ์กับ dealer กลุ่มต่างๆ หลังจากนั้นจึงตั้งบริษัท Max Myanmar ขึ้น และทำธุรกิจส่งออกรถยนต์มือสองจากประเทศญี่ปุ่นไปสู่ประเทศพม่าและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยในพม่า นั้น ตามกฎหมาย คนพม่าที่อาศัยในต่างประเทศสามารถนำเขารถยนต์สุ่มพม่าได้คนละ 1 คัน ในกรณีนี้ Zaw Zaw ได้อาศัยช่องของกฎหมายโดยการซื้อสิทธิ์ในการนำเขารถยนต์จากผู้อื่นที่ราคาประมาณ 500 ดอลลาร์สหรัฐต่อคน นำเขารถยนต์สู่ตลาดมืดในพม่า ก่อนที่จะกลับพม่าในปี 1995 และขยายธุรกิจนำเขารถยนต์ใช้แล้ว ก่อนที่จะสะสมทุนจนขยายกิจการสู่ธุรกิจสาขาอื่นต่อไป หรือในกรณีของ Moe Myint ที่มีพื้นเพในต่างประเทศและมีครอบครัวอาศัยอยู่ที่สหรัฐฯ เคยได้รับการฝึกการบินที่โรงเรียนการบินพลเรือนที่สหรัฐ รวมถึงเคยทำงานในบริษัทส่งออกอุปกรณ์การบินที่แคลิฟอร์เนีย และเข้ามาเริ่มต้นธุรกิจพม่าตั้งแต่ปี 1989 โดยก่อตั้งบริษัท Myint & Association Group เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซในพม่า โดยถือเป็นบริษัทเอกชนพม่าแห่งแรกที่ทำธุรกิจให้บริการกับบรรษัทต่างชาติ ต่อมาก็กลายเป็น 1 ใน 10 บริษัทชั้นนำของพม่าที่เติบโตในธุรกิจประเภทนี้ ในปี 1996 ได้ทำการสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่แหล่ง Mann ในเขต Magwe ต่อมาในปี 1999 ได้รับสัมปทานขุดเจาะแหล่งน้ำมันดิบใน Minbu Magwe Division และมีส่วนร่วมในโครงการ Yanada & Yetagun Gas Project ในฐานะตัวแทนและผู้ประสานงานกับบริษัทต่างชาติในการเข้ามาทำธุรกิจด้านพลังงานในพม่า อีกทั้ง Moe Myint ยังขยายธุรกิจไปยังธุรกิจการโรงแรมโดยร่วมมือกับกลุ่มนักธุรกิจต่างชาติเช่นกัน อีกทั้งยังเคยเป็นที่ปรึกษาและตัวแทนในพม่าของกลุ่มบริษัท Baker Hughes & FMC Group (USA)/ Mitsui & Co. Ltd./ McDermott International Inc./ Bredero Price International (UK)/ กลุ่มชินวัตรของไทย และมีลูกค้าจากต่างชาติเข้ามาใช้บริการที่หลากหลาย เช่น Total/ Unocal/ Halliburton/ Premier Oil/ Daewoo/ Petronas และ ปตท.ประเทศไทย เป็นต้น

อีกกรณีที่น่าสนใจคือกลุ่มธุรกิจที่นอกจากจะมีสายสัมพันธ์กับเครือข่ายธุรกิจต่างประเทศแล้ว ยังใกล้ชิดกับกลุ่มการเมืองในต่างประเทศด้วย โดยเฉพาะกลุ่ม Asia World ซึ่งเป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในพม่า ของ Tun Myint Naing มีพี่น้องทั้งหมด 6 คน ดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศต่างๆ ทั้งประเทศไทย สิงคโปร์ จีน และไต้หวัน นอกจากนี้ยังแต่งงานกับนักธุรกิจสิงคโปร์เจ้าของบริษัท Golden Aaron Pte Ltd ซึ่งเป็นบริษัทที่ร่วมกับ Myanmar Oil and Gas Enterprise และกลุ่มทุนอื่นๆ เช่น China National Offshore Oil Company Myanmar Ltd เพื่อค้นหาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใน Kyauk Phyu รัฐ Arakan ธุรกิจของ Tun Myint Naing สร้างกำไรมหาศาลจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่ดำเนินการร่วมกับรัฐบาลจีน เช่น โครงการ Sino-Burmese oil and gas pipeline โครงการ

ท่าเรือน้ำลึกที่ Kyaukpyu เชื้อน Myitsone และเชื้อน Tasang ในทางการเมือง Tun Myint Naing มีบทบาทเป็นตัวแทนเจรจาทางการเมืองบ่อยครั้ง เช่น ในปี 1989 เขาเคยเป็นผู้แทนเจรจายุติยั้งระหว่างกองกำลังทหารพม่ากับกองกำลังโกกั้งซึ่งมีสายสัมพันธ์แนบแน่นกับ Lo Hsing Han บิดาของเขา และมีเงินหนุนหลัง ในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา เขามีบทบาทสำคัญในฐานะคนกลางระหว่างทหารระดับสูง อีกทั้งยังมีความใกล้ชิดกับรัฐบาลจีนในปักกิ่ง เขาได้ร่วมติดตามประธานาธิบดี Thein Sein ไปเยือนจีนเมื่อเดือนพฤษภาคม 2011 และปรากฏว่าเขาปรากฏตัวอยู่เคียงข้างประธานาธิบดีตลอดเวลาและยังเป็นล่ามให้ประธานาธิบดีอีกด้วยแม้จะมีล่ามที่เป็นทางการอยู่แล้วก็ตาม

3.3 บทบาทของกลุ่มธุรกิจและความสัมพันธ์กับรัฐ

จะเห็นได้ว่ากลุ่มธุรกิจใหม่มาได้เริ่มก่อตัวตั้งแต่ปลายทศวรรษที่ 1980 ถึงช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐได้เริ่มปรับเปลี่ยนทิศทางการนโยบายเศรษฐกิจจากสังคมนิยมเต็มรูปแบบ มาสู่การนำกลไกตลาดเข้ามาปรับใช้ แนวนโยบายดังกล่าวเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงให้เห็นตั้งแต่การขึ้นมารับบริหารประเทศของรัฐบาลทหารชุดใหม่ในปี 1989 ภายในได้การปฏิรูปเศรษฐกิจในด้านต่างๆให้มีความเสรีมากยิ่งขึ้น รวมถึงการออกกฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้ทุนจากภายนอกหลั่งไหลเข้าสู่พม่าอย่างเนือง แต่การปฏิรูปเศรษฐกิจภายใต้สภาวะที่มีความตึงเครียดทางการเมืองสูงกลับกลายเป็นอุปสรรคสำคัญของรัฐที่ทำให้กระบวนการปฏิรูปเดินหน้าไปอย่างเชื่องช้า และไม่สามารถบรรลุเป้าหมายในทางการเมืองได้ตามเป้าประสงค์

แม้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในช่วงก่อนการเลือกตั้งนั้นรัฐยังมีบทบาทนำอย่างชัดเจน หากแต่ก็ไม่สามารถกล่าวได้อย่างชัดเจนว่าสมาคมธุรกิจและกลุ่มธุรกิจต่างๆทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือของรัฐเท่านั้น ซึ่งเป็นลักษณะของภาครัฐ-สังคมนิยมโดยรัฐ (state corporatism) ที่รัฐเป็นฝ่ายครอบงำองค์กรผลประโยชน์ในกระบวนการกำหนดนโยบายในทุกๆระดับ เพื่อให้กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆปฏิบัติตาม กลุ่มต่างๆเหล่านี้จึงแทบจะไม่สามารถแสดงความเป็นตัวแทนของกลุ่มผลประโยชน์ได้มากนัก³¹ หากแต่สามารถพบเห็นกลไกการต่อรองในกระบวนการกำหนดนโยบายได้ในทุกระดับทั้งการต่อรองและอำนาจของกลุ่มธุรกิจเองหรือแม้กระทั่งการต่อรองของนักธุรกิจรายย่อยกับรัฐ สะท้อนให้เห็นข้อจำกัดของกระบวนการปฏิรูป โดยภายใต้สภาวะดังกล่าวรัฐได้พยายามใช้เครื่องมือและกลไกทุกอย่างในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปเศรษฐกิจโดยไม่ส่งแรงกระเพื่อมไปยังเสถียรภาพทางการเมือง โดยหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญของรัฐคือกลุ่มธุรกิจต่างๆภายในประเทศ ที่มีบทบาทสำคัญทั้งในเชิงโครงสร้าง (Structure) แสดงออกในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจ และความสัมพันธ์ระหว่าง

³¹ อนุสรณ์ ลิมมณี. รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง: การพิจารณาในเชิงอำนาจ นโยบาย และ เครือข่าย ความสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2542. หน้า 59-62.

กลุ่มธุรกิจกับธุรกิจเอกชนรายย่อยต่างๆ (SMEs) รวมทั้งบทบาทในเชิงผู้กระทำการ (Agency) ที่แสดงให้เห็นผ่านลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ก่อตั้งกลุ่มธุรกิจกับนายทหารระดับสูงศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง โดยความสัมพันธ์ต่างๆดังกล่าวมีลักษณะดังนี้

3.3.1 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจ

แม้จะพยายามปรับใช้ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม แต่รัฐยังคงต้องควบคุมระบบเศรษฐกิจอยู่เนื่องจากข้อจำกัดด้านศักยภาพของนักธุรกิจพม่าโดยทั่วไป ซึ่งปัญหาดังกล่าวเคยแสดงตัวในครั้งที่รัฐพยายามขายกิจการให้กับเอกชนที่พบว่ากระบวนการดังกล่าวเป็นไปอย่างเชื่องช้าซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งจากการขาดประสบการณ์ทางด้านการบริหารจัดการและศักยภาพทางด้านการเงิน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือนักธุรกิจพม่าที่มีความสามารถในการดำเนินกิจการต่างๆของรัฐยังมีไม่มากนัก อีกทั้งธุรกิจเอกชนที่เข้าซื้อกิจการของรัฐยังมีแนวโน้มที่จะปลดคนงานและขึ้นราคาสินค้า ซึ่งยิ่งเป็นการสร้างแรงกดดันในภาคประชาชนให้เพิ่มมากขึ้นอีก³² ดังนั้น จึงเสี่ยงไม่ได้ที่รัฐจะยังคงต้องกำกับการทำงานของธุรกิจเอกชนเหล่านี้ต่อไป หรือที่ Steinberg กล่าวว่ากองทัพก็ยังเป็นเสมือนมือเหล็กที่ห่อหุ้มมือที่มองไม่เห็นไม่ให้งานได้สะดวกนัก กองทัพกลายเป็นสถาบันหลักที่ทำหน้าที่ในทางเศรษฐกิจ ทั้งในฐานะผู้ออกแบบและกำหนดนโยบาย ตลอดจนผู้กำกับบังคับใช้ให้เป็นไปตามนโยบาย โดยทั่วไปอาจกล่าวได้ว่ากองทัพใช้วิธีการหลักๆอยู่ 2 วิธี คือ การใช้กลไกไปทางสถาบันทางเศรษฐกิจที่กองทัพได้สร้างขึ้นมา และการควบคุมกลไกเศรษฐกิจผ่านการใช้ตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้ใกล้ชิดหรือสมาชิกในกองทัพเองทั้งเพื่อเป้าหมายต่อส่วนรวมและส่วนตัว โดยในแง่สถาบันนั้นกองทัพเป็นผู้ทำหน้าที่ผู้กำหนดนโยบาย (policy maker) โดยเฉพาะนโยบายด้านการผลิตและในด้านการบริโภคก็เป็นผู้กำหนดการใช้จ่ายงบประมาณของรัฐ กล่าวได้ว่าในช่วงก่อนการเลือกตั้งนั้น กองทัพได้ทำหน้าที่กำหนดนโยบายโดยภาพรวม กำหนดนโยบายเศรษฐกิจมหภาค กำหนดมาตรการทางภาษีและการอุดหนุนทางการเงิน สร้างการผูกขาดหรือกำหนดให้ใบอนุญาตการดำเนินธุรกิจ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน เนื่องจากที่ดินเป็นของรัฐเป็นผู้ควบคุมการใช้จ่ายเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเป็นผู้ควบคุมการลงทุนจากต่างประเทศ³³

การที่ภาคธุรกิจเอกชนโดยทั่วไปยังคงอ่อนแอและรัฐต้องเข้าไปกำกับควบคุมหรืออีกนัยก็คือเข้าไปช่วยประคับประคองสนับสนุนทำให้กลไกตลาดไม่สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลทหารได้สังเกตเห็นผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจเอกชนที่เข้มแข็งและมีประสบการณ์ในทางเศรษฐกิจ เพื่อขยายบทบาทในการเข้าจัดการเศรษฐกิจโดยเฉพาะในเรื่องพื้นฐานเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนบางส่วน อาทิ การส่งออกผลผลิตทางการเกษตร การนำเข้า

³² Brown, I. *Burma's Economy in the Twentieth Century*. Cambridge University Press, 2013.p. 180.

³³ Steinberg, D.I. *Burma/Myanmar: The role of the military in the economy*. [online]. 2014. Available from: http://www.businessandeconomics.mq.edu.au/our_departments/Economics/Econ_docs/bew/2005/2005_Burma_-_The_Role_of_the_Military_in_the_Economy.pdf [2014, March 5], pp.11-20

พลังงาน การก่อสร้าง การขนส่ง โทรคมนาคม สาธารณูปโภคพื้นฐาน เป็นต้น กลุ่มนักธุรกิจที่มีความสามารถทั้งจากประสบการณ์การทำงานและการสะสมทุนในต่างประเทศหรือการทำงานและสะสมทุนจากการร่วมงานกับรัฐ จึงได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศและยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับกลุ่มผู้นำระดับสูงในกองทัพในลักษณะของการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างสิทธิประโยชน์ที่นักธุรกิจได้รับจากอำนาจรัฐ ทำให้สามารถสะสมทุนจนกลายเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีเครือข่ายทั้งในและนอกประเทศ ตลอดจนควบคุมภาคส่วนสำคัญของเศรษฐกิจประเทศ ซึ่งนักธุรกิจเหล่านี้มีจำนวนนับรวมแล้วราว 15-20 คน³⁴ หรือที่ Larkin เรียกว่า Biz-15 ที่มีบทบาทสำคัญในทางเศรษฐกิจพม่ามากจนมีที่หนึ่งอันมั่นคงในส่วนยอดสุดของกระบวนการกำหนดนโยบาย ซึ่งบางกลุ่มเกี่ยวพันกัน ลักษณะเครือข่ายอุปถัมภ์หรือมีสายสัมพันธ์แนบแน่นกับนายพลระดับสูง มีอิทธิพลในการควบคุมโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากควบคุมทุนขนาดใหญ่ ตลอดจนแรงงานมีฝีมือจำนวนมาก ความสามารถในการจัดการเศรษฐกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่รัฐบาลต้องการ โดยเฉพาะในขั้นตอนของการปฏิรูปเศรษฐกิจเพื่อเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจโลก³⁵

การเติบโตของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้แสดงให้เห็นแล้วว่ารัฐจำเป็นต้องพึ่งพากลุ่มธุรกิจในการสร้างงานสร้างรายได้ในภาคประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลเอง เช่น ธุรกิจของ Tay Za ได้แก่อุปกรณ์ Htoo ที่ปัจจุบันมีพนักงานทั้งสิ้น ประมาณ 60,000 คน ดำเนินธุรกิจหลายด้าน โดยเฉพาะการส่งออกไม้ซุง ัญชูพืช ข้าว การท่องเที่ยว ก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ ฯลฯ โดยในปี 2006-2007 บริษัท Htoo Trading Company ยังคงเป็นผู้ส่งออกเอกซนรายใหญ่ที่สุด และเป็นผู้ส่งออกอันดับ 5 จากจำนวนผู้ส่งออกทั้งหมดของประเทศ³⁶ โดยรัฐได้อาศัยความสามารถทางธุรกิจของ Tay Za ในการดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงทำกำไรไม่ได้แต่จำเป็นต้องมีสำหรับรัฐ เช่น ธุรกิจสายการบิน และการเกษตร ในขณะที่เดียวกันก็ได้รับสิ่งตอบแทนเป็นใบอนุญาต (licenses) ทำไม้และอัญมณี ตลอดจนใบอนุญาตการนำเข้าและส่งออกซึ่งสร้างกำไรมหาศาลแก่อุปกรณ์ Htoo หรือในกิจการของกลุ่ม Moe Myint ที่ขยายตัวอย่างกว้างขวาง จนมีพนักงานที่จ้างโดยตรงถึง 3,000 คน และมีการจ้างงานต่อเนื่อง (subcontract) อีกกว่า 10,000 คน เป็นต้น

ในทางกลับกันเศรษฐกิจที่เริ่มขยายตัวของพม่าในทศวรรษที่ 1990 ประกอบกับสิทธิพิเศษต่างๆ ที่กลุ่มธุรกิจได้จากรัฐ ทำให้กลุ่มธุรกิจในพม่ามีการเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะจากลักษณะนโยบายรัฐในการปกป้องธุรกิจภายใน (protectionism) ลักษณะการผูกขาดโดยกลุ่มธุรกิจท้องถิ่นเหล่านี้ กลุ่มธุรกิจภายใต้ระบอบเผด็จการทหารจึงเติบโตได้โดยการพึ่งพิงกองทัพและมีผลประโยชน์ร่วมกันอย่าง

³⁴ International crisis group. **Myanmar: The politics of economic reform**. Crisis group Asia report, 2012. P.9.

³⁵ Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization**, unpublished mimeograph.p 46.

³⁶ Wikipedia . **Tay Za**. [Online] Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Tay_Za [2013, December 1]

แนบแน่น อีกทั้งตั้งแต่ปี 2005 เป็นต้นมา รัฐมีโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่จำนวนมาก โดยเฉพาะการสร้างเมืองหลวงใหม่ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในช่วงนั้น โตถึงร้อยละ 6.3-6.5 ต่อปี ประกอบกับปริมาณการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติที่เพิ่มมากขึ้น การลงทุนจากต่างประเทศโดยเฉพาะจีนและอาเซียน รวมถึงการบริโภคภายในที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ทำให้เศรษฐกิจพม่าเติบโตอย่างต่อเนื่อง และกลุ่มธุรกิจที่กุมโครงสร้างเศรษฐกิจของพม่าก็เติบโตตามไปด้วย โดยปริยาย³⁷

3.3.2 ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างรัฐและกลุ่มธุรกิจกับนักธุรกิจรายย่อย (SMEs)

การพิจารณาบทบาทของนักธุรกิจรายย่อยในที่นี้จะพิจารณาจากกรณีศึกษาความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆผ่านสมาคมธุรกิจหรือ UMFCCI ซึ่งถือว่าเป็นสมาคมที่เป็นที่ยอมรับมากที่สุดของกลุ่มธุรกิจรายย่อย UMFCCI ได้รับการสนับสนุนโดยตรงจากรัฐ โดยถูกก่อตั้งขึ้นมาอีกครั้งโดยรัฐในปี 1999 หลังจากถูกยกเลิกการดำเนินงานไปสมัยสังคมนิยม และ UMFCCI ก็ขยายบทบาทเรื่อยมาโดยเฉพาะการขยายเครือข่ายของนักธุรกิจทั่วประเทศ ทั้งบริษัทห้างร้าน รายบุคคล และสมาคมธุรกิจต่างๆ ที่ให้การยอมรับจนกลายเป็นตัวแทนของชุมชนนักธุรกิจในพม่า นอกจากนี้ UMFCCI ยังเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับในเวทีนานาชาติ โดยเป็นสมาชิกขององค์กรธุรกิจระดับโลกหลายแห่ง อาทิ Paris-based International Chamber of Commerce (ICC), ASEAN Chamber of Commerce and Industry (ASEAN-CCI), Bangladesh-India-Sri Lanka-Thailand Economic Cooperation (BIMST-EC) Greater Mekong Sub-region Business Forum (GMS-BF), Joint Economic Quadrangle Committee (JEQC) โดยเคยดำรงตำแหน่งประธาน ASEAN-CCI ในปี 2002 และเป็นประธาน GMS-BF ตั้งแต่ปี 2003

การดำเนินงานของ UMFCCI มีศูนย์กลางอยู่ที่สำนักงานใหญ่ในย่างกุ้ง แต่ก็มีสาขาย่อยในรัฐและภาคต่างๆ อีกทั้งยังมีสาขาย่อยประจำเมืองชายแดนซึ่งมีกิจกรรมการค้าชายแดนเข้มข้นอีก 9 แห่ง รวมแล้วทั้งหมด 23 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสมาคมย่อยแยกตามรายธุรกิจอีก 38 สมาคม โดยที่ผ่านมา UMFCCI ได้มีลักษณะกิจกรรมในลักษณะต่างๆที่สำคัญ ได้แก่ การร่วมกับคณะกรรมการของรัฐเพื่อให้คำปรึกษาในด้านการดำเนินธุรกิจกับภาคธุรกิจเอกชน อีกทั้งประสานงานกับรัฐในขั้นตอนการนำเข้า-ส่งออก เผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจต่างๆผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ให้กับสมาชิก จัดฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในการดำเนินธุรกิจในรูปแบบต่างๆ เป็นตัวแทนของนักธุรกิจในการเจรจากรัฐ จัดและเข้ามีส่วนร่วมในการจัดงานแสดงสินค้าทั้งในและต่างประเทศ หาช้อ

³⁷ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, page 145[online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20],p. 158

ยุติในข้อพิพาททางธุรกิจระหว่างสมาชิก และควบคุมและประสานงานเพื่อกำกับการทำงานของตลาด
ข้าวทั้งการบริโภคภายในประเทศและการส่งออก³⁸ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า UMFCCI เป็นทั้งเวทีที่เลี้ยงให้กับ
กลุ่มธุรกิจขนาดย่อมของรัฐ หรือในอีกแง่หนึ่งก็คือ UMFCCI ได้กลายเป็นกลไกทางนโยบายที่สำคัญของ
รัฐ โดยเฉพาะเพื่อทำงานตอบสนองต่อความต้องการที่จะเร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและขับเคลื่อน
เศรษฐกิจไปในทิศทางที่รัฐบาลต้องการ คือการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ซึ่ง
ทำให้เศรษฐกิจพม่าสามารถขยายตัวได้ในระดับหนึ่งโดยเฉพาะในภาคอุตสาหกรรมที่ขยายตัวมากขึ้นจน
ทำให้สัดส่วนการผลิตนอกภาคเกษตรของพม่ามีสัดส่วนสูงกว่าภาคเกษตรกรรมเป็นครั้งแรกในปี 2000-
01³⁹

อย่างไรก็ดี ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจรายย่อยที่มีผ่าน UMFCCI อาจมองได้
ว่าเป็นความสัมพันธ์ที่รัฐมีอำนาจครอบงำการดำเนินธุรกิจและกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆทั้งหมด ซึ่ง
ไม่ได้เป็นอย่างนั้น เพราะ UMFCCI ยังได้แสดงให้เห็นแล้วว่าเป็นองค์กรที่ช่วยสร้างเสริมศักยภาพของ
การดำเนินธุรกิจของนักธุรกิจพม่าได้อย่างดี สาเหตุหนึ่งเนื่องจากพม่ามีวัฒนธรรมในหมู่นักธุรกิจที่โดดเด่น
ประการหนึ่งคือนักธุรกิจที่อยู่ในลักษณะอุตสาหกรรมเดียวกันมักจะพบปะพูดคุยกันเสมอใน
ชีวิตประจำวัน เช่น ตามร้านน้ำชาต่างๆ เพื่อที่จะแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อมูล และความรู้ที่เกี่ยวข้อง
รวมถึงร่วมกันวิเคราะห์ทิศทางของตลาดและศักยภาพทางธุรกิจ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยลดความเสี่ยง
ในการดำเนินธุรกิจได้เป็นอย่างดีโดยเฉพาะในสภาวะที่สภาพแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองมี
ความไม่แน่นอนและแก้ปัญหาการกระจายของข้อมูลในตลาด นอกจากนี้ นักธุรกิจให้อุตสาหกรรม
เดียวกันยังสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันในยามวิกฤติ ทำให้นักธุรกิจเหล่านี้รู้จักกันเป็นอย่างดี มีความ
ไว้วางใจกันสูง และร่วมมือกันอยู่ตลอดเวลา การทำธุรกรรมระหว่างกันอยู่บนฐานของความไว้วางใจ
มากกว่าผ่านกลไกทางกฎหมาย สิ่งเหล่านี้ช่วยให้คุณสามารถหมุนเวียนในกระบวนการผลิตใน
อุตสาหกรรมต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴⁰

นอกจากนี้ ลักษณะที่น่าสนใจของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับนักธุรกิจรายย่อยอีกประการหนึ่งก็
คือความสัมพันธ์ในลักษณะจากล่างสู่บนผ่านกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ของประเทศ โดยนักธุรกิจรายย่อย
เหล่านี้ได้ใช้ช่องทางที่กลุ่มธุรกิจสามารถเข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบายในการต่อรองกับรัฐในเรื่อง
ต่างๆ แสดงออกผ่านสมาคมย่อยต่างๆที่นักธุรกิจรายย่อยมักจะผลักดันให้กลุ่มธุรกิจได้เข้าทำหน้าที่

³⁸ UMFCCI, [Online] Available from: <http://www.umfcci.net/umfcci/index.php>

³⁹ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, page 145[online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20], p. 159

⁴⁰ Kyaw, A. (2008). **Financing small and medium enterprises in Myanmar**, IDE Discussion Paper. No. 148. 2008.4. p. 27

ประธานสมาคมและใช้ความสัมพันธ์ของประธานสมาคมกับกลุ่มการเมืองในการต่อรองกับรัฐ เช่น สมาคมผู้ประกอบการอัญมณีแห่งพม่า (Myanmar Gem Entrepreneurs Association: MGEA) ที่พยายามผลักดันให้ Tay Za ได้ดำรงตำแหน่งประธานต่อไปแม้ว่า Tay Za จะแสดงความจำนงขอลาออกแล้วก็ตามในปี 2011 โดยอ้างเหตุผลทางด้านสุขภาพและความต้องการที่จะมุ่งความสนใจไปในเรื่องทาง ศาสตร์และงานด้านสังคม โดยในครั้งนั้นสมาคมได้ประชุมด่วนและขอให้เขาดำรงตำแหน่งต่อจนถึงปี 2014 สาเหตุหนึ่งที่สมาคมต้องการให้ Tay Za ยังคงอยู่ในตำแหน่งเนื่องจากสมาคมต้องการประธานที่มีความ เป็นผู้นำ และมีอิทธิพลในการต่อรองกับรัฐบาลด้านภาษีในตลาดอัญมณี ทั้งนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่า เหตุผลที่แท้จริงในการลาออกของ Tay Za เนื่องจากเขาต้องการให้อุตสาหกรรมหยกและอัญมณีพม่ามี ภาพลักษณะที่ดีขึ้นในสายตาของนานาชาติ (อุตสาหกรรมดังกล่าวถูกแซงชั้นจากตะวันตกเช่นเดียวกัน) อย่างไรก็ตาม สมาคมปฏิเสธข่าวดังกล่าว และกล่าวยืนยันว่าไม่มีอะไรรับประกันได้ว่า การแซงชั้นจะถูก ยกเลิก แม้ Tay Za จะได้ลาออกไปแล้ว⁴¹ แสดงให้เห็นว่าการดำรงตำแหน่งประธานของ Tay Za มีความสำคัญมากกว่าภาพลักษณะของสมาคมในสายตาต่างชาติ

ดังนั้นจึงไม่แปลกที่นักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองจนถูกคว่ำบาตรจากตะวันตกจะสามารถผูกขาดตำแหน่งสำคัญในสมาคมธุรกิจต่างๆ นอกจากกรณีของ Tay Za แล้วก็มีกรณีอื่นอีก หลายกรณี อาทิ บทบาทของ Khin Shwe ในฐานะประธานสมาคมผู้ประกอบการการก่อสร้างแห่งพม่า (Myanmar Construction Entrepreneurs Association) ประธานสมาคมโรงแรมแห่งพม่า (Myanmar Hotelier Association) ซึ่งก็แสดงให้เห็นว่าเขาได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวของพม่า⁴² รวมถึง Win Myint นักธุรกิจที่ใกล้ชิดกับกลุ่มการเมืองจนถูกคว่ำบาตรจากชาติ ตะวันตก แต่ก็ยังสามารถผูกขาดตำแหน่งประธานของ UMFCCI ได้ตลอดมา แม้จะทำให้ภาพลักษณะ ขององค์กรดูไม่ดีในสายตาต่างชาติก็ตาม⁴³

3.3.3 ความสัมพันธ์ในระดับผู้กระทำการระหว่างกลุ่มธุรกิจกับกลุ่มการเมือง

ความสัมพันธ์ในระดับตัวบุคคลก็ส่งผลต่อลักษณะความสัมพันธ์ของรัฐกับกลุ่มธุรกิจด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างนายทหารระดับสูงที่จะแนบแน่นกับกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มซึ่งจะส่งผลให้ โครงการหรือสิทธิพิเศษภายใต้การกำกับดูแลของนายทหารบางคนยอมเอื้อต่อกลุ่มธุรกิจที่สัมพันธ์ด้วย ในขณะเดียวกัน กลุ่มธุรกิจก็สามารถผูกขาดภาคธุรกิจที่สำคัญของประเทศเนื่องจากมักถูกสงวนจากการ

⁴¹ Tha Lun Zaung Htet, **Tay Za Wants to Stop Chairing Gems Association**, THE IRRAWADDY, Monday, February 4, 2013 . [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/25984> [2014, January 10]

⁴² The Irrawaddy. **Tracking the Tycoons**, september, 2008 - Volume 16 NO.9 [Online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=4 [2014, January 10]

⁴³ San Yamin Aung. **Win Aung retains UMFCCI presidency**. Myanmar Time. 24 June 2013, [Online] Available from: <http://www.mmmtimes.com/index.php/national-news/7229-win-aung-retains-umfcci-presidency.html> [2014, January 10]

ลงทุนของต่างชาติกลุ่มธุรกิจจึงเติบโตอย่างรวดเร็ว⁴⁴ ซึ่งอาจอนุมานได้ว่ามีระบบตอบแทนหรือเป็นเครือข่ายผลประโยชน์ร่วมกันซ้อนทับอยู่ในความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยความสัมพันธ์ในลักษณะดังกล่าวเกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่กระบวนการกำหนดนโยบายนั้นอยู่ภายใต้การตัดสินใจของนายทหารไม่กี่คน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีเหมือนประเทศโดยทั่วไปมากนัก⁴⁵ เงื่อนไขในลักษณะดังกล่าวทำให้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลสามารถส่งผลต่อการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆของรัฐอย่างง่ายดายและมีตัวอย่างให้เห็นมากมาย เช่น กรณีของ Tay Za เป็นนักธุรกิจที่มีความใกล้ชิดกับ Gen. Than Shwe ที่เชื่อกันว่าเป็นลุงเงินของ Gen.Than Shwe⁴⁶ และ Tay Za ยังเป็นพันธมิตรกับ Thura Shwe Mann ซึ่ง Tay Za ได้รับลูกชายของเขาคือ Aung Thet Mann เข้าทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการของกลุ่ม Htoo และปัจจุบันบริษัท Ayer Shwe Wah ของ Aung Thet Mann ก็เป็นหนึ่งในบริษัทในกลุ่ม Htoo ซึ่ง Ayer Shwe Wah เป็นผู้ได้รับใบอนุญาต (licence) ส่งออกข้าวเป็นรายแรกของประเทศ ส่งข้าวไปขายยังบังคลาเทศและสิงคโปร์⁴⁷

กลุ่มธุรกิจที่แนบแน่นกับนายทหารระดับสูงมักจะได้รับสิทธิพิเศษในรูปของสัมปทานและใบอนุญาตดำเนินธุรกิจ โดยนายทหารที่มีอำนาจในกองทัพมักจะใช้ประโยชน์จากนักธุรกิจที่ใกล้ชิดเหล่านี้ โดยมอบหมายโครงการพัฒนาต่างๆ โดยเฉพาะการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิทธิพิเศษทางภาษี สัมปทานทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้ รวมถึงใบอนุญาตนำเข้าสินค้าที่จำเป็น อาทิ รถยนต์มือสอง น้ำมันปาล์ม น้ำมันดีเซล เป็นต้น ตลอดจนใบอนุญาตส่งออกโดยเฉพาะสินค้าทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ไม้สัก ข้าว อัญมณี น้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติ กลุ่มธุรกิจสำคัญที่เกิดขึ้นในช่วงนี้ก็ ได้แก่ Htoo ที่ได้รับใบอนุญาตการส่งออกไม้สักและข้าว วิสาหกิจของกองทัพผูกขาดการส่งออกข้าว อัญมณี และการทำเหมืองแร่ และกลุ่มธุรกิจ Max ได้รับใบอนุญาตการนำเข้ารถยนต์มือสอง เป็นต้น⁴⁸

⁴⁴ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, page 145[online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20],p.156

⁴⁵ International crisis group. **Myanmar's Military: Back to the Barracks**. p.9, [online]. Available from: <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/b143-myanmar-s-military-back-to-the-barracks.pdf>

⁴⁶ Simon Montlake, **Burma's Showy Crony** , [Online] Available from: <http://www.forbes.com> [2014, April 20]

⁴⁷ AungZaw, **Tycoon Turf**, SEPTEMBER, 2005 - VOLUME 13 NO.9 , [Online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010&page=5 [2013, November 20]

⁴⁸ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, page 145[online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20],pp.156-157

ในทางกลับกัน กลุ่มธุรกิจที่ไม่ได้มีสายสัมพันธ์แนบแน่นกับนายทหารระดับสูงกลับต้องพบความยากลำบากในการดำเนินธุรกิจ เช่น กลุ่มของ Serge Pun ที่เติบโตโดยอาศัยเครือข่ายธุรกิจ在不同ประเทศของตน โดยในช่วงปี 2008-2009 รัฐบาลมีความพยายามที่จะเข้าไปซื้อกิจการธุรกิจของ Serge Pun และพยายามกีดกันไม่ให้ขยายธุรกิจได้⁴⁹ รวมถึงกรณีของ Moe Myint ที่รัฐบาลพยายามกดดันให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสายสัมพันธ์พวกพ้องกับรัฐบาล (become a crony) เช่น การเสนอให้ใบอนุญาตนำเข้ารถยนต์จากต่างประเทศแลกเปลี่ยนกับการที่เขาต้องให้เงินบริจาคแก่รัฐบาล เป็นต้น แต่เขาก็ปฏิเสธจึงถูกกั้นกั๊กหลายกรณี เช่น การที่บริษัทของเขาถูกรัฐบาลโดยกระทรวงการคลังเรียกตรวจสอบบัญชีทุกปี หรือการที่บริษัทมักเจออุปสรรคหรือความยุ่งยากจากกระทรวงพลังงานและรัฐวิสาหกิจน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในการลงทุนในภาคพลังงานทั้งบนชายฝั่งและนอกชายฝั่ง รวมถึงการที่บริษัทมักถูก Trade Council ไม่อนุมัติให้ใบอนุญาตนำเข้า เป็นต้น นอกจากนี้ มีกรณีที่บริษัทยื่นการประมูลสัมปทานแหล่งก๊าซนอกชายฝั่งที่ Rakhine (Block A-5) แต่สุดท้ายรัฐบาลก็ให้สัมปทานแก่บริษัทอื่นซึ่งเป็นเจ้าของโดยลูกชายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในขณะที่เดียวกัน บริษัทก็มักไม่ได้รับการจ่ายเงินค่าก๊าซจากรัฐวิสาหกิจน้ำมันและก๊าซ (MOGE) บ่อยครั้งที่ MOGE จะค้างจ่ายไปเรียกเก็บเงินมากกว่า 1 ปี ซึ่งมันส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของบริษัทในการหมุนเวียนเงินทุนทำธุรกิจ

50

อย่างไรก็ดี การมีที่นั่งในกลุ่มของผู้มีบทบาทในการกำหนดนโยบายดังกล่าวก็มีความไม่แน่นอน แต่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามการเมืองที่อาจเปลี่ยนแปลงได้ หากกลุ่มการเมืองที่ตนมีความสัมพันธ์อยู่ต้องลงจากอำนาจ เช่น กรณีของการลงจากอำนาจของ Gen. Ne Win ที่ทำให้ Aye Zaw Win นักธุรกิจที่ใกล้ชิดและลูกชายอีก 3 คนต้องโทษจำคุกในฐานะคอร์รัปชัน หรือในกรณีของ Maung Weik ที่มีสายสัมพันธ์กับ Gen. Khin Yunt เมื่อเขาหมดอำนาจลง Maung Weik ก็ถูกจับและได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ปี 2008 โดยถูกพิพากษาจำคุกเป็นเวลา 15 ปี ในข้อหาค้ายาเสพติด⁵¹ ดังนั้น ทางเลือกที่มั่นคงกว่าสำหรับกลุ่มธุรกิจคือการผลักดันให้เกิดหลักนิติธรรมขึ้น และเกิดเสรีนิยมในทางเศรษฐกิจที่แท้จริงในพม่าเพื่อรักษาทรัพย์สินที่มีอยู่ของตนในปัจจุบัน โดยเฉพาะในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์กับกลุ่มอำนาจเดิมย่อมไม่มั่นคงอีกต่อไป นอกจากนี้ แม้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้จะร่ำรวยมหาศาล และมีความสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจอื่นๆในภูมิภาค อย่างน้อย 30 กลุ่มในประเทศไทย 10 กลุ่มในฟิลิปปินส์ 6 กลุ่มในลาว และกว่า 300 กลุ่มในจีน แต่เมื่อเทียบความร่ำรวยกันแล้วกลุ่มธุรกิจ

⁴⁹ Gwen Robinson, **A business school of hard knocks**. , [Online] Available from: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/f9093c8a-f8cd-11e1-b4ba-00144feabdc0.html#axzz2Yd7zXQm5> [2013, November 20]

⁵⁰ Wikileaks, **Michael Moe Myint**. , [Online] Available from: https://wikileaks.org/plusd/cables/07RANGOON361_a.html [2014, April 3]

⁵¹ MIN LWIN Wednesday, November 26, 2008 , [Online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14699 [2014, March 10]

พม่ายังคงยากจนกว่า การที่จะสามารถทำเงินได้มากกว่าในปัจจุบันมีแต่ต้องปรับตัวและผลักดันเศรษฐกิจพม่าสู่ระบบเสรีนิยม⁵²

⁵² Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization**, unpublished mimeograph.p 46.

บทที่ 4

บทบาทกลุ่มธุรกิจพม่าในช่วงการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง

ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นในพม่าหลังการเลือกตั้งทั่วไปที่จัดขึ้นในปี 2010 ได้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมพม่าที่เคยเป็นมาเปลี่ยนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์เชิงเครือข่ายผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งบทความชิ้นนี้จะมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและกลุ่มธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากกลุ่มธุรกิจถือว่าเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญในเครือข่ายการกำหนดนโยบายของพม่าอย่างมาก ดังที่ Larkin ได้เรียกกลุ่มธุรกิจใหญ่เหล่านี้ว่าเป็น “นักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับกองทัพ ซึ่งมีลักษณะเป็นเครือข่ายธุรกิจครอบคลุมขนาดใหญ่ และกลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีความสำคัญมากเนื่องจากสามารถเข้าถึงกระบวนการจัดสรรอำนาจในเนปยีดอว์ในกระบวนการทางนโยบายแทบทุกเรื่อง”¹ และลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจนี้ก็สามารถใช้เป็นตัวชี้วัดระดับการพัฒนาประชาธิปไตยได้ในระดับหนึ่ง โดยในทัศนะของ Lindblom นั้น มองว่าภายใต้การปกครองที่มีลักษณะพหุนิยม (polyarchy) และมีเศรษฐกิจเป็นระบบตลาดนั้น รัฐบาลกับกลุ่มธุรกิจมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด แต่ความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่ได้อยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน โดยส่วนใหญ่กลุ่มธุรกิจมักจะมีอิทธิพลครอบงำนโยบายของรัฐบาล และมีอำนาจต่อรองในประเด็นต่างๆ สูงกว่ารัฐบาล² ซึ่งต่างจากระบบเบ็ดเตล็ดที่กลุ่มธุรกิจจะมีสถานะเป็นเพียงกลไกการดำเนินนโยบายของรัฐบาลเท่านั้น การเปลี่ยนผ่านทางการเมืองภายหลังจากเลือกตั้งในปี 2010 ซึ่งนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมืองอย่างมีนัยสำคัญนี้

4.1 สภาพแวดล้อมใหม่ภายใต้กระแสการปฏิรูป

การปฏิรูปทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจหลังการเลือกตั้งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในทางเศรษฐกิจอย่างมาก โดยกองทัพได้ลดบทบาทในทางเศรษฐกิจลง รัฐบาลพลเรือนมีบทบาทในการกำหนดและดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสู่ระบบเสรีนิยมเต็มรูปแบบ ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวปรากฏชัดเจนในการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจที่แต่เดิมเป็นการตัดสินใจของนายทหารไม่กี่คนที่อยู่บนจุดยอดสุดของอำนาจทางการเมือง มาเป็นการเพิ่มบทบาทของเทคโนโลยีมากขึ้น เช่น Aung Tun Thet อดีตนักวิชาการจาก Yangon Institute of Economics และทำงานที่ปรึกษาให้กับองค์กรสำคัญด้านเศรษฐกิจ

¹ Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization, unpublished mimeograph.

² อนุสรณ์ ลิมมณี (2531) ทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองยุคปัจจุบัน, ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า 121-126

เช่น คณะกรรมการการลงทุนพม่า (Myanmar Investment Commission) และ UMFCCI เป็นต้น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านเศรษฐกิจของประธานาธิบดี Thein Sein และสมาชิกของ National Economic and Social Advisory Council เทคโนโลยีแครตที่สำคัญอีกคนหนึ่งในการผลักดันการปฏิรูปเศรษฐกิจในปัจจุบันได้แก่ Set Aung ที่อดีตเป็นนักวิชาการในสถาบันเดียวกัน หากแต่ปัจจุบันมีบทบาทสูงในการกำหนดนโยบายทั้งการดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาประธานาธิบดีด้านเศรษฐกิจ รัฐมนตรีช่วยฯ กระทรวงการวางแผนเศรษฐกิจ และรองผู้ว่าการธนาคารชาติในปัจจุบัน โดยการพิจารณาภาวะแวดล้อมใหม่ในปัจจุบันจะเน้นพิจารณาถึงบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลพลเรือนกับกองทัพ เพื่อพิจารณาถึงสถานะในกระบวนการกำหนดนโยบายโดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการพิจารณาบทบาทที่เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในปัจจุบัน ดังนี้

4.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลพลเรือนกับกองทัพ

แม้รัฐธรรมนูญจะกำหนดให้มีการแบ่งแยกระหว่างกองทัพกับรัฐบาล หากแต่ในความเป็นจริงแล้ว รัฐบาลนั้นเป็นสถาบันการเมืองที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง และโครงสร้างของรัฐบาลนั้นก็ไม่สามารถสะท้อนพลวัตทางอำนาจที่สำคัญในการเมืองพม่าได้ทั้งหมด หากแต่อำนาจทางการเมืองในพม่ายังคงผูกติดอยู่กับเครือข่ายของตัวบุคคลที่มีผลประโยชน์ร่วมและแวดล้อมสถาบันกองทัพ ที่เป็นแกนกลางแห่งอำนาจในสังคมการเมืองพม่ามาอย่างยาวนาน³ อย่างไรก็ตาม ตลอดช่วงระยะเวลาปีแรกของการบริหารงานของประธานาธิบดี Thein Sein ได้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปภายในประเทศอย่างรวดเร็ว ทั้งการสานสัมพันธ์กับ Aung San Suu Kyi รวมถึงชาติตะวันตก การปล่อยตัวนักโทษทางการเมือง การปฏิรูปค่าเงิน ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้แน่นอนย่อมกระทบต่อความรู้สึกของฝ่ายที่ไม่ต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเร็วจนเกินไปนัก เพราะย่อมส่งผลต่อสถานะและอำนาจของกองทัพจนอาจไม่สามารถควบคุมได้ คนกลุ่มนี้ที่ปรากฏอยู่ในคณะรัฐมนตรีชุดแรก และในพรรคสหภาพเอกภาพและการพัฒนา (The Union Solidarity and Development Party: USDP) (พรรครัฐบาล) ที่สำคัญได้แก่ รองประธานาธิบดี Tin Aung Myint Oo (ได้ลาออกจากตำแหน่งไปแล้วโดยอ้างปัญหาสุขภาพ) / รัฐมนตรีกระทรวงข่าวสาร Kyaw Hsan (ถูกปรับออกจากตำแหน่งในการปรับคณะรัฐมนตรีในเดือนสิงหาคม 2555) / Myint Swe รัฐมนตรีภาคย่างกุ้ง (อดีตหัวหน้าหน่วยข่าวกรอง) / Thein Zaw / Aung Thaung และรองประธานพรรค USDP Htay Oo⁴

อย่างไรก็ดี ภารกิจในการปฏิรูปประเทศก็ยังสามารถดำเนินงานคืบหน้าได้อย่างต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลสำคัญจากการสนับสนุนการทำงานจากรัฐมนตรีและที่ปรึกษาราว 4-6 คน ในคณะรัฐบาล อาทิ Aung Min รัฐมนตรีกระทรวงการรถไฟ อดีตนายพลที่มีประสบการณ์ทั้งในหน่วยทหารราบและ

³ Callahan, M. **The generals loosen their grip.** Journal of Democracy (The Opening in Burma) 23 (2012), p.123.

⁴ Ibid.126-127.

สำนักข่าวกรอง Soe Thane รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม อดีตผู้บัญชาการกองทัพเรือ ซึ่งในภายหลัง ทั้ง 2 คนนี้ได้ย้ายเข้าไปทำงานในทำเนียบประธานาธิบดี ยิ่งไปกว่านั้นการลงจากตำแหน่งรองประธานาธิบดีของ Tin Aung Myint Oo ซึ่งถูกมองว่าเป็นฝ่ายปฏิรูปในคณะรัฐบาล และแทนที่ด้วย Nyan Tun อดีตผู้บัญชาการทหารเรือซึ่งเคยผ่านโรงเรียนนายเรือของสหรัฐอเมริกา ทำให้อย่างน้อยก็สามารถลดแรงต่อต้านการปฏิรูปในทำเนียบประธานาธิบดีลงได้ นอกจากนี้ การปรับคณะรัฐมนตรีที่เกิดขึ้นในปลายเดือนกันยายน 2012 ซึ่งได้มีการปรับ 9 ตำแหน่ง จากทั้งหมด 29 ตำแหน่ง ก็แสดงให้เห็นการระดมกำลังของฝ่ายปฏิรูปเพื่อดำเนินการปฏิรูปในระลอกถัดไป⁵ รวมถึงการปรับคณะรัฐมนตรีครั้งที่ 2 ที่เกิดขึ้นในเดือนกรกฎาคม 2013 ที่ได้ปรับตำแหน่งรัฐมนตรีสำคัญ 4 กระทรวงได้แก่ กระทรวงพลังงาน กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงแรงงานการจ้างงานและความมั่นคงสังคม และกระทรวงการรถไฟและคมนาคม ที่ผู้ได้เข้ามารับตำแหน่งสำคัญนี้ นักวิเคราะห์มองว่าล้วนแต่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับบุคคลในทำเนียบประธานาธิบดี อาทิ Zeya Aung ซึ่งได้เข้ามารับตำแหน่งรัฐมนตรีกระทรวงพลังงานที่มีความสำคัญในทางเศรษฐกิจและต้องเจรจากับบริษัทลงทุนจากต่างชาติอยู่เสมอ ก็มีความสัมพันธ์ในฐานะน้องเขยของ Ye Htut โฆษกประธานาธิบดี เป็นต้น⁶

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเหล่านี้ล้วนเป็นสัญญาณที่ชี้ให้เห็นว่าการปฏิรูปในพม่าจะดำเนินต่อไปภายใต้ฐานทางอำนาจที่เข้มแข็งมากขึ้นของประธานาธิบดี Thein Sein ในขณะเดียวกัน เมื่อพิจารณาฐานอำนาจทางการเมืองของกองทัพ จะเห็นได้ว่ากองทัพพม่ากลับต้องเผชิญกับแรงกดดันและข้อจำกัดต่างๆเพิ่มมากขึ้น อาทิ ความพยายามหรือแนวความคิดที่จะให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นหลักประกันสำคัญของอำนาจทางการเมืองของกองทัพ โดยฝ่ายที่ต้องการให้แก้ไขจากทั้งชนกลุ่มน้อยที่เห็นว่าหากทหารยังครอบงำสภาอยู่เช่นปัจจุบัน สภาจะไม่สามารถใช้เป็นเวทีในการเจรจาสันติภาพตามที่รัฐบาลต้องการได้ หรือแรงผลักดันจากสภาเองโดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับพรรคฝ่ายค้านที่ต้องการให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยได้จัดตั้งคณะกรรมการทบทวนแก้ไขรัฐธรรมนูญประกอบไปด้วยสมาชิก 109 คน จากทุกพรรคการเมืองและตัวแทนของกองทัพในสภา เมื่อเดือนกรกฎาคม 2556 โดยการแก้ไขรัฐธรรมนูญครั้งนี้ก็เพื่อให้ Aung San Suu Kyi สามารถลงแข่งขันในตำแหน่งประธานาธิบดีได้ และการเพิ่มสิทธิในการปกครองตนเองของชนกลุ่มน้อยให้มากขึ้น⁷ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการแก้ไขรัฐธรรมนูญในมาตรา 436 กำหนดให้ใช้เสียงมากกว่าร้อยละ 75 ของที่นั่งในสภาในการเห็นชอบการ

⁵ Ibid, p.125.

⁶ Myanmartime. **Myanmar's cabinet undergoes strategic reshuffle.** [online]. 2013. Available from: <http://www.mmmtimes.com/index.php/national-news/7585-myanmar-s-cabinet-undergoes-strategic-reshuffle.html> [2013, August 5]

⁷ Irrawaddy. **Parliament Forms Committee to Review Constitution.** [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/40744> [2013, August 30]

ปรับแก้รัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันการใช้สิทธิออกเสียงยับยั้งการปรับแก้รัฐธรรมนูญของทหารที่มีเสียงอยู่ ร้อยละ 25 อย่างไรก็ดี ปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนว่าจะมีการปรับแก้บทบัญญัติดังกล่าวอย่างไร⁸

ในทางตรงข้ามในงานวันกองทัพซึ่งได้จัดการเฉลิมฉลองเป็นประจำทุกปี Gen. Min Aung Hlaing ผู้บัญชาการทหารสูงสุดแห่งกองทัพพม่า ได้กล่าวสุนทรพจน์เกี่ยวกับบทบาทของกองทัพในการเมืองว่าจะเป็นสถาบันที่มีบทบาทนำในการเมืองของประเทศ โดยกล่าวถึงบทบาทของที่นั่งทหาร ซึ่งมาจากการแต่งตั้งในสภาว่าเป็นการแสดง “หน้าที่ทางการเมือง” ของกองทัพ และภารกิจที่สำคัญของ กองทัพคือ “การเคารพ เชื้อพั้ง ตลอดจนรักษารัฐธรรมนูญแห่งรัฐ ซึ่งเปรียบเสมือนชีวิตของประเทศ เช่นเดียวกับกับนานาประเทศ โดยกองทัพจะทำหน้าที่ปกป้องรักษารัฐธรรมนูญในขณะที่กำลังสร้าง ประเทศให้มีประชาธิปไตยที่ทันสมัยและพัฒนา”⁹ และการแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องเป็นไปตามบทบัญญัติ ข้อที่ 12 ที่ต้องมีเสียงสนับสนุนในสภามากกว่าร้อยละ 75 เท่านั้น โดยอ้างถึงเสียงประชามติของ ประชาชนที่สนับสนุนรัฐธรรมนูญฉบับนี้ถึงร้อยละ 92.48 ของผู้มาใช้สิทธิ์ และเรียกร้องให้เคารพต่อเสียง เหล่านี้ ซึ่งอาจเป็นการชี้ให้เห็นว่ากองทัพจะไม่สนับสนุนให้เกิดการแก้รัฐธรรมนูญซึ่งจะส่งผลโดยตรงให้ อำนาจของกองทัพลดลง

นอกจากนี้ ยังเกิดกระแสการกดดันเพื่อลดอำนาจทางการเมืองของกองทัพ เห็นได้จากการ ถกเถียงกันในสภาเกี่ยวกับการจำกัดอำนาจของกองทัพลง โดยเฉพาะการลดปริมาณทหารกองกำลัง ประจำการ (ซึ่งปัจจุบันมีกำลังพลราว 400,000 นาย) การลดบทบาทในทางเศรษฐกิจของวิสาหกิจต่างๆ ที่เป็นของกองทัพ ตลอดจนการยุติบทบาทของทหารเกษียณที่ถูกแต่งตั้งเข้าไปเป็นเจ้าหน้าที่อาวุโสใน หน่วยงานข้าราชการพลเรือนและในรัฐบาล ปัจจุบันแม้งบประมาณด้านการทหารของพม่าได้ถูกปรับ ลดลงจนเหลืออยู่ราวร้อยละ 15 ของงบประมาณประจำปี ซึ่งลดลงจากช่วงก่อนหน้าที่เคยสูงถึงร้อยละ 24 แต่ก็ยังถือเป็นจำนวนเงินที่สูงและอาจไม่ได้ลดน้อยลงเลยเนื่องจากงบประมาณประจำปีของประเทศ ได้เพิ่มขึ้นอย่างมากตามการเติบโตของเศรษฐกิจ อีกทั้งยังไม่มีรายละเอียดของข้อเสนอการใช้จ่าย งบประมาณเผยแพร่ออกมา หากแต่ก็มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ว่าไหลออกมาจากการถกเถียงในสภาว่า งบประมาณดังกล่าวสูงเกินความจำเป็น

อย่างไรก็ดี ที่ผ่านมากองทัพพยายามวางสถานะตนเองให้อยู่เหนือความขัดแย้งทางการเมือง ผู้ บัญชาการทหารสูงสุด Gen.Min Aung Hlaing พยายามไม่ปรากฏตัวสู่สาธารณะมากนัก โดยเฉพาะใน

⁸ Myanmartimes. **Shan call for federal union constitution.** [online]. 2012. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/3488-shan-call-for-federal-union-constitution.html> [2013, August 5]

⁹ Mizzima. **Burmese army must play a political role top brass.** [online]. 2012. Available from: <http://www.mizzima.com/news/inside-burma/6846-burmese-army-must-play-a-political-role-top-brass.html> [2013, August 5]

ภารกิจด้านการทหาร ปฏิสัมพันธ์กับผู้นำทางการเมืองภายในประเทศไม่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชน การพบปะหรือการเยือนต่างประเทศมักจำกัดอยู่เฉพาะประเด็นความมั่นคง โดยส่วนตัวแล้ว Gen.Min Aung Hlaing ซึ่งได้รับเลือกจาก Gen.Than Shwe ให้เป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดนั้น ถือว่าเป็นการข้ามลำดับอาวุโส ทำให้การทำงานท่ามกลางกลุ่มบุคคลที่มีความอาวุโสและประสบการณ์มากกว่าหรือใกล้เคียงกัน เป็นไปด้วยความยากลำบาก จนถูกมองว่าขาดภาวะผู้นำ ยิ่งกว่านั้นยังขาดบารมีเกินกว่าที่จะทำทนาย ประธานาธิบดีและสภา¹⁰ แม้ในเดือนมีนาคมผู้บัญชาการทหารสูงสุด Gen.Min Aung Hlaing ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง Vice-Senior General ซึ่งเป็นตำแหน่งอันดับ 2 ในกองทัพพม่ารองจาก Gen.Than Shwe เท่านั้นก็ตาม แต่ก็ยังไม่ได้ทำให้สถานภาพดีขึ้นมากนัก¹¹ ดังนั้น Gen.Min Aung Hlaing จึงต้องเป็นฝ่ายรับแรงกดดันจากทั้งสภาและกองทัพ ซึ่งอาจทำให้กองทัพเองขาดความเป็นเอกภาพ และต้องเผชิญความยากลำบากในเวทีการเมืองมากขึ้นเรื่อยๆ

กล่าวได้ว่า บทบาทของกองทัพในทางการเมืองหลังการเลือกตั้งในปี 2010 ได้เปลี่ยนไปแล้ว โดยกองทัพไม่ได้เป็นศูนย์กลางที่ผูกขาดการจัดความสัมพันธ์ทางการเมืองในประเทศอีกต่อไป หากแต่ได้มีกลุ่มทางการเมืองอื่นๆ ชี้ขึ้นมาแข่งขันและมีส่วนในการจัดสรรอำนาจมากขึ้นเรื่อยๆ แม้จะปฏิเสธไม่ได้ว่าปัจจุบันอิทธิพลของกองทัพในทางการเมืองยังมีอยู่สูงในทุกๆ ระดับ หากแต่ก็ชี้ให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมในทางการเมืองของพม่าได้เปลี่ยนไปแล้ว จากลักษณะเอกนิยมทางอำนาจที่มีกองทัพเป็นศูนย์กลาง เริ่มปรับเปลี่ยนเป็นการเมืองที่มีลักษณะพหุนิยมมากขึ้น ซึ่งเป็นลักษณะโดยทั่วไปของประเทศส่วนใหญ่ในปัจจุบัน ดังนั้น กระบวนการกำหนดนโยบายในด้านความมั่นคงจึงไม่ได้ถูกกำหนดโดยมุมมองของกองทัพฝ่ายเดียวอีกต่อไป หากแต่กลายเป็นส่วนผสมของมุมมองและความต้องการของฝ่ายต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะจากนโยบายของฝ่ายรัฐบาล

4.1.2 การปรับเปลี่ยนบทบาทของรัฐบาลและกองทัพในทางเศรษฐกิจ

การปฏิรูปเศรษฐกิจให้มีความเป็นเสรีนิยมมากขึ้นทำให้รัฐบาลและกองทัพต้องลดบทบาทในทางเศรษฐกิจไปโดยปริยาย สถานะพิเศษของวิสาหกิจของกองทัพอ่อนแอลงเนื่องจากไม่สามารถควบคุมกลไกหลักของเศรษฐกิจได้อีกต่อไป สถาบันต่างๆ ที่กองทัพเคยใช้เป็นกลไกในการควบคุมเศรษฐกิจ เช่น คณะกรรมการการค้า (The Trade Council) ถูกยกเลิก รัฐยังยกเลิกระบบใบอนุญาตนำเข้า-ส่งออกของสินค้ากว่า 600 รายการ เนื่องจากเห็นว่าเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยากและเอื้อต่อการคอร์รัปชัน ซึ่งจะจำกัดการขยายตัวของการค้าต่างประเทศ อีกทั้งการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีทั้งภาษีประกอบการและภาษีสินค้านำเข้า-ส่งออกของวิสาหกิจของกองทัพก็ถูกยกเลิกไปด้วย ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทเอกชนต่างๆ ที่ในอดีตต้องใช้การร่วมทุนกับวิสาหกิจของกองทัพเพื่อจะได้รับสิทธิทางภาษีดังกล่าวไม่

¹⁰ Callahan, M. **The generals loosen their grip.** Journal of Democracy (The Opening in Burma) 23 (2012), p.127.

¹¹ Economist Intelligence Unit (EIU). **Myanmar 2011** (country report). 2012, p.11.

จำเป็นต้องร่วมงานกับวิสาหกิจของกองทัพอีกต่อไป ทำให้ผลประโยชน์ที่กองทัพจะได้จากภาษีต่างๆ ต้องสูญเสียไปอย่างมหาศาล และทำให้สถานการณ์ผูกขาดของวิสาหกิจของกองทัพในหลายๆธุรกิจต้องสูญเสียไป¹²

นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้ออกกฎหมายต่อต้านคอร์รัปชันซึ่งมีผลบังคับใช้ในวันที่ 17 กันยายน 2013 แทนที่กฎหมายเดิมที่มีอยู่ (Suppression of Corruption Act: 1948) เนื่องจากรัฐบาลตระหนักถึงผลกระทบด้านลบเกี่ยวกับการมีภาพลักษณ์ของการเป็นประเทศที่ขึ้นชื่อเรื่องการมีคอร์รัปชันสูง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อกระบวนการปฏิรูปและการเติบโตของเศรษฐกิจโดยรวม และพยายามที่จะสร้างกรอบทางกฎหมายที่จะใช้กำจัดการคอร์รัปชัน โดยได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการจำนวน 15 คน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการปราบปรามการทุจริตในประเทศ และกำหนดให้ข้าราชการในระดับบริหาร ข้าราชการตุลาการ และข้าราชการการเมือง ต้องแสดงบัญชีทรัพย์สิน โดยมีทลงโทษกำกับสำหรับลงโทษผู้ฝ่าฝืน¹³ นอกจากนี้ ในกระบวนการกำหนดนโยบายยังมีการเพิ่มบทบาทของเทคโนโลยีมากขึ้นแทนที่การมีบทบาทในการตัดสินใจของนายทหารระดับสูง อย่างไรก็ตาม วิสาหกิจของกองทัพยังคงเป็นเจ้าของสินทรัพย์จำนวนมาก ทั้งที่ดิน โรงงาน และเครือข่ายการกระจายและขนส่งสินค้า ซึ่งแสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจของกองทัพจะยังคงมีบทบาทสำคัญในเศรษฐกิจมาต่อไป แต่การบริหารจัดการให้เกิดผลกำไรจากสินทรัพย์ที่มีอยู่อาจเป็นเรื่องยาก แม้จะใช้วิธีร่วมทุนกับเอกชนแบบเดิมก็อาจเป็นไปได้น้อยลง¹⁴

แม้จะเห็นได้ว่าการปฏิรูปเศรษฐกิจในปัจจุบันส่งผลกระทบต่อวิสาหกิจของกองทัพ หากแต่การที่กองทัพยอมรับการเปลี่ยนแปลงในการปฏิรูปเศรษฐกิจดังกล่าวก็เนื่องจากกองทัพเล็งเห็นว่า การปฏิรูปเศรษฐกิจให้มีความเป็นเสรีนิยมมากขึ้นนี้เป็นเรื่องจำเป็นสำหรับอนาคตของประเทศซึ่งหมายถึงอนาคตของกองทัพเอง และการสูญเสียสิทธิพิเศษต่างๆก็เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ การที่รายได้ของวิสาหกิจของกองทัพลดลงยังถูกมองว่าจะส่งผลกระทบต่อบุคลากรเพียงบางส่วนของกองทัพเท่านั้น โดยเฉพาะเหล่าข้าราชการบำนาญซึ่งที่มาของสวัสดิการมาจากการถือหุ้นในวิสาหกิจของกองทัพนั่นเอง อีกทั้งการขยายตัวของเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการปฏิรูปก็สามารถสร้างแหล่งรายได้ใหม่ให้กับกองทัพคืองบประมาณการใช้จ่ายของรัฐซึ่งเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดดตามการขยายตัวของเศรษฐกิจ ซึ่งแม้ว่า

¹² International crisis group. **Myanmar's Military: Back to the Barracks.** [online]. Available from: <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/b143-myanmar-s-military-back-to-the-barracks.pdf> pp.9-10

¹³ World bank, **Myanmar.** P.14 [online]. Available from: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/11/07/000456286_20131107125722/Rendered/PDF/825180WP0Myanm00Box379865B00PUBLIC0.pdf

¹⁴ International crisis group. **Myanmar's Military: Back to the Barracks.** [online]. Available from: <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/b143-myanmar-s-military-back-to-the-barracks.pdf> pp.9-10

จะถูกลดสัดส่วนลงแต่หากพิจารณาในแง่มูลค่าแล้วกลับเพิ่มมากขึ้นกว่าในอดีต ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียแล้วอาจพิจารณาได้ว่าการปฏิรูปเศรษฐกิจสู่ระบบเสรีนิยมมีแนวโน้มที่จะส่งผลดีต่อกองทัพมากกว่าผลเสีย และเป็นที่ยกย่องที่กองทัพจะสนับสนุนกระบวนการปฏิรูปเศรษฐกิจอย่างเข้มแข็งต่อไป

1516

4.2 การปรับตัวของกลุ่มธุรกิจภายใต้กระแสการปฏิรูป

ภายใต้กระแสการปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นหลังปี 2010 ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมใหม่ในการดำเนินธุรกิจ ทั้งบทบาทของกองทัพและนายทหารระดับสูงในทางเศรษฐกิจที่ลดลง การดำเนินนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจภายใต้การกำกับของรัฐบาลพลเรือนและเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งทำให้กลุ่มธุรกิจเกิดความไม่มั่นคงในช่องทางการเข้าสู่โครงการการลงทุนต่างๆ ตลอดจนคู่แข่งทั้งในระดับชาติและนานาชาติที่เพิ่มมากขึ้นภายใต้กติกาที่เท่าเทียม ตลอดจนต้องเผชิญกับอุปสรรคจากการคว่ำบาตรของชาติตะวันตก ทำให้กลุ่มธุรกิจต้องปรับตัวในหลายด้านในขณะเดียวกันก็พยายามรักษาความได้เปรียบภายใต้เครือข่ายอำนาจทางการเมืองเดิมให้เป็นประโยชน์มากที่สุด โดยลักษณะการปรับตัวของกลุ่มธุรกิจภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปมีลักษณะ ดังนี้

4.2.1 การขยายฐานเศรษฐกิจบนฐานความสัมพันธ์กับโครงสร้างการเมืองเดิม

แม้ว่าสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและการเมืองจะเปลี่ยนแปลงไป โดยรัฐได้ลดบทบาทลง โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจ หากแต่กลุ่มธุรกิจบางกลุ่มยังคงมียุทธศาสตร์ในการทำงานในโครงการของภาครัฐโดยอาศัยความได้เปรียบที่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง ที่เห็นได้ชัดเจนคือกรณีของกลุ่มธุรกิจ IGE ของ Pyi Aung และ Nay Aung บุตรของ Aung Thaung ซึ่งเป็นทั้งนักการเมืองและนักธุรกิจคนสำคัญของพม่า และได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่คอร์รัปชันมากที่สุดคนหนึ่งในพม่า¹⁷ โดย Aung Thaung ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 1997 จนถึงปี 2011 และดำรงตำแหน่งสำคัญใน Union Solidarity and Development Association ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของพรรค Union Solidarity and Development Party (USDP) พรรครัฐบาลที่กองทัพให้การสนับสนุนในปัจจุบัน

ปัจจุบันกลุ่มธุรกิจ IGE ยังคงทำงานร่วมกับภาครัฐอย่างต่อเนื่อง เช่นการเป็นซัพพลายเออร์วัตถุดิบหลักแก่การสร้างสถานีไฟฟ้าและสายส่ง และขายอุปกรณ์และเครื่องจักรแก่อุตสาหกรรมน้ำมัน

¹⁵ Ibid, p.10

¹⁶ Saw Yan Naing, *Army-owned Conglomerates Slowly Loosening Grip on Economy: The Irrawaddy* (2014, April 25) , [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/army-owned-conglomerates-slowly-loosening-grip-economy-report.htm> [2014, May 10]

¹⁷ Eamus Martov, *What Does the Future Hold for Aung Thaung & Sons?*, The Irrawaddy (11 May 2012) , [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/what-does-the-future-hold-for-aung-thaung-sons.html> [2014, May 10]

และก๊าซธรรมชาติทั้งภาครัฐและบริษัทเอกชน จัดหาก๊าซ CNG แก่โครงการของรัฐบาล บริษัทยังส่งออกข้าว และนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เช่น เหล็ก สารเคมี ปี 2011 IGE ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจาก Trade Policy Council (TPC) ให้นำเข้าวัสดุสำหรับสร้างท่อก๊าซเพื่อใช้ในโครงการ Shwe pipeline project ซึ่งจะใช้ในการส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจาก Arakanese coast ไปยังยูนนานในประเทศจีน นอกจากนี้ ปี 2010 IGE ยังได้เซ็นสัญญาร่วมกับ YPIC International ENERGY Cooperation & Development Ltd. เพื่อดำเนินการก่อสร้างโครงการเขื่อนพลังงานน้ำบนแม่น้ำ Nawchankha ในรัฐคะฉิ่น โครงการนี้ริเริ่มขึ้นโดยรัฐบาล โดยจะมีการสร้างเขื่อนจำนวน 5 แห่ง¹⁸ โดยหุ้นส่วนต่างๆในการสร้างเขื่อนดังกล่าว พบว่า YPIC International ถือหุ้นร้อยละ 83 รัฐบาลพม่าถือหุ้นร้อยละ 15 และ IGE ถือหุ้นร้อยละ 2 ซึ่งแม้ IGE จะมีหุ้นส่วนเพียงร้อยละ 2 แต่เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาในการบริหารจัดการในอนาคต จำนวนดังกล่าวก็ยังถือว่ามีมูลค่ามหาศาล

นอกจากนี้ ยังพบว่ากลุ่มธุรกิจอื่น ๆ ก็ยังไม่ได้ละทิ้งการทำงานร่วมกับรัฐบาลทั้งหมด และยังได้ประโยชน์จากการทำโครงการต่างๆร่วมกับภาครัฐ เช่น ในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานที่ธนาคารกลางพม่าได้ให้ใบอนุญาตธนาคารเอกชน 4 แห่ง โดย 3 แห่งในนั้นเป็นธนาคารของกลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดระบอบเดิม ได้แก่ Asia Green Development Bank/ Kanbawza Bank และ the Ayarwaddy Bank โดยธนาคารเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการซื้อขายเงินตราต่างประเทศและดูแลเรื่องการส่งเงินกลับของแรงงานพม่าที่เข้าไปทำงานประเทศ มาเลเซีย สิงคโปร์ และไทย¹⁹ ซึ่งเป็นที่คาดว่าจะสร้างผลกำไรไม่น้อยให้กับธนาคารเหล่านี้

4.2.2 การปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์

ปัจจุบันกระแสการปฏิรูปในพม่าทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมืองกำลังเป็นจุดสนใจของคนในสังคมอย่างมาก และก่อให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิรูป โดยเป้าหมายหนึ่งที่สำคัญของสังคมคือการโค่นล้มระบอบเดิม ทั้งการเรียกร้องให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพื่อลดอำนาจของกองทัพ การเรียกร้องความเป็นอิสระของสื่อเพื่อเป็นเครื่องมือสำคัญในการโจมตีและตรวจสอบระบอบเดิม โดยกลุ่มที่มักถูกตรวจสอบ วิพากษ์วิจารณ์ และเป็นเป้าหมายการโจมตีของสังคมมักจะเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่เชื่อว่าเติบโตมาโดยพึ่งพิงกับระบอบเดิม มีสายสัมพันธ์กับนายทหารระดับสูง และปัจจุบันยังคงร่วมงานกับระบอบเดิมเป็นช่องทางในการผูกขาดทรัพยากรและธุรกิจต่างๆ รวมถึงมองว่าเป็นกลุ่มที่คอยซุกซิด

¹⁸ Kachinnews. **Aung Thuang's family firm involved in Kachin dam deal** (16 January 2014), [Online] Available from: <http://www.kachinnews.com/news/2617-aung-thaug-s-family-firm-involved-in-kachin-dam-deal.html> [2014 , May 10]

¹⁹ **Burma Bulletin Issue 61**, January 2012. , [Online] Available from: <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Burma%20Bulletin/January%202012%20Burma%20Bulletin.pdf> [2013, November

และเอาเปรียบชาวพม่าส่วนใหญ่ หรืออาจกล่าวได้ว่าสังคมมองว่ากลุ่มธุรกิจเหล่านี้เป็นตัวแทนกลุ่มอำนาจเดิมที่คอยเหนี่ยวรั้งกระบวนการปฏิรูปในปัจจุบันนั่นเอง

ส่วนหนึ่งก็ปฏิเสธไม่ได้ที่ว่ากลุ่มธุรกิจเหล่านี้ล้วนเคยร่วมงานกับระบอบเผด็จการทหารจริง ดังที่ Zaw Zaw เจ้าของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่ถูกมองว่าเป็นพวกพ้องของกลุ่มอำนาจเดิมได้ยอมรับว่าได้ร่วมงานอย่างใกล้ชิดจริง หากแต่ก็เป็นไปเพื่อความอยู่รอดของธุรกิจเท่านั้น และไม่เคยออกมาตอบโต้หรือปฏิเสธความสัมพันธ์กับระบอบทหาร โดยได้ให้เหตุผลว่า ในขณะนั้นโครงการต่างๆในประเทศพม่าเป็นของรัฐบาล หากไม่ร่วมงานกับรัฐบาล ก็ไม่รู้ว่าจะทำโครงการต่างๆกับใคร²⁰ และมองว่าตนตกเป็น “เหยื่อของการเมือง” การขยายธุรกิจของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ในช่วงของการเปิดรับเสรีนิยมจึงเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากต้องตกเป็นเป้าของการจับตาจากสังคม อีกทั้งยังทำให้การตัดสินใจเข้ามาร่วมทุนของบริษัทต่างชาติกับกลุ่มธุรกิจเหล่านี้ต้องพิจารณามาก ดังนั้น จึงไม่แปลกที่ปัจจุบันกลุ่มธุรกิจส่วนหนึ่งพยายามที่จะออกห่างจากระบอบเดิม และสร้างภาพลักษณ์ของการเป็นนักธุรกิจขึ้นมาใหม่โดยวิธีการต่างๆ

การสร้างภาพลักษณ์ในลักษณะหนึ่งที่เกิดขึ้นก็คือการลดการดำเนินธุรกิจร่วมกับรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจต่างๆลง โดยในระยะหลังเริ่มเป็นที่ชัดเจนว่ากลุ่มธุรกิจบางกลุ่ม เช่น Max Myanmar ของ Zaw Zaw พยายามแยกตัวออกจากระบบธุรกิจพวกพ้องที่ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดกับระบอบทหาร และหันไปสร้างกำไรจากการร่วมงานกับเอกชนหรือทุนต่างชาติมากขึ้น ในขณะที่รายได้จากความสัมพันธ์กับรัฐบาลลดลงอย่างชัดเจน อาทิ ธุรกิจเหมืองหยกที่ร่วมทุนกับรัฐบาลมีรายได้ลดลงเหลือเพียง 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในครั้งแรกของปีงบประมาณ 2013 ในขณะที่ในปีก่อนหน้า รายได้จากเหมืองดังกล่าวสูงถึง 17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่นกันกับธุรกิจก่อสร้าง ซึ่งสร้างรายได้สูงถึงร้อยละ 90 ของธุรกิจทั้งหมด แต่พบว่า มีการรับงานจากรัฐบาลน้อยลง และรับงานเอกชนมากขึ้น เช่นธุรกิจโรงแรม Novotel ที่เป็นโครงการร่วมกับทุนเอกชน ส่วนธุรกิจนำเข้ารถยนต์มือสองนั้น ได้ยุติลงไปแล้วตั้งแต่ปี 2010²¹

นอกจากการลดการทำงานร่วมกับภาครัฐลงแล้ว อีกลักษณะหนึ่งของการสร้างภาพลักษณ์ของกลุ่มธุรกิจคือการทำงานเพื่อสังคมในด้านอื่นๆ ทั้งงานด้านการศึกษา สังคมสงเคราะห์ และการศาสนา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่พบเห็นได้แพร่หลาย อาทิ การเป็นผู้อุปถัมภ์สมาคมกีฬาเช่นกรณีการเป็นผู้อุปถัมภ์สำคัญให้แก่ทีมฟุตบอลแห่งชาติพม่าของ Aung Ko Win โดยนำกำไรจากกิจการธนาคารของเขาถึง 50% บริจาคให้แก่ทีมฟุตบอล กรณีของ Zaw Zaw ก็ดำรงตำแหน่งสำคัญของสมาคมฟุตบอลและสมาคมกีฬาอื่นๆทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ได้แก่ ประธานสหภาพฟุตบอลพม่า (Myanmar Football

²⁰ Erika Kinetz. **How a Myanmar tycoon is profiting from change: A businessman with ties to the old regime reinvents himself to succeed in the new Myanmar**, Associated Press June 2, 2013 , [Online] Available from: <http://news.yahoo.com/myanmar-tycoon-profiting-change-041812031.html>. [2014, January 15]

²¹ Ibid

Federation: MFF) 2 สมัยตั้งแต่ปี 2005 จนถึงเดือนธันวาคม 2013 /ผู้บริหาร Asian Football Confederation /ประธาน Organizing Committee for AFC Youth Competitions /สมาชิก ASEAN Football Federation (AFF) เป็นสมาชิก Emergency Committee of AFF /สมาชิก Finance and Marketing Committee of AFF /ประธาน Media Committee ใน AFF /ประธานสหภาพเทนนิสพม่า (Myanmar Tennis Federation) และมีโอกาสทำงานในระดับนานาชาติเช่นการร่วมงานกับ FIFA ในหลายวาระ²² เช่นการที่พม่าถูกสั่งห้าม (banned) จากการเข้าร่วมแข่งขัน 2018 FIFA World Cup Russia แต่ในที่สุดคำสั่งห้ามนั้นก็ถูกยกเลิกไปโดยการอุทธรณ์ของสโมสร MFF ซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของ Zaw Zaw หรือในกรณีของ Khin Shwe ก็เป็นผู้สนับสนุนทางการเงินของสมาคมกีฬาขี่ม้าและยิงธนูจนกลายเป็นกีฬาที่แข่งขันกันอย่างเป็นทางการของพม่าในปี 1995

นอกจากด้านการกีฬาแล้ว ในด้านการสังคมสงเคราะห์และด้านสังคมอื่น ๆ ก็เป็นงานที่กลุ่มธุรกิจต่างๆเข้าไปมีส่วนมากเช่นกัน เช่น การบริจาคเงินของ Htoo Foundation กว่า 1.5 พันล้านจ๊าด กับการช่วยเหลือสังคมในเรื่องต่างๆ และ 8 พันล้านจ๊าด ในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการฟื้นฟูภัยธรรมชาติ²³ จนได้รับรางวัลองค์กรช่วยเหลือสังคมยอดเยี่ยมประจำปี 2014 หรือการแสดงตัวว่าเป็นผู้ต้องการพัฒนาสังคมอย่างแท้จริง อย่างกรณี Zaw Zaw ที่พยายามกล่าวถึงงานด้านสังคม เช่น การศึกษา สุขภาพ ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจของผู้คน โดยกล่าวว่าเป็นความปรารถนาพื้นฐานที่จะยกระดับฐานะของประเทศในด้านต่างๆให้สูงทัดเทียมกับนานาประเทศ²⁴ อีกทั้งยังได้ก่อตั้งมูลนิธิ Ayeyarwady Foundation ขึ้นเพื่อให้ทุนสนับสนุนการพัฒนาสังคมในด้านต่างๆ หรือในกรณีของ Khin Shwe ที่ได้ก่อตั้งมูลนิธิ Mya Yeik Nyo เพื่องานการกุศลด้านสุขภาพ การศึกษา และวัฒนธรรม โดยมักแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นผู้โอบอ้อมอารีและยึดหลักการใช้ชีวิตตามหลักการของพุทธศาสนา ในแต่ละปี Khin Shwe บริจาคเงินแก่การกุศลเป็นจำนวนมาก ปี 1988 เขาได้รับรางวัลทางศาสนา Thiri Thudhamma Manijotadhara สำหรับการกิจกรรมการกุศลและการบริจาคเงินเพื่อสร้างวัดจำนวน 3 แห่ง และเจดีย์จำนวน 6 แห่ง และกรณีของ Aung Ko Win ที่ได้ทำงานสนับสนุนในด้านศาสนาโดยได้บริจาคเงินกว่า 2 ล้านเหรียญสหรัฐ ให้กับโครงการสาธารณประโยชน์หลากหลายโครงการ เช่น โครงการบูรณะเจดีย์ชเวดากอง เป็นต้น

²² Ye Yint Htay, **Zaw Zaw says his MFF work is for love not money**, mizzima News from Myanmar 10 Jul 2013 [Online] Available from: <http://www.mizzima.com> [2013, December 4]

²³ Hsu Hlaing Htun. **Tycoons call for an end to tax evasion at award ceremony**. Myanmar Time, Monday, 12 May 2014, [Online] Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/business/10292-tycoons-call-for-an-end-to-tax-evasion-at-award-ceremony.html#.U3WU7MOhds8.facebook> [2014, May 14]

²⁴ Ibid

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ (rebranding) โดยการสลัดทิ้งภาพของนักธุรกิจระบบพวกพ้องไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ทำงานหนัก ซึ่งในการนี้ Zaw Zaw เป็นนักธุรกิจที่แสดงท่าดีดังกล่าวชัดเจนที่สุดต่อสาธารณะ เช่นเดียวกับผู้นำทหารที่กระทำเพียงการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายเสียใหม่เท่านั้น ในกรณีดังกล่าวมีผู้วิจารณ์ว่า อาจเป็นการทำการตลาดของกลุ่มบริษัทของเขาในรูปแบบของ CSR (corporate social responsibility)

4.2.3 การปรับเปลี่ยนบทบาทและความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมือง

การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้นซึ่งทำให้กองทัพไม่ได้เป็นกลุ่มเดียวที่ผูกขาดอำนาจทางการเมืองทั้งหมดอีกต่อไป หากแต่ระบอบใหม่ในปัจจุบันนี้ได้เปิดพื้นที่ให้กลุ่มการเมืองอื่นเข้ามาต่อรองอำนาจในเวทีการเมืองภายใต้กระบวนการประชาธิปไตยมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มของ Aung San Suu Kyi ผู้นำพรรคฝ่ายค้านที่เป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ชาวมม่า จนหลายฝ่ายคาดว่าจะชนะการเลือกตั้งในครั้งต่อไป ดังนั้น การผูกติดอยู่กับขั้วอำนาจทางการเมืองฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจึงเป็นเรื่องเสี่ยงและทำให้กลุ่มธุรกิจต้องเริ่มสร้างสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองอื่นๆ เพิ่มมากขึ้น ที่เห็นชัดก็คือกลุ่มธุรกิจของ Zaw Zaw ที่ได้ให้หันไปให้การสนับสนุนพรรคของ Aung San Suu Kyi และนักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย Min Ko Naing (บางคนเห็นว่าเป็นการกระทำที่หวังว่า จะช่วยให้พ้นจากการคว่ำบาตรจากนานาชาติ) อย่างเปิดเผย โดยกล่าวว่าชื่นชม Aung San Suu Kyi มาเป็นระยะเวลาช้านานแล้ว และยังได้เริ่มกระชับความสัมพันธ์กันหลังจาก Aung San Suu Kyi ได้รับการปล่อยตัว ในขณะที่ฝ่าย Aung San Suu Kyi ก็ยินดีกระชับความสัมพันธ์กับ Zaw Zaw ทั้งที่ไม่ไว้วางใจนักธุรกิจที่เคยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับฝ่ายทหารอื่นๆ โดย Win Tin (นักเขียน (Journalist) ที่ตกเป็นนักโทษการเมืองถึง 19 ปี) ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการก่อตั้งพรรค National League for Democracy ได้กล่าวว่า “ในกลุ่มนักธุรกิจชาวมม่า เท่าที่ทราบแล้ว Zaw Zaw ถือว่าเป็นนักธุรกิจที่ดีที่สุด”²⁵

นอกจากการสนับสนุนกลุ่มการเมืองอื่นๆ แล้ว ยังมีกรณีที่กลุ่มธุรกิจพยายามที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองโดยตรงโดยเข้าสู่เวทีการเมือง ผ่านการลงสมัครรับเลือกตั้งในปี 2010 เป็นจำนวนไม่น้อย เฉพาะที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักก็กว่า 30 คน ลงสมัครทั้งในนามพรรครัฐบาลและพรรคชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อย อาทิ Win Myint ประธาน UMFCCI (ได้ตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์) ลงสมัครในนามพรรค USDP (พรรครัฐบาล) ซึ่งได้ประกาศเป้าหมายที่จะพัฒนาเขตของตนจากระดับรากหญ้า หรือ Khin Shwe ประธานกลุ่มอุตสาหกรรมก่อสร้าง Zaykabar ลงสมัครในนามพรรค USDP โดยตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาเขตเลือกตั้งของตนในด้านการศึกษาและการสังคมสงเคราะห์ หรือในกรณีของ

²⁵ Erika Kinetz. **How a Myanmar tycoon is profiting from change: A businessman with ties to the old regime reinvents himself to succeed in the new Myanmar**, Associated Press June 2, 2013, [Online] Available from: <http://news.yahoo.com/myanmar-tycoon-profiting-change-041812031.html>. [2014, January 15]

นักธุรกิจท้องถิ่นอย่าง Hla Shein กรรมการบริหาร UMCCI ผู้สมัครอิสระในสภารัฐมอญ เขตเมะล่าย โดยได้ประกาศจะผลักดันเรื่องของการสร้างงานให้กับคนหนุ่มสาวในเมะล่าย ซึ่งมองว่าเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรและแรงงานราคาถูก แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นต้น

การเข้ามาของกลุ่มธุรกิจนี้นอกจากจะเป็นไปเพื่อการเข้ามามีส่วนในการกำหนดนโยบายเศรษฐกิจเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแล้ว ยังเป็นไปเพื่อการปกป้องผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนด้วย เช่น กรณีของ Khin Shwe ซึ่งเป็นสมาชิกและผู้บริหารพรรค Union Solidarity and Development Party (USDP) พรรครัฐบาล ปัจจุบันเป็นสมาชิกสภาสูง และเคยเป็นสมาชิกสภาล่าง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ในช่วงปี 2011 / 2013 และเห็นได้ชัดว่าเข้าได้ใช้ช่องทางทางการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของธุรกิจตน โดยเฉพาะกรณีการฝ่าฝืนคำสั่งของรัฐบาลให้ยุติการบีบบังคับเอาที่ดินเพื่อการเพาะปลูกจากกลุ่มชาวนา โดย Khin Shwe ปฏิเสธข้อเรียกร้องของกลุ่มชาวนาในการประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม 2012 และได้ฟ้องหมิ่นประมาท Nay Myo Wai ประธานพรรค Peace and Diversity Party ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวนาดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการผลักดันกระบวนการปฏิรูปเศรษฐกิจในเรื่องสำคัญ เช่น เป็นผู้ผลักดันในเรื่องการสร้างมาตรฐานของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินจ๊าดกับเงินดอลลาร์สหรัฐ และผลักดันให้เกิดการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ อีกทั้งยังผลักดันกฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศด้วย²⁶

นอกจากนี้ ยังมีลักษณะของการมีตัวแทนของกลุ่มธุรกิจในเวทีการเมือง เช่น กรณีของกลุ่ม IGE ที่แม้จะไม่พบว่า Pyi Aung และ Nay Aung เข้าไปมีบทบาททางการเมืองอย่างชัดเจน หากแต่บิดาของเขาทั้งสองคือ Aung Thaung เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า Aung Thaung มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จทางธุรกิจของบุตรชายทั้งสอง โดยการใช้ตำแหน่งทางการเมืองและความใกล้ชิดกับผู้นำทหารอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินธุรกิจของบุตรชาย²⁷ โดย Aung Thaung เคยดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 1997 จนถึงปี 2011 และเป็นที่รู้กันว่ามีความใกล้ชิดกับ Than Shwe และ Maung Aye ภายหลังจากการเลือกตั้งในปี 2010 Aung Thaung ก็ยังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกด้วย นอกจากนี้ เขายังดำรงตำแหน่งสำคัญใน Union Solidarity and Development Association ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของพรรค Union Solidarity and Development Party (USDP) อันเป็นพรรครัฐบาลในปัจจุบัน

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในช่วงเปลี่ยนผ่าน

²⁶ Onravee Tangmeesang, **Honesty, sincerity key to business success**, [online]. Available from:

<http://www.nationmultimedia.com/business/Honesty-sincerity-key-to-business-success-30202619.html> [2014, March 10]

²⁷ Eamus Martov, **What Does the Future Hold for Aung Thaung & Sons?**, (May 2012)

[online]. Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/what-does-the-future-hold-for-aung-thaung-sons.html> [2014, April 20]

การปฏิรูปทั้งในทางการเมืองและในทางเศรษฐกิจได้ทำให้สภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจเปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง หัวใจของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอยู่ที่กระบวนการเชิงนโยบายที่เปลี่ยนไปจากการมีอำนาจผูกขาดในการกำหนดนโยบายของนายทหารระดับสูงไม่กี่คน ซึ่งได้พัฒนากลายเป็นเครือข่ายเชิงอุปถัมภ์ในทางนโยบาย ที่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความร่วมมือแบบต่างตอบแทนระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจ ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะผูกขาด โดยรัฐได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ความรู้และทักษะในเชิงธุรกิจของกลุ่มธุรกิจต่างๆในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มธุรกิจก็ได้มีโอกาสสะสมทุนและขยายเครือข่ายธุรกิจอย่างเข้มข้นภายใต้ระบบสัมปทานและการผูกขาดทางธุรกิจ อาจกล่าวได้ว่าในช่วงก่อนการปฏิรูปรัฐกับกลุ่มธุรกิจได้ร่วมมือกันอย่างแนบแน่นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพทางการเมือง โดยรัฐเป็นฝ่ายที่มีพลังอำนาจเหนือกว่าและสามารถผลักดันให้การกำหนดนโยบายตลอดจนการนำนโยบายไปปฏิบัติของกลุ่มธุรกิจสอดคล้องหรือเอื้อต่อเป้าหมายทางนโยบายของตนคือการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง

สภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจเปลี่ยนไปเมื่อรัฐบาลได้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เป็นเสรีนิยมมากขึ้นและลดกลไกการควบคุมของรัฐในลักษณะต่างๆลง ส่งผลให้อำนาจในการกำหนดนโยบายของรัฐลดลงและกระบวนการในเชิงนโยบายใหม่ยังเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆเข้ามาผลักดันความต้องการของตนได้มากขึ้น ลักษณะผูกขาดในทางเศรษฐกิจจึงค่อยๆจางหาย และนำไปสู่การสั่นคลอนของเครือข่ายเชิงอุปถัมภ์ในทางเศรษฐกิจในที่สุด การสั่นคลอนดังกล่าวสะท้อนออกมาในรูปของการปรับตัวทางธุรกิจของกลุ่มธุรกิจต่างๆบนฐานเครือข่ายความได้เปรียบเดิมของตนและโอกาสใหม่ๆอันเกิดจากการหลั่งไหลของการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ออกห่างจากกลุ่มการเมืองเดิมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมงานเพื่อสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและทุนจากต่างชาติซึ่งเป็นที่มาของโครงการทางธุรกิจใหม่ๆผ่านการร่วมทุน หรือแม้แต่การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองโดยตรงเพื่อเข้าสู่เครือข่ายในการกำหนดนโยบายและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจของตนรวมถึงการขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ไปยังการเมืองอื่นๆด้วยเป็นต้น อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของกลุ่มอำนาจเดิมที่ยังเข้มแข็งทั้งรัฐวิสาหกิจต่างๆและวิสาหกิจของกองทัพที่ยังคงมีบทบาทสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจของพม่าก็ทำให้กลุ่มธุรกิจบางกลุ่มยังคงยึดมั่นตามแนวทางการดำเนินธุรกิจแบบเดิมและแสวงหาสิทธิประโยชน์หรือค่าเช่าทางธุรกิจจากอำนาจรัฐอยู่

การปรับตัวของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวดำเนินไปควบคู่กับการปฏิรูปทางการเมืองภายใต้กติกาใหม่ที่ใช้การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจเข้าสู่อำนาจรัฐ ภายใต้กติกาดังกล่าวคะแนนนิยมของกลุ่มการเมืองกลายเป็นต้นทุนทางการเมืองที่สำคัญในลำดับต้นๆ ดังนั้นภาพลักษณ์ของกลุ่มการเมืองย่อมส่งผลโดยตรงต่อโอกาสในการเข้าสู่อำนาจผ่านการเลือกตั้งครั้งต่อไปในปี 2015 หรือแม้กระทั่งการรักษาความชอบธรรมของการอยู่ในอำนาจในปัจจุบัน ประเด็นการเมืองเรื่องภาพลักษณ์นี้เป็นเรื่องที่มี

ความสำคัญค่อนข้างมากในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน โดยภาพลักษณ์ของการใกล้ชิดกับระบบเดิม กลายเป็นสิ่งที่สังคมและต่างชาติไม่ให้การยอมรับ คณะรัฐบาลในปัจจุบันเองก็ต้องเผชิญกับวิกฤต ด้านภาพลักษณ์มาแล้วในช่วงเริ่มแรกของการบริหารประเทศเนื่องจากลัทธิที่มีจากกองทัพและเป็น พรรคการเมืองที่กองทัพสนับสนุน เช่นเดียวกับกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ในพม่าที่ล้วนถูกประเมินจากสังคม ว่ามีความใกล้ชิดกับระบบเดิมและได้รับอภิสิทธิ์ต่างๆมากมายจากความใกล้ชิดนั้น จนตกเป็นเป้าใน การตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในสังคมพม่าปัจจุบันผ่านหน้าสื่อต่างๆ รวมถึงการประเมิน จากชาติตะวันตกที่มองว่ามีความใกล้ชิดและสนับสนุนระบอบทหารจะนำไปสู่การใช้มาตรการคว่ำบาตร ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐที่ต้องการรักษาภาพลักษณ์ กับกลุ่มธุรกิจที่มีภาพลักษณ์ย่ำแย่ จึงเป็นที่ คาดหมายได้ว่าค่อนข้างห่างเหิน

ความพยายามของรัฐที่จะรักษาระยะห่างกับกลุ่มธุรกิจดังกล่าว สะท้อนออกมาให้เห็นผ่าน นโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติเป็นสำคัญ ซึ่งถูก วิเคราะห์จาก Larkin ว่าเป็นแนวทางที่ไม่มีประสิทธิภาพมากนัก เนื่องจากในสภาพที่ต่างชาติยังไม่มั่นใจ กับทิศทางในอนาคตของพม่านี้ การหลั่งไหลของเม็ดเงินลงทุนเข้ามาในพม่าย่อมเป็นไปอย่างจำกัด ใน ขณะเดียวกันประธานาธิบดีก็กลับพยายามเอาตัวออกห่างจากกลุ่มธุรกิจภายในประเทศเพื่อรักษา ภาพลักษณ์ไม่ให้เข้าไปพัวพันกับระบบเดิม ซึ่งความพยายามดังกล่าวกลับเป็นปัญหาในอีกแง่มุมหนึ่ง นั่นคือประธานาธิบดีไม่สามารถนำทุนจำนวนมหาศาลของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้เข้าสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ภายใต้การวางแผนของรัฐบาลโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจซึ่งมักต้องใช้ บทบาทนำของรัฐในการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในช่วงของการเริ่มต้นนี้ก็จำเป็นต้องพึ่งพา ทุนจากภายในประเทศเป็นสำคัญ ทุนจากต่างชาติเป็นเพียงกลไกในการสนับสนุนในแง่ของการออกแบบ โครงการ การช่วยเหลือทางเทคโนโลยี การระดมทุนเพิ่มเติม หรือการร่วมมือในลักษณะสัญญารับช่วง (subcontract) เท่าที่จำเป็นเท่านั้น²⁸ นอกจากนี้ กลุ่มธุรกิจพม่ายังเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงในการ ขับเคลื่อนโครงการขนาดใหญ่ต่างๆในพม่า นอกจากจะมีทุนที่เข้มแข็งแล้ว ยังมีประสบการณ์อย่างมาก ในสมัยรัฐบาลทหาร ที่สามารถประเมินความเป็นไปได้ของโครงการต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็น ประโยชน์ต่อการวางแผนทางเศรษฐกิจของรัฐบาล การดึงกลุ่มธุรกิจเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมจึง สามารถรวมศักยภาพดังกล่าวในการผลักดันเศรษฐกิจอย่างมีทิศทางมากกว่าการปล่อยให้ทุนส่วนนี้ถูก ใช้ไปภายใต้การตัดสินใจของกลุ่มธุรกิจบนเงื่อนไขของผลกำไรเฉพาะหน้าของแต่ละกลุ่มธุรกิจเท่านั้น²⁹

²⁸ Stuart Larkin. **Why Myanmar needs its 'cronies'**. Myanmar Time, 29 July 2013. [Online] Available from:

<http://www.mmmtimes.com/index.php/opinion/7630-bringing-in-the-big-boys-why-myanmar-needs-its-cronies.html%3E> [2014, January 5]

²⁹ Ibid

แม้กลุ่มธุรกิจจะพยายามรวมตัวกันเพื่อนำเสนอทางเลือกในทางนโยบายให้กับรัฐ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของสังคมนักธุรกิจในประเทศที่มีการรวมตัวและต่อรองกับรัฐมาโดยตลอดแม้แต่ในสมัยรัฐบาลเผด็จการ ความพยายามดังกล่าวอย่างน้อยก็ปรากฏเป็นประจักษ์ครั้งหนึ่งในการจัดเวทีเพื่อเสนอความคิดเห็นของเหล่านักธุรกิจมาต่อประธานาธิบดี ที่มีนักธุรกิจชั้นนำในพม่าราว 300 คนเข้าร่วม แต่ก็ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประธานาธิบดีเพียงน้อยนิด โดยให้เวลาในการรับฟังเพียง 5 นาที³⁰ อีกทั้งหลายฝ่ายในพม่ายังคงมีความเห็นว่านักธุรกิจเหล่านี้จะไม่สามารถมีบทบาททางการเมืองในสภาได้มากนัก เนื่องจากจำนวนที่ยังมีอยู่น้อยเมื่อเทียบกับสมาชิกทั้งหมด ประกอบกับยังขาดประสบการณ์ทางการเมือง³¹ การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแล้วยังสูญเสียโอกาสในการพัฒนาความเข้มแข็งของภาคธุรกิจภายในประเทศด้วย ดังนั้น หากพิจารณาในชั้นนี้จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจค่อนข้างห่างเหินเมื่อเทียบกับช่วงก่อนการปฏิรูป โดยทั้งรัฐและกลุ่มธุรกิจจะหันไปให้ความสำคัญและใกล้ชิดกับทุนต่างชาติมากกว่าซึ่งจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป

³⁰ Irrawaddy. **Thein Sein Meets Burma's Top Tycoons**. 2014. [online]. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/thein-sein-meets-burmas-top-tycoons.html> [2014, May 2]

³¹ Political Affairs Desk. **Economic expertise needed in hluttaws: analysts , politicians**. Myanmar Time, 11 October 2010. [Online] Available from: <http://www.mmtime.com/index.php/national-news/4780-economic-expertise-needed-in-hluttaws-analysts-politicians.html> [2013, December 12]

บทที่ 5

การขยายตัวของเสรีนิยมใหม่กับการเติบโตของกลุ่มธุรกิจพม่า

การเปลี่ยนแนวทางนโยบายเศรษฐกิจของพม่าจากสังคมนิยมที่มุ่งจำกัดอิทธิพลทางเศรษฐกิจของต่างชาติ มาเป็นนโยบายเสรีนิยมเต็มรูปแบบโดยพึ่งพาเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทำให้เสรีนิยมสามารถเข้าไปขยายตัวในพม่าได้อย่างกว้างขวางในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามเสรีนิยมใหม่มีบทบาทในกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในพม่าที่นานมาแล้ว ตั้งแต่ช่วงรัฐบาลเผด็จการในรูปของปัจจัยภายนอกที่สำคัญผ่านการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจ และส่งผลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปเศรษฐกิจในปัจจุบันจนอาจกล่าวได้ว่าเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติได้กลายเป็นศูนย์กลางของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพม่า ทั้งจากการสนับสนุนของภาครัฐและการร่วมงานกับกลุ่มธุรกิจในพม่า อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเสรีนิยมใหม่กลับพบเจอกับอุปสรรคในการขยายตัวทั้งจากภาครัฐและภาคประชาสังคมที่เข้มแข็งมากขึ้นในปัจจุบัน โดยในบทนี้จะวิเคราะห์บทบาทของเสรีนิยมใหม่ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านทางการเมืองในพม่า ตลอดจนการขยายตัวภายใต้นโยบายการปฏิรูปเศรษฐกิจของรัฐบาลพลเรือน เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อบทบาทของกลุ่มธุรกิจและรัฐในกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยในปัจจุบัน

5.1 การลงทุนจากต่างประเทศกับการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง

ปัจจัยภายนอกนั้นเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งในกระบวนการประชาธิปไตย โดยตัวแสดงจากภายนอกเหล่านี้มักถูกพิจารณาถึงลักษณะความสัมพันธ์กับตัวแสดงภายใน โดยความแตกต่างจะขึ้นอยู่กับความเข้มแข็งของรัฐและสังคมในแต่ละประเทศ โดยทั่วไปแล้วประเทศที่เป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จและมีภาคประชาสังคมที่อ่อนแอแบบพม่า จะเป็นประเทศที่ถูกแทรกแซงทางการเมืองจากต่างชาติได้ยากที่สุด¹ ซึ่งเห็นได้จากความพยายามในการแทรกแซงจากชาติตะวันตกผ่านมาตรการทางเศรษฐกิจ ทั้งการยกเลิกความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่างๆที่เคยให้กับพม่าเมื่อรัฐบาลปราบปรามประชาชนในปี 1988 นอกจากนี้ยังเพิ่มแรงกดดันด้วยการคว่ำบาตรด้านการลงทุนตั้งแต่ปี 1997 ตลอดจนคว่ำบาตรทางการค้าในปี 2003² เพื่อกดดันให้พม่าจัดการกับปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศและพัฒนาให้เกิดประชาธิปไตยขึ้น หากแต่มาตรการดังกล่าวก็ไม่สามารถสั่นคลอนเสถียรภาพของรัฐบาลได้มากนัก รัฐบาลพม่ากลับหันไปเพิ่มความสัมพันธ์ทางการค้าและการลงทุนกับจีนและกลุ่มประเทศในอาเซียนแทน

¹ Haynes, J. Comparative politics in a globalizing world. Cambridge: b Polity, 2005. P.94-95.

² Economist Intelligence Unit (EIU). Myanmar 2011 (country report). 2012, p.6.

ปรากฏการณ์เหล่านี้จึงดูเหมือนว่าปัจจัยจากภายนอกจะไม่สามารถส่งผลกดดันให้พม่าเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้

แม้อิทธิพลจากปัจจัยภายนอกจะไม่ได้ส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลมากนัก หากแต่การพึ่งพิงเงินและอาเซียนในทางเศรษฐกิจดังกล่าวก็ดำเนินไปอย่างค่อนข้างจำกัด สามารถเติบโตได้เฉพาะบางประเภทกิจการที่รัฐเปิดให้เท่านั้น อีกทั้งพม่ายังมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่ยังด้อยพัฒนาอยู่มากด้วยเช่นกัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐบาลพม่ายังไม่สามารถพัฒนาเศรษฐกิจของตนจนสามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนได้ อย่างไรก็ตาม แรงกดดันจากตัวแสดงภายนอกกลับสามารถส่งผลอย่างชัดเจนในช่วงหลังการเลือกตั้งในปี 2010 ที่รัฐบาลประชานิธิ Thein Sein ได้พยายามทุกวิถีทางเพื่อผลักดันให้มีการยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจต่างๆ โดยเฉพาะเกิดการปฏิรูปทางการเมืองที่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ทั้งการเร่งยกระดับสภาพทางสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยการปล่อยนักโทษทางการเมืองกว่า 200 คน การเปิดเสรีสื่อที่เพิ่มมากขึ้น และการพยายามเปิดเวทีเจรจาเพื่อสร้างสันติภาพกับชนกลุ่มน้อย เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าการปฏิรูปทางการเมืองของพม่าหลังการเลือกตั้งที่เป็นไปอย่างรวดเร็วนั้น ก็เพื่อเป้าหมายในการดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆนั่นเอง หรือกล่าวได้ว่าตัวแสดงจากภายนอก โดยเฉพาะประเทศสหรัฐและประเทศตะวันตกอื่นๆสามารถใช้แรงกดดันทางเศรษฐกิจ เพื่อเร่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในพม่าอย่างประสบผล

การปฏิรูปการเมืองในพม่าที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ประเทศต่างๆทยอยยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรพม่า และเริ่มพิจารณาการให้ความช่วยเหลือและเงินกู้ยืมแก่พม่า โดยสหภาพยุโรปได้ยกเลิกมาตรการกีดกันต่างๆต่อพม่าชั่วคราวเป็นเวลา 1 ปี ทำให้พม่ากลับมาได้สิทธิ GSP (Generalized System of Preference) อีกครั้ง สหรัฐฯได้ประกาศผ่อนคลายนโยบายมาตรการคว่ำบาตรต่อพม่าในการเยือนพม่าอย่างเป็นทางการของ Hillary Clinton รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของสหรัฐฯ ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม หลังจากรัฐบาลเลือกตั้งซุ่มผ่านไป เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าและยังเรียกร้องระดับการพัฒนาที่มากขึ้นตลอดจนความก้าวหน้าของการปรองดองระหว่างรัฐบาลและชนกลุ่มน้อยต่างๆ ซึ่งถ้าหากดีขึ้นก็จะพิจารณาทยอยยกเลิกทั้งหมดในภายหลัง³ นอกจากนี้ ยังเริ่มเห็นเงินช่วยเหลือหลั่งไหลเข้าสู่พม่า อาทิ การที่รัฐบาลญี่ปุ่นยกหนี้สินมูลค่า 3.7 พันล้านเหรียญสหรัฐให้กับรัฐบาลพม่า จากหนี้เงินกู้จากต่างประเทศที่พมามีอยู่ทั้งหมดราว 11.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยการปลดเปลื้องหนี้ครั้งนี้ทำให้ยอดเงินค้างชำระของรัฐบาลพม่าลดลง ส่งผลต่อสถานะของผู้กู้ยืมที่ดีขึ้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศให้เพิ่มสูงขึ้น หรือการที่ World Bank ให้เงินกู้

³ Economist Intelligence Unit (EIU), p.5.

ดอกเบียต่ำแก่พม่ามูลค่า 165 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินให้เปล่าจำนวน 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁴ เป็นต้น

ในแง่การปฏิรูปทางการเมืองที่เกิดขึ้นในพม่า สามารถมองได้ว่าเป็นผลมาจากความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยพึ่งพาเงินลงทุนจากต่างประเทศเป็นกลไกสำคัญในการเพิ่มความเข้มแข็งให้กับโครงสร้างเศรษฐกิจพม่าซึ่งถูกประเมินจากรัฐบาลว่ามีจุดอ่อนที่สำคัญคือมีภาคเกษตรขนาดใหญ่และด้อยพัฒนาในภาคอุตสาหกรรม โดยผลสำคัญของโครงสร้างเศรษฐกิจในลักษณะดังกล่าวทำให้พม่าเป็นประเทศที่ต้องพึ่งพิงการส่งออกสินค้าเกษตรและทรัพยากรธรรมชาติ มีการใช้แรงงานในภาคเกษตรอย่างเข้มข้นและขยายตัวอย่างจำกัด การลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตมีขนาดเล็กและมีกำลังการผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการในประเทศ ตลอดจนมีภาคการเงินที่อ่อนแอไม่สามารถรองรับการขยายตัวของเศรษฐกิจได้ ซึ่งแม้รัฐบาลพม่าจะได้มีความพยายามในการถ่ายโอนทรัพยากรและแรงงานจากภาคเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรมมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 1962 ผ่านกลไกของรัฐโดยเฉพาะการจัดตั้งรัฐวิสาหกิจเพื่อดำเนินกิจการด้านอุตสาหกรรมการผลิต หากแต่ก็ประสบความล้มเหลวมาโดยตลอด⁵

ดังนั้น การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในครั้งนี้จึงเป็นที่คาดหวังว่ากลไกเสรีนิยมจะสามารถเข้ามาับภาระหน้าที่ดังกล่าวที่รัฐบาลพม่าไม่สามารถบรรลุผลได้ในอดีต สะท้อนให้เห็นจากประเภทของธุรกิจที่จะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษในการลงทุนจากต่างประเทศ ได้แก่ อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติและใช้แรงงานเข้มข้น อาทิ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ผลิตภัณฑ์จากไม้ อาหารทะเลแปรรูป อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป และการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมถึงอุตสาหกรรมเพื่อลดการนำเข้า อาทิ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมเกษตร (อุปกรณ์การเกษตร ปุ๋ยเคมี ฯลฯ) ปูนซีเมนต์ พลาสติก และอุตสาหกรรมเหล็ก เป็นต้น โดยรัฐบาลได้ตั้งเป้าหมายการพัฒนาโดยให้มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของ GDP ที่ร้อยละ 7.7 ในปี 2015-2016 และมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเพิ่มขึ้นเป็น 3 เท่า ในปี 2016 หรืออาจกล่าวได้ว่ารัฐบาลพม่าได้พยายามที่จะใช้กลไกเสรีนิยม โดยเฉพาะการพึ่งพาทุนต่างชาติในการสร้างเสถียรภาพให้กับรัฐบาล โดยเฉพาะการลดแรงกดดันในภาคประชาชนในทางเศรษฐกิจลง

5.2 การผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตรของชาติตะวันตกกับการปฏิรูปเศรษฐกิจ

การปรับตัวที่สำคัญอย่างหนึ่งของระบบการเมืองพม่าหลังการเลือกตั้งได้แก่ความพยายามในการปฏิรูปเศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อดึงดูดเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่าง ๆ โดยความพยายามที่สำคัญในขั้นต้นก็คือการผลักดันให้เกิดการยกเลิกมาตรการ

⁴ Economist Intelligence Unit (EIU), p.2.

⁵ Fujita, K., ed. *The economic transition in Myanmar after 1988*. Kyoto: Kyoto University Press, 2009, p.1-14.

คว่ำบาตรจากประเทศตะวันตก ซึ่งเป็นประเทศผู้ลงทุนรายใหญ่และเป็นตลาดสำคัญ ตลอดจนเป็นประเทศผู้ให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจกับประเทศด้อยพัฒนาทั่วโลกโดยเฉพาะญี่ปุ่นและสหรัฐฯ ซึ่งได้เคยให้ความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจต่อพม่าตั้งแต่ได้รับเอกราช จนกระทั่งยกเลิกไปในปี 1988 เมื่อรัฐบาลทหารปราบปรามประชาชน และสหรัฐฯคว่ำบาตรด้านการลงทุนตั้งแต่ 1997 และห้ามนำเข้าสินค้าจากพม่าในปี 2003⁶ โดยความพยายามในการผลักดันให้มีการยกเลิกมาตรการดังกล่าว รัฐบาลพม่าได้เร่งยกระดับสภาพทางสิทธิมนุษยชนในประเทศโดยการปล่อยนักโทษทางการเมืองกว่า 200 คน การเปิดเสรีสื่อที่เพิ่มมากขึ้น การสร้างสันติภาพกับชนกลุ่มน้อย เป็นต้น ซึ่งส่งผลต่อการพิจารณายกเลิกมาตรการคว่ำบาตร และจะส่งผลต่อเนื่องกับปริมาณเงินลงทุนจากต่างประเทศ ตลอดจนเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

ความพยายามของรัฐบาลประธานาธิบดี Thein Sein ได้รับการตอบรับอย่างดีจากชาติตะวันตก โดยประเทศต่างๆ ได้ทยอยยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรพม่า และเริ่มพิจารณาการให้ความช่วยเหลือและเงินกู้ยืมแก่พม่า โดย EU ได้ยกเลิกมาตรการกีดกันต่างๆ ต่อพม่าชั่วคราวเป็นเวลา 1 ปี ทำให้พม่ากลับมาได้สิทธิ GSP (Generalized System of Preference) อีกครั้ง สหรัฐฯ ได้ประกาศผ่อนคลายมาตรการการคว่ำบาตรต่อพม่าในการเยือนพม่าอย่างเป็นทางการของ Hillary Clinton รัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศของสหรัฐฯ ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคม หลังจากการเลือกตั้งซ่อมผ่านไป เพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าและยังเรียกร้องระดับการพัฒนาที่มากขึ้นตลอดจนความก้าวหน้าของการปรองดองระหว่างรัฐบาลและชนกลุ่มน้อยต่างๆ ซึ่งถ้าหากดีขึ้นก็จะพิจารณาทยอยยกเลิกทั้งหมดในภายหลัง⁷

นอกจากนี้ ยังเริ่มเห็นเงินช่วยเหลือหลังไหลเข้าสู่พม่า อาทิ การที่รัฐบาลญี่ปุ่นยกหนี้สินมูลค่า 3.7 พันล้านเหรียญสหรัฐให้กับรัฐบาลพม่า จากหนี้เงินกู้จากต่างประเทศที่พม่ามีอยู่ทั้งหมดราว 11.8 พันล้านเหรียญสหรัฐ โดยการปลดเปลื้องหนี้ครั้งนี้ทำให้ยอดเงินค้างชำระของรัฐบาลพม่าลดลง ส่งผลต่อสถานะของผู้กู้ยืมที่ดีขึ้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศให้เพิ่มสูงขึ้น หรือการที่ World Bank ให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำแก่พม่ามูลค่า 165 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และเงินให้เปล่าจำนวน 80 ล้านดอลลาร์สหรัฐ⁸

รัฐบาลยังปฏิรูประบบสำคัญโดยการขจัดข้อจำกัดต่างๆ โดยเฉพาะการจัดการเรื่องอัตราแลกเปลี่ยนที่มีกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เข้ามาเป็นที่ปรึกษา ในเดือนเมษายนซึ่งเป็นเดือนเริ่มปีงบประมาณ พม่าได้ประกาศอัตราแลกเปลี่ยนใหม่ของเงินจัตเทียบกับเงินดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งได้ขจัด

⁶ Economist Intelligence Unit (EIU). Myanmar 2011 (country report). 2012, p.6.

⁷ Ibid, p.5.

⁸ Ibid, p.2.

ระบบที่มีทั้งอัตราแลกเปลี่ยนทางการและอัตราตลาดมีเดียม (multiple exchange-rate regime) มาใช้ระบบค่าเงินลอยตัวที่มีการจัดการ (Managed float) โดยกำหนดอัตราไว้ที่ 818 จัดต่อเหรียญสหรัฐ และธนาคารกลางพม่าจะเป็นผู้ประกาศอัตราแลกเปลี่ยนในแต่ละวันโดยจะจำกัดความผันผวนของค่าเงินในแต่ละวันไม่เกินร้อยละ 0.8 โดยที่ระบบก่อนหน้านี้อัตราทางการซึ่งใช้ในการดำเนินธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศผ่านสถาบันการเงินของรัฐถูกกำหนดไว้ที่ราว 5.3 จัดต่อเหรียญสหรัฐ ในขณะที่ตลาดมืด (ซึ่งก็หมายถึงการแลกเปลี่ยนตามความเป็นจริงโดยทั่วไปและไม่ผ่านสถาบันการเงินที่รับรองโดยรัฐ) มีการซื้อขายอยู่ที่ราว 815 ต่อเหรียญสหรัฐ ซึ่งสะท้อนค่าของเงินที่แท้จริง⁹ อีกทั้ง ยังมีการลดภาษีส่งออกและปรับปรุงกฎระเบียบด้านการค้าโดยเฉพาะมีการยกเลิกการสินค้าห้ามนำเข้า และมีการออกกฎหมายการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษในปี 2011 และยังมีมุ่งเน้นการขจัดข้อจำกัดด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับการค้าและการลงทุน รวมถึงการปรับปรุงการให้บริการที่เกี่ยวข้อง และปราบปรามการคอร์รับชันเพื่อที่จะปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของพม่า¹⁰ ซึ่งการปรับปรุงในแง่กฎระเบียบเหล่านี้ จะมีส่วนสำคัญที่ทำให้กลไกเศรษฐกิจของพม่าที่เคยตั้งอยู่บนพื้นฐานสายสัมพันธ์ส่วนบุคคลมากกว่าพื้นฐานของกฎหมายสามารถพัฒนาสู่ความเป็นสากลมากขึ้น

การปฏิรูปเศรษฐกิจในเชิงกฎระเบียบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือการประกาศใช้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับใหม่ (Foreign investment law) ในเดือนพฤศจิกายน 2012 หลังจากฉบับเดิมที่ประกาศใช้ตั้งแต่ปี 1988 ซึ่งได้ขยายสิทธิประโยชน์ที่นักลงทุนจะได้รับให้มากขึ้น อาทิ การที่ชาวต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของธุรกิจเองได้โดยไม่ต้องมีชาวพม่าร่วมลงทุน การขยายช่วงเวลาในการเช่าที่ดินเป็น 50 ปี หรือการลดภาษี เป็นต้น¹¹ โดยในกระบวนการออกกฎหมายฉบับดังกล่าว สะท้อนการต่อสู้กันระหว่างสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้ซึ่งฝักใฝ่การกีดกันและสถานะนิติบัญญัติ รวมทั้งนางองซานซูจี ผู้ซึ่งพยายามผลักดันให้เกิดกฎหมายที่มีเสรีมากขึ้น โดยฝ่ายหนึ่งต้องการที่จะกีดกันบทบาทของชาวต่างชาติ โดยในร่างแรกของกฎหมายนั้น ได้เรียกร้องให้บริษัทต่างชาติต้องวางเงินลงทุนจำนวน 5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อสามารถหาพันธมิตรผู้ร่วมทุนท้องถิ่นได้ กฎหมายฉบับล่าสุดยังได้ผ่อนปรนข้อจำกัดเกี่ยวกับการลงทุนจากต่างชาติใน 13 สาขา รวมถึงการเกษตรกรรม, การประมงและภาคการผลิตอีกด้วย ซึ่งในสาขาดังกล่าวนั้น ณ ขณะนี้นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของได้ถึง 50% ในแง่การทำกิจการร่วมค้าซึ่งมากกว่าของเดิมซึ่งเสนอไว้ราว 49% ทั้งนี้ รัฐสภามีมติอนุมัติผ่านร่าง

⁹ Ibid, p.8.

¹⁰ The World Bank Group. **Myanmar Economic Monitor: document no.82518**. October 2013 , [Online] Available from: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/11/07/000456286_20131107125722/Rendered/PDF/825180WP0Myanm00Box379865B00PUBLIC0.pdf [2014, February 9]

¹¹ Chinapost. **Myanmar media details new foreign investment law**. [online]. 2012. Available from: <http://www.chinapost.com.tw/asia/other/2012/11/04/359807/p1/Myanmar-media.htm> [2013, August 5]

กฎหมายซึ่งอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเช่าที่ดินได้ถึง 50 ปี โดยเปรียบเทียบกับกฎหมายฉบับที่มีอยู่ซึ่งสามารถต่ออายุการเช่าที่ดินได้ถึง 35 ปี นอกจากนี้ กฎหมายฉบับดังกล่าวยังอนุญาตให้มีการยกเว้นการจ่ายภาษีเงินได้เป็นเวลาห้าปีแก่นักลงทุนต่างชาติ รวมทั้งให้การคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักลงทุนชาวต่างชาติอีกด้วย¹²

อย่างไรก็ดี กฎหมายในร่างแรกซึ่งผ่านสภาในวันที่ 7 กันยายน 2012 นี้ ได้ถูกนำกลับมาพิจารณาใหม่อีกครั้งโดยประธานาธิบดี Thein Sein ได้เสนอให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้กฎหมายเปิดให้กับการลงทุนต่างชาติมากขึ้น ซึ่งเป็นผลจากแรงกดดันของฝ่ายปฏิรูปในสภาและจากผู้นำธุรกิจท้องถิ่นซึ่งแสดงความไม่พอใจในกฎหมายล่าสุดฉบับนี้ และมีการพิจารณาแก้ไขในหลายวาระจนกฎหมายใหม่ได้ผ่านสภาในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2012 โดยมีบทบัญญัติสำคัญๆ บางส่วนในกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่¹³

- สำนักงานคณะกรรมการกำกับดูแลการลงทุนของประเทศพม่า (MIC) จะเป็นผู้กำหนดจำนวนเงินลงทุนขั้นต่ำสำหรับธุรกิจจากต่างประเทศ
- ผู้ลงทุนชาวต่างชาติสามารถเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้ 100% หรือสามารถก่อตั้งธุรกิจร่วมทุนกับหุ้นส่วนชาวพม่าโดยการตกลงกันเกี่ยวกับอัตราส่วนในการถือครองหุ้น
- การลงทุนจากต่างประเทศสามารถลงทุนได้ในกิจการ 11 ประเภท รวมถึงการลงทุนในด้านการเกษตร การเพาะพันธุ์ปศุสัตว์และภาคการประมง อย่างไรก็ตาม นักลงทุนต่างชาติสามารถทำธุรกิจในภาคส่วนที่มีข้อจำกัดได้ หากพวกเขาก่อตั้งเป็นบริษัทร่วมทุนกับบริษัทคู่ค้าสัญชาติพม่า โดยสัดส่วนเงินลงทุนของชาวต่างประเทศจะถูกกำหนดโดยสำนักงานคณะกรรมการ MIC ในภายหลัง นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการ MIC จะอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติลงทุนในภาคส่วนที่มีข้อจำกัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่ในกรณีที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติ
- บริษัทต่างประเทศสามารถใช้สิทธิขอยกเว้นภาษีสำหรับการดำเนินงานช่วงห้าปีแรกได้ นอกจากนี้ บริษัท ผู้ผลิตต่างประเทศ ยังอาจมีสิทธิได้รับการยกเว้นภาษีสูงสุดถึง 50% ของกำไรสุทธิซึ่งมาจากการส่งออก
- นักลงทุนต่างชาติสามารถเช่าที่ดินซึ่งภาครัฐหรือจากภาคเอกชนเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้เป็นระยะเวลา 50 ปีซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะขยายระยะเวลาการเช่าขึ้นไปสูงสุดถึง 70 ปี
- จะต้องรับชาวพม่าเข้าทำงานในกิจการที่ไม่ต้องการทักษะเป็นพิเศษ ส่วนในภาคธุรกิจที่ต้องการพนักงานที่มีทักษะจำเป็นพิเศษนั้น อย่างน้อยในช่วงสองปีแรกนับแต่เปิดกิจการจะต้องมีพนักงานชาว

¹² Burma Bulletin, Report September 2012. , [Online] Available from: <http://www.altsean.org/Reports.php> . [2014, March 8]

¹³ Ibid

พม่าเป็นจำนวน 25% ของพนักงานทั้งหมด และเพิ่มเป็น 50% สำหรับระยะเวลาสองปีต่อมา และหลังจากนั้นต้องเพิ่มเป็น 75%

- รัฐวิสาหกิจซึ่งจัดตั้งภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศฉบับนี้นั้นจะไม่ตกเป็นทรัพย์สินของรัฐบาล

การผ่อนคลายมาตรการคว่ำบาตรของประเทศตะวันตกประกอบกับการปฏิรูปเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของพม่า ส่งผลให้บริษัทต่างชาติเข้าไปลงทุนตลอดจนขยายตลาดในพม่าอย่างคึกคัก อาทิ Unilever ยักษ์ใหญ่ด้านสินค้าอุปโภคบริโภค ที่ได้วางแผนเปิดโรงงาน 2 แห่งในพม่าภายในปี 2013 รวมมูลค่าการลงทุนราว 661 ล้านดอลลาร์สหรัฐในระยะเวลา 10 ปี Coca-Cola ที่ได้เข้าไปเริ่มทำการผลิตในพม่าแล้ว ซึ่งถือเป็นครั้งแรกในรอบ 60 ปี Ford Motor ที่ได้เข้าไปเปิดโชว์รูมในเมืองย่างกุ้ง¹⁴ หรือ Megumi No Sato ซึ่งเป็นบริษัทด้านการเกษตรยักษ์ใหญ่ของญี่ปุ่นที่ได้เข้าไปเพาะปลูกและทำตลาดผักปลอดสารพิษในพม่า¹⁵ รวมถึง Nissan cars ที่ได้ส่งบริษัทหุ้นส่วนจากมาเลเซียเข้าไปเริ่มทำการผลิตและจัดจำหน่ายแล้วในพม่า¹⁶ นอกจากนี้ ประเทศใกล้เคียงอย่างไทยที่ครองอันดับประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงในพม่ามาอย่างยาวนานก็ได้ขยายการลงทุนเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน โดย SCG บริษัทปูนซีเมนต์ยักษ์ใหญ่ได้เข้าไปสัมปทานการผลิตปูนซีเมนต์ในพม่ามูลค่าราว 124 ล้านดอลลาร์สหรัฐ¹⁷ รวมถึงประเทศจีนที่ยังคงครองตำแหน่งประเทศที่มีมูลค่าการลงทุนสูงสุดในพม่าด้วยเม็ดเงินลงทุน 141.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 33.04 ของการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด เป็นต้น ทำให้ปัจจุบันพม่ามีเม็ดเงินลงทุนจากต่างประเทศแล้วรวม 429.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ จาก 32 ประเทศทั่วโลก¹⁸

อย่างไรก็ดี พม่ายังต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านการลงทุนในหลายด้าน โดยเฉพาะเรื่องของความไม่พร้อมด้านสาธารณูปโภค ซึ่งเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่สำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจและจะช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้ อาทิ เรื่องระบบการขนส่ง ไฟฟ้า พลังงาน และเรื่องการโทรคมนาคม เป็นต้น ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าพม่ายังขาดแคลนอยู่มาก โดยเฉพาะในเรื่องไฟฟ้าที่มีเฉพาะในเมืองใหญ่และไม่

¹⁴ Reuters. **The hard yards begin in Myanmar's quest for foreign investment.** [online]. 2013. Available from: <http://www.reuters.com/article/2013/06/09/us-myanmar-reforms-idUSBRE9580H120130609> [2013, August 30]

¹⁵ Elevenmyanmar. **Japanese firm to invest in Myanmar agribusiness.** [online]. 2013. Available from: <http://www.elevenmyanmar.com/business/3211-japanese-firm-to-invest-in-myanmar-agribusiness> [2013, August 30]

¹⁶ Eleven Myanmar. **Myanmar approves manufacturing and distribution of Nissan cars.** [online]. 2013. Available from: <http://www.elevenmyanmar.com/business/3104-myanmar-approves-manufacturing-and-distribution-of-nissan-cars> [2013, August 30]

¹⁷ Eleven Myanmar. **SCG budgets Bt12.4-billion for greenfield cement plant in Myanmar.** [online]. 2013. Available from: <http://www.elevenmyanmar.com/business/3199-scg-budgets-bt12-4-billion-for-greenfield-cement-plant-in-myanmar> [2013, August 30]

¹⁸ Mizzima. **Foreign investment in Myanmar hits 42.95 bln USD.** [online]. 2013. Available from: <http://www.mizzima.com/business/investment/9872-foreign-investment-in-myanmar-hits-42-95-bln-usd> [2013, August 30]

สามารถจ่ายไฟได้ตลอด 24 ชั่วโมง ระบบถนนที่ยังไม่ครอบคลุมเมืองสำคัญทั่วประเทศ ระบบโทรคมนาคมที่ถือว่าด้อยพัฒนาอย่างมาก ซึ่งเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆแล้วพม่าถือว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีสัดส่วนผู้เข้าถึงโทรศัพท์เคลื่อนที่น้อยที่สุดในโลก คือมีเพียงร้อยละ 7.08 ของประชากรกว่า 60 ล้านคนทั่วประเทศเท่านั้น สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้ต้นทุนในการดำเนินธุรกิจในประเทศอยู่ในระดับที่สูงและเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจลงทุนของบริษัทต่างๆ

ความด้อยพัฒนาในเรื่องต่างๆเหล่านี้จึงนำไปสู่นโยบายเศรษฐกิจของพม่าที่เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศเป็นสำคัญในระยะแรก ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศแนวทางในการพัฒนาผ่านเว็บไซต์ทางการของทำเนียบประธานาธิบดีเมื่อเดือนสิงหาคม 2013 โดยแนวทางดังกล่าวได้มาจากการนำเสนอและหารือในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีก่อนหน้านี้ ซึ่งจะยึดเป็นแนวทางในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงเวลาที่เหลือราว 30 เดือนของรัฐบาลชุดนี้ ได้แก่ การพัฒนาให้สามารถใช้ไฟฟ้าได้ตลอด 24 ชั่วโมง ในเขตอย่างกว้างและมั่นคงและลดจนขยายพื้นที่ออกไปในเขตชนบท การพัฒนาการประปาให้เพียงพอต่อความต้องการในเขตอย่างกว้างและมั่นคงและลดจนขยายพื้นที่ออกไปในเขตชนบท การพัฒนาภาคการธนาคารและขยายปริมาณการให้สินเชื่อรายย่อย นอกจากนี้ รัฐบาลยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม ตลอดจนลดอัตราการลงทุนผ่านกลไกสำคัญโดยเฉพาะการผลักดันให้เกิดความคืบหน้าในการลงทุนในเขตอุตสาหกรรม ในภาคเกษตรกรรมนั้นรัฐบาลได้ตั้งเป้าในการเพิ่มผลผลิต โดยขยายการสนับสนุนเงินกู้ยืมให้กับเกษตรกร ทั้งนี้ประธานาธิบดี Thein Sein ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มากโดยเข้ามาเป็นหัวหน้าคณะทำงานและติดตามความก้าวหน้าเหล่านี้ด้วยตนเอง

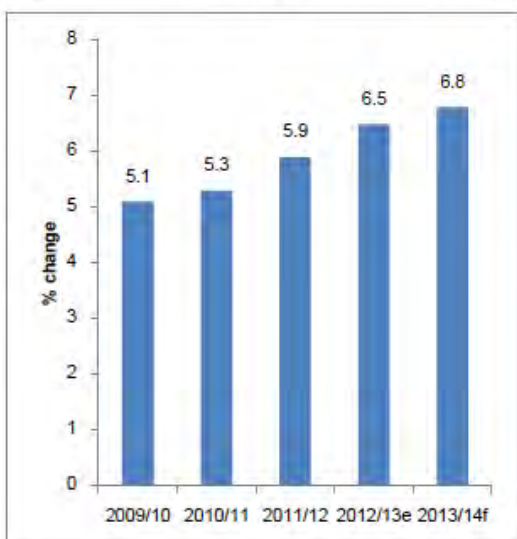
การปฏิรูปเศรษฐกิจในพม่าและการผ่อนคลายนโยบายการค้าระหว่างชาติ ส่งผลให้เศรษฐกิจพม่าเชื่อมต่อกับเศรษฐกิจโลกมากขึ้น ส่งผลต่อการขยายตัวของ GDP โดยคาดว่าจะเติบโตในอัตราร้อยละ 6.5 จากร้อยละ 5.9 ในปี 2011/12 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยรวมได้รับแรงผลักดันจากอุตสาหกรรมบริการชุดเจาะก๊าซธรรมชาติ อุตสาหกรรมก่อสร้าง และการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ โดยภาคธุรกิจที่กำลังขยายตัวอย่างรวดเร็วได้แก่ภาคบริการและการก่อสร้างที่อยู่อาศัย และภาคอสังหาริมทรัพย์ ตลอดจนรวมถึงการก่อสร้างสนามบินที่พม่าจะเป็นเจ้าภาพในการจัดซีเกมส์ที่จะมีขึ้นในเดือนธันวาคมปี 2013 นอกจากนี้ ยังทำให้เงินลงทุนจากทั่วโลกหลั่งไหลเข้าสู่พม่าอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจาก 1.9 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2011/12 มาเป็น 2.7 ล้านเหรียญสหรัฐ ในปี 2012/13 โดยส่วนใหญ่ของการ

¹⁹ Mizzima. **President announces seven-step development road-map.** [online]. 2013. Available from:<http://www.mizzima.com/news-91481/prisoner-watch/9848-president-announces-seven-step-development-road-map> [2013, August 30]

ลงทุนจะอยู่ในอุตสาหกรรมพลังงาน อุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม เทคโนโลยีสารสนเทศ รวมถึง อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม²⁰

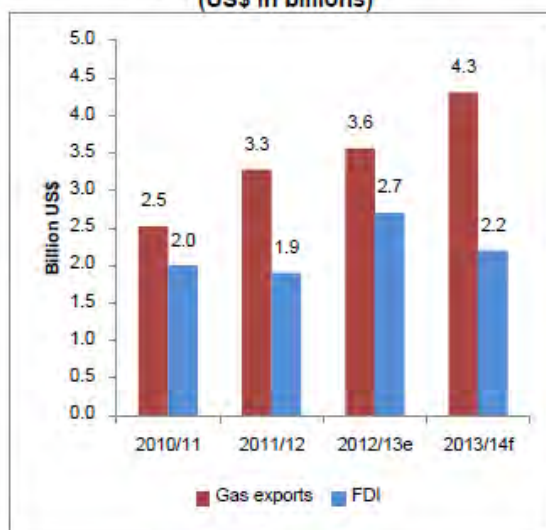
แผนภาพที่ 5 แสดงตัวเลขเศรษฐกิจที่ชี้ให้เห็นการเติบโตของเศรษฐกิจมาในช่วงปี 2009-2014

Figure 1: Annual Real GDP Growth (% change)

Source: IMF

Figure 2: Gas Exports and Net Foreign Direct Investment (US\$ in billions)

Source: IMF

นอกจากนี้ ลักษณะของการลงทุนจากต่างประเทศยังมีความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ คือมีการกระจายตัวของการลงทุนในภาคธุรกิจที่หลายหลายไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในสาขาพลังงานและเหมืองแร่ อย่างที่ผ่านมามาเท่านั้น หลักจากที่มาตรการคว่ำบาตรผ่อนคลาย การลงทุนเพิ่มขึ้นในภาคธุรกิจอื่นๆ โดยเฉพาะในสาขาการผลิต โรงแรม และการท่องเที่ยว กลับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกลายเป็นภาคธุรกิจที่มีการลงทุนจากต่างชาติเป็นลำดับต้นๆ ในปัจจุบันกินส่วนแบ่งกว่าร้อยละ 90 ประการที่สองคือ ที่มาของการลงทุนจากต่างชาติมีแนวโน้มที่หลากหลายมากขึ้น แต่เดิมที่ชาติที่มาลงทุนในพม่ามักจะเป็นประเทศจีน เกาหลี และอาเซียน โดยเฉพาะไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ มาเป็นประเทศในแถบตะวันตก ทั้งสหรัฐอเมริกา และสหภาพยุโรป รวมถึงประเทศอื่นๆ ในเอเชียโดยเฉพาะญี่ปุ่น และอินเดีย เพิ่มขึ้น แม้โดยรวมแล้วประเทศเหล่านี้ก็ยังคงมีสัดส่วนการลงทุนที่น้อยกว่าอยู่ ประการสุดท้าย คือลักษณะการลงทุนจะเป็นโครงการลงทุนขนาดเล็กมากขึ้นซึ่งตอกย้ำลักษณะของการลงทุนจากต่างชาติที่ได้เปลี่ยนไปแล้ว จากการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ที่เป็นการสัมปทานทรัพยากรธรรมชาติและส่งผล

²⁰ World bank, Myanmar. p.2 [online]. Available from: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/11/07/000456286_20131107125722/Rendered/PDF/825180WP0Myanm00Box379865B00PUBLIC0.pdf

กระทบต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม มาเป็นการลงทุนในภาคการผลิตและบริการซึ่งมีส่วนในการสร้างงานสร้างรายได้ให้การประชาชนมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นผลที่เกิดจากการปฏิรูปเศรษฐกิจได้เป็นอย่างดี โรงงานในนิคมมากขึ้น²¹

5.3 กลุ่มธุรกิจพม่าในกระแสเสรีนิยมใหม่

การเปิดประเทศในทางเศรษฐกิจโดยการปฏิรูปกฎระเบียบต่างๆให้เอื้อต่อการทำธุรกิจของทั้งชาวพม่าและชาวต่างชาติมากขึ้นนี้ ทำให้เม็ดเงินลงทุนหลังไหลเข้าสู่ภาคส่วนต่างๆของเศรษฐกิจพม่าอย่างต่อเนื่อง และภายใต้บรรยากาศเช่นนี้เองที่กลุ่มธุรกิจพม่าได้ประโยชน์มากกว่าเสียประโยชน์ในหลายทาง ซึ่งทำให้กลุ่มธุรกิจพม่ามีแนวโน้มที่จะสนับสนุนกระบวนการปฏิรูปและการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นในพม่า โดยเฉพาะในทางเศรษฐกิจที่อาจกล่าวได้ว่ากลุ่มธุรกิจพม่าได้กลายเป็นกลไกที่สำคัญหนึ่งของการขยายตัวของเสรีนิยมใหม่ในประเทศ โดยเป็นข้อต่อสำคัญในการเชื่อมระบบเศรษฐกิจพม่าเข้ากับเศรษฐกิจโลก และยังเป็นกลไกที่ช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจพม่าให้ขยายตัวอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน และในขณะเดียวกันการขยายตัวของเศรษฐกิจพม่าก็นำผลกำไรมหาศาลมาสู่กลุ่มธุรกิจที่เข้าไปมีส่วนร่วมด้วยเช่นกัน และทำให้กลุ่มธุรกิจพม่าเติบโตอย่างก้าวกระโดดในช่วงของการเปลี่ยนผ่านนี้

กลุ่มธุรกิจที่เห็นได้ชัดว่ามีการเติบโตอย่างก้าวกระโดดในช่วงเปลี่ยนผ่านได้แก่กลุ่มธนาคารท้องถิ่น เช่นธนาคาร Kanbawza ที่ได้รับใบอนุญาตจากธนาคารกลางแห่งสหภาพเมียนมาร์ (the Central Bank of Myanmar) ในการให้บริการธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศได้ในปี 2011 สามารถขยายผลการดำเนินงานจนกล่าวได้ว่าเป็นธนาคารเอกชนที่ใหญ่ที่สุดของพม่าในปัจจุบัน และได้ชื่อว่าเป็นผู้ประกอบการเอกชนที่เสียภาษีรายได้สูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ให้แก่รัฐบาลในปี 2012 และ 2013²² ปัจจุบันธนาคาร Kanbawza มีมูลค่าการลงทุนสูงถึง 113 พันล้านจ๊าด เพิ่มขึ้นจากมูลค่าการลงทุนในปี 1999 ที่มีมูลค่าการลงทุนเพียง 477 ล้านจ๊าด มีสาขานานาชาติ 134 สาขาทั่วประเทศ ซึ่งมีกว่า 40 สาขาที่ตั้งอยู่ในบริเวณย่านธุรกิจการค้า แหล่งท่องเที่ยว ทำให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าของธนาคารได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การท่องเที่ยวที่กำลังขยายตัวอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้กลุ่ม Kanbawza ขยายการลงทุนด้านสายการบินเพิ่มเติม โดยได้ประกาศเปิดดำเนินการสายการบินใหม่ชื่อ

²¹ Kyaw Hsu Mon. **Strong Start for Burma's 2014-15 FDI**. The Irrawaddy (June 25 2014). [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/strong-start-burmas-2014-15-fdi.html> .[2014, June 26]

²² Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, page 145[online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20]

ว่า Air KBZ ที่เริ่มให้บริการการบินภายในประเทศก่อน แต่มีแผนการที่จะให้บริการการบินระหว่างประเทศเพิ่มเติมต่อไป²³

นอกจากการปฏิรูปเศรษฐกิจจะส่งผลให้เศรษฐกิจพม่าและกลุ่มธุรกิจต่างๆขยายตัวอย่างมากแล้ว การปฏิรูปเศรษฐกิจยังเป็นการสร้างโอกาสให้กลุ่มธุรกิจพม่าสามารถขยายเครือข่ายการลงทุน โดยเฉพาะผ่านการร่วมทุนกับบริษัทต่างชาติด้วย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีเครือข่ายธุรกิจในต่างชาติที่เข้มแข็งมาแต่เดิมจะได้รับประโยชน์จากการเข้ามาของการลงทุนจากต่างชาติมากที่สุด เช่น กลุ่ม Yoma กลุ่มบริษัทของ Serge Pun ซึ่งเป็นบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ มีการลงทุนทั้งในประเทศพม่าและจีน โดยกลุ่มธุรกิจนี้ได้ใช้ศักยภาพในการระดมทุนตลอดจนความสามารถในการหาหุ้นส่วนธุรกิจในด้านต่างๆจากต่างประเทศ และเข้าสู่การแข่งขันของระบบเศรษฐกิจในพม่าที่เพิ่มมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยในปี 2013 กลุ่ม Yoma ได้เข้ายื่นประมูลใบอนุญาตเกือบทั้งหมดที่รัฐบาลเปิดประมูล และในบางกรณีก็สามารถสร้างความได้เปรียบคู่แข่ง โดยการให้ให้บริษัทของเขาเองในสิงคโปร์เข้ามาร่วมทุนและเข้ายื่นประมูลร่วมกับบริษัทของตัวเองที่มีหุ้นส่วนต่างประเทศอื่น²⁴ โดยโครงการขนาดใหญ่ที่ร่วมทุนกับต่างประเทศ อาทิ โครงการก่อสร้าง FMI City บนเนื้อที่ 465 เอเคอร์ โครงการ Pun Hlaing Golf Course บนเนื้อที่ 650 เอเคอร์ ในเขต Hlaing Thayar และโครงการ Star City บนพื้นที่ 135 เอเคอร์ ในเขต Thanlyin และกำลังพัฒนาพื้นที่สำหรับโครงการอื่นๆอีกราว 1,250 เอเคอร์ ในเขตย่างกุ้ง และอีกราว 100,000 เอเคอร์ในเขตอิรวดี²⁵ เป็นต้น

แม้เครือข่ายธุรกิจในต่างประเทศที่เข้มแข็งทำให้มีความได้เปรียบในการขยายธุรกิจ หากแต่กลุ่มธุรกิจอื่นๆที่เติบโตขึ้นมาโดยพึ่งพิงเครือข่ายสายสัมพันธ์กับรัฐ ก็สามารถเติบโตผ่านการร่วมทุนและสร้างเครือข่ายธุรกิจต่างชาติด้วยเช่นกัน เช่น ธนาคาร Asian Green Development ของกลุ่ม Htoo ที่ได้ลงนามข้อตกลงร่วมกันกับธนาคารสิริกิติ์ไทยของประเทศไทย เพื่อให้บริการการเงินระหว่าง 2 ประเทศในปี 2012²⁶ หรือกลุ่ม IGE ที่ได้ร่วมทุนกับบริษัท UNOG และ Petronas Carigali รัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของมาเลเซียในปี 2012 โดยได้รับสิทธิในการสำรวจพลังงานบนชายฝั่งจำนวน 2 แปลงสำรวจ (RSF-2 และ RSF-3) และในปีเดียวกันก็ร่วมทุนกับบริษัทนอร์เวย์ใน M1 offshore block อีกด้วย แม้ว่า

²³ Zaw Win Than. **KAnbawza to launch domestic airline on April 1**. The Myanmar Times, (March 2011). [online] Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/lifestyle/travel/3220-kanbawza-to-launch-domestic-airline-on-april-1.html> . [2014, February 10]

²⁴ Wikipedia . **Yoma Bank**. [Online] Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Yoma_Bank . [2013, December 1]

²⁵ Elevenmyanmar. **Private banks need to be prove they are clean as only 12 out of 22 in the top tax players list**. [online] Available from: http://elevenmyanmar.com/index.php?option=com_content&view=article&id=5412:private-banks-need-to-prove-they-are-clean-as-only-12-out-of-22-in-the-top-taxpayers-list&catid=33&Itemid=356

²⁶ Nang Mya Nadi, **Thai, Burmese bank open remittance service**, [Online] Available from: <http://www.dvb.no/news/thai-burmese-bank-open-remittance-service/21996> [2014, May 5]

กลุ่ม IGE จะถูกมองว่าเป็นกลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดกับระบอบเดิม โดย Pyi Aung และ Nay Aung ผู้ก่อตั้ง และหุ้นส่วนใหญ่ของบริษัทจะอยู่ในบัญชีดำบาตรของ EU แต่การร่วมทุนกับประเทศนอร์เวย์ที่เกิดขึ้นนี้ก็แสดงให้เห็นว่าการคว่ำบาตรต่างๆ ไม่ได้เป็นอุปสรรคของการขยายเครือข่ายธุรกิจกับต่างชาตินักในปัจจุบัน เนื่องจากกฎหมายการลงทุนจากต่างชาติยังกำหนดให้การลงทุนจากต่างชาติส่วนใหญ่ยังต้องร่วมทุนกับชาวพม่า ตามกฎหมาย Notification 11/2013 ที่กำหนดให้ต่างชาติถือหุ้นสูงสุดได้ไม่เกินร้อยละ 80 และยังคงสงวนธุรกิจหลายประเภทไว้สำหรับชาวพม่า โดยเฉพาะในด้านการพาณิชย์ทั้งค้าส่งและค้าปลีก ซึ่งทำให้กลุ่มธุรกิจต่างชาติต้องเข้ามาร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจพม่า²⁷

นอกจากนี้ ในปัจจุบันการลงทุนจากต่างชาติถูกมองว่ายังมีอัตราการเพิ่มขึ้นที่ไม่มากนัก เนื่องจากชาวต่างชาติส่วนใหญ่ยังคงไม่เชื่อมั่นต่อกระบวนการปฏิรูปทั้งทางเศรษฐกิจและการเมืองที่กำลังเกิดขึ้นในพม่า รวมถึงโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ที่ยังคงขาดการพัฒนาอย่างมากทำให้ต้นทุนในการประกอบธุรกิจยังสูง กระแสการลงทุนที่ยังคงเป็นไปอย่างจำกัดนี้จะทำให้แรงเหวี่ยงของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพม่ามีไม่มากพอ เนื่องจากรัฐบาลเองยังขาดเม็ดเงินลงทุนที่มากพอที่จะเป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจได้ โดยเฉพาะในภาคการผลิตซึ่งในปัจจุบันมีการลงทุนเพียงร้อยละ 30 จากเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติทั้งหมด สิ่งเหล่านี้ทำให้รัฐบาลเร่งส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะการปรับปรุงขั้นตอนการขอลงทุนกับ Myanmar Investment Commission (MIC) ให้มีความสะดวก โดยลดระเบียบขั้นตอนต่างๆ ลงให้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น²⁸ ซึ่งการเร่งรัดการเปิดเสรีดังกล่าวจะช่วยทำให้เสรีนิยมใหม่ขยายตัวได้อย่างรวดเร็วขึ้นในระยะถัดไป

อย่างไรก็ดี การขยายตัวของกลุ่มธุรกิจของพม่าในปัจจุบันยังคงเป็นไปอย่างจำกัด เนื่องจากต้องเผชิญอุปสรรคจากปัญหาสภาพลักษณะและการถูกขึ้นบัญชีดำจากประเทศตะวันตก ทั้งสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และออสเตรเลีย เป็นต้น อีกทั้งยังต้องเผชิญการแข่งขันที่สูงขึ้น และเผชิญการตรวจสอบจากสื่อและตกเป็นเป้าหมายการวิพากษ์วิจารณ์ของสังคม²⁹ ซึ่งส่งผลต่อการขยายธุรกิจของกลุ่มธุรกิจในพม่าอย่างมาก โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจที่เติบโตมาโดยพึ่งพิงสายสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารและไม่ได้มีเครือข่ายธุรกิจในต่างประเทศมากนัก เช่น กลุ่ม Kanbawza ที่แม้ว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของ Aung Ko Win กับผู้นำรัฐบาลทหารจะส่งผลดีต่อการทำธุรกิจและการสร้างฐานะของเขา แต่อีกด้านหนึ่งก็ส่งผล

²⁷ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, p.157-158 [online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20]

²⁸ Simon Roughneen. Burmese Govt Urges Foreign Investors to 'Take the Plunge'. The Irrawaddy (26 May 2014) , [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/burmese-govt-urges-foreign-investors-take-plunge.html> [2014, July 2]

²⁹ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform**. BRC Research Report No.13. Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, p.161-164 [online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20]

กระทบกับเขาด้วยเช่นกัน เมื่อ Aung Ko Win ถูกตั้งข้อสงสัยและถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในขบวนการโยกย้ายเงินแบบผิดกฎหมาย และมีส่วนในกระบวนการค้ายาเสพติดโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา จนส่งผลให้ชื่อของเขาและสมาชิกในครอบครัวถูกบันทึกในรายชื่อของผู้ที่ถูกรัฐบาลสหรัฐคว่ำบาตร หรือกรณีของกลุ่ม Htoo ที่ถูกคว่ำบาตรจากชาติตะวันตกเช่นกัน โดยกระทรวงคลังของสหรัฐฯ ตั้งฉายาเขาว่า “นักค้าอาวุธและมิตรทางการเงินของรัฐบาลทหารพม่า”³⁰ โดยการขึ้นบัญชีดำนี้ส่งผลต่อธุรกิจสายการบิน Air Bagan เนื่องจากไม่สามารถซื้ออะไหล่เครื่องบินจากสหรัฐฯได้ในราคาตลาด นอกจากนี้ยังถูกจำกัดการทำธุรกรรมทางการเงิน บัญชีธนาคารที่สิงคโปร์ถูกปิดไปทั้งหมด 9 บัญชี เนื่องจากมีข้อสงสัยว่าธุรกรรมทางการเงินของบริษัทของเขาที่มีการโอนเงินไปยังบริษัทในประเทศจีนอาจมีความเกี่ยวข้องกับบริษัทของเกาหลีเหนือ เป็นต้น

ข้อจำกัดในลักษณะนี้จะเห็นได้ว่าส่งผลแตกต่างกันกับกลุ่มธุรกิจที่มีเครือข่ายธุรกิจต่างประเทศที่เข้มแข็ง และมีภาพลักษณ์ชาวสะอาดในสายตาของต่างชาติ เช่น Serge Pun ของกลุ่มธุรกิจ SPA ที่ถือได้ว่าเป็นนักธุรกิจพม่าที่ประสบความสำเร็จในระดับสูง และมีภาพลักษณ์ว่าเป็นนักธุรกิจที่ใสสะอาด ดำเนินธุรกิจโดยปราศจากสายสัมพันธ์กับทหาร ซึ่งค่อนข้างหาได้ยากในกลุ่มนักธุรกิจพม่าที่ประสบความสำเร็จ ภายใต้ระบบของการปฏิรูป Serge Pun กลายเป็นผู้ให้คำปรึกษาในประเด็นสำคัญของธุรกิจ และมีผู้บริหารต่างชาติจำนวนมากเดินทางมาเพื่อขอคำปรึกษาและร่วมธุรกิจกับเขา หรือในกรณีของ Moe Myint ที่แม้จะมีรายชื่ออยู่ใน the 212F visa ban แต่สถานทูตสหรัฐฯในย่างกุ้งกำลังดำเนินการเพื่อเรียกร้องให้สหรัฐฯชื้อออกจากบัญชี โดยให้เหตุผลว่าเป็นนักธุรกิจที่ทำธุรกิจด้วยสุจริต ไม่เคยมีประวัติในให้การสนับสนุนกลุ่มผู้นำทหารพม่าอย่างชัดเจน หรือให้การสนับสนุนระบอบเผด็จการทหารพม่า³¹ และ Moe Myint ยังมีสายสัมพันธ์กับกลุ่มนักธุรกิจต่างชาติอย่างกว้างขวางโดยเฉพาะทำงานในฐานะที่ปรึกษาและตัวแทนในพม่าของกลุ่มบริษัท Baker Hughes & FMC Group (USA) กลุ่มบริษัท Mitsui & Co. Ltd. (Japan) เครือ McDermott International Inc./Bredero Price International (UK) กลุ่มชินวัตรของไทย รวมถึงกลุ่มธุรกิจใหญ่อื่นๆ เช่น Total, Unocal, Halliburton, Premier Oil, Petronas and Daewoo, Petronas, Thailand's PTT Exploration and Production (PTTEP) เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันแนวโน้มของการขึ้นบัญชีดำนักธุรกิจพม่าก็มีแนวโน้มผ่อนคลายมากยิ่งขึ้น สังเกตได้จากตลอดวาระของประธานาธิบดีโอบามาไม่มีการประกาศการขึ้นบัญชีดำเพิ่มใน ทั้ง ๆ ที่มีการทำรายชื่อเสนอเพิ่มเติมจากสถานทูตสหรัฐฯในย่างกุ้งมาตลอดจำนวนกว่า 400 รายชื่อ ซึ่งรวมถึงรายชื่อข้าราชการพลเรือนและทหารด้วย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับรัฐบาลพม่าว่าสหรัฐฯจะ

³⁰ Simon Montlake, **Burma's Showy Crony** , [Online] Available from: <http://www.forbes.com> [2014, April 20]

³¹ Wikileaks **Michael Moe Myint** . , [Online] Available from: https://wikileaks.org/plusd/cables/07RANGOON361_a.html [2014, April 3]

สนับสนุนกระบวนการปฏิรูป นอกจากนี้ ยังมีแนวโน้มที่นักธุรกิจที่ให้การสนับสนุนการปฏิรูปจะถูกถอนออกจากบัญชีดำ เพราะนักธุรกิจเหล่านี้จะกลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ การมีรายชื่อในบัญชีดำทำให้นักธุรกิจเหล่านี้เข้าถึงแหล่งทุนได้ยาก เช่น กรณีที่ Zaw Zaw ถูกปฏิเสธจะเข้าจดทะเบียนเพื่อระดมทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่สิงคโปร์ อีกทั้งยังทำให้กลุ่มธุรกิจของสหรัฐที่จะเข้ามาลงทุนในพม่าขาดผู้ร่วมทุนที่มีประสิทธิภาพ อีกทั้งเนื่องจากบัญชีไม่ได้ถูกอัปเดตมานานทำให้รายชื่อที่มีอยู่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงและไม่สะท้อน ความเกี่ยวข้องกับระบอบเดิมตามวัตถุประสงค์จึงถูกโจมตีเรื่องความถูกต้องมาก³² ตัวอย่างกรณี Pyi Aung และ Nay Aung ที่เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางว่ามีความใกล้ชิดกับระบอบเดิม และยังถูกห้ามไม่ให้เดินทางสู่ออสเตรเลียและสหภาพยุโรป แต่กลับไม่ถูกสหรัฐอเมริกาดำเนินการใดๆ เนื่องจากทั้งสองพยายามทำตัวไม่ให้เป็นบุคคลมีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักมากนัก³³ อีกทั้งการดำเนินธุรกิจพบว่าบริษัทของทั้งสองร่วมงานกับบริษัทต่างชาติจากหลายประเทศเช่น นอร์เวย์ มาเลเซีย และจีน เป็นต้น แต่ผู้สนับสนุนให้มีการคว่ำบาตรกลุ่มธุรกิจพม่าก็ยังคงมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของสหรัฐ โดยยืนยันกรานว่านักธุรกิจกลุ่มดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ ดังคำกล่าวของ Steve Chabot สมาชิกสภาองเกรสจากพรรครีพับลิกันที่สนับสนุนให้แซงชั้นนักธุรกิจพม่าต่อไปที่ว่า “นักธุรกิจพม่าเหล่านั้น สนใจแต่กระเป๋าเงินและสถานะของตนเท่านั้น พวกเขาไม่ได้ช่วยอะไรเลยให้สวัสดิการของคนพม่าทั่วไปดีขึ้น”³⁴

5.4 บทบาทรัฐในฐานะอุปสรรคต่อการขยายตัวของเสรีนิยมใหม่

การเปิดประเทศในทางเศรษฐกิจเพื่อลดแรงกดดันทางการเมืองภายในนี้ย่อมจะนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงของสังคมภายในประเทศอย่างรวดเร็ว และอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างถาวร โดยที่กองทัพหรือกลุ่มอำนาจเดิมไม่สามารถเข้ามากำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลงได้อีก หากแต่ต้องสูญเสียอำนาจการควบคุมให้กับตลาดภายใต้ระบอบทุนนิยมโลก ซึ่งก็เป็นสิ่งที่เคยเกิดขึ้นมาแล้วในยุคที่อยู่ใต้เอกอภินาธิคมอังกฤษ ที่ได้สร้างประสบการณ์ที่เลวร้ายให้กับชาวพม่าที่ต้องถูกตัดวงจรงานในฐานะเกษตรกรในอุตสาหกรรมส่งออกข้าวของอังกฤษ รวมถึงการตัดวงจรทรัพยากรธรรมชาติทั้งไม้สัก น้ำมัน และแร่ธาตุต่างๆ ในอดีตการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจนั้นไม่ได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้กับพม่าแต่อย่างใด หากแต่ในท้ายที่สุดชาวพม่ายังต้องกลายเป็นแรงงานไร้ที่ดิน

³² Erika Kinetz and Matthew Pennington. **United States' Burma Sanctions List Languishes**. The Irrawaddy, (20 May 2013) [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/sanctions/united-states-burma-sanctions-list-languishes.html> [2014, June 23]

³³ The Irrawaddy. **Tracking the Tycoons**. (September 2008). [online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=5 [2014, April 2]

³⁴ Jared Ferrie, **Burmese Tycoon Tay Za Under Scrutiny**, Forbes Asia, (23 July 2014), [online] Available from: <http://www.forbes.com/sites/forbesasia/2014/07/23/burmese-tycoon-tay-za-under-scrutiny/> [2014, August 5]

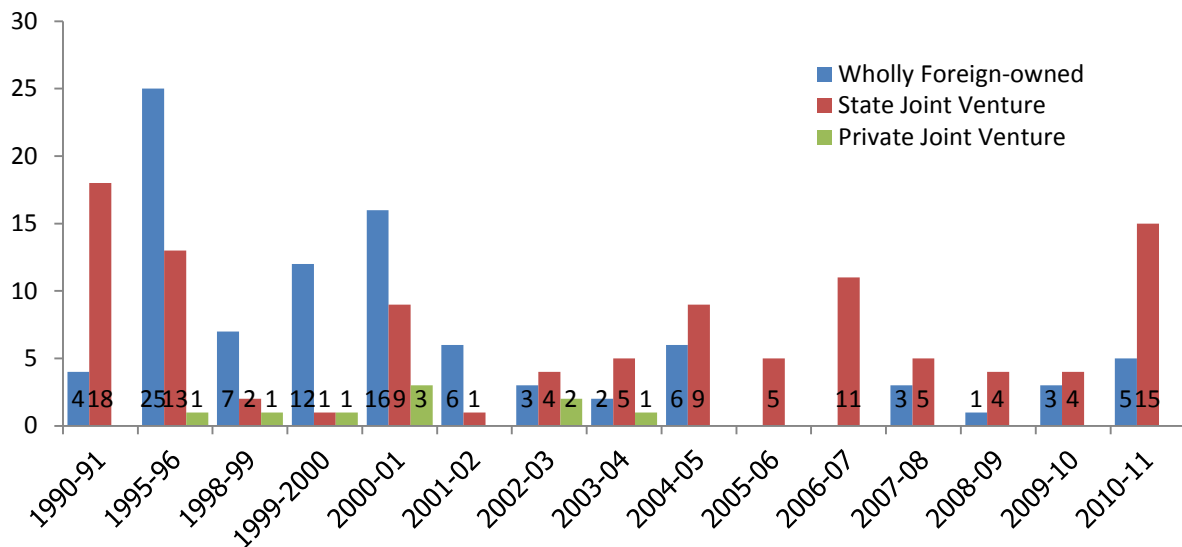
อันเป็นผลจากหนี้สินที่พอกพูน โดยผู้กุมเศรษฐกิจของประเทศกลับเป็นชาวต่างชาติทั้งชาวจีน อินเดีย และอังกฤษ และกลายเป็นบาดแผลที่ฝังรากลึกอยู่ในสังคมพม่าตราบจนปัจจุบัน³⁵

ประสบการณ์ที่เลวร้ายของพม่าต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจนี้มีมุมมองเชื่อมโยงกับมิติด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งมองภัยคุกคามความมั่นคงแห่งชาติมาจากต่างประเทศ โดยมีปัจจัยทั้งในแง่ของประสบการณ์ในอดีตที่เจ้าอาณานิคมอังกฤษเข้ามาปกครองพม่าโดยใช้นโยบายแบ่งแยกและปกครองทำให้กลายเป็นรากฐานปัญหาทางการเมืองระหว่างพม่าและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆตราบจนปัจจุบัน รวมถึงในแง่ภูมิรัฐศาสตร์ที่พม่าตั้งอยู่ระหว่างประเทศมหาอำนาจของเอเชียทั้งจีนและอินเดียที่ทำให้พม่าต้องดำเนินนโยบายทางการทูตอย่างระมัดระวัง ซึ่งสิ่งเหล่านี้กลายเป็นแนวคิดอันเป็นรากฐาน (Ideology) ของนโยบายเศรษฐกิจการเมืองอันสัมพันธ์กับต่างประเทศของพม่า และทำให้พม่ามีลักษณะทวินิยมทางการเมืองต่างประเทศ (Dualism) ระหว่างการโดดเดี่ยวตัวเอง (Isolate) กับการเข้าไปสัมพันธ์กับต่างประเทศ (Engage) สลับเปลี่ยนหมุนเวียนมาโดยตลอดตั้งแต่หลังได้รับเอกราช³⁶ ลักษณะดังกล่าวยังคงปรากฏให้เห็นอยู่ในหลายลักษณะตั้งแต่มีความพยายามในการเปิดเสรีเศรษฐกิจของประเทศในทศวรรษที่ 1990 โดยลักษณะหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดเจนคือแม้พม่าจะเปิดรับและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศหากแต่โครงการจำนวนไม่น้อยที่รัฐได้เข้าไปร่วมทุนด้วย หรือบางโครงการที่แม้จะเป็นการลงทุนทั้งหมดหากแต่ก็ถูกผูกมัดด้วยเงื่อนไขของสัญญาที่มักจะทำหนดสัดส่วนของผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆที่รัฐจะได้รับ นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่าสัดส่วนของโครงการที่รัฐเข้าไปร่วมทุนโดยตรงจะมีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเทียบกับโครงการที่เป็นการลงทุนจากต่างประเทศทั้งหมด

³⁵ Khin Maung Kyi, (ed al.). **Economic development of Burma: A vision and a strategy**. Singapore: Singapore university press, 2000. p. 4-6.

³⁶ Egreteau, R. and Jagan, L. **Soldiers and Diplomacy in Burma: Understanding the Foreign Relations of the Burmese Praetorian State**. Singapore: NUS press, 2012. p. 470-471.

แผนภาพที่ 6 แสดงจำนวนโครงการการลงทุนที่อยู่ภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ แยกตามลักษณะของผู้ลงทุนตั้งแต่ปี 1990-2011

ที่มา: Myanmar central statistical organization, Statistic Yearbook 2005-2011.

นอกจากนี้ เนื่องจากการเปิดเสรีและการปฏิรูปเศรษฐกิจเป็นการเปิดเพื่อวัตถุประสงค์ในทางการเมืองเป็นสำคัญ ดังนั้น หากการเปิดเสรีที่เกิดขึ้นส่งผลต่อเสถียรภาพทางการเมืองไม่ว่าทางใดทางหนึ่งกระบวนการปฏิรูปก็อาจหยุดชะงักลงได้ เช่นที่เคยเกิดมาแล้วในอดีตในช่วงทศวรรษที่ 1990 ที่รัฐบาลก็มุ่งที่จะปฏิรูปเศรษฐกิจสู่เสรีนิยมและละทิ้งแนวทางสังคมนิยมแต่ก็เป็นไปเพื่อรักษาเสถียรภาพของรัฐบาลเท่านั้น เห็นได้จากนโยบายการเปิดเสรีการค้าข้าวที่เมื่อไรก็ตามที่มีความต้องการสูงจนทำให้ราคาเพิ่มสูงขึ้นรัฐบาลก็ไม่ลังเลที่จะกลับเข้ามาควบคุมกลไกตลาดข้าวอีกครั้ง หรือนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจที่เริ่มขึ้นในปี 1995 แต่จำจนวนวิสาหกิจที่ถูกแปรรูปก็มีน้อยมากและเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากความกังวลของรัฐว่ากิจการต่างๆ หากตกไปอยู่ในมือเอกชนแล้วอาจทำให้เกิดการลดการจ้างงานลงหรือการเพิ่มราคาของสินค้า ซึ่งล้วนส่งผลต่อการครองชีพของคนส่วนใหญ่ในสังคม³⁷

แนวคิดอันเป็นรากฐานนี้ส่งผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในปัจจุบันในหลายประการ โดยเฉพาะเรื่องของนโยบายที่ไม่คงเส้นคงวา ด้วยเงื่อนไขเหล่านี้ จึงกลายเป็นความย้อนแย้งของการพัฒนาเศรษฐกิจและการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าที่เกิดอยู่เสมอในทุกขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีให้เห็นในหลายกรณี อาทิ การเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในขณะที่รัฐวิสาหกิจโดยเฉพาะของกองทัพยังคงมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศ การที่ทหารหรือกองทัพยังคงคุ้นเคยกับการยึดที่ดินของประชาชนไปใช้ประโยชน์ตามอำเภอใจซึ่งกลายเป็นประเด็นขัดแย้งที่สำคัญในปัจจุบัน

³⁷ Brown, I. *Burma's Economy in the Twentieth Century*. Cambridge University Press, 2013.p. 178-180.

การที่รัฐบาลประกาศหยุดยั้งกับชนกลุ่มน้อยเพื่อสร้างบรรยากาศการลงทุน หากแต่ทหารที่ปฏิบัติการในพื้นที่ยังคงดำเนินการสู้รบอย่างต่อเนื่อง เป็นต้น ซึ่งความขัดแย้งในมิติของการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจกับความมั่นคงของประเทศนี้เป็นเงื่อนไขสำคัญที่รัฐบาลต้องบริหารจัดการอย่างสมดุลตลอดกระบวนการปฏิรูปประเทศที่กำลังเกิดขึ้นนี้

นอกจากนี้ รัฐยังได้สร้างกลไกในการควบคุมการขยายตัวของเสรีนิยมในประเทศไว้ในหลายลักษณะ เช่น การกำหนดอย่างชัดเจนว่าการลงทุนจะต้องเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และต้องได้รับการยอมรับจากชุมชน และใช้ข้ออ้างดังกล่าวในการประกาศระงับโครงการการลงทุนจากต่างประเทศหลายโครงการโดยอ้างว่าเป็นการทำตามคำเรียกร้องของประชาชนเนื่องจากเป็นรัฐบาลที่มาจากระชาชน การประกาศระงับโครงการการลงทุนต่างๆ อาทิ กรณีการระงับโครงการก่อสร้างเขื่อน Myitsone ซึ่งเป็นโครงการการลงทุนขนาดใหญ่ที่สุดของจีนในพม่า และเป็นอันดับที่ 6 ของเอเชีย โดยเป็นการลงทุนจากบริษัท China Power Investment (CPI) ของจีน โดยใช้เงินลงทุนราว US \$ 36 ล้านเหรียญสหรัฐ และโครงการสร้างโรงไฟฟ้าถ่านหินกำลังการผลิต 4,000 เมกกะวัตต์ โดยบริษัท อิตาลีไทย ซึ่งเป็นบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างรายใหญ่ของไทยในเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ซึ่งแม้ว่าจะได้อนุมัติให้ดำเนินโครงการดังกล่าวในตอนต้น หากแต่ก็สามารถยกเลิกโครงการได้ โดยอ้างเหตุผลถึงการต่อต้านของภาคประชาชน และรัฐบาลพม่าซึ่งมาจากประชาชนก็ควรรับฟังเสียงนี้ ตลอดจนให้เหตุผลเรื่องผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่³⁸

รัฐบาลยังได้การประกาศกฎหมายแรงงานฉบับใหม่ซึ่งมีข้อกำหนดหลายประการ เช่น แรงงานไร้ฝีมือที่จ้างจะต้องเป็นชาวพม่าเท่านั้น แรงงานฝีมือสามารถจ้างชาวต่างชาติได้แต่ต้องเพิ่มสัดส่วนแรงงานฝีมือชาวพม่าให้มากขึ้นเรื่อยๆ ตามระยะเวลาที่ดำเนินกิจการ คือ ภายในปีที่ 2 ต้องมีแรงงานฝีมือชาวพม่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 / ภายในปีที่ 4 ต้องมีแรงงานฝีมือชาวพม่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 / ภายในปีที่ 6 ต้องมีแรงงานฝีมือชาวพม่าไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 และกฎหมายยังกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีการจัดฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะให้กับแรงงานชาวพม่า รวมถึงแรงงานชาวพม่าและแรงงานต่างชาติต้องได้รับเงินเดือนเท่ากัน (Myanmar Foreign Investment Law, 2012) อีกทั้งยังกำหนดให้แรงงานสามารถจัดตั้งสหภาพแรงงานได้ตามกฎหมาย (The Labour Organization Law, 2011) ซึ่งที่ผ่านมาก็มีการนัดหยุดงานเพื่อเรียกร้องให้ขึ้นค่าจ้างแรงงานหลายครั้งในอย่างกึ่ง อาทิ การนัดประท้วงหยุดงานครั้งใหญ่ของคณานกว่า 5,000 คน ของโรงงาน 5 แห่ง ในเขตนิคมอุตสาหกรรม Hlaing Tharyar ในย่างกุ้ง ซึ่งเรียกร้องการขึ้นค่าแรงจากเดือนละ 17.90 เหรียญสหรัฐ เป็น 35.80 เหรียญสหรัฐ ที่ได้เกิดขึ้น

³⁸ Mizzima. **Myitsone Dam agreement must be made public if CPI sues.** [online]. 2011. Available from: <http://mizzima.com/special/myitsone-dam-controversy/6027-myitsone-dam-agreement-must-be-made-public-if-cpi-sues.html> [2013, August 30]

ในช่วงเดือนพฤษภาคม 2012³⁹ เป็นต้น ซึ่งสิทธิที่รัฐให้กับแรงงานเหล่านี้ก็เป็นไปเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม แต่ก็อาจมองได้ว่าสิทธิดังกล่าวกลายเป็นกลไกสำคัญในการจำกัดการขยายตัวของทุนนิยมโลกในพม่า โดยเฉพาะอิทธิพลทางเศรษฐกิจของต่างชาติ

นอกจากนี้ ปัจจุบันพม่ากำลังพัฒนากฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค (consumer protection) และกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขันทางธุรกิจ (competition laws) และปรับปรุงโครงสร้างและกฎระเบียบต่างๆ โดยกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งกฎหมายและกฎระเบียบเหล่านี้ถือเป็นเรื่องสำคัญในการประกันการแข่งขันอย่างเสรีและรักษาผลประโยชน์ของผู้บริโภค แม้ว่าปัจจุบันพม่ามีกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภคอยู่ (เช่น the 1992 National Drug Law, the 1996 Traditional Drug Law, the 1997 National Food Law และ the 2004 Electronic Transaction) แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคโดยตรง เช่นเดียวกับเรื่องการแข่งขันเสรีที่แม้รัฐธรรมนูญจะกำหนดให้มีการแข่งขันอย่างเสรี แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายสำหรับเรื่องนี้โดยตรง โดยกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคที่กำลังร่างอยู่นี้จะครอบคลุมสินค้าทั้งอาหาร ยา และ สินค้าอุปโภคบริโภคอื่นๆ เช่น ตู้เย็น และรถยนต์ เป็นต้น ขณะเดียวกันกระทรวงพาณิชย์ก็ได้บูรณาการการค้าชายแดนเข้ามาในกรมกิจการพาณิชย์และการบริโภค (Department of Commerce and Consumer Affairs) ซึ่งจะดูแลงานในเรื่องการค้าภายใน ความร่วมมือทางการค้า นโยบายการแข่งขัน และการบริโภค ซึ่งหน่วยงานนี้จะกลายเป็นแกนนำในการปรับปรุงกฎระเบียบต่างๆ และจัดเตรียมประเทศเข้าสู่เขตการค้าเสรีอาเซียน (ASEAN Free Trade Agreements)⁴⁰ สิ่งเหล่านี้จะกลายเป็นเครื่องมือที่สำคัญของรัฐในการควบคุมการขยายตัวของเสรีนิยมในพม่าที่สำคัญต่อไป

5.5 บทบาทภาคประชาสังคมกับกระแสเสรีนิยมใหม่

นอกจากกลไกของภาครัฐที่มีส่วนจำกัดการขยายตัวของเสรีนิยมแล้ว ภาคประชาชนก็แสดงให้เห็นแล้วว่า มีบทบาทสำคัญต่อการจำกัดการขยายตัวของเสรีนิยมใหม่ในพม่าเช่นกัน โดยที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นถึงการขยายตัวของภาคประชาสังคมในพม่าอย่างกว้างขวางและผลักดันการเปลี่ยนแปลง และมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายในหลายกรณี โดยเฉพาะการส่งผลในแง่ของการจำกัดการขยายตัวของเสรีนิยมใหม่ โดยประเด็นที่ใช้ในการเคลื่อนไหวที่มักพบเห็นอาจแบ่งออกได้เป็น 3 กรณี ได้แก่ การหยุดงานประท้วงเพื่อเรียกร้องค่าแรงและสวัสดิการ การรวมตัวประท้วงเนื่องจากได้รับผลกระทบจาก

³⁹ Irrawaddy. **Over 5,000 Workers Still on Strike in Rangoon.** [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/4803> [2013, August 30]

⁴⁰ The World Bank Group. **Myanmar Economic Monitor: document no.82518.** October 2013, [Online] Available from: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDS/IB/2013/11/07/000456286_20131107125722/Rendered/PDF/825180WP0Myanm00Box379865B00PUBLIC0.pdf [2014, February 9]

การดำเนินโครงการลงทุนต่าง ๆ และการเรียกร้องการยกเลิกสิทธิโดยเฉพาะการถูกยึดที่ดินทำกินจาก
ทุนต่าง ๆ

ในกรณีของการหยุดงานประท้วงเพื่อเรียกร้องค่าแรงและสวัสดิการนั้น มักจะเกิดในเมืองใหญ่ใน
แหล่งนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะในเขตย่างกุ้ง ซึ่งเกิดขึ้นมาโดยตลอดแม้แต่ในช่วงของรัฐบาล
เผด็จการ และเกิดขึ้นในช่วงหลังปี 2010 โดยมีทั้งการรวมตัวเป็นกลุ่มขนาดเล็กหลายสิบคน จนถึงกา
รวมตัวเป็นกลุ่มขนาดใหญ่หลายพันคน และเป็นกรรวมตัวของแรงงานหลาย ๆ โครงการดำเนินการ
ร่วมกัน โดยส่วนใหญ่เป็นการเรียกร้องสวัสดิการและค่าแรงเพิ่ม รวมถึงการประท้วงผู้ควบคุมงานที่ไม่
สามารถทำงานได้อย่างเหมาะสม⁴¹ การประท้วงที่เกิดขึ้นดังกล่าวฝ่ายของตัวแทนผู้ประกอบการจากเขต
อุตสาหกรรมต่าง ๆ ได้ตั้งข้อสังเกตว่าการประท้วงของคนงานในหลาย ๆ แห่งทั่วประเทศเริ่มต้นมาจาก
การปลุกกระดมของกลุ่มการเมืองและกลุ่มนักเคลื่อนไหว ซึ่งทำให้คนงานพากันเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น
จากเดิมที่เคยเรียกร้องเพียงค่าแรงเท่านั้น และยังมีมองว่าการที่รัฐบาลไม่เข้ามาควบคุมการประท้วงที่
เกิดขึ้นเนื่องจากรัฐบาลต้องการสร้างคะแนนนิยมเพื่อผลในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ซึ่งถูกตอบโต้จาก Mya
Aye กลุ่ม 88 generation ที่กล่าวว่าต้องการเพียงให้แรงงานได้รับสิทธิของเค้าเท่านั้น และตระหนักดีว่า
ทุนนิยมจะเป็นตัวสร้างงานสร้างรายได้ให้กับชาวพม่า และไม่ต้องการสร้างปัญหาให้กับเหล่านายทุนแต่
อย่างไร อีกทั้ง Okkar Thein เจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวงแรงงานยังมองว่าการที่แรงงานเหล่านี้มี
การทำงานร่วมกับกลุ่มนักเคลื่อนไหวไม่ใช่เรื่องแปลกแต่อย่างใด เนื่องจากแรงงานเหล่านี้ไม่มี
ประสบการณ์ในการทำกิจกรรมเหล่านี้ ย่อมต้องการที่ปรึกษาเป็นธรรมดา ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกับ
Myint Soe, Chairman of the Myanmar Garment Manufacturers Association (MGMA) ที่มองว่าการ
ประท้วงต่าง ๆ จะเกิดขึ้นโดยกลุ่มแรงงานเองและมีนักเคลื่อนไหวเข้ามาสนับสนุนในภายหลัง เพราะจริงๆ
แรงงานเหล่านี้ไม่เคยอยู่ในระบอบประชาธิปไตย เลยไม่เคยรู้ว่าสิทธิของตนคืออะไร จึงเป็นธรรมดาที่นัก
เคลื่อนไหวจะเข้ามาช่วยเหลือ⁴²

ในกรณีของการรวมตัวประท้วงเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการลงทุนต่าง ๆ ที่
สำคัญได้แก่การลงทุนสร้างเหมืองทองแดงในเมือง Monywa ซึ่งเป็นการลงทุนจากรัฐวิสาหกิจของจีน
หรือกรณีการสร้างเขื่อน Myitzone ของจีนที่รัฐบาลได้ประกาศระงับการก่อสร้างด้วยเหตุผลเรื่อง
สิ่งแวดล้อมและผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น เช่นเดียวกันกับกรณีที่รัฐกับกลุ่มธุรกิจพม่าร่วมมือกันยึดที่
ทำกินของชาวบ้านเพื่อนำไปใช้ในโครงการการลงทุนต่าง ๆ จำนวนมากภายใต้กฎหมายที่ได้มาซึ่งที่ดิน

⁴¹ Elevenmyanmar. **Garment workers protest for 6th day.** (14 May 2014), [Online] Available from:
http://www.elevenmyanmar.com/index.php?option=com_content&view=article&id=6103:garment-workers-protest-for-6th-day&catid=33&Itemid=356 [2014, May 15]

⁴² Simon Roughneen. **Burma Factories Warn of Rise in Strikes Fueled by Activists.** The Irrawaddy (28 May 2014), [Online]
Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/burma-factories-warn-rise-strikes-fueled-activists.html> [2014, June 4]

ปี 1963 (Land Acquisition Act) โดยการเรียกร้องที่ดินทำกินค้ำของชาวบ้านได้ขยายขอบข่ายมากขึ้นเรื่อยๆในปัจจุบัน⁴³ และส่งผลโดยตรงต่อธุรกิจของกลุ่มธุรกิจชาวพม่า เช่น กรณีของกลุ่ม Zaykabar ที่เริ่มเข้ายึดครองที่ดินของชาวบ้านตั้งแต่ปี 1997 จำนวน 5,000 เอเคอร์ ใน Mingaladon Township (ชานเมืองย่างกุ้ง) สำหรับสร้าง Mingaladon Garden City ซึ่งประกอบด้วยเขตอุตสาหกรรม (Yangon Industrial Zone No. 4) อาคารสำนักงาน ห้างสรรพสินค้า บังกะโลที่ประกอบด้วยห้องพัก จำนวน 4,000 ห้อง และสนามกอล์ฟ (21-hole golf course) และในปี 2010 Zaykabar สามารถจัดหาที่ดินเพิ่มอีกจำนวน 845 เอเคอร์ (3.42 ตารางกิโลเมตร) จาก Shwenantha village ซึ่งชาวนาในบริเวณดังกล่าวกล่าวหาว่า Zaykabar บีบบังคับและหลอกลวงให้พวกเขายอมยกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้โดยได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า กล่าวคือ ชาวนาบางคนได้รับเงินเพียง 300,000 kyat ในขณะที่ราคาตลาดมีมูลค่าถึง 2 ล้าน kyat ต่อเอเคอร์ ยิ่งกว่านั้น บางคนอาจไม่ได้รับค่าชดเชยใดๆเลย⁴⁴

⁴³ Burma Bulletin , **Report 2007-2013**, [Online] Available from: <http://www.altsean.org/Reports.php> [2014, June 18]

⁴⁴ Lawi Weng. Tensions Rise in Parliament Over Land Grab Cases. The Irrawaddy (16 July 2013), [Online] Available from: http://www.irrawaddy.org/z_rangoon/tensions-rise-in-parliament-over-land-grab-cases.html [2014, May 12]

บทที่ 6

บทบาทกลุ่มธุรกิจพม่ากับการพัฒนาประชาธิปไตย

หลังจากกองทัพขึ้นบริหารประเทศในปี 1962 และได้ดำเนินนโยบายสังคมนิยมวิถีม้า (Burmese Way to Socialism) มาเป็นแนวทางหลักในทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความระส่ำระสายอย่างหนักทั้งในทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยรัฐได้เข้าควบคุมกิจการของเอกชน (Nationalized) ไม่ว่าจะเป็นกิจการของชาวต่างชาติหรือของชาวพม่าเอง ทั้งภาคการผลิต เกษตรกรรม ไปจนถึงการค้าปลีก ขนาดเล็กและการค้ากับต่างประเทศทุกชนิด ด้วยการออกกฎระเบียบมาควบคุมอย่างเข้มงวด ทำให้การค้าต่างประเทศหยุดชะงัก ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ อันเนื่องจากปริมาณส่งออกข้าวที่ลดลง เพราะชาวนาขาดแรงจูงใจในการผลิตและนโยบายการจัดสรรที่ดินที่ผิดพลาด นำไปสู่อัตราว่างงานที่เพิ่มสูงขึ้น ทั้งในภาคเกษตรกรรมและภาคอุตสาหกรรม ประชาชนจึงต้องพึ่งพิงสินค้านำเข้าที่มีราคาสูง และไม่เพียงพอต่อความต้องการ ค่าเงินจ๊าตในตลาดโลกตกต่ำ และค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้นอย่างก้าวกระโดด¹ หรืออาจกล่าวได้ว่านโยบายสังคมนิยมวิถีม้านี้ได้นำไปสู่ “วิกฤติเศรษฐกิจ” อย่างแท้จริง

วิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นนำไปสู่ “วิกฤติทางการเมือง” ครั้งสำคัญ จากเหตุการณ์การประท้วงรัฐบาลครั้งใหญ่ของประชาชนในปี 1988 ที่แม้จะจบลงด้วยการปราบปรามประชาชนอย่างรุนแรง หากแต่ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงชั่วคราวครั้งสำคัญ สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาเศรษฐกิจภายในประเทศส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลและนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านทางอำนาจ อย่างไรก็ตาม ระเบียบเผด็จการทหารนั้นมีแนวโน้มที่จะรับแรงกดดันจากปัญหาเศรษฐกิจได้ดีกว่าระบอบอื่นโดยเฉพาะระบอบประชาธิปไตย² อีกทั้งเงื่อนไขสำคัญของการล้มระบอบอยู่ที่ความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ซึ่งหากมีการขับเคลื่อนอย่างเป็นระบบและเข้มแข็งเพียงพอก็จะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่านอำนาจทางการเมืองได้³ ซึ่งสำหรับพม่าแล้วถือว่าภาคประชาสังคมมีความอ่อนแอมากในขณะนั้น ทั้งปัญหาพื้นฐานในชีวิตประจำวันของประชาชนตลอดรวมถึงนโยบายของรัฐที่พยายามจำกัดการรวมตัวและการพัฒนาของภาคประชาสังคมมาโดยตลอด⁴

¹ Khin Maung Kyi, (ed al.). **Economic development of Burma: A vision and a strategy**. Singapore: Singapore university press, 2000. p.10-12.

² Przeworski, A., Michael, E.A., Cheibub, J.A., Limongi, F. **Democracy and development**. USA: Cambridge University Press, 2000. p. 109-114.

³ Acemoglu, A. and Robinson, J.A. **Economic origins of dictatorship and democracy**. USA: Cambridge University Press, 2006. p.31.

⁴ พรพิมล ตรีโชติ. การต่างประเทศพม่า: ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและชนกลุ่มน้อย. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการแม่โขงศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, p.107.

การเปลี่ยนผ่านอำนาจในครั้งนี้อาจยังไม่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม แม้กองทัพจะยังคงครองอำนาจต่อไป หากแต่ก็ได้เห็นการปรับตัวในเชิงนโยบายหลายประการ โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงนโยบายในทางเศรษฐกิจ ที่เปลี่ยนจากแนวทางสังคมนิยมไปสู่แนวทางเศรษฐกิจแบบเสรีที่พึ่งพาตลาดและเปิดรับเศรษฐกิจโลก โดยได้ออกกฎหมายการลงทุนทางตรงจากต่างชาติ (Foreign direct investment law) ในปี 1988 ตลอดจนแปรรัฐวิสาหกิจกลับสู่มือของภาคเอกชน เปิดโอกาสให้เอกชนท้องถิ่นสามารถพัฒนาบทบาทโดยเฉพาะในด้านอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าและเพิ่มมูลค่าการส่งออก

การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐนี้ได้ส่งผลต่อโครงสร้างเศรษฐกิจในพม่าไม่น้อย และนำไปสู่การเกิดขึ้นของกลุ่มธุรกิจในช่วงทศวรรษที่ 1990 และขยายตัวเป็นกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่มีบทบาทสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจพม่าในปัจจุบัน การขยายตัวของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์กับรัฐซึ่งจะส่งผลต่อการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง

6.1 การเกิดขึ้นของกลุ่มธุรกิจกับการเปลี่ยนผ่านทางการเมือง

เศรษฐกิจพม่าในช่วงทศวรรษที่ 1990 รัฐยังมีบทบาทและเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ เนื่องมาจากข้อจำกัดในการเปิดเศรษฐกิจเสรีนิยมหลายประการ โดยเฉพาะความจำเป็นของรัฐในการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง การปฏิรูปเศรษฐกิจของรัฐจึงต้องคำนึงถึงเสถียรภาพทางการเมืองควบคู่ไปด้วย หรือกล่าวได้ว่ารัฐได้พยายามใช้เครื่องมือและกลไกทุกอย่างในการผลักดันให้เกิดการปฏิรูปเศรษฐกิจโดยไม่ส่งแรงกระเพื่อมไปยังเสถียรภาพทางการเมือง โดยหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญของรัฐคือกลุ่มธุรกิจต่างๆภายในประเทศ ที่มีบทบาทสำคัญทั้งในเชิงโครงสร้าง (Structure) แสดงออกในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจกับธุรกิจเอกชนรายย่อยต่างๆ (SMEs) รวมทั้งบทบาทในเชิงผู้กระทำการ (Agency) ที่แสดงให้เห็นผ่านลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ก่อตั้งกลุ่มธุรกิจกับนายทหารระดับสูงศูนย์กลางอำนาจทางการเมือง ด้วยเงื่อนไขดังกล่าวจึงทำให้ไม่สามารถกล่าวได้อย่างชัดเจนว่ากลุ่มธุรกิจต่างๆและสมาคมธุรกิจทำหน้าที่เป็นเพียงเครื่องมือของรัฐเท่านั้น หากแต่สามารถพบเห็นกลไกการต่อรองในกระบวนการกำหนดนโยบายได้ในทุกระดับทั้งการต่อรองและอำนาจของกลุ่มธุรกิจเองหรือแม้กระทั่งการต่อรองของนักธุรกิจรายย่อยกับรัฐผ่านกลุ่มธุรกิจที่สามารถเข้าไปมีส่วนในการกำหนดนโยบายในการต่อรองกับรัฐ

นอกจากนี้ ความสัมพันธ์ในระดับบุคคลก็ส่งผลต่อลักษณะความสัมพันธ์ของรัฐกับกลุ่มธุรกิจด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างนายทหารระดับสูงที่แนบแน่นกับกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มซึ่งจะส่งผลให้โครงการหรือสิทธิพิเศษภายใต้การกำกับดูแลของนายทหารบางคนเอื้อต่อกลุ่มธุรกิจที่สัมพันธ์ด้วย ทำให้กลุ่มธุรกิจสามารถผูกขาดภาคธุรกิจที่สำคัญของประเทศซึ่งภาคธุรกิจดังกล่าวก็มักจะถูกสงวนจาก

การลงทุนของต่างชาติเนื่องจากถูกมองจากกองทัพว่าเป็นธุรกิจที่ส่งผลต่อความมั่นคงกลุ่มธุรกิจจึงสามารถเติบโตอย่างรวดเร็ว⁵ ซึ่งอาจอนุมานได้ว่ามีระบบตอบแทนหรือเป็นเครือข่ายผลประโยชน์ร่วมกันซ้อนทับอยู่ในความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยความสัมพันธ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขที่กระบวนการกำหนดนโยบายนั้นอยู่ภายใต้การตัดสินใจของนายทหารไม่กี่คน ทำให้ความสัมพันธ์ส่วนบุคคลสามารถส่งผลต่อการดำเนินนโยบายและโครงการต่างๆของรัฐอย่างง่ายดายและมีตัวอย่างให้เห็นมากมาย กลุ่มธุรกิจที่แนบแน่นกับนายทหารระดับสูงมักจะได้รับสิทธิพิเศษในรูปของสัมปทานและใบอนุญาตดำเนินการธุรกิจ โดยนายทหารที่มีอำนาจในกองทัพมักจะใช้ประโยชน์จากนักธุรกิจที่ใกล้ชิดเหล่านี้ โดยมอบหมายโครงการพัฒนาต่างๆโดยเฉพาะการพัฒนาสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิทธิพิเศษทางภาษี สัมปทานทรัพยากรธรรมชาติโดยเฉพาะป่าไม้ รวมถึงใบอนุญาตนำเข้าสินค้าที่จำเป็น อาทิ รถยนต์มือสอง น้ำมันปาล์ม น้ำมันดีเซล เป็นต้น ตลอดจนใบอนุญาตส่งออกโดยเฉพาะสินค้าทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ไม้สัก ข้าว อัญมณี น้ำมันดิบ และก๊าซธรรมชาติ และกลุ่มการเมืองก็มักจะมีความสัมพันธ์ทางเครือญาติกับกลุ่มธุรกิจผ่านการแต่งงาน หรือเข้าร่วมทุนกับกลุ่มธุรกิจโดยตรง

งานวิจัยชิ้นนี้พบว่ากลุ่มธุรกิจทุกกลุ่มในพม่าไม่ได้มีลักษณะความสัมพันธ์กับรัฐที่เหมือนกันทั้งหมด หากแต่มีลักษณะที่หลากหลายขึ้นอยู่กับข้อได้เปรียบของกลุ่มธุรกิจนั้นๆ โดยจะพบว่าในช่วงของการก่อตั้งธุรกิจนั้น ปัจจัยด้านสายสัมพันธ์กับกลุ่มธุรกิจนั้นค่อนข้างมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นที่มาของใบอนุญาตและการสัมปทานทรัพยากรซึ่งเป็นกิจการที่ได้รับผลตอบแทนสูงทำให้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว อาทิ กลุ่ม Kanbawza / Htoo และ IEG เป็นต้น แต่ก็มีกลุ่มธุรกิจที่สามารถเกิดขึ้นได้โดยพึ่งพาสายสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองไม่มากนัก อาทิ SPA /Max Myanmar และ Myint & Associates เป็นต้น เนื่องจากกลุ่มธุรกิจเหล่านี้มีจุดแข็งในเรื่องของเครือข่ายธุรกิจต่างชาติที่เข้มแข็ง ซึ่งมีความจำเป็นในการเชื่อมต่อเศรษฐกิจพม่าเข้ากับเศรษฐกิจโลก กลุ่มธุรกิจเหล่านี้จึงมักเริ่มต้นธุรกิจจากการนำเข้าส่งออก หรือการร่วมทุนกับทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในพม่า

อย่างไรก็ตาม กลุ่มธุรกิจเหล่านี้ล้วนต้องทำงานร่วมกับรัฐบาลทั้งสิ้นในช่วงของการขยายธุรกิจ โดยเฉพาะในช่วงทศวรรษที่ 2000-2010 เนื่องจากโครงการขนาดใหญ่ต่างๆล้วนอยู่ในการกำกับดูแลของรัฐทั้งสิ้น ซึ่งรวมถึงการลงทุนจากต่างประเทศด้วย แต่ทว่าการร่วมมือระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจก็ไม่ได้หมายความว่าทุกกลุ่มธุรกิจจะกลายเป็นหนึ่งในเครือข่ายกลุ่มการเมืองทั้งหมด หากแต่มีความสัมพันธ์ที่ต้องพึ่งพากันระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจโดยธรรมชาติ โดยรัฐก็ต้องพึ่งพาความสามารถในการประกอบการของกลุ่มธุรกิจในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่กลุ่มธุรกิจก็ต้องพึ่งพาโครงการจากรัฐในการ

⁵ Aung Min and Toshihiro Kudo. **Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform.** BRC Research Report No.13. Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, [online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20] p.156

อยู่รอด หากแต่ก็จะพบว่ากลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดกับกลุ่มการเมืองมากกว่าก็จะได้รับโอกาสในทางเศรษฐกิจที่ดีกว่า และกลุ่มที่เป็นปฏิปักษ์กับรัฐก็มักจะถูกกลั่นแกล้งโดยการบังคับใช้กฎหมาย

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเมืองกับกลุ่มธุรกิจดังกล่าวได้เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดลักษณะของการเปลี่ยนผ่านทางทางการเมือง ซึ่งลักษณะเด่นของการเปลี่ยนผ่านในพม่าที่เกิดจากการที่กลุ่มการเมืองสามารถควบคุมและกระชับอำนาจทางการเมืองได้อย่างเข้มแข็งซึ่งลักษณะดังกล่าวก็ขึ้นด้วยเช่นกันในทางเศรษฐกิจโดยกลุ่มธุรกิจกลายเป็นเครื่องมือสำคัญหนึ่งของกลุ่มการเมืองในการกระชับอำนาจทางเศรษฐกิจ เห็นได้จากนโยบายการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ซึ่งแม้ว่านโยบายดังกล่าวจะเป็นนโยบายสำคัญในการปฏิรูปเศรษฐกิจพม่าเข้าสู่ระบบตลาดที่ได้มีการประกาศใช้มาเป็นเวลานานแล้วตั้งแต่ปี 1988 หากแต่ในทางปฏิบัติยังมีการดำเนินการน้อยมาก แต่กลับถูกดำเนินการอย่างรวดเร็วในช่วงก่อนการเลือกตั้ง โดยรัฐบาลเริ่มดำเนินการขายสินทรัพย์ของรัฐ อาทิ กิจการโรงงาน คลังสินค้า อาคารสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ที่ดิน โรงภาพยนตร์ ท่าเรือ รวมถึงสายการบินของรัฐ ฯลฯ เฉพาะในปี 2010 รัฐบาลได้ขายกิจการของรัฐรวม 110 กิจการ ในจำนวนนี้ประกอบด้วยสิ่งปลูกสร้างของรัฐ 32 แห่ง สถานีบริการน้ำมัน 246 แห่ง ท่าเทียบเรือในท่าเรืออย่างกุ่ม 8 แห่ง⁶ โดยมีคณะกรรมการพิจารณาการปฏิรูปกิจการของรัฐ (Privatization commission) เป็นผู้ดำเนินการ

ข้อสังเกตที่สำคัญคือ กิจการที่ได้ขายแก่ภาคเอกชนเหล่านี้ ส่วนใหญ่เป็นการขายให้กับนักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจเดิม เช่น การขายสถานีบริการน้ำมัน 246 แห่ง ให้กับกลุ่ม Htoo การขายหุ้นร้อยละ 80 ของ Myanmar Airways International (MAI) ซึ่งเป็นสายการบินแห่งชาติของพม่า ให้กับกลุ่ม Kanbawza หรือการขายหุ้นส่วนร้อยละ 50 ของโรงแรมหรู 3 แห่งในย่างกุ้ง ประกอบด้วย โรงแรม Strand โรงแรม Dusit Inya Lake และโรงแรม Thammada ให้กับกลุ่ม IGE⁷ รวมถึงการออกใบอนุญาตธนาคารพาณิชย์เพิ่ม 4 แห่ง เพื่อดำเนินธุรกรรมทางการเงินในเมืองเศรษฐกิจที่สำคัญของพม่า โดยผู้ได้รับใบอนุญาตใหม่ล้วนเป็นกลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดกับกลุ่มการเมือง ได้แก่ กลุ่ม Htoo Group ที่เปิดทำการภายใต้ชื่อ Asia Green Development Bank / กลุ่ม Max Myanmar เปิดทำการในชื่อ Ayeyarwady Bank / กลุ่ม Eden Group ในชื่อ Myanmar Apex Bank / และกลุ่ม IGE เปิดทำการในชื่อ United Amara Bank⁸ โดยการแปรรูปดังกล่าวนอกจากจะเป็นการขายให้กับกลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดกับกลุ่มอำนาจเดิมแล้ว ยังมีบุคคลสำคัญในคณะรัฐบาลทหารเป็นหุ้นส่วนสำคัญอยู่ด้วย การขายกิจการของรัฐในครั้งนี้

⁶ Democratic Voice of Burma (DVB). **Burma to privatize 90% of industry.** [online]. 2011. Available from: <http://www.dvb.no/news/burma-to-privatise-90-of-industry/13686> [2014, March 5]

⁷ Kachinnews. **Aung Thaug's family firm involved in Kachin dam deal** (16 January 2014), [Online] Available from: <http://www.kachinnews.com/news/2617-aung-thaug-s-family-firm-involved-in-kachin-dam-deal.html> [2014, May 10]

⁸ Mmtimes. **Asia Green to expand banking network.** [online]. 2010. Available from: <http://www.mmtimes.com/2010/business/537/biz002.html> [2014, March 5]

จึงถูกมองว่าเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มอำนาจเดิม ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างฐานอำนาจทางการเงินและเศรษฐกิจให้กับกลุ่มก่อนที่การเลือกตั้งจะมาถึง และการแปรรูปรัฐวิสาหกิจนี้ยังแสดงให้เห็นถึงบทบาทของชนชั้นนำในพม่าอีกกลุ่มหนึ่ง คือกลุ่มนักธุรกิจพม่าที่ใกล้ชิดกับกลุ่มอำนาจเดิม ซึ่งได้มีบทบาทเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทั้งในทางการเมืองและเศรษฐกิจของพม่าภายหลังการเลือกตั้ง

การปฏิรูปทางการเมืองและเศรษฐกิจหลังการเลือกตั้งปี 2010 จึงส่งผลดีต่อกลุ่มชนชั้นนำ นอกจากสามารถสร้างหลักประกันทางอำนาจทางการเมืองในระยะเปลี่ยนผ่าน ทั้งศักยภาพของกองทัพ ตลอดจนข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญแล้ว ในแง่ผลประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ ชนชั้นนำเหล่านี้ล้วนได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีและการลงทุนจากต่างประเทศ และทำให้อำนาจทางเศรษฐกิจกลับยิ่งกระจุกตัวมากยิ่งขึ้น โดยกลุ่มนักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจเดิม ได้กลายเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มอำนาจเดิม อย่างน้อยที่สุดก็ในช่วงระยะเวลาแห่งการเปลี่ยนผ่าน อาจกล่าวได้ว่าการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในปี 2010 นอกจากจะเป็นการเปิดพื้นที่ให้กับกลุ่มการเมืองอื่นๆ แล้ว ยังเป็นการเพิ่มอำนาจโดยเฉพาะอำนาจทางเศรษฐกิจให้กับกลุ่มอำนาจเดิม ในขณะที่อำนาจในทางการเมืองยังคงมีที่ยืนได้อย่างมั่นคงต่อไป

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจซึ่งได้พัฒนากลายเป็นเครือข่ายเชิงอุปถัมภ์ในทางนโยบายนี้ ยืนอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือแบบต่างตอบแทนระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจ ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่มีลักษณะผูกขาด โดยรัฐได้รับประโยชน์จากประสบการณ์ความรู้และทักษะในเชิงธุรกิจของกลุ่มธุรกิจต่างๆ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มธุรกิจก็ได้มีโอกาสสะสมทุนและขยายเครือข่ายธุรกิจอย่างเข้มแข็งภายใต้ระบบสัมปทานและการผูกขาดทางธุรกิจ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าก่อนการปฏิรูปรัฐกับกลุ่มธุรกิจได้ร่วมมือกันอย่างแนบแน่นในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและรักษาเสถียรภาพทางการเมือง โดยรัฐเป็นฝ่ายที่มีพลังอำนาจเหนือกว่าและสามารถผลักดันให้การกำหนดนโยบาย ตลอดจนการนำนโยบายไปปฏิบัติของกลุ่มธุรกิจสอดคล้องหรือเอื้อต่อเป้าหมายทางนโยบายของตนคือการรักษาเสถียรภาพทางการเมือง

อย่างไรก็ดี แม้กลุ่มธุรกิจพม่าจะได้ประโยชน์อย่างมากจากการผูกขาดผลประโยชน์ทางธุรกิจในช่วงรัฐบาลเผด็จการ หากแต่ก็ไม่ได้ทำให้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้อ่อนแอและไร้ประสิทธิภาพแต่อย่างใด เนื่องจากประสิทธิภาพของกลุ่มธุรกิจนั้นเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นในการเข้าสู่เครือข่ายทางอำนาจของกลุ่มการเมืองมาตั้งแต่ต้น แม้ความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลกจะยังคงเป็นที่กังขาเกี่ยวกับกลุ่มธุรกิจบางกลุ่มที่ไม่ได้มีเครือข่ายในต่างประเทศ แต่ความสามารถในการแข่งขันภายในประเทศนั้นไม่อาจตั้งข้อกังขาใดๆ ซึ่งเป็นจุดเด่นที่จะสามารถดึงดูดทุนต่างชาติให้เข้ามาร่วมมือในการขยายธุรกิจในพม่า ดังนั้นจึงไม่แปลกที่กลุ่มธุรกิจเหล่านี้จะสนับสนุนการปฏิรูปเศรษฐกิจสู่เสรีนิยมที่จะทำให้กลุ่มธุรกิจเหล่านี้สามารถขยายงานได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่มีเครือข่ายธุรกิจในต่างประเทศอยู่แล้ว

6.2 ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มธุรกิจกับรัฐภายใต้นโยบายปฏิรูป

การปฏิรูปทั้งทางการเมืองและทางเศรษฐกิจหลังการเลือกตั้งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในทางเศรษฐกิจอย่างมาก โดยกองทัพได้ลดบทบาทในทางเศรษฐกิจลง รัฐบาลพลเรือนมีบทบาทในการกำหนดและดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจมากขึ้น โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสู่ระบบเสรีนิยมเต็มรูป ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวปรากฏชัดแจ้งในการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจที่แต่เดิมเป็นการตัดสินใจของนายทหารไม่กี่คนที่อยู่บนจุดยอดสุดของอำนาจทางการเมือง มาเป็นการเพิ่มบทบาทของเทคโนโลยีมากขึ้น รัฐบาลมีอำนาจในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจผ่านกลไกของสภา รวมถึงบทบาทของกองทัพในโครงสร้างเศรษฐกิจที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการสูญเสียสถานะผูกขาดไปภายใต้กติกาเสรีนิยมและประชาธิปไตย

บทบาทของรัฐที่เปลี่ยนไปโดยลดกลไกการควบคุมของรัฐในลักษณะต่างๆลง ส่งผลให้อำนาจในการกำหนดนโยบายของรัฐลดลงและกระบวนการในเชิงนโยบายใหม่ยังเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่างๆเข้ามาผลักดันความต้องการของตนได้มากขึ้น ลักษณะผูกขาดในทางเศรษฐกิจจึงค่อยๆจางหาย และนำไปสู่การสั่นคลอนของเครือข่ายเชิงอุปถัมภ์ในทางเศรษฐกิจในที่สุด การสั่นคลอนดังกล่าวสะท้อนออกมาในรูปแบบของการปรับตัวทางธุรกิจของกลุ่มธุรกิจต่างๆบนฐานเครือข่ายความได้เปรียบเดิมของตนและโอกาสใหม่ๆอันเกิดจากการหลั่งไหลของการลงทุนจากต่างประเทศ ทั้งการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ออกห่างจากกลุ่มการเมืองเดิมหรือเข้าไปมีส่วนร่วมงานเพื่อสังคมเพื่อให้ได้รับการยอมรับจากสังคมและทุนจากต่างชาติซึ่งเป็นที่มาของโครงการทางธุรกิจใหม่ๆผ่านการร่วมทุน หรือแม้แต่การเข้าไปมีบทบาททางการเมืองโดยตรงเพื่อเข้าสู่เครือข่ายในการกำหนดนโยบายและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มธุรกิจของตน รวมถึงการขยายเครือข่ายความสัมพันธ์ไปยังการเมืองอื่นๆด้วยเป็นต้น อย่างไรก็ตาม เครือข่ายทางธุรกิจของกลุ่มอำนาจเดิมที่ยังเข้มแข็งทั้งรัฐวิสาหกิจต่างๆและวิสาหกิจของกองทัพที่ยังคงมีบทบาทสำคัญในโครงสร้างเศรษฐกิจของพม่าก็ทำให้กลุ่มธุรกิจบางกลุ่มยังคงยึดมั่นตามแนวทางการดำเนินธุรกิจแบบเดิมและแสวงหาสิทธิประโยชน์หรือค่าเช่าทางธุรกิจจากอำนาจรัฐอยู่

การปรับตัวของกลุ่มธุรกิจดังกล่าวดำเนินไปควบคู่กับการปฏิรูปทางการเมืองภายใต้กติกาใหม่ที่ใช้การเลือกตั้งเป็นการตัดสินใจการเข้าสู่อำนาจรัฐ ภายใต้กติกาดังกล่าวคะแนนนิยมของกลุ่มการเมืองกลายเป็นต้นทุนทางการเมืองที่สำคัญในลำดับต้นๆ ดังนั้นภาพลักษณ์ของกลุ่มการเมืองย่อมส่งผลโดยตรงต่อโอกาสในการเข้าสู่อำนาจผ่านการเลือกตั้งครั้งต่อไปในปี 2015 หรือแม้กระทั่งการรักษาความชอบธรรมของการอยู่ในอำนาจในปัจจุบัน ประเด็นการเมืองเรื่องภาพลักษณ์นี้เป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนค่อนข้างมากในช่วงของการเปลี่ยนผ่าน โดยภาพลักษณ์ของการใกล้ชิดกับระบบอบเดิมกลายเป็นสิ่งที่สังคมและต่างชาติไม่ให้การยอมรับ คณะรัฐบาลในปัจจุบันเองก็ได้เผชิญกับวิกฤตด้านภาพลักษณ์มาแล้วในช่วงเริ่มแรกของการบริหารประเทศเนื่องจากลัทธิที่มีจากกองทัพและเป็นพรรค

การเมืองที่กองทัพสนับสนุน เช่นเดียวกับกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ในพม่าที่ล้วนถูกประเมินจากสังคมว่ามีความใกล้ชิดกับระบอบเดิมและได้รับอภิสิทธิ์ต่างๆมากมายจากความใกล้ชิดนั้น จนตกเป็นเป้าในการตรวจสอบและวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักในสังคมพม่าปัจจุบันผ่านหนังสือต่างๆ รวมถึงการประเมินจากชาติตะวันตกที่มองว่ามีความใกล้ชิดและสนับสนุนระบอบทหารจนนำไปสู่การใช้มาตรการคว่ำบาตร ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างรัฐที่ต้องการรักษาภาพลักษณ์ กับกลุ่มธุรกิจที่มีภาพลักษณ์แย่ๆ จึงเป็นที่คาดหมายได้ว่าค่อนข้างห่างเหิน

ความพยายามของรัฐที่จะรักษาระยะห่างกับกลุ่มธุรกิจดังกล่าว สะท้อนออกมาให้เห็นผ่านนโยบายการกระตุ้นเศรษฐกิจที่ให้ความสำคัญกับการพึ่งพาเม็ดเงินลงทุนจากต่างชาติเป็นสำคัญ ซึ่งถูกวิจารณ์จาก Larkin ว่าเป็นแนวทางที่ไม่มีประสิทธิภาพมากนัก เนื่องจากในสภาพที่ต่างชาติยังไม่มั่นใจกับทิศทางในอนาคตของพม่านี้ การหลั่งไหลของเม็ดเงินลงทุนเข้ามาในพม่าย่อมเป็นไปอย่างจำกัด ในขณะที่ตัวประธานาธิบดีกลับพยายามเอาตัวออกห่างจากกลุ่มธุรกิจภายในประเทศเพื่อรักษาภาพลักษณ์ไม่ให้เข้าไปพัวพันกับระบอบเดิม ซึ่งความพยายามดังกล่าวกลับเป็นปัญหาในอีกแง่หนึ่ง นั่นคือประธานาธิบดีไม่สามารถนำทุนจำนวนมหาศาลของกลุ่มธุรกิจเหล่านี้เข้าสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายใต้การวางแผนของรัฐบาลโดยเฉพาะในด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจซึ่งมักต้องใช้งบประมาณของรัฐบาลในการขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในช่วงของการเริ่มต้นนี้ก็จำเป็นต้องพึ่งพาทุนจากภายในประเทศเป็นสำคัญ ทุนจากต่างชาติเป็นเพียงกลไกในการสนับสนุนในแง่ของการออกแบบโครงการ การช่วยเหลือทางเทคโนโลยี การระดมทุนเพิ่มเติม หรือการร่วมมือในลักษณะสัญญารับช่วง (subcontract) เท่าที่จำเป็นเท่านั้น⁹ นอกจากนี้ กลุ่มธุรกิจพม่ายังเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพสูงในการขับเคลื่อนโครงการขนาดใหญ่ต่างๆในพม่า นอกจากจะมีทุนที่เข้มแข็งแล้ว ยังมีประสบการณ์อย่างมากในสมัยรัฐบาลทหาร ที่สามารถประเมินความเป็นไปได้ของโครงการต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนทางเศรษฐกิจของรัฐบาล การดึงกลุ่มธุรกิจเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วมจึงสามารถรวมศักยภาพดังกล่าวในการผลักดันเศรษฐกิจอย่างมีทิศทางมากกว่าการปล่อยให้ทุนส่วนนี้ถูกใช้ไปภายใต้การตัดสินใจของกลุ่มธุรกิจบนเงื่อนไขของผลกำไรเฉพาะหน้าของแต่ละกลุ่มธุรกิจเท่านั้น¹⁰

แม้กลุ่มธุรกิจจะพยายามรวมตัวกันเพื่อนำเสนอทางเลือกในทางนโยบายให้กับรัฐ ซึ่งเป็นลักษณะเด่นอย่างหนึ่งของสังคมนักธุรกิจพม่าที่มีการรวมตัวและต่อรองกับรัฐมาโดยตลอดแม้แต่ในสมัยรัฐบาลเผด็จการ ความพยายามดังกล่าวอย่างน้อยก็ปรากฏเป็นประจักษ์ครั้งหนึ่งในการจัดเวทีเพื่อเสนอความคิดเห็นของเหล่านักธุรกิจพม่าต่อประธานาธิบดี ที่มีนักธุรกิจชั้นนำในพม่าราว 300 คนเข้า

⁹ Larkin, S. **Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization.** (2012), [Online] Available from: http://www.burmalibrary.org/docs12/Stuart_Larkin-Myanmar_at_the_Crossroads.pdf [2013, December 1]

¹⁰ Htet Naing Zaw. **A 'Crony' with a Conscience.** The Irrawaddy, April 24, 2013[Online] Available from: http://www.irrawaddy.org/z_education/a-crony-with-a-conscience.html [2013, December 4]

ร่วม แต่ก็ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประธานาธิบดีเพียงน้อยนิด โดยใช้เวลาในการรับฟังเพียง 5 นาที¹¹ อีกทั้งหลายฝ่ายในพม่ายังคงมีความเห็นว่านักธุรกิจเหล่านี้จะไม่สามารถมีบทบาททางการเมืองในสภาได้มากนัก เนื่องจากจำนวนที่ยังมีอยู่น้อยเมื่อเทียบกับสมาชิกทั้งหมด ประกอบกับยังขาดประสบการณ์ทางการเมือง¹² การจัดการความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจในลักษณะดังกล่าว นอกจากจะทำให้สูญเสียโอกาสในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศแล้วยังเสียโอกาสในการพัฒนาความเข้มแข็งของภาคธุรกิจภายในประเทศด้วย ดังนั้น หากพิจารณาในขั้นนี้จะพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับกลุ่มธุรกิจค่อนข้างห่างเหินเมื่อเทียบกับช่วงก่อนการปฏิรูป โดยทั้งรัฐและกลุ่มธุรกิจจะหันไปให้ความสำคัญและใกล้ชิดกับทุนต่างชาติมากกว่า อย่างไรก็ตาม ก็แสดงให้เห็นว่าการรวมตัวของภาคธุรกิจเอกชนในพม่านั้นมีมานานแล้วและพยายามเข้าไปมีบทบาทในกระบวนการกำหนดนโยบายในพม่ามาโดยตลอด

6.3 เสรีนิยมทางเศรษฐกิจกับการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า

ความพยายามในการปฏิรูปเศรษฐกิจของรัฐบาลโดยพึ่งพากลไกตลาดโดยเฉพาะการพึ่งพาการลงทุนจากต่างประเทศให้เป็นกลไกหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจนี้ ได้ทำให้เศรษฐกิจพม่าเชื่อมต่อเข้าสู่เศรษฐกิจโลกอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ทุนนิยมโลกสามารถเข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรจากประเทศตะวันตกซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญของการดึงดูดเงินลงทุนจากต่างประเทศในอดีต โดยการปฏิรูปเศรษฐกิจให้เป็นเสรีนิยมนี้รัฐเข้ามามีบทบาทแค่เพียงในฐานะการสนับสนุนประสิทธิภาพของตลาด ผ่านนโยบายการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจต่างๆ และยังส่งเสริมการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม (Industrialization) เป็นสำคัญ ตามแนวทางการพัฒนาสู่ความทันสมัย (Modernization) ที่เปิดทางให้ตลาดเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจแทนที่รัฐ การพิจารณาภายใต้กรอบการพัฒนาสู่ความทันสมัยดังกล่าวมักถูกมองว่าจะส่งผลในการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ตลอดจนรูปแบบของชีวิตทางสังคม การก่อตัวของสถาบันทางการเมือง ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนที่มากขึ้น¹³

¹¹ Irrawaddy. **Thein Sein Meets Burma's Top Tycoons**. 2014. [online]. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/thein-sein-meets-burmas-top-tycoons.html> [2014, June 5]

¹² Political Affairs Desk. **Economic expertise needed in hluttaws**: analysts , politicians. Myanmar Time, 11 October 2010. [Online] Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/4780-economic-expertise-needed-in-hluttaws-analysts-politicians.html> [2013, December 12]

¹³ Thomas, A. "Meaning and Views of development" in Allen,T. and Thomas,A. **Poverty and development into the 21st Century**, Oxford: Oxford University Press, Chapter 2, 2000. p.30-32 , Inglehart,R and Welzel,C. **How Development Lead to Democracy: What We Know About Modernization**. Foreign Affairs. Volume 88, Number 2, 2009: p.34.

อย่างไรก็ดี การปฏิรูปเศรษฐกิจดังกล่าวเกิดขึ้นในขณะที่อำนาจในทางการเมืองส่วนใหญ่ นั้นยังคงอยู่ในแวดวงของกลุ่มอำนาจเดิม ทั้งในทางหลักการตามรัฐธรรมนูญและในทางปฏิบัติที่มีรัฐบาลที่มาจากกองทัพ รวมถึงในระดับการปฏิบัติงานในภาคส่วนต่างๆที่ต้องพึ่งพากำลังพลและการจัดการองค์กรที่เข้มแข็งของกองทัพ อีกทั้งอำนาจในทางเศรษฐกิจก็กระจุกตัวเพิ่มมากขึ้นในกลุ่มเครือข่ายชนชั้นนำซึ่งประกอบด้วยกลุ่มนักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจเดิมและบุคลากรในกองทัพ และการกระจุกตัวดังกล่าวผ่านกลไกของทุนนิยมนี้ได้นำไปสู่การแย่งชิงทรัพยากรจากประชาชนทั่วไปในปัจจุบัน โดยเฉพาะการเข้าไปยึดครองที่ดินของประชาชนโดยกลุ่มทุนและกองทัพ เพื่อรองรับเม็ดเงินลงทุนที่กำลังหลั่งไหลเข้าสู่อย่างมหาศาล ในขณะเดียวกัน ภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นกิจกรรมเศรษฐกิจที่รองรับประชากรกว่าร้อยละ 60 ของประเทศ กลับไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร และยังประสบปัญหามากมายทั้งการขาดแคลนแหล่งเงินทุน ปัญหาเรื่องการชลประทาน ปัญหาต้นทุนการขนส่งที่สูงลิ่ว ตลอดจนการขาดการประกันราคาพืชผลที่ทำให้เกษตรกรต้องเผชิญกับการแข่งขันด้านราคาโดยตรงในระดับโลก อีกทั้งการถูกแย่งยึดที่ดินของเกษตรกรจากกลุ่มนายทุนยังเป็นปัญหาที่พบเห็นได้ทั่วไป อาทิ ปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินระหว่างเกษตรกรกับกลุ่มทุนในเขตมณฑลอิระวดีซึ่งเป็นแหล่งปลูกข้าวสำคัญของพม่า กินพื้นที่กว่า 1,770 เอเคอร์ ที่ขัดแย้งมาตั้งแต่ปี 2008 และยังไม่สามารถแก้ไขได้จนปัจจุบัน เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาที่ไม่เท่าเทียม ซึ่งแม้รัฐจะมีแนวทางการพัฒนาที่ต้องการฟื้นแรงงานเกษตรสู่ภาคอุตสาหกรรม และใช้การพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นแรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจของประเทศ หากแต่การพัฒนาดังกล่าวกลับทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในทางเศรษฐกิจที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งความไม่เท่าเทียมนี้เป็นข้อถกเถียงสำคัญประการหนึ่งของการศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยในปัจจุบัน โดยเฉพาะในแง่ของการสร้างประชาธิปไตยที่แท้จริง หรือเป็นการตั้งคำถามเกี่ยวกับคุณภาพของประชาธิปไตย (Quality of Democracy) ซึ่งพบว่าปัจจัยสำคัญหนึ่งซึ่งเป็นตัวบ่อนเซาะคุณภาพของระบอบประชาธิปไตยคือเรื่องของความไม่เสมอภาค (Inequality) ทั้งในมิติทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม¹⁴ ซึ่งที่ผ่านมารอบทฤษฎีส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับความเสมอภาคในมิติทางการเมืองมากกว่าในมิติอื่นทั้งมิติทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมองว่าความเสมอภาคในมิติอื่นจะตามมาเองเมื่อมีความเสมอภาคในทางการเมือง หากแต่จากประสบการณ์ประชาธิปไตยของประเทศต่างๆกลับชี้ให้เห็นว่า ความไม่เสมอภาคในทางเศรษฐกิจกลับทวีความรุนแรงมากขึ้นแม้ในประเทศที่มีประชาธิปไตยมั่นคงแล้ว¹⁵ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความเสมอภาคในแต่ละมิติดังกล่าว ไม่จำเป็นต้องมีการพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน แม้

¹⁴ Rueschemeyer, D. "Democratization" pp.454-465 in **The Wiley-Blackwell companion to political sociology**, edited by Edwin Amenta, Kate Nash, and Alan Scott, Oxford: Wiley-Blackwell, 2012. p.460-461.

¹⁵ Fukuyama, F. Dealing with Inequality. **Journal of Democracy**. Volume 22, Number 3, July 2011: 79-89. pp.80-81

จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกันก็ตาม ความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจจึงเริ่มได้รับความสนใจศึกษามากขึ้นในแง่ของการให้ความสำคัญกับการกระจายทรัพยากรระหว่างตัวแสดงในทางเศรษฐกิจตั้งแต่ในระดับครัวเรือน ถึงระดับระหว่างประเทศ¹⁶

ในปัจจุบันมีงานศึกษามากมายที่ชี้ให้เห็นว่าความไม่เสมอภาคในทางเศรษฐกิจนั้นส่งผลเสียในระยะยาวต่อการพัฒนาประชาธิปไตย โดยจะส่งผลต่อทัศนคติ พฤติกรรม ตลอดจนก่อให้เกิดรัฐบาลที่เลวร้าย ซึ่งยึดติดกับผลประโยชน์ของตนในทางการเมืองและนำไปสู่การเกิดนโยบายประชานิยม การละเมิดสิทธิมนุษยชน และการยอมรับการปกครองแบบอำนาจนิยมในท้ายที่สุด นอกจากนี้ ความไม่เท่าเทียมยังนำไปสู่การแบ่งขั้วในทางการเมืองซึ่งจะเป็นตัวขัดขวางความไว้วางใจ ที่จะส่งผลต่อความต้องการเจรจาประนีประนอม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย และหากความไม่เสมอภาคดังกล่าวมีความเชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ทางศาสนาและชาติพันธุ์ก็จะนำไปสู่ความรุนแรง ซึ่งจะเป็นผลเสียที่ย้อนกลับสู่การทำให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก และส่งผลต่อการเติบโตในระยะยาว¹⁷ นอกจากนี้ การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคงยั่งยืนนอกจากการพัฒนาเสถียรภาพในทางเศรษฐกิจที่จะส่งผลต่อเสถียรภาพของรัฐบาลแล้ว ปัจจัยที่สำคัญอีกมิติหนึ่งก็คือความเข้มแข็งของภาคประชาสังคม ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการผลักดันการพัฒนาประชาธิปไตย ตลอดจนปกป้องการล่มสลายของระบอบโดยเฉพาะจากการทำรัฐประหาร¹⁸

การเปลี่ยนแปลงในทางเศรษฐกิจการเมืองของพม่าในปัจจุบันที่หากมองในระยะใกล้ แนวโน้มการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเพิ่มบทบาทของกลุ่มธุรกิจในกระบวนการทางนโยบายอาจเป็นแนวโน้มที่ดีในการบ่งชี้การพัฒนาประชาธิปไตยของพม่า แต่การเพิ่มบทบาทของกลุ่มธุรกิจนี้ก็ทำให้นโยบายของรัฐเอื้อประโยชน์ให้กับกลุ่มธุรกิจมากขึ้นเช่นกัน แนวโน้มในระยะใกล้จึงอาจมองได้ว่าความไม่เท่าเทียมทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้นอย่างเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งจะส่งผลต่อความเข้มแข็งในภาคประชาสังคมหรือประชาชนส่วนใหญ่ที่อยู่ในภาคเกษตรกรรม ทำให้ขาดแรงผลักดันสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ในระยะยาว การเปลี่ยนแปลงนี้ในแง่หนึ่งจึงมองได้ว่าชนชั้นนำทางการเมืองพม่าได้ใช้กลไกประชาธิปไตยและทุนนิยมในการคงอยู่ในอำนาจ โดยเฉพาะการสร้างฐานอำนาจในทางเศรษฐกิจ โดยใช้นโยบายการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจในการแก้ไขปัญหาเสถียรภาพทางการเมืองที่เรื้อรังมานาน แนวโน้มการพัฒนาประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นจึงเป็นเพียงผลพลอยได้จากการเปลี่ยนแปลงและการปรับตัวของชนชั้นนำในทางการเมืองพม่าเท่านั้น

¹⁶ Bermeo, N. Does Electoral Democracy Boots Economic Equality. *Journal of Democracy*. Volume 20, Number 4, October 2009: 21-35. pp. 22

¹⁷ Ibid, p. 25

¹⁸ Acemoglu, A. and Robinson, J.A. *Economic origins of dictatorship and democracy*. USA: Cambridge University Press, 2006.p.31.

รายการอ้างอิง

- Acemoglu, A. and Robinson, J.A. Economic origins of dictatorship and democracy. USA: Cambridge University Press, 2006.
- Aung Min and Toshihiro Kudo. Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform. BRC Research Report No.13. Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities. (2014). Bangkok Research Center IDE-JETRO, [online]. Available from: http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, April 20]
- Aung Zaw. Tycoon Turf. The Irrawaddy, (September 2005). [online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010 [2014, April 2]
- BBC News. The hardship that sparked Burma's unrest. [online]. 2007. Available from: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/asia-pacific/7023548.stm> [2014, March 5]
- Beissinger, M. A new look at ethnicity and democratization. Journal of Democracy, Vol.19 No.3 (July 2008): 85-97.
- Bermeo, N. Does Electoral Democracy Boots Economic Equality. Journal of Democracy. Volume 20, Number 4, October 2009: 21-35.
- Bernhagen, P., "Democracy Business and the economy", pp.107 in Haerpfer, Christian W. (2009). Democratization. Oxford: Oxford University Press.
- Brown, I. (2013). Burma's Economy in the Twentieth Century. Cambridge University Press.
- Burma Bulletin , Report 2007-2013, [Online] Available from: <http://www.altsean.org/Reports.php> [2014, June 18]
- Burma Bulletin Issue 61, January 2012. , [Online] Available from: <http://www.altsean.org/Docs/PDF%20Format/Burma%20Bulletin/January%202012%20Burma%20Bulletin.pdf> [2013, November 4]
- Burma Bulletin, Report September 2012. , [Online] Available from: <http://www.altsean.org/Reports.php> . [2014, March 8]
- Callahan, M. The generals loosen their grip. Journal of Democracy (The Opening in Burma) 23 (2012)
- Caruther, T. The end of transition paradigm. Journal of Democracy, Vol.13 (January 2002): 5-21
- Central Department of Small and Medium Enterprises Development. [Online] Available from: http://www.smedevelopmentcenter.gov.mm/?q=en/def_sme [2014, March 20].

Central Department of Small and Medium Enterprises Development. [Online] Available from:
<http://www.smedevelopmentcenter.gov.mm/sites/default/files/Top%20100%20SME%20in%20Myanmar.pdf>

Chinapost. Myanmar media details new foreign investment law. [online]. 2012. Available from:
<http://www.chinapost.com.tw/asia/other/2012/11/04/359807/p1/Myanmar-media.htm>
 [2013, August 5]

Democratic Voice of Burma (DVB). Burma to privatize 90% of industry. [online]. 2011. Available
 from: <http://www.dvb.no/news/burma-to-privatise-90-of-industry/13686> [2014, March 5]

Diamond,L. The need for political pact. *Journal of Democracy (The Opening in Burma)* 23
 (October 2012): 138-149

Doorenspleet,R. and Kopecky,P. Against the odds: deviant cases of democratization.
Democratization, Vol.15, No.4, August 2008, 697-713)

Eamus Martov, What Does the Future Hold for Aung Thaung & Sons?, *The Irrawaddy* (11 May
 2012) , [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/what-does-the-future-hold-for-aung-thaung-sons.html> [2014, May 10]

Economist Intelligence Unit (EIU). Myanmar 2011 (country report). 2012.

Egreteau, R. and Jagan, L. *Soldiers and Diplomacy in Burma: Understanding the Foreign
 Relations of the Burmese Praetorian State*. Singapore: NUS press, 2012.

Eleven Myanmar. Myanmar approves manufacturing and distribution of Nissan cars. [online].
 2013. Available from: <http://www.elevenmyanmar.com/business/3104-myanmar-approves-manufacturing-and-distribution-of-nissan-cars> [2013, August 30]

Eleven Myanmar. SCG budgets Bt12.4-billion for greenfield cement plant in Myanmar. [online].
 2013. Available from: <http://www.elevenmyanmar.com/business/3199-scg-budgets-bt12-4-billion-for-greenfield-cement-plant-in-myanmar> [2013, August 30]

Elevenmyanmar. Garment workers protest for 6th day. (14 May 2014), [Online] Available from:
http://www.elevenmyanmar.com/index.php?option=com_content&view=article&id=6103:garment-workers-protest-for-6th-day&catid=33&Itemid=356 [2014, May 15]

Elevenmyanmar. Japanese firm to invest in Myanmar agribusiness. [online]. 2013. Available
 from: <http://www.elevenmyanmar.com/business/3211-japanese-firm-to-invest-in-myanmar-agribusiness> [2013, August 30]

Elevenmyanmar. Private banks need to be prove they are clean as only 12 out of 22 in the top
 tax players list. [online] Available from:
http://elevenmyanmar.com/index.php?option=com_content&view=article&id=5412:private-

banks-need-to-prove-they-are-clean-as-only-12-out-of-22-in-the-top-taxpayers-
list&catid=33&Itemid=356

Erika Kinetz and Matthew Pennington. United States' Burma Sanctions List Languishes. The Irrawaddy, (20 May 2013) [Online] Available from:

<http://www.irrawaddy.org/sanctions/united-states-burma-sanctions-list-languishes.html>
[2014, June 23]

Fujita,K., ed. The economic transition in Myanmar after 1988. Kyoto: Kyoto University Press, 2009

Fukuyama,F. Dealing with Inequality. Journal of Democracy. Volume 22, Number 3, July 2011: 79-89.

Gwen Robinson, A business school of hard knocks. , [Online] Available from:

<http://www.ft.com/intl/cms/s/0/f9093c8a-f8cd-11e1-b4ba-00144feabdc0.html#axzz2Yd7zXQm5> [2013, November 20]

Haggard,S. and Kaufman,R. The political economy of democratic transitions. Princeton: Princeton University Press, 1995.

Haynes,J. Comparative politics in a globalizing world. Cambridge: Polity, 2005.

Hsu Hlaing Htun. Tycoons call for an end to tax evasion at award ceremony. Myanmar Time, Monday, 12 May 2014 , [Online] Available from:

<http://www.mmtimes.com/index.php/business/10292-tycoons-call-for-an-end-to-tax-evasion-at-award-ceremony.html#.U3WU7MOhds8.facebook> [2014, May 14]

Htet Naing Zaw. A 'Crony' with a Conscience. The Irrawaddy , April 24, 2013[Online] Available from: http://www.irrawaddy.org/z_education/a-crony-with-a-conscience.html [2013, December 4]

Huntington,S P. Democracy for the Long Haul. Journal of Democracy, Volume 7, Number 2, April 1996

Huntington,S.,P. The third wave: Democratization in the late twenties century. London: Oklahoma University Press, 1991.

IMF, Myanmar – Staff Report for the 2009 Article IV Consultation, 2010. อ้างอิงใน Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization, unpublished mimeograph.

International crisis group. Myanmar: The politics of economic reform. Crisis group Asia report, 2012.

International crisis group. Myanmar's Military: Back to the Barracks. p.9, [online]. Available from: <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/asia/south-east-asia/burma-myanmar/b143-myanmar-s-military-back-to-the-barracks.pdf>

Irrawaddy. Burma Peace Process Could Create 'Mini-Cronies,' Media Coalition Warns. [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/media/burma-peace-process-create-mini-cronies-media-coalition-warns.html> [2014, March 5]

Irrawaddy. Over 5,000 Workers Still on Strike in Rangoon. [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/4803> [2013, August 30]

Irrawaddy. Parliament Forms Committee to Review Constitution. [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/40744> [2013, August 30]

Irrawaddy. Thein Sein Meets Burma's Top Tycoons. 2014. [online]. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/thein-sein-meets-burmas-top-tycoons.html> [2014, May 2]

Irrawaddy. Thein Sein Meets Burma's Top Tycoons. 2014. [online]. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/thein-sein-meets-burmas-top-tycoons.html> [2014, June 5]

Jared Ferrie, Burmese Tycoon Tay Za Under Scrutiny, Forbes Asia, (23 July 2014), [online] Available from: <http://www.forbes.com/sites/forbesasia/2014/07/23/burmese-tycoon-tay-za-under-scrutiny/> [2014, August 5]

Jason Szep and Andrew R.C. Marshall. An image makeover for Myanmar Inc. Reuters, (April 2012). [online] Available from: <http://www.reuters.com/article/2012/04/12/uk-myanmar-cronies-image-idUSLNE83B01G20120412> [2014, April 2]

Jepsen,E,M. "Processes of democratization" pp.275-282 in 21st century political science: a reference handbook edited by John T. Ishiyama, Marijke Breuning, Thousand Oaks, Calif. : SAGE Publications, 2011.

Kachinnews. Aung Thaung's family firm involved in Kachin dam deal (16 January 2014), [Online] Available from: <http://www.kachinnews.com/news/2617-aung-thaung-s-family-firm-involved-in-kachin-dam-deal.html> [2014 , May 10]

Khin Maung Kyi, (ed al.). Economic development of Burma: A vision and a strategy. Singapore: Singapore university press, 2000.

Kyaw Hsu Mon. Strong Start for Burma's 2014-15 FDI. The Irrawaddy (June 25 2014). [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/strong-start-burmas-2014-15-fdi.html> .[2014, June 26]

- Kyaw, A. (2008). Financing small and medium enterprises in Myanmar, IDE Discussion Paper. No. 148. 2008.4.
- Larkin, Stuart, Jan 1st 2012, Myanmar at the Crossroads: Rapid Industrial Development or De-industrialization, unpublished mimeograph.
- Lawi Weng. Tensions Rise in Parliament Over Land Grab Cases. The Irrawaddy (16 July 2013), [Online] Available from: http://www.irrawaddy.org/z_rangoon/tensions-rise-in-parliament-over-land-grab-cases.html [2014, May 12]
- Lindblom, C. E. (1977). Politics and markets: the world's political economic systems. New York: Basic Books.
- MIN LWIN Wednesday, November 26, 2008 , [Online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14699 [2014, March 10]
- Min Zin and Joseph,B. The democrats' opportunity. Journal of Democracy (The Opening in Burma) 23 (October 2012): 104-119.
- Mizzima. Burmese army must play a political role top brass. [online]. 2012. Available from: <http://www.mizzima.com/news/inside-burma/6846-burmese-army-must-play-a-political-role-top-brass.html> [2013, August 5]
- Mizzima. Foreign investment in Myanmar hits 42.95 bln USD. [online]. 2013. Available from: <http://www.mizzima.com/business/investment/9872-foreign-investment-in-myanmar-hits-42-95-bln-usd> [2013, August 30]
- Mizzima. Myitsone Dam agreement must be made public if CPI sues. [online]. 2011. Available from: <http://mizzima.com/special/myitsone-dam-controversy/6027-myitsone-dam-agreement-must-be-made-public-if-cpi-sues.html> [2013, August 30]
- Mizzima. President announces seven-step development road-map. [online]. 2013. Available from: <http://www.mizzima.com/news-91481/prisoner-watch/9848-president-announces-seven-step-development-road-map> [2013, August 30]
- Mmtimes. Asia Green to expand banking network. [online]. 2010. Available from: <http://www.mmtimes.com/2010/business/537/biz002.html> [2014, March 5]
- Myanmartime. Myanmar's cabinet undergoes strategic reshuffle. [online]. 2013. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/7585-myanmar-s-cabinet-undergoes-strategic-reshuffle.html> [2013, August 5]
- Myanmartime. Protests held over proposed hotel at speech site. [online]. 2013. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/business/8506-protests-held-over-proposed-hotel-at-aung-san-speech-site.html> [2014, March 5]

- Myanmartimes. Shan call for federal union constitution. [online]. 2012. Available from:
<http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/3488-shan-call-for-federal-union-constitution.html> [2013, August 5]
- Myoe, M. A Building the Tatmadaw: Myanmar armed forces since 1948 (Vol. 352). Institute of Southeast Asian Studies. (2009).
- Nang Mya Nadi, Thai, Burmese bank open remittance service, [Online] Available from:
<http://www.dvb.no/news/thai-burmese-bank-open-remittance-service/21996> [2014, May 5]
- Onravee Tangmeesang, Honesty, sincerity key to business success, [online]. Available from:
<http://www.nationmultimedia.com/business/Honesty-sincerity-key-to-business-success-30202619.html> [2014, March 10]
- Peter Church, Added Value - The Life Stories of Leading South East Asian Business People, Murbeli, 1st Edition 1999 [online]. Available from:
http://www.afgventuregroup.com/publications/addedvalueaseasia_myanmar_extracts.php [2014, May 2]
- Political Affairs Desk. Economic expertise needed in hluttaws: analysts , politicians. Myanmar Time, 11 October 2010. [Online] Available from:
<http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/4780-economic-expertise-needed-in-hluttaws-analysts-politicians.html> [2013, December 12]
- Przeworski, A., Michael, E.A., Cheibub, J.A., Limongi, F. Democracy and development. USA: Cambridge University Press, 2000.
- Reuters. Clinton in Myanmar to urge reform. [online]. 2011. Available from:
<http://www.reuters.com/article/2011/11/30/us-myanmar-usa-idUSTRE7AT0B420111130> [2014, March 5]
- Reuters. The hard yards begin in Myanmar's quest for foreign investment. [online]. 2013. Available from: <http://www.reuters.com/article/2013/06/09/us-myanmar-reforms-idUSBRE9580H120130609> [2013, August 30]
- Rueschemeyer, D. "Democratization" pp.454-465 in The Wiley-Blackwell companion to political sociology edited by Edwin Amenta, Kate Nash, and Alan Scott, Oxford: Wiley-Blackwell, 2012.
- San Yamin Aung. Win Aung retains UMFCCI presidency. Myanmar Time. 24 June 2013, [Online] Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/7229-win-aung-retains-umfcci-presidency.html> [2014, January 10]

- Saw Yan Naing. Army-owned Conglomerates Slowly Loosening Grip on Economy: The Irrawaddy (2014, April 25) , [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/army-owned-conglomerates-slowly-loosening-grip-economy-report.htm> [2014, May 10]
- Schedler, A. Authoritarianism's last line of defense. *Journal of Democracy* 21 (January 2010): 69-80.
- Silverstein, J. Burma's uneven struggle. *Journal of Democracy*, 7.4 ,1996.
- Simon Montlake, Burma's Showy Crony , [Online] Available from: <http://www.forbes.com> [2014, April 20]
- Simon Roughneen. Burma Factories Warn of Rise in Strikes Fueled by Activists. *The Irrawaddy* (28 May 2014), [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/burma-factories-warn-rise-strikes-fueled-activists.html> [2014, June 4]
- Steinberg, D.I. Burma/Myanmar: The role of the military in the economy. [online]. 2014. Available from: http://www.businessandeconomics.mq.edu.au/our_departments/Economics/Econ_docs/bew/2005/2005_Burma_-_The_Role_of_the_Military_in_the_Economy.pdf [2014, March 5], pp.11-20
- Stuart Larkin. Why Myanmar needs its 'cronies'. *Myanmar Time*, 29 July 2013. [Online] Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/opinion/7630-bringing-in-the-big-boys-why-myanmar-needs-its-cronies.html%3E> [2014, January 5]
- Sullivan, J.D. Democratization and business interest. *Journal of Democracy*. Volume 5, Number 4, October 1994: 146-160.
- Swissinfo. Doubts cast on democracy of Myanmar vote. [online]. 2010. Available from: http://www.swissinfo.ch/eng/politics/foreign_affairs/Doubts_cast_on_democracy_of_Myanmar_vote.html?cid=28721534 [2014, March 5]
- Tha Lun Zaung Htet, Tay Za Wants to Stop Chairing Gems Association, *THE IRRAWADDY*, Monday, February 4, 2013. [Online] Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/25984> [2014, January 10]
- The Irrawaddy. Tracking the Tycoons. (September 2008). [online] Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=5 [2014, April 2]
- The World Bank Group. Myanmar Economic Monitor: document no.82518. October 2013 , [Online] Available from: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/11/07/000456286_20131107125722/Rendered/PDF/825180WP0Myanm00Box379865B00PUBLIC0.pdf [2014, February 9]

- Thein, M. Economic development of Myanmar. Institute of Southeast Asian Studies. (2004).
- Thomas, A. "Meaning and Views of development" in Allen, T. and Thomas, A. Poverty and development into the 21st Century, Oxford: Oxford University Press, Chapter 2, 2000. p.30-32 , Inglehart, R and Welzel, C. How Development Lead to Democracy: What We Know About Modernization. Foreign Affairs. Volume 88, Number 2, 2009
- Toshihiro, K. "Industrial policies and the development of Myanmar's industrial sector in the transition to a market economy" pp.66-102 in The economic transition in Myanmar after 1988 edited by Fujita, K., Mieno, F. and Okamoto, I. Singapore: NUS press, 2009.
- UMFCCI, [Online] Available from: <http://www.umfcci.net/umfcci/index.php>
- Wikileaks Michael Moe Myint. , [Online] Available from: https://wikileaks.org/plusd/cables/07RANGOON361_a.html [2014, April 3]
- Wikipedia . Tay Za. [Online] Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Tay_Za [2013, December 1]
- Wikipedia . Yoma Bank. [Online] Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Yoma_Bank . [2013, December 1]
- Ye Yint Htay, Zaw Zaw says his MFF work is for love not money, mizzima News from Myanmar 10 Jul 2013 [Online] Available from: <http://www.mizzima.com> [2013, December 4]
- Zaw Win Than. KAnbawza to launch domestic airline on April 1. The Myanmar Times, (March 2011). [online] Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/lifestyle/travel/3220-kanbawza-to-launch-domestic-airline-on-april-1.html> . [2014, February 10]
- ณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์, โทรมคมนาคมกับการปฏิรูปการเมืองในพม่า [Online] Available from: http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answera2.php?question_id=1291 [2014, March 20]
- ณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์. ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า: การปรับความสัมพันธ์ใหม่? [ออนไลน์]. 2012. Available from: http://www.thaiworld.org/thn/thailand_monitor/answera2.php?question_id=1199
- พรพิมล ตริโชติ. การต่างประเทศพม่า: ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านและชนกลุ่มน้อย. กรุงเทพฯ: หน่วยปฏิบัติการแม่โขงศึกษา สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551
- พรพิมล ตริโชติ. ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2542.
- อนุสรณ์ ลีम्मณี. ทฤษฎีเศรษฐกิจการเมืองยุคปัจจุบัน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2531
- อนุสรณ์ ลีम्मณี. รัฐ สังคม และการเปลี่ยนแปลง: การพิจารณาในเชิงอำนาจ นโยบาย และเครือข่ายความสัมพันธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2542.

ภาคผนวก: ประวัติกลุ่มธุรกิจ

กลุ่ม Asia World ก่อตั้งโดย Tun Myint Naing (Steven Law)

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Tun Myint Naing รู้จักกันในชื่อ Steven Law และ Lo Ping Zhong เป็นนักธุรกิจพม่าที่มีชื่อเสียงจีน ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการผู้จัดการของบริษัท Asia World ซึ่งเป็นบริษัทร่วมทุน (conglomerate) ที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ และเขาเป็นนักธุรกิจที่ถือได้ว่า ร่ำรวยที่สุดในพม่า (ปี 2011)

Tun Myint Naing เป็นบุตรชายของ Lo Hsing Han หนึ่งในผู้ค้ายาเสพติดที่มีชื่อที่สุดของประเทศ (กระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐฯ ให้ฉายาว่า เจ้าพ่อเฮโรอีน “Godfather of Heroin”) มีพี่น้องทั้งหมด 6 คน ได้แก่ Lu Law, David Lo, Eric Ping Sin Lo, Moses Ping Chao Lo, Aung Kyaw Naing, Daisy Lo และ Thida Han Ma ซึ่งพี่น้องแต่ละคนก็ดำเนินธุรกิจอยู่ในประเทศต่างๆ ทั้งประเทศไทย สิงคโปร์ และไต้หวัน Tun Myint Naing แต่งงานกับ Cecilia Ng (Ng Sor Hong) ซึ่งเป็นคนสัญชาติสิงคโปร์ โดยภรรยาของเขาเป็นเจ้าของบริษัท Golden Aaron Pte Ltd ซึ่งเป็นบริษัทที่ร่วมกับ Myanmar Oil and Gas Enterprise และกลุ่มทุนอื่นๆ เช่น China National Offshore Oil Company Myanmar Ltd ดำเนินการค้นหาน้ำมันและก๊าซธรรมชาติใน Kyauk Phyu รัฐ Arakan

ในทางการเมือง Tun Myint Naing มีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนเจรจาทางการเมืองบ่อยครั้ง เช่น ในปี 1989 เขาเคยเป็นผู้แทนเจรจายุติระหว่างรัฐบาลทหารพม่า กับ Kokang commander ของพรรคคอมมิวนิสต์พม่าซึ่งมีเงินหนุนหลัง

บริษัท Asia World ร่วมงานอย่างใกล้ชิดกับบริษัทจีนจำนวนมาก ซึ่งถือครองส่วนแบ่งโครงการสร้างเขื่อนผลิตพลังงานไฟฟ้าพลังน้ำในพม่าถึงร้อยละ 80 ตัวอย่างเช่น โครงการ Myitsone เพียงโครงการเดียวมีมูลค่าถึง 3.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ การลงทุนทั้งหมดของจีนในพม่าในปี 2010 มีมากถึง 8.17 3.6 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ อีกทั้งยังมีความใกล้ชิดกับหน่วยงานของรัฐบาลจีน

อย่างไรก็ตาม สำหรับความสัมพันธ์กับตะวันตก Tun Myint Naing ก็เป็นบุคคลหนึ่งที่อยู่ใต้อิทธิพลการคว่ำบาตรของสหรัฐอเมริกา

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

ธุรกิจของ Tun Myint Naing สร้างกำไรมหาศาลจากโครงการขนาดใหญ่ของรัฐบาลพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการที่ดำเนินการร่วมกับรัฐบาลจีน อย่างไรก็ตาม ยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการลงทุนในช่วงเริ่มต้น เนื่องจากบิดาของเขาได้ชื่อว่าเป็นผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่ของโลก และทำเงินมหาศาลจากการตั้งกล้าว ก่อนที่จะสร้างบริษัท Asia World ขึ้นในปี 1992 ดำเนินธุรกิจทั้งในด้านการขนส่ง การก่อสร้าง และการค้าปลีก โดยบริษัทได้รับงานจำนวนมากจากรัฐบาล เช่น การก่อสร้างถนนในรัฐ

งาน การปรับปรุงสนามบินนานาชาติอย่างถาวร การสร้างท่าเรือน้ำลึก การสร้างทางยกระดับ และธุรกิจโรงแรม (โรงแรม Traders)

ธุรกิจของ Tun Myint Naing มีผลการดำเนินงานดีมากในช่วงที่รองประธานาธิบดี Tin Aung Myint Oo ดำรงตำแหน่งเป็นประธานของ Burma's Trade Policy Council ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ถูกยุบไปหลังจากเปลี่ยนรัฐบาลใหม่ในเดือนมีนาคม 2010 บุคคลทั้งสองมีความสนิทสนมกันตั้งแต่ช่วงกลางทศวรรษ 1990 ซึ่งเป็นช่วงที่ Tin Aung Myint Oo เป็นผู้บัญชาการของ Military Operation Command 1 ใน Kyaukme รัฐฉาน ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ของทั้งสองเริ่มต้นขึ้นระหว่างการสร้างถนนเส้น Mandalay-Kyaukme-Lashi-Muse ซึ่ง Tun Myint Naing มักได้รับสิทธิพิเศษต่างๆ จากรัฐบาลบ่อยครั้ง รวมถึงการได้ปรากฏตัวในสื่อของรัฐบาลร่วมกับ Tin Aung Myint Oo

Asia World เป็นผู้สร้างท่าเรือสำหรับเรือบรรทุกสินค้าบนเกาะ Ramree ทั้งนี้เพื่อให้บริการแก่เรือสินค้าของจีนโดยเฉพาะ สร้างท่าเรือที่ Kyauk Phyu เชื่อมต่อกับทางหลวงสายใหม่ที่จะสร้างขึ้นเชื่อมต่อกับคุณหมิง ระยะทาง 1,950 กิโลเมตร นอกจากนั้นยังเป็นผู้หนึ่งที่ยังร่วมสร้างเมืองหลวงใหม่อีกด้วย (เป็นผู้สร้าง Throwing up hotels บ้านพักของรัฐมนตรี และข้าราชการเกษียณ รวมถึงที่พักของตายน่วย ด้วย) นอกจากนั้น Asia World เป็นกลุ่มบริษัทที่ได้รับการว่าจ้างในการก่อสร้างครึ่งหนึ่งของโครงการ เมืองหลวงใหม่ Naypyidaw (ร่วมกับกลุ่ม Htoo) ซึ่งเป็นกลุ่มอาคารที่ทำการรัฐบาล อนุสาวรีย์ต่างๆ โครงการถนนเชื่อมเมืองท่า Patheingyi กับเมืองท่องเที่ยวชายทะเล Ngwesaung โครงการท่าเรือน้ำลึก ที่เกาะ Madaya Island ในบริเวณเขตเศรษฐกิจพิเศษ Kyaukphyu รัฐ Rakhine โครงการท่าเรือ Ahlone ในนครย่างกุ้ง สร้างและบริหารจัดการสนามบินนานาชาติกรุง Naypyidaw รวมทั้งโครงการสร้างส่วนต่อขยายทางวิ่งและอาคารที่พักผู้โดยสารสนามบินนานาชาตินครย่างกุ้ง ซึ่งรวมถึงการได้รับอนุญาตให้เป็นผู้จัดเก็บภาษีสนามบินอีกด้วย โดย Asia World รับเทคโนโลยีการก่อสร้างมาจาก CPG Consultants ประเทศสิงคโปร์

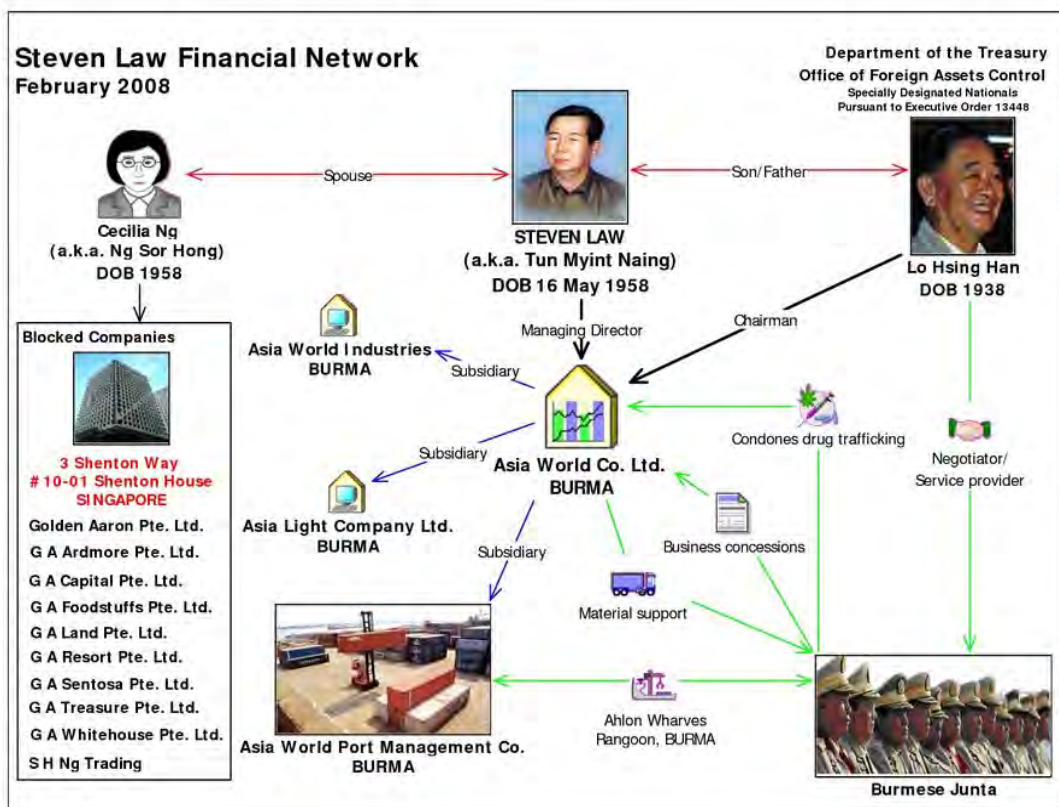
สำหรับธุรกิจพลังงาน กลุ่ม Asia World ร่วมกับอีก 3 บริษัทพลังงานขนาดใหญ่พม่า (Universal Energy, Infinite Benevolence, Union of Myanmar Economic Holding Ltd.) ได้รับสิทธิให้เป็นผู้ผูกขาดในการนำเข้าและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศ มีบริษัท Golden Aaron Pte Ltd. เป็นผู้ทำหน้าที่ประสานงานระหว่าง Myanmar Oil and Gas Enterprise และ China National Offshore Oil Company Myanmar Ltd. หรือ ChiNOOC ในการสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติในแหล่ง Kyauk Phyu ในบริเวณรัฐยะไข่

ทั้งนี้ บิดาของเขาก็คือ Lo Hsing Han เป็นผู้ที่ได้สร้างความสัมพันธ์อันแนบแน่นให้แก่บุตรชายของเขากับนายพลจำนวนหลายคนรวมถึงนายพลตายน่วย ซึ่ง Lo Hsing Han เองก่อนจะเสียชีวิตเมื่อ

ไม่นานมานี้ ก็ยังคงได้รับความเคารพนับถือในสังคมนักธุรกิจ Kokang-Chinese business community อีกด้วย

หลังจากเกิดพายุไซโคลนนาจิส Tun Myint Naing ก็ได้ร่วมเดินทางไปทีนั้นกับนายพลตาน ฉ่วย และเซนต์สัญญาเพื่อการบูรณะพื้นที่จากภัยพิบัติจำนวนหลายโครงการ เช่นเดียวกับกับ Tay Za และ Zaw Zaw ที่ได้ร่วมเดินทางไปด้วยและได้รับงานจำนวนหลายโครงการเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ เครือข่ายทางการเงินของ Tun Myint Naing แสดงได้ดังนี้

ที่มา: www.treasury.gov/press.../law%20network%20chart.pdf

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงทางการเมืองปี 2010 Tun Myint Naing ยังคงมีความใกล้ชิดและได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาลพลเรือนเป็นอย่างสูง อย่างไรก็ตามทางด้านธุรกิจ พบว่า ปัจจุบันอาณาจักรธุรกิจของ Tun Myint Naing อยู่ภายใต้การควบคุมของ Cecilia Ng ภรรยาชาวสิงคโปร์ของเขา

ในช่วงระยะเวลา 2 ทศวรรษที่ผ่านมา Tun Myint Naing มีบทบาทสำคัญในฐานะคนกลางระหว่างทหารระดับสูง อีกทั้งยังมีความใกล้ชิดกับรัฐบาลจีนในปักกิ่ง เมื่อครั้งที่ Thein Sein เดินทางไป

เยือนจีนเมื่อเดือนพฤษภาคม 2011 Tun Myint Naing ได้ร่วมติดตามไปด้วย และปรากฏว่าได้ปรากฏตัว อยู่เคียงข้าง Thein Sein ตลอดเวลาและยังเป็นล่ามให้ Thein Sein อีกด้วยแม้จะมีล่ามที่เป็นทางการอยู่ แล้วก็ตาม

ทางด้านธุรกิจ Asia World ยังรับงานจากรัฐบาลเป็นจำนวนมาก โดยเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง โครงการต่างๆ ในพม่า เช่น เขื่อน Thanlwin River เป็นพันธมิตรกับบริษัทของจีน China Power Investment Corporation ในการสร้างเขื่อนสำคัญๆ ตลอดแม่น้ำอิรวดีในรัฐคะฉิ่น โดยเฉพาะเขื่อน Myitsone Dam ที่มีปัญหาประท้วงเรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม

ด้านธุรกิจโรงแรมก็ได้ร่วมทุนกับกลุ่ม Shangri-La Hotels ของนักธุรกิจมาเลเซีย Robert Kuok ในการสร้างเครือโรงแรมในประเทศพม่า และตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ปี 2011 Asia World เข้าเป็นผู้ ลงทุนรายใหญ่ในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (Dawei Project) ซึ่งกำลังก่อสร้างและพัฒนาโดย บริษัท Italianthai Industrial Group ของไทยอีกด้วย

ทั้งนี้ Tay Za เคยให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับ Tun Myint Naing ว่า มีคนจีนจำนวนมากเกินไปที่ ได้รับสัญญาชาติพม่า และโอ้อวดกันว่าพวกเขาร่ำรวยที่สุด แต่อย่างไรก็ตาม พวกเขาไม่ใช่คนพม่า คำ กล่าวดังกล่าว อาจยืนยันได้ว่า Tun Myint Naing ถือเป็นคู่แข่งทางธุรกิจคนสำคัญของ Tay Za

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

กลุ่ม Asia World เป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในพม่า และเป็นกลุ่มธุรกิจที่ใกล้ชิดกับกลุ่มทุนจีนและ สิงคโปร์มากที่สุด มีการลงทุนทั้งในพม่า จีน สิงคโปร์ งานของบริษัทเกือบทั้งหมดเป็นโครงการที่ได้รับ มาจากรัฐบาล ดำเนินธุรกิจครอบคลุมตั้งแต่อุตสาหกรรมอาหาร การค้า การเงิน การก่อสร้างและ อสังหาริมทรัพย์

สำหรับธุรกิจในพม่าเน้นการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ (นิคมอุตสาหกรรมคอนโดมีเนียม, บ้านพัก อาศัย, อาคารสำนักงาน) ธุรกิจพลังงาน ก่อสร้าง การขนส่งและโลจิสติกส์ การผลิตภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะสิ่งทอ น้ำมันปาล์ม เบียร์ “Tiger” ส่งออก-นำเข้า บริหารจัดการท่าเรือและสนามบิน ธนาคาร สายการบิน สัมปทานไม้ สัมปทานเหมืองแร่รัตนชาติ ธุรกิจค้าปลีก (เครือซูเปอร์มาร์เก็ต) โรงแรม

Asia World มีสำนักงานใหญ่ทั้งในย่างกุ้ง และสิงคโปร์ โดยเงินทุนกว่าครึ่งหนึ่งของสิงคโปร์ที่ เข้าไปลงทุนในประเทศพม่า ลงทุนผ่านทางบริษัทในกลุ่มของ Asia World และยังมีสำนักงานในภูมิภาค อาเซียนอีกหลายประเทศ เช่น ไทย มาเลเซีย

ทั้งนี้ บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม Asia World ประกอบด้วยบริษัทต่างๆ ได้แก่

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
การขนส่งและโลจิสติกส์	- Asia World Port Management
การค้าและการส่งออก	- Asia World Co Ltd.,
อุตสาหกรรมต่างๆ	- Asia World Industries Ltd.,
การท่องเที่ยวและโรงแรม	- Asia World Light Ltd.
พลังงาน/ปิโตรเลียม	- Kokang Singapore Pte Ltd. - Golden Aaron Pte Ltd

5.รายการอ้างอิง

อาคม. [Asia World Group บริษัทยักษ์ใหญ่พม่าที่ต้องทำความรู้จัก](#). [online]. 2012. Available from:

<http://www.oknation.net/blog/print.php?id=843102> [2014, May 10]

Brian McCartan. **On the march to do business in Myanmar**. [online]. 2009. Available from:

http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/KH26Ae01.html [2014, June 15]

Irrawaddy. Burmese Tycoons. [online]. 2008. Available from:

http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=1923&page=3 [2014, June 15]

Megawati Wijaya. Myanmar lures Singapore Inc. [online]. 2012. Available from:

http://www.atimes.com/atimes/Southeast_Asia/NC20Ae01.html [2014, June 15]

Wai Moe. Steven Law's Rising Empire. [online]. 2011. Available from:

http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=21748 [2014, May 10]

Wikipedia. Asia World. [online]. 2014. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Asia_World

[2014, May 10]

กลุ่ม Eden Group ก่อตั้งโดย Chit Khaing

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Chit Khaing เกิดเมื่อปี 1948 ที่เมือง Danphyu ในเขต Irrawaddy Division ช่วงปลายทศวรรษที่ 80 เขาเป็นนักเคลื่อนไหวทางการเมืองและเคยถูกรัฐบาลทหารจับกุมตัวในระหว่างปี 1988 เพราะเป็นผู้ประท้วงต่อต้านรัฐบาลทหาร แต่หลังจากติดคุกอยู่ 30 วัน พ่อของเค้าซึ่งเป็นข้าราชการระดับกลาง (a mid-level government bureaucrat) ได้ช่วยเหลือให้เขาได้รับการปล่อยตัวออกจากคุก หลังจากออกจากคุก เขาก็หันมาให้ความสนใจกับการทำธุรกิจอย่างจริงจัง

Chit Khaing เป็นนักธุรกิจที่ไม่ชอบออกสื่อและค่อนข้างเก็บตัว ไม่ชอบการถูกจับตามอง เขาจะเลือกออกข่าวเฉพาะข่าวธุรกิจ เขาแต่งงานกับ Khin Soe Win และมีลูก 5 คน

การที่เขาเริ่มมุ่งมั่นทำธุรกิจอย่างจริงจัง (โดยเฉพาะธุรกิจก่อสร้าง) ทำให้เขาต้องหันมาให้ความสำคัญกับการสร้างสายสัมพันธ์กับคนในคณะรัฐบาลทหาร โดยเฉพาะกับนายพลชิน ยุ้นต์ (Gen. Khin Nyunt) ที่กำลังมีอำนาจในคณะรัฐบาลทหารพม่าอยู่ในขณะนั้น เพื่อให้ส่งผลดีต่อการทำธุรกิจก่อสร้างของเขา เพราะภายหลังจากการมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้นำรัฐบาลทหารแล้ว ก็ส่งผลต่อบริษัทก่อสร้างของเขาให้ได้รับสัมปทานก่อสร้างมหาวิทยาลัยหลายแห่งในพม่า เช่น มหาวิทยาลัย Panglong ในรัฐฉาน มหาวิทยาลัย Pakokku ใน Bango the Government Technological Institute ในเมือง Myingyan เขตมาเกว (Magwe Division) เป็นต้น

แต่ในอีกด้านหนึ่งการมีสายสัมพันธ์กับผู้มีอำนาจในรัฐบาลทหารก็มีความเสี่ยงสูงเมื่อมีการสับเปลี่ยนหัวอำนาจใหม่ ในกรณีของ Chit Khaing ก็เช่นเดียวกัน เมื่อนายพลนายพลชิน ยุ้นต์ ลงจากอำนาจเมื่อปี 2004 ก็ส่งผลกระทบต่อเขาสูญเสียผลประโยชน์ไปด้วย รวมถึงเขาต้องไม่ทำการเคลื่อนไหวใดๆ ให้เป็นข่าวคราวและเก็บตัวเงียบ เพราะมีชื่อของเขาเป็น 1 ใน 19 นักธุรกิจที่มีสายสัมพันธ์กับอดีตผู้นำที่หมดอำนาจลง และนักธุรกิจหลายคนที่เกี่ยวข้องกับนายพลชิน ยุ้นต์ ถูกรัฐบาลทหารชุดใหม่จับกุมตัวในปี 2004 (ภายหลังที่นายพลชิน ยุ้นต์หมดอำนาจ) ยกเว้นเขา

ภายหลังจากหมดยุคเรืองอำนาจของนายพลนายพลชิน ยุ้นต์แล้ว Chit Khaing พยายามอย่างมากที่จะรักษาและสร้างสายสัมพันธ์ใหม่อีกครั้งกับผู้นำทหารพม่าคนอื่น โดยเฉพาะกับนายพลฉ่วย มาน (Thura Shwe Mann) และเขาก็สามารถสร้างสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมากขึ้นกับนายพลตาน ฉ่วย (Than Shwe) จากการที่เขา มีชื่อเป็นหนึ่งในนักธุรกิจที่ช่วยสนับสนุนด้านการเงินในการจัดงานแต่งงานของลูกสาวของผู้นำทหาร ผลของการสร้างสายสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้นำทหารก็ดูเหมือนจะสำเร็จด้วยดีเห็นได้จากการที่บริษัท The Eden Group ของเขามีชื่อเป็น 1 ใน 8 บริษัทก่อสร้างที่ได้รับสัมปทานก่อสร้างกรุงเนย์ปีดอร์ เมืองหลวงแห่งใหม่ของพม่า โดยได้รับสัมปทานการก่อสร้างทำเนียบประธานาธิบดี (The

President's Palace) อาคารพิพิธภัณฑสถานทหาร (the Defence Services Museum) อพาร์ทเมนท์ของรัฐหลายแห่ง อาคารทำการของกระทรวง 1 แห่ง โรงแรม Thingaha Hotel (5 ดาว) และยังได้รับสัมปทานก่อสร้าง 6 ปี สำหรับการรับเหมาก่อสร้างในกรุงเนย์ปีดอร์

ผลตอบแทนที่เขาได้รับจากสัมปทานก่อสร้างในกรุงเนย์ปีดอร์จากรัฐบาลทหารนั้นไม่ได้มาในรูปแบบของเงินค่าจ้าง แต่เป็นผลตอบแทนที่มาในรูปแบบของการได้รับสิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน/อสังหาริมทรัพย์ (property) ใน Bagan และใบอนุญาตมีสิทธินำเข้ารถยนต์จากต่างประเทศ 10 ฉบับ แต่ละฉบับมีมูลค่า 180,000 USD ซึ่งเขาได้นำไปขายต่อในราคาฉบับละ 300,000 USD และนำเข้ารถเมอร์เซเดสเบนซ์มาขายจำนวน 2 คัน ราคาคันละ 200,000 USD และนำเข้ารถฮัมเมอร์เพิ่มมาขายประมูลด้วย นอกจากนี้เขายังได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลทหารให้เป็นประธานสมาพันธ์ชินลงแห่งชาติ และเป็นผู้สนับสนุนทุนให้แก่ทีมชาติชินลงของพม่าด้วย ขณะเดียวกันเขาก็ได้บริจาคเงินสนับสนุนโครงการของรัฐบาลในจำนวนเงินที่เท่ากันเป็นประจำทุกปี

แม้ว่า Chit Khaing จะได้รับประโยชน์ทางธุรกิจมากมายจากความใกล้ชิดกับผู้นำรัฐบาลทหารพม่าแต่ในด้านความสัมพันธ์กับต่างชาติแล้วอาจเป็นไปได้ในทางตรงกันข้าม เพราะเขาถูกรัฐบาลของชาติตะวันตกหลายชาติคิดว่าบาตรด้วยเหตุผลว่าเป็นผู้ให้การสนับสนุนรัฐบาลเผด็จการทหารพม่า แต่เมื่อสถานการณ์ทางการเมืองของพม่าเริ่มมีความเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ชาติตะวันตกเห็นว่ามีแนวโน้มเป็นรูปแบบประชาธิปไตยมากขึ้น รวมถึงรัฐบาลพม่าปัจจุบันเปิดประเทศและมีแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นเสรีนิยมมากขึ้น เปิดรับทุนจากต่างชาติในการเข้าไปลงทุนทำธุรกิจในพม่า ยอมส่งผลดีต่อการทำธุรกิจในพม่ารวมถึง Chit Khaing ด้วยเช่นกัน เพราะเขาสามารถทำธุรกิจร่วมกับนักลงทุนและนักธุรกิจจากชาติตะวันตกได้โดยสะดวก

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

ช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 Chit Khaing เริ่มต้นทำธุรกิจจากกิจการร้านอาหาร Eden Restaurant ในย่านผู้มีอันจะกินที่เขตชานเมืองย่างกุ้ง

ต่อมาช่วงกลางทศวรรษที่ 1990 เขาเริ่มให้ความสนใจทำธุรกิจก่อสร้างและได้ก่อตั้งบริษัทก่อสร้าง Eden Group ที่ทำธุรกิจรับเหมาก่อสร้างร้านอาหารและโรงแรมทั่วประเทศ ซึ่งต่อมา เขาก็ให้ความสำคัญกับธุรกิจก่อสร้างมากขึ้นเพราะทำรายได้ให้กับเขาอย่างมากมาย

Chit Khaing เป็นนักธุรกิจที่อาจถือได้ว่าเป็นผู้นำด้านการพัฒนาที่ดิน เนื่องจากเขาให้ความสนใจกับการลงทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ในเขตชนบทซึ่งเป็นพื้นที่ที่การแข่งขันด้านการลงทุนยังน้อยอยู่เมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ในเขตเมือง เพราะนักลงทุนพม่ารายอื่นๆ ยังไม่ค่อยให้ความสนใจเข้าไปลงทุนในเขตพื้นที่ชนบทหรือพื้นที่ห่างไกลจากศูนย์กลางเมืองมากนัก ดังนั้นเขาจึงสามารถขยายพื้นที่การ

ลงทุนไปสร้างเกสเฮ้าท์และโรงแรมในเมือง Putao ทางตอนเหนือของรัฐ Kachin ซึ่งการลงทุนครั้งนี้ได้ทำกำไรให้เขาได้เป็นอย่างมาก โดยเขาทำการลงทุนก่อสร้างอสังหาริมทรัพย์ในเขตชนบทควบคู่ไปกับการลงทุนในเขตเมืองใหญ่ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้วย

กลุ่มบริษัท Eden Group เป็นกลุ่มธุรกิจก่อสร้างใหญ่ที่มีฐานอยู่ในย่างกุ้ง เมืองพุกาม (Pagan) กรุงเนปีดอร์ (Naypyeaw) และ รัฐคะฉิ่น (Kachin) ซึ่ง Chit Khaing ดำรงตำแหน่ง managing director ของกลุ่มบริษัท Eden Group

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

Chit Khaing ได้เริ่มทำธุรกิจธนาคารโดยก่อตั้ง Myanma Apex Bank Ltd เริ่มก่อตั้งเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2010 และเปิดดำเนินการสาขาแรกที่กรุงเนปีดอร์ เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2010 ปัจจุบันมีธนาคารสาขาทั้งสิ้น 43 สาขาทั่วประเทศและมีแผนจะขยายสาขาเพิ่มขึ้นอีก 21 แห่งในเขตเศรษฐกิจอื่นภายในปี 2015 นอกจากนี้ธนาคาร MAB เป็นธนาคารเอกชน 1 ใน 15 แห่ง (จากทั้งหมด 19 แห่ง) ที่ธนาคารกลางเมียนมาร์ (Central Bank of Myanmar) อนุญาตให้สามารถดำเนินธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศและสามารถเปิดบัญชีเงินตราสกุลต่างประเทศได้ ธนาคารจึงสามารถรองรับการขยายตัวของการลงทุนจากต่างชาติที่เข้ามาทำธุรกิจในพม่ารวมถึงทำการค้าขายกับชาวพม่าได้สะดวกมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามนโยบายปฏิรูปทางเศรษฐกิจของรัฐบาลพม่า ส่งผลให้การดำเนินงานของธนาคารจึงเติบโตอย่างรวดเร็วและปัจจุบันมีมูลค่าการลงทุนถึง 36,106 พันล้านจ๊าด

ในปี 2012 เขาได้ก่อตั้งบริษัทเมียนมาร์ อะกริบิสซิเนสส์ พับลิค คอร์ปอเรชั่น ลิมิเต็ด (Myanmar Agribusiness Public Corporation (MAPCO)) เป็นบริษัทมหาชนจำกัด ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการเป็นผู้ระดมทุนและผสมผสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตร โดยเฉพาะข้าวของพม่าเพื่อพัฒนาให้อุตสาหกรรมเกษตรของพม่าก้าวหน้าและเข้มแข็งสามารถแข่งขันในระดับสากลและพัฒนาให้เป็นภาคเศรษฐกิจหลักของประเทศ การดำเนินงานของบริษัทเป็นไปในลักษณะความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนซึ่งมีพันธมิตรประกอบไปด้วยองค์กรและหน่วยงานหลายภาคส่วน อาทิ กระทรวงเกษตรและชลประทาน Myanmar Farmers Association สหพันธ์ข้าวพม่า (MRF) สมาคมโรงสีข้าวเมียนมาร์ (MRMA) และเมื่อปี 2013 บริษัทได้ประสบความสำเร็จในการเจรจาทำข้อตกลงการส่งออกข้าวสารพม่าไปประเทศญี่ปุ่นและเชิญชวนนักลงทุนชาวญี่ปุ่นให้มาร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมข้าวในพม่าด้วย นอกจากนี้ Chit Khaing ยังดำรงตำแหน่งประธานสมาคมอุตสาหกรรมข้าวพม่า (Myanmar Rice Industry Association) ด้วย

เมื่อต้นปี 2014 Eden Group ได้ทำสัญญาร่วมทุนกับ The Virginia based Hilton Hotels & Resorts กลุ่มทุนโรงแรมใหญ่สัญชาติอเมริกาในการเปิดให้บริการโรงแรมเพิ่มในพม่าจำนวน 5 แห่ง ซึ่ง

2 ใน 5 แห่ง Hilton จะเข้ามาพัฒนาปรับปรุงและบริหารโรงแรมที่มีอยู่เดิมในเครือของ Eden Group คือ โรงแรม Thingaha Gardent ที่กรุงเนย์ปีดอร์ และโรงแรม Thingaha Ngapali at the Rakhine State beach resort ที่รัฐยะไข่ (Rakhine State) และให้บริการภายใต้ตราของ Hilton ส่วนอีก 3 แห่งทาง Hilton มีแผนจะสร้างขึ้นใหม่ในเขตพุกาม (Bagan) เขตทะเลสาปอินเล (Inle Lake) และเขตมัณฑะเลย์ (Mandalay) ซึ่งก็ล้วนแล้วแต่เป็นพื้นที่การลงทุนธุรกิจโรงแรมของเครือ Eden Group ทั้งสิ้น

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

Chit Khaing มีอาณาจักรธุรกิจที่มีชื่อว่า Eden Group ซึ่งเน้นให้ความสำคัญธุรกิจ 4 ประเภท ได้แก่ ธุรกิจก่อสร้าง ธุรกิจพลังงาน ธุรกิจการบริการ และธุรกิจการเงิน อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน Eden Group มีธุรกิจในครอบครองหลากหลายกลุ่ม อาทิ ร้านอาหารและเครือข่ายร้านอาหาร (restaurant franchise) ธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง ธุรกิจท่องเที่ยวและที่พัก ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจการเกษตร ธุรกิจผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม

ปัจจุบัน Eden Group มีพนักงานในความดูแลกว่า 6000 คน และมีแนวโน้มจะขยายกิจการและตำแหน่งงานเพิ่มขึ้นอีกในอนาคตตามสถานการณ์การขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
การเกษตร	- Myanmar Agribusiness Public Corporation Ltd. (MAPCO)
ร้านอาหาร	- Eden BB Restaurant ที่ Bagan - Signature Restaurant ที่นครย่างกุ้ง - Fuji Coffee House ที่นครย่างกุ้ง
การธนาคาร	- Myanma Apex Bank Ltd. (MAB)
การท่องเที่ยวและโรงแรม	- Thingaha Hotel ที่เนย์ปีดอร์ - Aye Tha Yar Golf Resort ที่ตองจี (Taunggi) - Marina Residence, Mayangon Township ที่นครย่างกุ้ง - Eden Garden Resort Hotel ที่ตองจี (Taunggi) - Thingaha Resort Hotel ใน Bagan - Thingaha Resort Hotel ใน Ngapali - Thingaha Resort ที่ Inle - Thingaha Resort ที่เมือง Mandalay

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
	- Thingaha Hotel ที่นครย่างกุ้ง
การก่อสร้าง	- Eden Constructions
น้ำมันและปิโตรเลียม	- Denko Trading Co.,Ltd & Denko Overseas Co.,Ltd Singapore
เหมืองแร่	- Eden Energy
สโมสรกีฬา	- Delta United Professional Soccer Club

5.รายการอ้างอิง

กรมเอเชียตะวันออก (East Asia Unit). การพัฒนาระบบธนาคารในเมียนมาร์กับก้าวของนักลงทุนไทย.

[online]. 2013. Available from:

<http://www.eastasiawatch.in.th/article.php?section=5&page=2&id=1320> , [July 12]

Aung Zaw. Tycoon Turf. [online], 2005. Available from:

http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010 [2014, April 3]

Embassy of the United States (Rangoon, Burma). Eden Group Prospering due to Regime

Connections. [online], 2012. Available from:

<https://wikileaks.org/cable/2007/11/07RANGOON1113.html> [2014, May 24]

Joseph Allchin. Car swap scheme looks to cut pollution. The Democratic Voice of Burma,

[online], 2011. Available from: <http://www.dvb.no/news/car-swap-scheme-looks-to-cut-pollution/17749> [2014, July 4]

Myanma Apex Bank Ltd. [online]. 2013. Available from:

http://www.mabbank.com/mab_overview.php. [July 12]

The Irrawaddy. Video of Junta Chief's Bejeweled Daughter Hits Web. [online], 2006. . Available

from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=6298 [2014, May 23]

Win Naing . Japan agrees to rice deal with Myanmar. [online]. 2013. Available from:

<http://www.atimes.com/atimes/Japan/JAP-01-150413.html> [2014, [July 12]

Zaw Win Than and Tim McLaughlin. Hilton partners with Eden Group, announces five new

hotels. [online]. 2014. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/10651-hilton-partners-with-eden-group-announces-five-new-hotels.html> [2014, July 4]

กลุ่ม Htoo ก่อตั้งโดย Tay Za

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Tay Za เกิดในย่างกุ้ง เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 1964 เป็นบุตรชายของ Myint Swe ซึ่งเป็นนายทหารเกษียณ (retired Lieutenant Colonel) ใน Ministry of Information โดย Tay Za เป็นน้องสุดท้องจากพี่น้องทั้งหมด 6 คน เขาเรียนจบระดับมาตรฐานระดับ 10 ที่ TTC of Yangon ในปี 1982 จากนั้นเข้าศึกษาในสถาบัน Defence Service Academy แต่ยุติการศึกษา (drop out) ในปีที่สาม เพื่อแต่งงานกับ Thida Zaw (บุตรสาวของ U Zaw กับ Daw Htoo) โดยปราศจากความเห็นชอบของบิดามารดาของทั้งสองฝ่าย Tay Za มีบุตร 3 คน คือ Pye Phyzo Za, Htet Tay Za และ Rachel Tay Za

Tay Za มีความใกล้ชิดกับครอบครัวของนายพลองซาน ซึ่งในวัยเด็กเขาอยู่ภายใต้การคุ้มครองของนายพลองซาน ซึ่งเคยใช้นามแฝงในช่วงสงครามว่า “Teza” เป็นภาษาสันสกฤต แปลว่าผ่องใส โดยชื่อ “Tay za” เป็นชื่อที่ตั้งตามนามแฝงของนายพลองซานนั่นเอง แม้ภายหลังจากการเสียชีวิตของนายพลองซาน ก็พบว่า ครอบครัวของ Tay Za กับ องซานซูจี ก็ยังคงมีความใกล้ชิดกัน ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้ Tay Za จะมีความใกล้ชิดกับองซานซูจี แต่ในขณะเดียวกันก็ใกล้ชิดกับรัฐบาลทหารอีกด้วย

Tay Za เป็นนักธุรกิจที่มีความใกล้ชิดกับนายพลตาน ฉ่วย อดีตผู้นำประเทศ และมีข่าวลือว่าเขาเป็นลุงเงินของนายพลตาน ฉ่วย เลย์ทีเดียว แต่บ่อยครั้ง Tay Za มักปฏิเสธความสัมพันธ์ของเขากับนายพลตาน ฉ่วย ว่าเขาไม่ได้เป็นตัวแทนของรัฐบาลในการไปขูดรีดเงินใครเพื่อนำมาให้แก่รัฐบาลตามที่เป็นข่าว และยังบอกว่า เขาได้เจอกับนายพลตาน ฉ่วย เป็นการส่วนตัวเพียงครั้งเดียวคือเมื่อเขาเข้าพบนายพลตาน ฉ่วย เพื่อขอขอบคุณสำหรับการช่วยชีวิตเมื่อครั้งที่เขาประสบอุบัติเหตุเฮลิคอปเตอร์ตก แต่ก็มีแหล่งข่าวรายงานว่า นายพลตาน ฉ่วย เคยได้เดินทางไปยังรีสอร์ทของ Tay Za ในเวลาก่อนหน้านั้น

นอกจากนั้น Tay Za ยังเป็นพันธมิตรกับ Thura Shwe Mann ผู้นำอันดับสามของประเทศ โดย Thura Shwe Mann ได้เจอกับ Tay Za เมื่อครั้งที่เขายังเป็นนายพันตรี (Lowly colonel) ซึ่ง Tay Za ได้รับลูกชายของเขา คือ Aung Thet Mann เข้าทำงาน ในตำแหน่ง director ของกลุ่ม Htoo ซึ่งเป็นธรรมเนียมปฏิบัติในพม่าในตอนนั้น ที่ลูกชายของนายพันต่างชอบเข้าไปทำงานในบริษัทต่างๆ เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ระหว่างนายทหารกับนักธุรกิจไปในตัว และปัจจุบันบริษัท Ayer Shwe Wah ของ Aung Thet Mann ก็เป็นหนึ่งในบริษัทในกลุ่ม Htoo ซึ่ง Ayer Shwe Wah เป็นผู้ได้รับใบอนุญาต (licence) ส่งออกข้าวเป็นรายแรกของประเทศ ส่งข้าวไปขายยังบังคลาเทศและสิงคโปร์

Tay Za พยายามสร้างความสัมพันธ์กับ Kyaing San Shwe บุตรชายของนายพลตาน ฉ่วย โดยการซื้อรถ Hummer จากสหรัฐอเมริกา ให้แก่ Kyaing San Shwe อีกด้วย

นอกจากนั้น Tay Za ยังมีบทบาทในกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ เช่น เป็นประธานสมาคมสมาคมผู้ประกอบการอัญมณีแห่งพม่า (Myanmar Gem Entrepreneurs Association : MGEA) ซึ่งเป็นกลุ่มธุรกิจอัญมณีที่เป็นแหล่งรายได้หลักของรัฐบาลทหาร นอกจากนี้ยังเป็นเจ้าของสโมสรฟุตบอล Yangon United Football Club และเป็นผู้ให้การสนับสนุนดนตรีพม่าอีกด้วย

ในสายตาของพนักงานบริษัทในกลุ่ม Htoo และนักลงทุน พบว่า Tay Za เป็นที่ชื่นชมและเคารพรัก เนื่องจากเขาเป็นผู้สร้างงานให้เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก ในปี 2011 กลุ่มบริษัท Htoo มีพนักงานประจำมากถึง 60,000 คน ซึ่ง Tay Za ได้ส่งพนักงานหลายร้อยคนไปศึกษาต่อต่างประเทศ รวมถึงนักขับเครื่องบินหญิงคนแรกของประเทศ แต่ในสายตาของชาติตะวันตก ภาพลักษณ์ของ Tay Za เป็นไปในทางลบ เนื่องจากประเด็นสายสัมพันธ์กับทหาร เขาจึงถูกคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก และกระทรวงคลังของสหรัฐฯ ตั้งฉายาแก่เขาว่า “นักค้าอาวุธและมิตรทางการเงินของรัฐบาลทหารพม่า” (an arms dealer and financial henchman of Burma’s repressive junta) ซึ่ง Tay Za ปฏิเสธมาโดยตลอดต่อข้อกล่าวหาดังกล่าว เช่น เมื่อตอนให้สัมภาษณ์นักข่าวของ FORBS ASIA ครั้งหนึ่ง เขาปฏิเสธการขายอาวุธแก่รัฐบาลทหาร โดยบอกว่าสิ่งที่เขาขายแก่รัฐบาลมีเพียงเฮลิคอปเตอร์เท่านั้น ไม่ได้ขายปืนหรืออาวุธอื่น อีกทั้งยังปฏิเสธว่าธุรกิจของเขาต้องพึ่งพานายพลตาน ฉ่วย มากอย่างที่ต่างชาติเข้าใจ เขาบอกว่า “ผมไม่ใช่ลูกบุญธรรมของนายพลตานฉ่วย และผมก็ไม่ใช่ นักค้าอาวุธ” อย่างไรก็ตาม ธุรกิจของเขายังคงมีการติดต่อกับต่างประเทศในเอเชีย โดยเฉพาะสิงคโปร์ และจีน

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

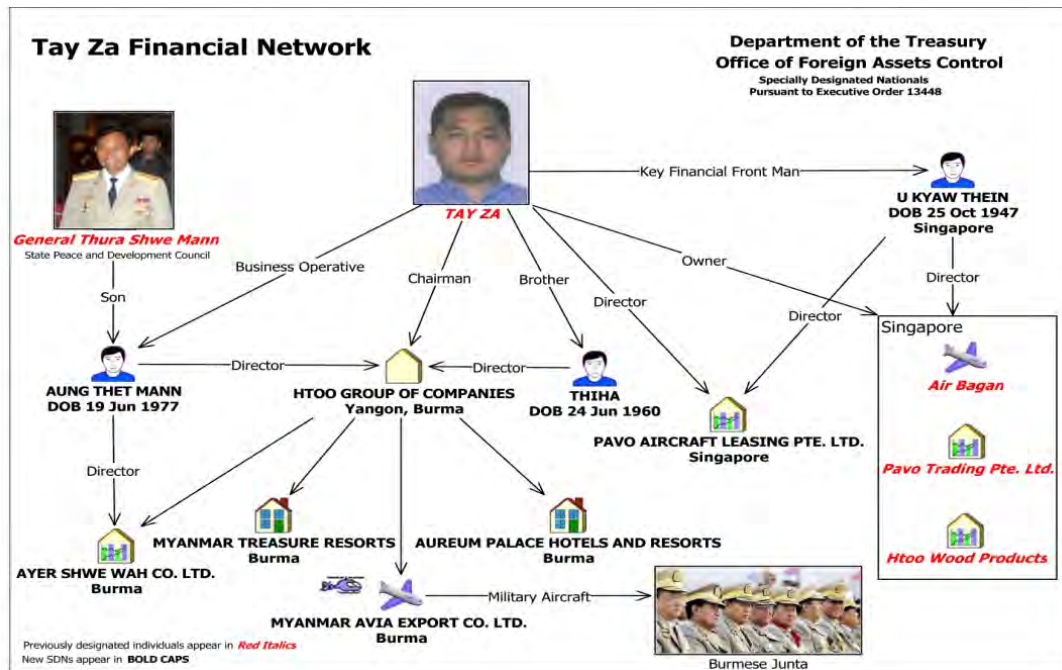
Tay Za เริ่มดำเนินธุรกิจโดยการก่อตั้ง Htoo Trading Company ในปี 1990 โดยได้ซื้อบริษัทมาจากชื่อตระกูลของภรรยาซึ่งเป็นตระกูลพ่อค้าที่เป็นที่เคารพนับถือ แต่ธุรกิจเริ่มเสื่อมลง Tay Za เริ่มดำเนินธุรกิจโดยการเช่าโรงสีข้าวจากแม่ของภรรยาหรือแม่ยาย จากนั้นขยายไปทำธุรกิจค้าไม้ เมื่อมีการประมูลสัมปทานค้าไม้ใกล้ชายแดนไทย ในครั้งนั้น แทนที่จะแข่งขันกับผู้ประมูลชาวไทย Tay Za ได้ยื่นเสนอการตัดไม้จากป่าที่ลึกเข้าไปจากชายแดน ซึ่งพบว่า เขาสามารถหาไม้ได้ในราคาถูก กล่าวคือ ในราคาเพียงท่อนละ 10 เหรียญสหรัฐ แต่สามารถนำไปขายได้ราคาถึง 500 เหรียญสหรัฐ ทั้งนี้ การยื่นเสนอราคาในครั้งนั้นได้รับการกระตุ้นจากบิดาของเขา ซึ่งขณะนั้นทำงานในกระทรวงอุตสาหกรรม บิดาของเขา ได้แนะนำว่า ราคาประมูลของรัฐบาลถูกมาก ให้ทุ่มทุกอย่างที่มีเพื่อการลงทุนในครั้งนั้น ซึ่งหลังจากได้รับสัมปทานแล้ว ก็ได้พิสูจน์ว่า การลงทุนในครั้งนั้นเป็นการลงทุนที่คุ้มค่ายิ่งของ Tay Za จากข้อมูลของ U.S. cable ปี 2007 ธุรกิจค้าไม้ยังคงทำกำไรแก่กลุ่ม Htoo ถึง 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แม้ Tay Za จะกล่าวว่า เขาไม่ใช่ผู้ส่งออกไม้อันดับหนึ่งของพม่าอีกต่อไป และเขาก็กังวลกับป่าไม้ที่ลดลง และต้องการยุติธุรกิจดังกล่าวด้วยเหตุผลด้านการรักษาสภาพแวดล้อม

บริษัท Htoo Trading Company ทำกำไรมหาศาลจากธุรกิจไม้ จนสามารถขยายการลงทุนไปสู่ธุรกิจอื่นๆ และเป็นที่รู้จักกันในชื่อกลุ่ม Htoo โดยกลุ่มดังกล่าว ดำเนินธุรกิจในหลายด้าน ประกอบด้วย การค้าไม้ การขนส่ง การท่องเที่ยว การก่อสร้าง พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ผลิตน้ำมันปาล์ม และเป็นนายหน้าค้าอาวุธ (arms deals) กระทั่งในทศวรรษต่อมา Tay Za ขยายธุรกิจสู่อุตสาหกรรมใหม่ๆ อย่างไม่หยุดยั้ง โดยในปี 2004 ลงทุนในสายการบิน Air Bargan ซึ่งเป็นสายการบินในประเทศพม่าแห่งแรกที่เป็นของเอกชน นอกจากนี้ยังลงทุนในธุรกิจโรงแรม การให้เช่าเครื่องจักร ธุรกิจธนาคาร และอื่นๆ อีกหลากหลาย

ทั้งนี้ การดำเนินธุรกิจของ Tay Za เริ่มเข้าไปเกี่ยวข้องกับรัฐบาลทหาร ประมาณ 3 ปี หลังจากการตั้งบริษัท Htoo Trading Company ซึ่งเป็นช่วงที่ธุรกิจซึ่งเขาได้สร้างขึ้นนั้นเริ่มเติบโตอย่างเห็นได้ชัด Tay Za เริ่มสร้างสายสัมพันธ์ทางธุรกิจกับรัฐบาลทหารโดยการเข้าไปเป็นตัวแทนผู้จัดหาชิ้นส่วนประกอบเครื่องบินให้กับรัฐบาล ในการดังกล่าวเขาได้ก่อตั้งบริษัท Myanmar Avia Export (MAPO) ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มบริษัท Russia's Export Military Industrial ของรัสเซียเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่ในประเทศพม่า อีกทั้งยังเป็นตัวแทนบริษัท Rostvertol ซึ่งเป็นบริษัทผลิตเฮลิคอปเตอร์ของรัสเซียอีกด้วย นอกจากนี้ Tay Za ยังมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์กับรัฐบาลโดยรับดำเนินธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงแต่กำไรต่ำตามความต้องการของรัฐบาลแลกเปลี่ยนกับการได้รับสิทธิประโยชน์ทางธุรกิจด้านอื่นๆ

การเป็นนายหน้าติดต่อกับบริษัทรัสเซียทั้งสองเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง Tay Za กับรัฐบาลทหารแน่นแฟ้นขึ้นในระยะเวลาต่อมา อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นตัวแทนขายเฮลิคอปเตอร์แก่รัฐบาลทหาร และบริษัทอาวุธของรัสเซียในพม่า แต่ Tay Za ปฏิเสธข้อกล่าวหาที่ว่าเขาได้ขายอาวุธแก่รัฐบาลทหาร

แผนภาพแสดงเครือข่ายทางการเงินของ Tay Za ซึ่งธุรกิจบางด้านมีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลทหาร

ที่มา : <http://investvine.com/with-whom-not-to-deal-in-myanmar/>

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

หลังจากการเปลี่ยนทางการเมืองในปี 2010 Tay Za มีการปรับตัวในหลายด้าน ซึ่งเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับนักธุรกิจพม่าคนอื่น ๆ ซึ่งใช้วิธีการต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ เช่น การดำเนินงานด้านการกุศล การสร้างสายสัมพันธ์กับ อองซานซูจี และการสมาคมกับผู้บริหารจากบริษัทในระดับนานาชาติต่าง ๆ เป็นประจำ หรืออาจมีการปรับปรุงหรือขยายอาณาจักรธุรกิจที่เคยขึ้นอยู่กับ การได้รับอภิสิทธิ์จากรัฐ เพื่อเตรียมรับการยกเลิกการคว่ำบาตรตลอดจนการแข่งขันจากสินค้าต่างชาติ หรือการพยายามห่างหายออกจากธุรกิจที่ไม่ก่อให้เกิดกำไรที่เคยดำเนินการเพื่อเป็นข้อแลกเปลี่ยนกับการได้รับสัญญาจ้างในธุรกิจอื่นที่สร้างกำไรมหาศาลจากรัฐ เพื่อให้มีภาพลักษณ์เป็นนักธุรกิจในระบบทุนนิยมอย่างเต็มตัว หรือการให้ทายาทขึ้นมาเป็นผู้ดูแลอาณาจักรธุรกิจแทน ความเคลื่อนไหวทางด้านธุรกิจและด้านอื่นๆ ของ Tay Za หลังปี 2010 แสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

หลังปี 2010 Tay Za มีความจำเป็นต้องปรับตัวในหลายด้าน เนื่องจากการดำเนินธุรกิจที่ผ่านมาของเขามีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาลทหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนในธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูงแต่ทำกำไรไม่ได้ เช่น ธุรกิจสายการบิน โรงแรม และการเกษตร เพื่อแลกกับการได้รับอนุญาตทำไม้และอัญมณีและได้รับใบอนุญาต (licenses) การนำเข้าซึ่งสร้างกำไรมหาศาลแก่เขา แต่เมื่อรัฐบาลทหารลดบทบาทลง ย่อมส่งผลให้ธุรกิจของ Tay Za เกิดความไม่มั่นคง อีกทั้งยังต้องเจอคู่แข่งมากขึ้น โดยเฉพาะ

คู่แข่งที่มีทุนจากต่างประเทศหนุนหลัง ทั้งนี้ Tay Za ให้ข้อมูลว่า เขาเองได้เตรียมพร้อมรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นไว้แล้ว ยิ่งกว่านั้นเขายังบอกว่า เขาชอบความท้าทาย และต้องการการต่อสู้ที่ยุติธรรม ตัวอย่างหนึ่งการปรับตัวของธุรกิจของ Tay Za โดยการสร้างความร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น การลงนามข้อตกลงร่วมกันระหว่างธนาคาร Asian Green Development ของ Tay Za กับธนาคารกสิกรไทย ในปี 2012 เพื่อให้บริการการเงินระหว่าง 2 ประเทศ

อุปสรรคสำคัญที่ Tay Za เผชิญต่อการดำเนินธุรกิจคือการคว่ำบาตรจากตะวันตก ซึ่งในประเด็นดังกล่าว การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของการดำเนินธุรกิจจะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และความเคลื่อนไหวของ Tay Za ในหลายด้านก็เป็นไปเพื่อการดังกล่าว รวมถึงความพยายามแยกตัวออกจากธุรกิจเพื่อลดความรุนแรงจากผลกระทบจากการคว่ำบาตร

Tay Za ให้เขาบอกว่า การคว่ำบาตรโดยชาติตะวันตก ส่งผลต่อธุรกิจของเขาพอสมควร เขาถูกตรวจสอบธุรกรรมทางการเงิน บัญชีธนาคารสำหรับบริษัทของเขาที่สิงคโปร์ถูกปิดไปทั้งหมด 9 บัญชี เนื่องจากมีข้อสงสัยว่าธุรกรรมทางการเงินของบริษัทของเขาที่มีการโอนเงินไปยังบริษัทในประเทศจีน อาจมีความเกี่ยวข้องกับบริษัทของเกาหลีเหนือ ทั้งนี้ เนื่องจากมีธุรกรรมทางการเงินที่เชื่อมโยงไปยังเกาหลี ซึ่ง Tay Za ยืนยันว่า ธุรกรรมดังกล่าวเป็นธุรกรรมที่เขาทำในนามของรัฐบาลทหารในยุคที่ทหารยังอยู่ในอำนาจ ซึ่งนักวิเคราะห์ก็เห็นว่าการทำธุรกรรมทางการเงินแทนรัฐบาลของนักธุรกิจพม่าเป็นเรื่องปกติ นอกจากนั้น Tay Za ถูกบีบบังคับให้ต้องปิดกิจการสายการบิน Air Bagan เนื่องจากไม่สามารถซื้ออะไหล่เครื่องบินจากรัฐฯได้ในราคาตลาด ทั้งนี้ วอชิงตัน ให้เหตุผลว่าการกีดกันนักธุรกิจพม่าคนสำคัญที่เคยให้การสนับสนุนรัฐบาลทหารยังคงมีอยู่ เนื่องจากต้องการให้เศรษฐกิจพม่าสามารถเติบโต โดยเชื่อว่านักธุรกิจกลุ่มดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการเปิดกว้างทางเศรษฐกิจ ดังคำกล่าวของ Steve Chabot สมาชิกสภาองเกรสจากพรรครีพับลิกันที่สนับสนุนให้ยังคงการคว่ำบาตรนักธุรกิจพม่าต่อไปว่า “นักธุรกิจพม่าเหล่านั้น สนใจแต่กระเป๋าเงินและสถานะของตนเท่านั้น พวกเขาไม่ได้ช่วยอะไรให้สวัสดิการของคนพม่าทั่วไปดีขึ้นเลย” ซึ่ง Tay Za โต้แย้งข้อกล่าวหาดังกล่าว และบอกว่า ผลจากการคว่ำบาตร ไม่ได้แค่สร้างความเดือดร้อนแก่ครอบครัวและสมาคมของเขาเท่านั้น แต่ยังสร้างความเดือดร้อนแก่พนักงานของเขากันจำนวนมาก

ในระยะหลัง Tay Za ได้พยายามลดบทบาทของตนเองลงในหลายด้าน ทั้งในด้านธุรกิจในกลุ่ม Htoo เอง ซึ่งในบางสาขาธุรกิจที่ได้รับผลกระทบค่อนข้างมากเช่น สายการบิน Air Bagan พบว่า Tay Za แยกตัวเองมาจากธุรกิจดังกล่าว และยืนยันต่อนานาชาติว่า เขาไม่มีความเกี่ยวข้องกับ Air Bagan อีกต่อไป ไม่ว่าจะในฐานะผู้ถือหุ้นหรือในฐานะกรรมการบริษัท เช่นเดียวกับกรณีธนาคาร Asia Green Development ซึ่ง Tay Za พยายามวางแผนแยกตัวเองออกจากธุรกิจเพื่อลดผลกระทบจากการคว่ำบาตร โดยผู้ที่จะมาถือหุ้นส่วนใหญ่ของธนาคารดังกล่าวคือ นายพลเนวิน ทั้งนี้ ธนาคารได้โอนหุ้น

จำนวนหนึ่งเป็นจำนวน 1.5 เปอร์เซ็นต์ มูลค่าประมาณ 555,000 เหรียญสหรัฐ แก่ Kyaw Ne Win หลานชายของนายพลเนวินแล้ว (โดยยังไม่ได้รับการชำระเงิน) อย่างไรก็ตามล่าสุด Tay Za ได้ทำการทบทวนข้อเสนอซื้อหุ้นส่วนใหญ่ดังกล่าว จึงยังไม่มีการซื้อขายเกิดขึ้น

ทางด้านการดำรงตำแหน่งในสมาคมธุรกิจ พบว่า Tay Za ได้แสดงความจำนงขอลาออกจากการเป็นประธานสมาคมผู้ประกอบการอัญมณีแห่งพม่า (Myanmar Gem Entrepreneurs Association : MGEA) ในช่วงเดือนธันวาคม 2012 หลังจากเคยขอลาออกมาก่อนหนึ่งในปี 2011 โดยอ้างเหตุผลทางด้านสุขภาพและความต้องการที่จะมุ่งความสนใจไปในเรื่องทางศาสนาและงานด้านสังคม โดยในครั้งนั้น สมาคมได้ประชุมด่วนและขอให้เขาดำรงตำแหน่งต่อจนถึงปี 2014 สาเหตุหนึ่งที่สมาคมต้องการให้ Tay Za ยังคงอยู่ในตำแหน่งเนื่องจากสมาคมต้องการประธานที่มีความเป็นผู้นำ และมีอิทธิพลในการต่อรองกับรัฐบาลด้านภาษีในตลาดอัญมณี ทั้งนี้ มีผู้ให้ความเห็นว่า เหตุผลที่แท้จริงในการลาออกของ Tay Za เนื่องจากเขาต้องการให้อุตสาหกรรมหยกและอัญมณีพม่ามีภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นในสายตาของนานาชาติ อย่างไรก็ตาม สมาคมปฏิเสธข่าวดังกล่าว และกล่าวยืนยันว่าไม่มีอะไรรับประกันได้ว่า การคว่ำบาตรจะถูกยกเลิก แม้ Tay Za จะได้ลาออกไปแล้ว แสดงให้เห็นว่า Tay Za ยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อสมาคมและอำนาจในการต่อรองกับรัฐบาล

ปัจจุบัน Tay Za ได้ส่งต่อธุรกิจและงานจำนวนหนึ่งแก่ลูกๆ โดยอ้างเหตุผลด้านสุขภาพ เช่น Pye Phyo Tayza เข้ามาเป็นประธานของ Yangon United Football Club แทนบิดา

ล่าสุด Tay Za วางแผนที่จะบริจาคเงิน 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพื่อให้ความช่วยเหลือในการก่อตั้ง journalism foundation ทั้งนี้ Bo Than หนึ่งในทีมผู้ร่วมก่อตั้งมูลนิธิดังกล่าว ให้ข้อมูลว่า Tay Za ต้องการช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดสื่อสารมวลชนที่แท้จริง และเพื่อให้นักเขียนบทความสามารถทำงานได้ในระดับโลก ไม่ใช่เฉพาะในพม่า การก่อสร้างมูลนิธิดังกล่าวไม่ได้เป็นไปเพื่อการนำเสนอภาพด้านบวกแก่ตนเอง แต่เพื่ออิสระที่จะนำเสนอเรื่องราวที่เป็นจริง โดยก่อนหน้านี้ คือในปี 2013 Tay Za ได้ทำการฟ้องร้องนิตยสาร the Sun Rays ในข้อหาทำให้เขาเสื่อมเสียชื่อเสียง จากการนำภาพเขาและครอบครัวไปขึ้นปก และพาดหัวเรื่องว่า "Cronies should jump into the Andaman Sea" ซึ่งในกรณีดังกล่าว Tay Za มองว่า สื่อดังกล่าวทำงานไม่เป็นมืออาชีพและไม่มีมาตรฐานเหมือนในประเทศประชาธิปไตย เขาจึงคิดตั้งมูลนิธิเพื่อการสร้างมาตรฐานในอุตสาหกรรมสื่อสารมวลชนขึ้นดังกล่าว

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

ธุรกิจหลักปัจจุบันของ Tay Za ได้แก่ Htoo Group มีพนักงานทั้งสิ้น ประมาณ 60,000 คน ดำเนินธุรกิจหลายด้าน โดยเฉพาะ การส่งออกไม้ซุง รั้วพีซ และข้าว โดยในปี 2006-2007 บริษัท Htoo

Trading Company ยังคงเป็นผู้ส่งออกเอกชนรายใหญ่ที่สุด และเป็นผู้ส่งออกอันดับ 5 จากจำนวนผู้ส่งออกทั้งหมดของประเทศ ทั้งนี้ บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม Htoo Group ประกอบด้วยบริษัทต่างๆ ได้แก่

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
การค้าไม้	- Htoo Wood Products Company Ltd.
การค้าและการส่งออก	- Htoo Trading Company - Myanmar Avia Export Company Ltd. - Pavo Trading Company Ltd.
การธนาคาร	- Asia Green Development Bank
สายการบิน	- Air Bagan Holdings CompanyLtd. - Pavo Aircraft Leasing Company Ltd.
การท่องเที่ยวและโรงแรม	- Myanmar Treasure Resorts - Aureum Palace Hotels & Resorts
การก่อสร้าง	- Ayer ShweWah Company Ltd.
สโมสรรักีฬา	- Yangon United

5.รายการอ้างอิง

Aung Zaw. Tycoon Turf. Irrawaddy. [online]. 2005. Available from:

http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010&page=5. [2013, December 10]

Irrawaddy. Burma's Tay Za 'Rethinking' Bank Sale to Ne Win's Family. [online]. 2014. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/burmas-tay-za-rethinking-bank-sale-ne-wins-family.html>.

[2014, September 5]

Jared Ferrie. Burmese Tycoon Tay Za Under Scrutiny. [Forbes Asia](#). [online]. 2014. Available from: <http://www.forbes.com/sites/forbesasia/2014/07/23/burmese-tycoon-tay-za-under-scrutiny/>

[2014, August 15]

[Jason Szep](#) and [Andrew R.C. Marshall](#). Special Report: An image makeover for Myanmar Inc. Reuters [online]. 2012. Available from:<http://www.reuters.com/article/2012/04/12/us-myanmar-cronies-image-idUSBRE83B0YU20120412> [2014, June 15]

May Sitt Paing. Burmese Tycoon Tay Za to Set Up Journalism Foundation. Irrawaddy. [online]. 2014. Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/burmese-tycoon-tay-za-set-journalism-foundation.html>. [2014, September 9]

Nang Mya Nadi. Thai, Burmese bank open remittance service. [online]. 2012. Available from: <http://www.dvb.no/news/thai-burmese-bank-open-remittance-service/21996>. [2014, May 10]

[Simon Montlake](#). Burma's Showy Crony. Forbes. [online]. 2011. Available from: <http://www.forbes.com/global/2011/1010/feature-people-burma-showy-crony-capitalism-luxury-za-montlake.html>. [2013, December 10]

Tha Lun Zaung Htet. Tay Za Wants to Stop Chairing Gems Association. Irrawaddy. [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/25984>. [2014, May 10]

Wikipedia. Tay Za. [online]. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Tay_Za. [2014, September 10]

กลุ่ม International Group of Entrepreneur (IGE) ก่อตั้งโดย Pyi Aung และ Nay Aung

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Pyi Aung และ Nay Aung เป็นบุตรชายของ Aung Thaung รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม โดย Aung Thaung เป็นทั้งนักการเมืองและนักธุรกิจคนสำคัญของพม่า และได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่คอร์รัปชันมากที่สุดคนหนึ่ง โดย Aung Thaung ดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี 1997 จนถึงปี 2011 และเป็นที่ยูเอ็นว่ามีความใกล้ชิดกับนายพลตาน ฉ่วย และ Maung Aye ภายหลังจากการเลือกตั้งในปี 2010 Aung Thaung ก็ยังได้ลงสมัครรับเลือกตั้งและได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้เขายังดำรงตำแหน่งสำคัญใน Union Solidarity and Development Association ซึ่งเป็นต้นกำเนิดของพรรค Union Solidarity and Development Party (USDP) อันเป็นพรรคการเมืองที่ทหารให้การสนับสนุน

Pyi Aung แต่งงานกับ Nandar Aye บุตรสาวของ Maung Aye แหล่งข่าวของสถานทูตอเมริกัน รายงานในปี 2009 ว่า Maung Aye ชอบที่จะร่วมมือกับลูกเขยของเขาในธุรกิจที่มีกำไรมหาศาลมากกว่า การร่วมมือกับ Tay Za ซึ่งแหล่งข่าวเดียวกันยังระบุว่า ทั้ง Shwe Mann กับ Maung Aye มักมอบโครงการใหม่ๆ รวมถึงใบอนุญาตต่างๆ (licenses) แก่ Nay Aung, Zaw Zaw และ Aung Thet Mann

น้องชายอีกคนของ Pyi Aung และ Nay Aung คือ Moe Aung เป็นนายทหารยศพันตรีในกองทัพพม่า

Pyi Aung และ Nay Aung ถูกกีดกัน (banned) ไม่ให้เดินทางสู่ออสเตรเลียและสหภาพยุโรป แต่ไม่ถูกสหรัฐอเมริกาคว่ำบาตรเนื่องจากทั้งสองพยายามทำตัวไม่ให้เป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงที่เป็นที่รู้จักมากนัก ทั้งนี้ในการดำเนินธุรกิจพบว่าบริษัทของทั้งสองร่วมงานกับบริษัทต่างชาติจากหลายประเทศเช่น นอร์เวย์ มาเลเซีย จีน เป็นต้น

ในทางการเมืองไม่พบว่า Pyi Aung และ Nay Aung เข้าไปมีบทบาท ใดๆก็ตาม บิดาของเขทั้งสองคือ Aung Thaung เป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางการเมืองมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า Aung Thaung มีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จทางธุรกิจของบุตรชายทั้งสอง โดยการเข้าตำแหน่งทางการเมืองและความใกล้ชิดกับผู้นำทหารอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินธุรกิจของบุตรชาย

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

Pyi Aung และ Nay Aung ร่วมกันก่อตั้ง บริษัท Aung Yee Phyو และบริษัท IGE (International Group of Entrepreneur) ดำเนินธุรกิจน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และอุตสาหกรรมค้าไม้

IGE ตั้งขึ้นในปี 1994 โดยมีบริษัทลูกจำนวนหลายบริษัท เช่น UNOG Pte Ltd (United National Oil & Gas) ก่อตั้งในปี 2000 เข้าไปดำเนินธุรกิจในสิงคโปร์ในปี 2001 โดยบริษัทมีสำนักงานตั้งอยู่ใน Shenton Way ซึ่งเป็นพื้นที่สำคัญใน Lion City

กล่าวได้ว่า Pyi Aung และ Nay Aung ก่อสร้างตัวทำธุรกิจโดยได้รับประโยชน์จากความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างบิดาของเขาคือ Aung Thaung กับผู้นำทหารเดิมโดยเฉพาะนายพล ตาน ฉ่วย กับ Maung Aye โดยธุรกิจที่ทั้งสองใช้ในการสร้างกำไรมหาศาลขณะที่บิดาของเขามีอำนาจอยู่ในรัฐบาลทหาร ประกอบด้วย การค้าไม้ น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ไฟฟ้า ธนาคาร โรงแรม และการก่อสร้าง

ในปี 2007 the New Light of Myanmar รายงานว่า UNOG Pte Ltd ได้สร้างทีมงานร่วมกับ Rimbunan Petrogas (รู้จักกันในชื่อ RH Petrogas) บริษัทซึ่งจดทะเบียนบนเกาะ British Virgin ลงนามข้อตกลง a production-sharing agreement ร่วมกับ Myanmar Oil and Gas Enterprise (MOGE) สำหรับการสำรวจ ขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่ M-1 block ใน Mottama โดยได้รับสิทธิ์ดังกล่าวเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 30 ปี

ปี 2008 มีรายงานว่า IGE เป็นบริษัทค้าไม้ที่ใหญ่เป็นอันดับสองของพม่า โดยในปี 2007 บริษัทสร้างรายได้จากการค้าไม้มากกว่า 75 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ระหว่างการแปรรูปทรัพย์สินของรัฐในช่วงปลายของระบอบทหาร IGE ได้รับหุ้นจำนวน 50 เปอร์เซ็นต์ของโรงแรมหรูจำนวน 3 แห่งในย่างกุ้ง ซึ่งเคยอยู่ในการควบคุมของรัฐ ประกอบด้วย โรงแรม Strand โรงแรม Dusit Inya Lake และโรงแรม Thammada

IGE เป็น 1 ใน 8 บริษัทก่อสร้าง ที่ได้รับงานก่อสร้างในการสร้างเมืองหลวงใหม่ โดยได้รับงานก่อสร้าง government housing complexes ทั้งนี้ การก่อสร้างดังกล่าว IGE ไม่ได้รับค่าจ้างจากรัฐบาล แต่ได้รับใบอนุญาตนำเข้ายานยนต์จำนวน 15 ใบ โดยใบอนุญาตแต่ละใบมีมูลค่า 200,000 ดอลลาร์สหรัฐ ปี 2010 IGE เปิดธนาคาร United Amara Bank สาขาแรกในเนปยีดอร์

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

เนื่องจาก Pyi Aung และ Nay Aung ไม่ต้องการให้ตนเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง จึงไม่ค่อยปรากฏตัวสู่สาธารณะมากนัก อย่างไรก็ตาม หลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองปี 2010 กลุ่มธุรกิจของทั้งสองยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง แม้อำนาจทางการเมืองของทหารดูจะลดลงแล้ว แต่บิดาของทั้งสองคือ Aung Thaung ก็ยังคงได้รับการเลือกตั้งให้เข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองต่อไป ความเคลื่อนไหวของทั้งสองจึงอาจดูได้จากความเคลื่อนไหวธุรกิจของกลุ่ม IGE ซึ่งยังคงดำเนินธุรกิจที่อาศัยสายสัมพันธ์

ทางการเมือง แต่ก็มีกรร่วมมือกับทุนต่างชาติอย่างน่าสนใจ ทั้งจากตะวันตกเช่น นอร์เวย์ และในเอเชีย เช่น มาเลเซีย จีน เป็นต้น

ปี 2010 IGE เซ็นต์สัญญาร่วมกับ YPIC International ENERGY Cooperation & Development Ltd. สร้างโครงการเขื่อนพลังงานน้ำ (hydro power projects) บนแม่น้ำ Nawchankha ในรัฐ KACHIN โครงการนี้ริเริ่มขึ้นโดย government's Hydropower Administration Department โดยจะมีการสร้างเขื่อนจำนวน 5 แห่ง ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวนี้พบว่า ไม่ค่อยเป็นที่รับรู้ต่อสาธารณะเมื่อมีการลงนามข้อตกลงในการสร้างเขื่อนตั้งแต่สมัยรัฐบาลทหารซึ่งข้อตกลงลับจำนวนหลายข้อมีการลงนามร่วมกับประเทศจีนด้วย สำหรับหุ้นส่วนต่างๆ ในการสร้างเขื่อนดังกล่าว พบว่า YPIC International ถือหุ้น 83 เปอร์เซ็นต์ รัฐบาลพม่าถือหุ้น 15 เปอร์เซ็นต์ และ IGE ถือหุ้น 2 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแม้ IGE จะมีส่วนแค่ 2 เปอร์เซ็นต์ แต่เมื่อพิจารณาจากระยะเวลาในการบริหารจัดการในอนาคต จำนวนดังกล่าวก็ยังคงถือว่ามีมูลค่ามหาศาล

ปี 2011 IGE ได้รับอนุญาตอย่างเป็นทางการจาก Trade Policy Council (TPC) ให้นำเข้าวัสดุสำหรับสร้างท่อก๊าซเพื่อใช้ในโครงการ Shwe pipeline project ซึ่งจะใช้ในการส่งน้ำมันเชื้อเพลิงจาก Arakanese coast ไปยังยูนนานในประเทศจีน ซึ่งเส้นทางของท่อส่งก๊าซดังกล่าวตัดผ่านตอนเหนือของรัฐฉาน ซึ่งยังมีการสู้รบกันอยู่

ในปี 2012 บริษัท UNOG และ Petronas Carigali รัฐวิสาหกิจด้านพลังงานของมาเลเซีย ได้รับสิทธิ์ในการสำรวจพลังงานบนชายฝั่ง (onshore blocks) จำนวน 2 ที่ (RSF-2 และ RSF-3) ซึ่งก่อนหน้านี้ ในปี 2010 ทั้งสองบริษัทก็ได้รับสิทธิ์ร่วมกันในการสำรวจนอกชายฝั่ง (offshore blocks) ใน Gulf of Martaban (MD-4, MD-5 และ MD-6) นอกจากนั้น UNOG ยังได้รับสิทธิ์ร่วมกับบริษัทนอร์เวย์ใน M1 offshore block อีกด้วย

ทั้งนี้พบว่า บริษัท Seadrill ของนอร์เวย์ ซึ่งได้เข้ามาร่วมงานกับ IGE ใน M1 offshore block นั้นร่วมดำเนินธุรกิจกับ IGE โดยไม่สนใจว่า Pyi Aung และ Nay Aung จะอยู่ในบัญชีคว่ำบาตร (sanctions list) ของ EU ทั้งนี้ แม้นอร์เวย์จะไม่ได้อยู่ใน EU แต่ก็ได้มีมติยอมรับการคว่ำบาตรของ EU ต่อพม่า

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

กลุ่มบริษัท IGE (International Group of Entrepreneur) ถือเป็นบริษัทขนาดใหญ่ในพม่า เป็นผู้ค้าไม้อันดับต้นๆ อีกทั้งยังดำเนินธุรกิจสำคัญคือธุรกิจด้านพลังงานของประเทศทั้งน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และพลังงานน้ำ

บริษัท IGE (International Group of Entrepreneur) ของ Pyi Aung และ Nay Aung ประกอบด้วยกลุ่มบริษัทหลายบริษัทรวมกัน บริษัทสำคัญคือ IGE Co Ltd มีบริษัทลูกเช่น UNOG Pte Ltd (United National Oil & Gas) ทำธุรกิจเกี่ยวกับน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และเมืองแร่ บริษัท MRT Co Ltd ทำธุรกิจค้าไม้ บริษัท FCGC Co Ltd ทำธุรกิจเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและธุรกิจโรงแรม คือ โรงแรม Amara ในเนเป็ดอว์ ซึ่งเป็นโรงแรมที่ใช้สำหรับการจัดประชุมในระดับนานาชาติอยู่บ่อยครั้งในช่วงที่ผ่านมา นอกจากนี้ ยังมีธุรกิจธนาคารคือ United Amara Bank ก่อตั้งในปี 2010

นอกจากนั้น IGE ยังเป็นซัพไฟพรเออร์วัตถุดิบหลักแก่การสร้างสถานีไฟฟ้าและสายส่ง และขายอุปกรณ์และเครื่องจักรแก่อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซธรรมชาติทั้งภาครัฐและบริษัทเอกชน จัดหาก๊าซ CNG แก่โครงการของรัฐบาล บริษัทยังส่งออกข้าว และนำเข้าเครื่องจักรและอุปกรณ์เกี่ยวกับการเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เช่น เหล็ก สารเคมี

ทั้งนี้ สรุปภาพรวมบริษัทที่อยู่ในกลุ่ม IGE ของ Pyi Aung และ Nay Aung ดังตารางต่อไปนี้

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
การเกษตร/ค้าไม้	- Aung Yee Phyo Company Ltd. - MRT Co Ltd
พลังงาน/ปิโตรเคมี (นำเข้า-ส่งออกสารเคมี เครื่อง กำเนิดพลังงานไฟฟ้า เหล็ก และ พลาสติก)	- UNOG Pte (United National Oil & Gas) Company Ltd. - UNOG Trading Company Ltd.
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและ โรงแรม	- FCGC Company Ltd. - The Hotel Amara Company Ltd.
ธนาคาร	- United Amara Bank

5.รายการอ้างอิง

- Eamus Martov. What Does the Future Hold for Aung Thaug & Sons?. Irrawaddy. [online]. 2012. Available from: <http://www.irrawaddy.org/burma/what-does-the-future-hold-for-aung-thaug-sons.html> [2013, December 10]
- Irrawaddy. Tracking the Tycoons. [online]. 2008. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=3 [2014, June 15]

Kachinnews. Aung Thaung's family firm involved in Kachin dam deal. [online]. 2010. Available from: <http://www.kachinnews.com/news/2617-aung-thaung-s-family-firm-involved-in-kachin-dam-deal.html> [2014, June 10]

Rob Rose. Last Word: MTN courts a devil it knows in Myanmar. [online]. 2013. Available from: <http://www.bdlive.co.za/opinion/columnists/2013/04/14/last-word-mtn-courts-a-devil-it-knows-in-myanmar> [2014, June 11]

กลุ่ม The Kanbawza Group ก่อตั้งโดย Aung Ko Win

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Aung Ko Win หรือที่ชาวพม่าเรียกว่า Sayar Kyaung หรือคุณครูโรงเรียน ก็คืออาชีพเดิมของเขา ก่อนที่จะผันตัวมาเป็นนักธุรกิจ (ก่อนปี 1988) ลูกศิษย์ของเขาคนหนึ่งนั้นเป็นลูกสาวของนายพล หม่อง เอ (Gen. Maung Aye) อดีตประธานสภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council (SPDC)) เขาแต่งงานกับ Daw Nan Than Htwe ซึ่งเป็นหลานสาวของนายพล วิน มิน (Lt. Gen. Win Myint) อดีตเลขาธิการ 3 แห่งคณะรัฐบาลทหารพม่า (Secretary 3 of the ruling junta)

อาจกล่าวได้ว่าการประกอบอาชีพครูเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางสายธุรกิจของเขาเนื่องจากเขาเป็นครูของลูกสาวของนายพลหม่อง เอ จึงเป็นโอกาสให้เขาได้เข้าไปใกล้ชิดกับผู้นำกองทัพพม่าจนมีความสนิทกันในระดับหนึ่งถึงขั้นที่มีผู้กล่าวอ้างว่าเขามีความสัมพันธ์กับนายพลหม่อง เอ ในฐานะลูกบุญธรรมคนหนึ่ง และความสนิทสนมใกล้ชิดกับผู้มีอำนาจของรัฐบาลทหารพม่านี้เองก็เป็นเสมือนประตูและบันไดให้กับ Aung Ko Win ก้าวเข้ามาทำธุรกิจพร้อมกับสร้างฐานะทางเศรษฐกิจและสถานภาพทางสังคมของตนเอง โดยเส้นทางทางธุรกิจของเขาก็เริ่มต้นขึ้นจากการสนับสนุนของนายพลหม่อง เอ และเมื่อเขาได้แต่งงานกับหลานสาวของ นายพลวิน มิน อดีตเลขาธิการ 3 แห่งคณะรัฐบาลทหารพม่าด้วย จึงยิ่งเป็นการเสริมฐานที่มั่นคงให้แก่เส้นทางสายธุรกิจของเขาเป็นอย่างยิ่ง นอกจากนี้ผู้นำทางทหารทั้งสองท่านที่กล่าวมาแล้ว เขายังถูกตั้งข้อสังเกตว่ามีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้นำทหารชั้นรองในคณะรัฐบาลทหารพม่าคนอื่นๆ ด้วย

ในช่วงปี 2008 Aung Ko Win ได้ตัดสินใจย้ายไปทำธุรกิจที่เมืองตองยี (Taunggyi) รัฐฉาน ซึ่งเป็นพื้นที่ในการควบคุมดูแลของนายพลหม่อง เอ ในขณะนั้น และมีการตั้งข้อสังเกตว่าอาจเป็นเพราะอิทธิพลของนายพลหม่อง เอ ในศูนย์กลางอำนาจที่ย่างกุ้งอาจกำลังถดถอยลงไป แต่หลังจากนั้น เขาก็กลับเข้ามาทำธุรกิจในนครย่างกุ้งใหม่อีกครั้งในยุคที่นายพลตาน ฉ่วย (Gen. Than Shwe) เป็นผู้นำรัฐบาลทหาร เขาจึงถูกตั้งข้อสังเกตว่าได้กลับเข้ามาที่มีสายสัมพันธ์กับผู้ที่มีอิทธิพลในรัฐบาลทหารอีกครั้ง ซึ่งผู้มีอิทธิพลคนนั้นก็น่าจะเป็นนายพลตาน ฉ่วย สังเกตจากมีรูปภาพคู่ระหว่างเขากับนายพลตาน ฉ่วย ที่ติดไว้อย่างให้เกียรติและเชิดชูบนกำแพงห้องโถงของธนาคาร Kanbawza ที่เขาเป็นเจ้าของ

แม้ว่าความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของ Aung Ko Win กับผู้นำรัฐบาลทหารจะส่งผลดีต่อการทำธุรกิจและการสร้างฐานะของเขา แต่อีกด้านหนึ่งก็ส่งผลกระทบต่อเขาด้วยเช่นกัน เมื่อ Aung Ko Win ถูกตั้งข้อสงสัยและถูกกล่าวหาว่ามีส่วนร่วมในขบวนการโยกย้ายเงินแบบผิดกฎหมาย และมีส่วนใน

กระบวนการค้ายาเสพติดโดยรัฐบาลสหรัฐอเมริกา จนส่งผลให้ชื่อของเขาและสมาชิกในครอบครัวถูกบันทึกในรายชื่อของผู้ที่ถูกรัฐบาลสหรัฐระบวีซ่า

ในด้านของการทำงานทางสังคม Aung Ko Win เป็นผู้สนับสนุนคนสำคัญให้แก่ทีมฟุตบอลแห่งชาติพม่า โดยนำกำไรจากกิจการธนาคารของเขาถึง 50% บริจาคให้กับทีมฟุตบอล นอกจากนั้น เขายังบริจาคเงินกว่า 2 ล้านดอลลาร์สหรัฐให้กับโครงการสาธารณสุขประโยชน์หลากหลายโครงการ เช่น โครงการบูรณะเจดีย์ชเวดากอน เป็นต้น

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

ช่วงปลายทศวรรษที่ 80 ต่อดันทศวรรษ 90 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของ Aung Ko Win ในการเข้าสู่แวดวงธุรกิจด้วยการสนับสนุนจากผู้มีอำนาจในรัฐบาลทหารพม่า คือ นายพลหม่อง เอ โดยเริ่มต้นจากการเป็นตัวแทนจัดซื้อให้กับ Shan Yoma Shopping Center ที่เมืองท่าชีเหล็ก (Tachilek) ซึ่งเป็นของนายพลหม่อง เอ และยังทำงานเป็นนายเหมืองหรือผู้คุมเหมืองทองและพลอยในเมือง Mong Hsu รัฐฉานด้วย จากจุดนี้เองที่ทำให้ฐานะทางเศรษฐกิจของเขาดีขึ้น เขาสามารถสะสมเงินทุนในการทำธุรกิจอื่นๆ จากการค้าทองและอัญมณี โดยเฉพาะทับทิมและไพลิน

ตั้งแต่ต้นทศวรรษ 90 เป็นต้นมา Aung Ko Win ก็เริ่มเข้าไปลงทุนในธุรกิจด้านฟาร์มเกษตรและบริการเกี่ยวเนื่องการเกษตรและก่อตั้งบริษัท Myanmar Billion Group Co., Ltd. นอกจากธุรกิจด้านการเกษตรแล้ว Aung Ko Win ยังทำธุรกิจประเภทอื่นๆ อีก ได้แก่

- ธุรกิจการค้าทองและอัญมณีที่เมือง Mong Hsu ในรัฐฉานในชื่อบริษัท Nilar Yoma Co.,Ltd. ซึ่งเขาได้รับสัมปทานทำเหมืองหยกและพลอยจากรัฐบาลทหารพม่าโดยการให้ความสนับสนุนจากนายพลหม่อง เอ
- ธุรกิจนำเข้าบุหรี่ของบริษัท London Cigarettes โดยจำหน่ายในพื้นที่ของรัฐฉานและรัฐคะยา
- ธุรกิจสถานพยาบาล Kanbawza Hospital ที่เมืองตองยี (Taunggyi) รัฐฉาน
- ธุรกิจ Shwegonedaing Specialist Client ในนครย่างกุ้ง
- เป็นหุ้นส่วนในบริษัทผลิตซีเมนต์ที่ตั้งอยู่ในเขต Pimpet ทางใต้ของรัฐฉาน และเป็นเอกชนผู้ที่ได้รับใบอนุญาตนำเข้าซีเมนต์แต่เพียงผู้เดียวจากรัฐบาลทหารพม่า

ในปี 1994 Aung Ko Win ได้ก่อตั้ง The Kanbawza Group ขึ้น โดยมีบริษัทในเครือทั้งสิ้น 23 บริษัท ประกอบธุรกิจในหลากหลายประเภท ได้แก่ ธุรกิจเหมืองแร่ ธุรกิจด้านก่อสร้างและอสังหาริมทรัพย์ ธุรกิจสิ่งทอธุรกิจประกันภัย ธุรกิจธนาคาร ธุรกิจน้ำมัน ธุรกิจการโทรคมนาคม ธุรกิจการบิน ธุรกิจด้านการเกษตร ธุรกิจโรงงาน ธุรกิจท่องเที่ยว รวมถึงธุรกิจโรงพยาบาลและสถานดูแล

สุขภาพ และในปีเดียวกัน Aung Ko Win ได้ร่วมกับหุ้นส่วนก่อตั้งธนาคารเอกชน Kanbawza (KBZ) Bank ที่เมืองตองยี (Taunggyi) รัฐฉานเพื่อให้บริการแก่ประชาชนที่อยู่ในรัฐฉานเท่านั้น

ต่อมาในปี 1999 กิจการธนาคารมีการพัฒนาและเติบโตขึ้น ผู้บริหารธนาคารจึงมีเป้าหมายที่จะพัฒนาธนาคารให้เป็นธนาคารเอกชนที่ใหญ่ที่สุดของพม่า

ในปี 2000 Aung Ko Win ได้เข้ามาควบคุมกิจการของธนาคารด้วยตนเองและดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารธนาคาร โดยเขาได้รับการสนับสนุนทางการเงินอย่างสำคัญจากพันธมิตรทางธุรกิจกลุ่มต่างๆ ของเขาในหลากหลายกลุ่ม อาทิ พันธมิตรในกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมน้ำมันมะพร้าว พันธมิตรในกลุ่มธุรกิจอัญมณี ซึ่งทำให้การขึ้นมาดำรงตำแหน่งประธานธนาคารของเขามีความมั่นคง และในปีเดียวกันนี้ ธนาคารได้ย้ายสำนักงานใหญ่ไปตั้งอยู่ที่นครย่างกุ้ง

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

ปี 2010 Aung Ko Win ได้ก่อตั้งบริษัทการบิน Air Kanbawza หรือ Air KBZ ที่ให้บริการเที่ยวบินภายในประเทศพม่าเป็นหลัก และในปีเดียวกัน Kanbawza Bank Ltd. ของเขาได้กลายเป็นผู้ถือหุ้นส่วนรายใหญ่ของสายการบินแห่งชาติพม่า (Myanmar Airways International (MAI)) โดยรัฐบาลพม่าได้ขายหุ้นส่วนของสายการบินแห่งชาติพม่าให้กับ Kanbawza Bank Ltd. ในสัดส่วน 80% ของหุ้นทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีก 20% ยังถือหุ้นโดยรัฐวิสาหกิจ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเขาเป็นนักธุรกิจที่ทรงอิทธิพลที่สุดในธุรกิจการบินของพม่าเนื่องจากเป็นเจ้าของสายการบินที่ให้บริการทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศของพม่า ปัจจุบันสายการบิน Air KBZ มีเที่ยวบินไปยังจุดหมายปลายทางในเมืองต่างๆ ของพม่า 15 แห่ง และมีแผนการที่จะเพิ่มเที่ยวบินและจุดหมายปลายทางเป็น 20 แห่งในอนาคต

ในปี 2011 ธนาคาร Kanbawza ได้รับใบอนุญาตจากธนาคารกลางแห่งสหภาพเมียนมาร์ (the Central Bank of Myanmar) ในการให้บริการธุรกรรมการเงินระหว่างประเทศได้จึงส่งผลให้ผลการดำเนินการของธนาคารเติบโตอย่างรวดเร็วจนกล่าวได้ว่าเป็นธนาคารเอกชนที่ใหญ่ที่สุดของพม่า และได้ชื่อว่าเป็นผู้ประกอบการเอกชนที่เสียภาษีรายได้สูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ให้แก่รัฐบาลในปี 2012 และ 2013 ปัจจุบันธนาคาร Kanbawza มีมูลค่าการลงทุนสูงถึง 113 พันล้านจ๊าด (ในปี 1999 มีมูลค่าการลงทุน 477 ล้านจ๊าด) มีสาขานาการ 134 สาขาทั่วประเทศ ซึ่งมีกว่า 40 สาขาที่ตั้งอยู่ในบริเวณย่านธุรกิจการค้า แหล่งท่องเที่ยว ทำให้สามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ลูกค้าของธนาคารได้เป็นอย่างดีความสำเร็จของธนาคาร Kanbawza ยังปรากฏให้เห็นผ่านรางวัลต่างๆ ที่ธนาคารได้รับจากหน่วยงานทั้งในประเทศและต่างประเทศหลายรางวัล เช่น รางวัล Best Commercial Bank in Myanmar 2013 รางวัล Best Banking Group in Myanmar 2013 เป็นต้น

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

ปัจจุบัน Aung Ko Win เป็นเจ้าของอาณาจักรธุรกิจที่มีชื่อว่า The Kanbawza Group ที่ประกอบไปด้วยบริษัทในเครือ 23 บริษัท ในหลากหลายประเภทธุรกิจ ดังนี้

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
การเกษตร	- Myanmar Billion Group Co., Ltd. - Shwe Kanbawza Co., Ltd - Kanbawza Agro Industries Ltd. - Central Development Co., Ltd.
การบิน	- Air Kanbawza Ltd. - Myanmar Airways International Co., Ltd. - Global Aviation Services Co., Ltd.
การธนาคาร	- Kanbawza Bank Ltd.
อัญมณี	- Shan Yoma Gems Co., Ltd. - Nilar Yoma Gems Co., Ltd. - Jing Hpaw Aung Jade & Jewellery Co., Ltd
การท่องเที่ยวและโรงแรม	- KBZ FC Hotel - Yamonar Oo Resort Hotel - Mai Hsoong Hotel (Naypyitaw) - Mai Hsoong Travel Ltd.
การก่อสร้าง	- Kanbawza Pathfinder Industries Ltd. - Shan Yoma Construction Co., Ltd.
การประกันภัย	- IKBZ Insurance Co., Ltd.
โรงงานอุตสาหกรรมการผลิต	- Inlay Shoes Manufacturing Co., Ltd.
เหมืองแร่	- Kanbawza Power Mining Co., Ltd.
Trading	- Nilar Yoma Trading Co., Ltd.
สโมสรกีฬา	- Kanbawza Football Club (Kanbawza United Professional Soccer Club)
องค์กรการกุศล	- Brighter Future Foundation

5.รายการอ้างอิง

- Aung Min and Toshihiro Kudo. Business conglomerates in the context of Myanmar's economic reform. BRC Research Report No.13. **Myanmar's Integration with Global Economy: Outlook and Opportunities**. Bangkok Research Center IDE-JETRO. [online], (2014). http://www.ide.go.jp/English/Publish/Download/Brc/pdf/13_00.pdf. [2014, May 15]
- Aung Zaw. Tycoon Turf. [online], 2005. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010 [2014, April 3]
- Jason Szep and Andrew R.C. Marshall. An image makeover for Myanmar Inc. [online]. 2012. Available from: <http://www.reuters.com/article/2012/04/12/uk-myanmar-cronies-image-idUSLNE83B01G20120412> [2014, May 10]
- The Irrawaddy. Burmese Tycoons Part I. [online]. Volume 8 No.6, 2000. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=1923 [2014, April 3]
- The Irrawaddy. Tracking the Tycoons. [online]. 2008. Available from: http://www.europe-solidaire.org/IMG/article_PDF/article_a11646.pdf [2014, April 3]
- Zaw Win Than. KAnbawza to launch domestic airline on April 1. **The Myanmar Times**. [online], 2011. <http://www.mmtimes.com/index.php/lifestyle/travel/3220-kanbawza-to-launch-domestic-airline-on-april-1.html> [2014, May 10]

กลุ่ม Max Myanmar ก่อตั้งโดย Zaw Zaw

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Zaw Zaw เป็นหนึ่งในนักธุรกิจผู้มั่งคั่งและสำคัญที่สุดของพม่า และยังเป็นนักธุรกิจผู้มั่งคั่งที่อายุน้อยที่สุดคนหนึ่งของพม่าอีกด้วย ทั้งนี้ในจุดเริ่มต้นของชีวิต Zaw Zaw เกิดมาในครอบครัวที่ไม่ได้ร่ำรวย เป็นลูกคนสุดท้องในพี่น้องทั้งหมดจำนวน 6 คน เขาเกิดมาในบ้านไม้หลังเล็กๆ ที่มีแค่ 2 ห้อง ใน Yeygi ทางตอนใต้ของประเทศพม่า บิดาเป็นข้าราชการ และมารดามีอาชีพขายอาหารและผลไม้ตากแห้ง

ในปี 1988 ขณะที่เรียนทางด้านคณิตศาสตร์อยู่มหาวิทยาลัยแห่งย่างกุ้งในปีสุดท้าย Zaw Zaw เข้าร่วมกับขบวนการนักศึกษาต่อต้านรัฐบาลทหาร (student protest against the government) ซึ่งทำให้เขาถูกรัฐบาลใส่จับจนต้องหลบหนีออกนอกประเทศ โดยช่วงแรกเขาหลบไปอยู่ในแถบชนบทเป็นเวลา 4 เดือน ก่อนที่จะได้รับความช่วยเหลือจากลูกพี่ลูกน้องของเขาให้หลบหนีไปยังประเทศสิงคโปร์ และญาติคนดังกล่าวได้หางานให้ Zaw Zaw ทำ คืองานกะลาสีเรือ ซึ่งในขณะที่เขาเดินทางออกนอกประเทศ เขามีเงินติดตัวแค่ 80 เหรียญสหรัฐ การเดินทางดังกล่าวเป็นจุดเริ่มต้นของการผจญภัยในต่างประเทศเป็นระยะเวลา 6 ปี ก่อนที่จะเดินทางกลับประเทศพม่าในฐานะนักธุรกิจในปี 1995

Zaw Zaw เป็นชนชั้นนำทางธุรกิจที่เป็นที่รับรู้กันมากที่สุดคนหนึ่งของพม่าว่าอยู่ในระบบพวกพ้อง โดยมีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอดีตผู้นำทหารใน SPDC เช่น Maung Aye และ Nay Shwe Thway Aung หลานชายของนายพลตานฉ่วย ทั้งนี้ ไม่เป็นที่ชัดเจนว่าเขาได้สร้างสายสัมพันธ์กับผู้นำทหารอย่างไร เนื่องจากภูมิหลังของ Zaw Zaw ไม่ได้มีความสัมพันธ์กับทหาร อีกทั้งการเดินทางออกนอกประเทศก็เป็นการหนีการกวาดล้างของทหารอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ดังกล่าวอาจสร้างขึ้นหลังจากที่เขาได้สร้างฐานทางธุรกิจได้ในระดับหนึ่งกระทั่งมีโอกาสดำเนินงานจากรัฐบาล ซึ่งสายสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้เขาเป็นผู้ชนะการประมูลสัมปทานและได้รับ license การนำเข้าเป็นจำนวนมาก เช่น การนำเข้ารถยนต์และรถจักรยานยนต์เกือบทั้งหมดของประเทศ การนำเข้าและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง นอกจากนี้บริษัทของเขายังชนะการยื่นราคาการก่อสร้างในเมืองเนปีดอร์ (Naypyidaw) เมืองหลวงแห่งใหม่ของพม่าอีกเป็นจำนวนหลายโครงการ รวมถึงสนามกีฬาเพื่อใช้สำหรับการแข่งขัน SEA Games ในปี 2013 อีกด้วย

การมีความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารของ Zaw Zaw พบว่ามีผู้วิพากษ์วิจารณ์บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตาม ตาม Zaw Zaw กลับไม่เคยออกมาตอบโต้หรือปฏิเสธความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยเขาได้ให้เหตุผลว่าโครงการต่างๆ ในประเทศพม่าเป็นของรัฐบาล หากไม่ร่วมงานกับรัฐบาล ก็ไม่รู้ว่าเขาจะร่วมทำโครงการต่างๆ กับใคร

นอกจากนั้น Zaw Zaw ยังดำรงตำแหน่งประธานสหภาพฟุตบอลพม่า (Myanmar Football Federation : MFF) 2 สมัยตั้งแต่ปี 2005 จนถึงเดือนธันวาคม 2013 เป็นผู้บริหาร Asian Football Confederation และประธาน Organizing Committee for AFC Youth Competitions เป็นสมาชิก ASEAN Football Federation (AFF) เป็นสมาชิก Emergency Committee of AFF เป็นสมาชิก Finance and Marketing Committee of AFF เป็นประธาน Media Committee ใน AFF และเป็นประธานสหภาพเทนนิสพม่า (Myanmar Tennis Federation)

ในฐานะที่เป็นนักธุรกิจผู้ประสบความสำเร็จ นักข่าวเคยถาม Zaw Zaw ว่ามีการวางแผนเข้าสู่การเมืองหรือไม่ เขาตอบว่า เขาไม่มีการวางแผนเข้าสู่การเมือง แต่เขามุ่งมั่นในการสร้างงานแก่คนพม่า การส่งเสริมให้เกิดนักธุรกิจหน้าใหม่ การสร้างงานแก่คนรุ่นใหม่ ตลอดจนการเปิดรับทุนจากภายนอกให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาประเทศ Zaw Zaw กล่าวว่า เขาเป็นเหยื่อของการเมือง (political victim) และได้รับฉายาต่างๆ เป็นจำนวนมาก แต่เขากล่าวว่า ไม่สำคัญว่าเขาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างไร เพราะสิ่งที่เขาได้ทำอยู่นั้นมีความสำคัญต่อประเทศ และเขากล่าวย้ำว่า เขาเป็นนักธุรกิจที่ดำเนินธุรกิจตามกฎหมาย สิ่งที่เขาได้มาก็ไม่เคยเกิดจากการทุจริตใคร เขาพยายามสร้างงานให้เกิดขึ้นในประเทศพม่า มุ่งมั่นที่จะพัฒนาเด็กรุ่นใหม่ให้เติบโตอย่างชาญฉลาด และในความเห็นของเขา ประเทศพม่าจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาด้านการศึกษาเพื่ออนาคตที่ดีของประเทศชาติ

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

Zaw Zaw เริ่มทำงานครั้งแรกเป็นกะลาสีเรือ หลังจากเดินทางไปยังประเทศสิงคโปร์ งานดังกล่าวทำรายได้เดือนละ 200 เหรียญสหรัฐ ซึ่งเป็นเงินที่ไม่มาก แต่การทำงานดังกล่าวทำให้เขามีโอกาสเดินทางไปยังประเทศต่างๆ เช่น ออสเตรเลีย ฮองกง อิหร่าน ไต้หวัน ญี่ปุ่น และแอฟริกา ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ทำให้ Zaw Zaw มีโอกาสเรียนรู้ภาษาอังกฤษและมองเห็นการพัฒนาในประเทศต่างๆ เหล่านั้น

Zaw Zaw เคยเก็บออมเงินได้มากถึง 8,000 เหรียญสหรัฐ ในปี 1991 แต่เขากลับใช้เงินจำนวนดังกล่าวเกือบทั้งหมดในไนท์คลับที่กรุงเทพฯ ซึ่งเขาได้เดินทางไปท่องเที่ยวกับเพื่อนๆ ของเขา ในครั้งนั้น Zaw Zaw เหลือเงินติดตัวเพียง 650 เหรียญสหรัฐ โดยเขาได้ใช้เงินจำนวนดังกล่าวซื้อตั๋วเครื่องบินเดินทางไปยังประเทศญี่ปุ่น ที่ซึ่งเขาได้เริ่มดำเนินธุรกิจของตนเอง

ในประเทศญี่ปุ่น Zaw Zaw เริ่มทำงานเป็นคนครัว เด็กล้างจาน และบริการชาย ขณะเดียวกันเขาได้เรียนรู้ภาษาญี่ปุ่นไปด้วย ต่อมา Zaw Zaw เริ่มทำธุรกิจรถยนต์มือสอง หลังจากการทำคามสนธิสนมกับผู้ค้า (dealer) ต่างๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ บริษัท Max Trading เขาเริ่มธุรกิจจากการซื้อรถยนต์นิสสันซีดานมาจำนวน 2 คัน และขายมันให้แก่เพื่อนของเขา กระทั่งได้ตั้งบริษัท Max Myanmar ขึ้น ดำเนิน

ธุรกิจส่งออกรถยนต์มือสองจากประเทศญี่ปุ่นกลับไปยังประเทศพม่าและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยในพม่านั้น ตามกฎหมาย คนพม่าที่อาศัยในต่างประเทศสามารถนำเข้ารถยนต์สู่พม่าได้คนละ 1 คัน ทั้งนี้ Zaw Zaw ได้อาศัยช่องโหว่ของกฎหมายเพื่อให้สามารถนำเข้ารถยนต์ได้จำนวนมากกว่าจำนวนที่กำหนด โดยการซื้อสิทธิในการนำเข้ารถยนต์จากผู้อื่นที่ราคาประมาณ 500 เหรียญสหรัฐต่อคน เพื่อนำเข้ารถยนต์สู่ประเทศพม่า

Zaw Zaw พบกับภรรยาของเขาซึ่งเป็นคนพม่าที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่นเช่นเดียวกัน ทั้งสองเดินทางกลับพม่า ในปี 1995 ซึ่งเขายังคงดำเนินธุรกิจนำเข้ารถยนต์ แต่ก็ได้ขยายธุรกิจไปสู่การขายอุปกรณ์ก่อสร้าง จากนั้นดำเนินธุรกิจก่อสร้างของตัวเอง โดยในระยะแรกเป็นการรับงานในลักษณะการรับช่วงต่อ (subcontract) ก่อนที่จะชนะการประกวดราคาได้รับงานจากรัฐบาลโดยตรงในเวลาต่อมา เขาตั้งบริษัทก่อสร้างในปี 2005 ซึ่งได้รับงานสร้างถนนในเมืองเนปิดอว์ จากนั้นไม่นานนัก เขาตั้งบริษัทธุรกิจโรงแรม และได้สร้างโรงแรมจำนวนหลายแห่งในเมืองหลวงใหม่ เพื่อเป็นข้อแลกเปลี่ยนให้รัฐบาลมอบ Licenses การนำเข้ายานยนต์แก่เขา จากนั้น ปี 2007 เขาทำเหมืองหยกซึ่งเป็นการร่วมทุนกับรัฐบาล

ปี 2010 รัฐบาลทหารพม่า ทำการแปรรูปวิสาหกิจสู่ภาคเอกชนจำนวนมาก ถือเป็นโอกาสที่ดียิ่งของ Zaw Zaw ซึ่งมีแนวโน้มต้องการให้รัฐบาลพม่าเปิดเสรีทางเศรษฐกิจอยู่แล้ว ทั้งนี้ ผลจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจดังกล่าว ส่งผลให้ Max Myanmar ได้สถานีก๊าซ (gas station) จำนวน 12 แห่ง ได้ที่ดินสำหรับการสร้างโรงแรม Novotel ในเวลาต่อมา ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการธนาคาร และใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานซีเมนต์ ซึ่งเป็นที่พอใจแก่เขาเป็นอย่างมาก

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปี 2010 Zaw Zaw เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนของนักธุรกิจที่มีความกระตือรือร้นอย่างยิ่งในการปรับตัวต่อการเปิดประเทศโดยการสร้างภาพลักษณ์ตนเองเสียใหม่ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองในประเทศพม่า โดยการปรับตัวของ Zaw Zaw ปรากฏให้เห็นทั้งการปรับโครงสร้างธุรกิจโดยการมุ่งขยายธุรกิจที่ไม่เกี่ยวข้องกับอำนาจทางการเมืองเดิมและลดขาดธุรกิจที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์กับรัฐ การปรากฏตัวผ่านสื่อร่วมกับผู้นำฝ่ายค้านอย่างอองซานซูจี การส่งเสริมงานด้านการสังคม ตลอดจนการสร้างภาพลักษณ์การเป็นนักธุรกิจระดับนานาชาติด้วยการร่วมมือกับนักธุรกิจชั้นนำในต่างประเทศ เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ในประเด็นการปรับโครงสร้างธุรกิจ พบว่าในระยะหลังจากปี 2010 เริ่มเป็นที่ชัดเจนว่า กลุ่มธุรกิจ Max Myanmar ของ Zaw Zaw พยายามแยกตัวออกจากระบบธุรกิจพวกพ้องที่ขึ้นอยู่กับความใกล้ชิดกับระบอบทหาร และหันไปสร้างกำไรจากการร่วมงานกับเอกชนหรือทุนต่างชาติมากขึ้น โดย

ธุรกิจที่ Zaw Zaw หันไปให้ความสนใจมากขึ้น ได้แก่ ธุรกิจธนาคาร การโรงแรมและการท่องเที่ยว ตัวอย่างเช่น เขาได้สร้างโรงแรมขนาด 400 ห้องในย่างกุ้ง และได้พูดคุยกับกลุ่มธุรกิจโรงแรม 5 ดาวระดับโลก เพื่อการร่วมมือในด้านการบริหารจัดการ สำหรับธุรกิจก่อสร้างนั้น เขากล่าวว่าเป็นธุรกิจที่น่าปวดหัว เนื่องจากต้องอิงอาศัยความสัมพันธ์กับรัฐบาลในการได้รับสัญญาว่าจ้าง แสดงให้เห็นเป็นอย่างดีว่า เขาเริ่มที่จะปรับเปลี่ยนตัวเองให้สาธารณะเห็นว่า ธุรกิจของเขาไม่ได้อาศัยระบบพวกพ้องอีกต่อไป ปรากฏเป็นรูปธรรมชัดเจนจากการลดลงของรายได้ในธุรกิจที่อาศัยความสัมพันธ์กับรัฐบาล เช่น ธุรกิจเหมืองหยกที่ร่วมทุนกับรัฐบาลมีรายได้ลดลงเหลือเพียง 1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในครั้งแรกของปีงบประมาณ 2013 ในขณะที่ในปีก่อนหน้า รายได้จากเหมืองดังกล่าวสูงถึง 17 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เช่นกันกับธุรกิจก่อสร้าง ซึ่งสร้างรายได้สูงถึงร้อยละ 90 ของธุรกิจทั้งหมด แต่พบว่า มีการรับงานจากรัฐบาลน้อยลง และรับงานเอกชนมากขึ้น เช่น ธุรกิจโรงแรม Novotel ที่เป็นโครงการร่วมกับทุนเอกชน ส่วนธุรกิจนำเข้ารถยนต์มือสองนั้น ได้ยุติลงไปแล้วตั้งแต่ปี 2010

การปรับตัวดังกล่าวของ Zaw Zaw ปรากฏว่ามีผู้วิจารณ์ ว่าเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์เพียงภายนอก ไม่ได้เกิดจากความต้องการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่เปิดกว้างหรือการเมืองในระบบประชาธิปไตยแต่อย่างใด โดยการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์ใหม่ (rebranding) ซึ่งเป็นการสลัดทิ้งภาพของนักธุรกิจระบบพวกพ้องไปสู่การเป็นผู้ประกอบการที่ทำงานหนัก ซึ่งในการนี้ Zaw Zaw เป็นนักธุรกิจที่แสดงท่าทีดังกล่าวชัดเจนที่สุดต่อสาธารณะ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาจากข้อมูลของกลุ่มธุรกิจ จะเห็นได้ว่าการปรับตัวของ Zaw Zaw ไม่ได้เป็นเพียงการสร้างภาพลักษณ์แบบผิวเผิน แต่ปรากฏผลจริงในทางปฏิบัติ ได้แก่การลดลงของรายได้ที่ขึ้นอยู่กับโครงการของรัฐบาล ในขณะที่รายได้จากการร่วมงานกับเอกชนมากขึ้น ทั้งนี้ การรักษาความสัมพันธ์กับทหารก็ยังคงมีความสำคัญที่นักธุรกิจอย่าง Zaw Zaw ก็ไม่กล้าที่จะสลัดออกทั้งหมดเสียทีเดียว ดังคำกล่าวของเขาที่ว่า เขาเป็นมิตรกับทุกคน เขามองว่าการเปลี่ยนแปลงในประเทศพม่าเป็นโอกาสอันสดใสสำหรับตัวเขาในการขยายธุรกิจ “ทุกๆ คนในโลกใบนี้ต่างมองหาสิ่งแปลกใหม่ และตอนนี้พวกเขาก็กำลังมองหาพม่า” อีกทั้งเขายืนยันว่าการเรียกร้องการยกเลิกการคว่ำบาตร ก็ไม่ได้เป็นไปเพื่อธุรกิจของเขาเท่านั้น แต่เป็นการช่วยเหลือประเทศพม่าทั้งประเทศ

ในประเด็นการสนับสนุนผู้นำฝ่ายสนับสนุนประชาธิปไตย พบว่า Zaw Zaw ให้การสนับสนุนองชานซูจีและนักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย Min Ko Naing อย่างเปิดเผย โดยเขาบอกว่า เขาชื่นชมองชานซูจีมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว และได้กระชับความสัมพันธ์กันอีกครั้งหลังจากซูจีได้รับการปล่อยตัว ในขณะที่ฝ่ายซูจี ก็ยินดีกระชับความสัมพันธ์กับ Zaw Zaw ทั้งที่ไม่ไว้วางใจนักธุรกิจที่เคยมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับฝ่ายทหารคนอื่นๆ โดย Win Tin (นักเขียน (Journalist) ที่ตกเป็นนักโทษการเมืองถึง 19 ปี) ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุนการก่อตั้ง National League for Democracy ได้กล่าวว่า

ในกลุ่มนักธุรกิจเหล่านั้น Zaw Zaw ถือว่าดีที่สุด (“As far as I know, Zaw Zaw is the best one”) ในนายกสมาคมฟุตบอลแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Football Association) Zaw Zaw ได้เคยเชิญองซานซูจีไปชมการแข่งขันกีฬาด้วยกันเมื่อเดือนกันยายน 2011 ซึ่งในครั้งนั้นพันธมิตรขององซานซูจีบางส่วนเกิดความไม่พอใจและกล่าวหาว่าซูจีถูกซื้อตัวไปแล้ว อย่างไรก็ตามข้อกล่าวหาเหล่านั้นไม่ได้ส่งผลต่อความนิยมในตัวซูจี เมื่อผลการเลือกตั้งที่ปรากฏว่าซูจียังคงได้คะแนนล้มเหลว

ในประเด็นนี้ มีผู้กล่าวหาว่าเป็นการกระทำที่หวังให้เป็นตัวช่วยให้หลุดพ้นจากการถูกคว่ำบาตรจากนานาชาติ แต่ Zaw Zaw กล่าวว่า ในขณะที่ประเทศกำลังอ่อนแอ นั้น ประเทศยังต้องการการสร้างสิ่งต่างๆ อีกเป็นจำนวนมากและอาจไม่สามารถไปสู่เป้าหมายได้ หากคนในประเทศยังคงมีความแตกแยกขัดแย้งกันเอง และยังคงเดินไปคนละทิศคนละทางกับกระแสของโลกส่วนใหญ่ การกระทำของเขา เป็นความพยายามที่จะสร้างให้เกิดความสมานฉันท์ร่วมกันทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายตรงข้าม และประชาชนทั่วไป เพื่อให้ประเทศเกิดการพัฒนาทัดเทียมกับนานาชาติ สังเกตได้ว่า Zaw Zaw พยายามย้ำว่า เขาไม่เข้าข้างฝ่ายใด เขาไม่ปฏิเสธความสำคัญของทหาร แต่ก็เปิดใจรับความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ที่กำลังเกิดขึ้น ซึ่งเป้าหมายของการเข้าไปใกล้ชิดกับองซานซูจี ตลอดจนพรรคการเมืองฝ่ายค้านนั้น Zaw Zaw กล่าวว่า คือการสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจของประเทศและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งจะนำมาซึ่งการยกเลิกการคว่ำบาตรทั้งจากสหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป และเปิดโอกาสให้พม่าสามารถเข้าไปแข่งขันในเศรษฐกิจโลก แทนที่การอิงอยู่กับการสนับสนุนของจีนเพียงฝ่ายเดียว

Zaw Zaw กล่าวว่า “เราทั้งหลายต่างมีบทบาทที่ต้องแสดง บางคนจำเป็นต้องผลัก ในขณะที่บางคนก็จำเป็นต้องดึง” (We all have a role to play, and some people need to push while others need to pull) ซึ่งฝ่ายขององซานซูจี ก็ยืนยันว่า มีการพูดคุยกับผู้นำทางเศรษฐกิจรวมถึง Zaw Zaw เพื่อการปฏิรูปและการเตรียมทางสู่การเมืองขององซานซูจี ซึ่ง Han Tha Myint กรรมการพรรค NLD กล่าวว่า “มีเรื่องราวมากมายที่จะพูดคุยกัน เช่นการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันและกลยุทธ์การบรรเทาความยากจน”(There's a lot to talk about, such as how to introduce more competition and poverty-alleviation strategies)

ในประเด็นการดำเนินงานด้านสังคม ในระยะหลังค่อนข้างเห็นได้อย่างชัดเจนว่า Zaw Zaw พยายามกล่าวถึงงานด้านสังคมมากขึ้น เช่น การศึกษา สุขภาพ ตลอดจนฐานะทางเศรษฐกิจของผู้คน ซึ่งเขากล่าวว่า นี่เป็นความปรารถนาพื้นฐานของเขาเลยทีเดียวยกเว้นที่จะยกระดับฐานะของประเทศในด้านต่างๆ ให้สูงทัดเทียมกับนานาประเทศ ซึ่งเขาก็ได้ก่อตั้งมูลนิธิ Ayeeyarwady ขึ้น แม้จะมีผู้วิจารณ์ว่า อาจเป็นการทำการตลาดของกลุ่มบริษัทของเขาในรูปแบบของ CSR (corporate social responsibility) แต่เขากล่าวว่า เขาเป็นผู้ที่บริจาคเงินเพื่อการกุศลต่างๆ มาก่อนที่แนวคิด CSR จะได้เข้ามาในประเทศพม่า เป็นระยะเวลาอันนานมาแล้ว เช่น การบริจาครถดับเพลิงตั้งแต่การกลับเข้ามาในประเทศพม่า การกระทำ

ดังกล่าวเกิดจากจิตใจที่อยากให้แก่ผู้อื่น ไม่ใช่การแสวงหาผลประโยชน์ นอกจากนั้นเขายังเคยกล่าวว่า เขาจะบริจาคทรัพย์สินของเขาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้หลังจากที่เขาได้เสียชีวิตไปแล้ว ล่าสุดมูลนิธิ Ayeyarwady บริจาคเงินจำนวน 30,000 เหรียญสหรัฐแก่สถานสงเคราะห์ 3 แห่ง ในงานกาลาดินเนอร์ จากการจัดงานแข่งฟุตบอลการกุศลระหว่างทีม Senior Myanmar National กับทีม MNL All Stars Foreigners ซึ่งจัดขึ้นในวันที่ 9 มิถุนายน 2013 นอกจากนั้น ปี 2013 Zaw Zaw ได้รับรางวัล State Excellence Award of the President of the Republic of the Union of Myanmar เนื่องจากเขาเป็นหนึ่งในผู้ที่เสียภาษีมากที่สุดของประเทศอีกด้วย

นอกจากนั้น Zaw Zaw ยังเป็นผู้ที่พยายามยกระดับทีมฟุตบอลของพม่าให้เป็นที่ยอมรับ ในขณะที่พม่าถูกสั่งห้าม (banned) จากการเข้าร่วมแข่งขัน 2018 FIFA World Cup Russia แต่ในที่สุดคำสั่งห้ามนั้นก็ถูกยกเลิกไปโดยการอุทธรณ์ของสโมสร MFF ของ Zaw Zaw โดยเขาให้สัมภาษณ์กับนักข่าวว่า การนี้ยังเป็นประธานให้กับ MFF ไม่ได้เป็นเพราะเขาต้องการเงิน แต่เป็นเพราะความรักประเทศ และเขาก็ได้บริจาคเงินจำนวนมากแก่สหภาพฟุตบอล (football federation) ซึ่งในขณะนั้น Tin Aung ซึ่งเป็นผู้จัดการทั่วไป (general secretary) ของ MFF ก็ได้กล่าวว่า การที่ Zaw Zaw นั้นเป็นประธานของ MFF นั้น ได้ยกระดับฐานะกีฬาฟุตบอลของพม่าให้ดีขึ้นในระดับนานาชาติ และได้สร้างให้เกิดโอกาสร่วมงานกับ FIFA ในหลายครั้ง

สำหรับประเด็นการสร้างสายสัมพันธ์กับนักธุรกิจต่างประเทศ Zaw Zaw มีความคิดเห็นว่ายุคนี้การดำเนินธุรกิจไม่อาจจัดการอะไรได้โดยลำพัง แต่ต้องอาศัยการร่วมมือกับบริษัทต่างประเทศ เพื่อเป็นการสร้างธุรกิจที่จะสามารถดำเนินต่อไปได้ในอนาคต ซึ่งเขาหวังว่าการคว่ำบาตรจะยุติลงไม่ช้า โดยเริ่มจากยุโรปก่อนและต่อด้วยสหรัฐอเมริกา ซึ่งเขาวางแผนที่จะขยายธุรกิจโรงแรมเพื่อเป็นรองรับธุรกิจท่องเที่ยวของประเทศ ทั้งนี้ความฝันของเขาคือ การสร้างธนาคาร Ayeyarwady ให้เป็นธนาคารระดับนานาชาติ ซึ่งในการนี้เขาได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารจากต่างประเทศเป็นประจำ เพื่อพูดคุยถึงการร่วมธุรกิจและการสร้างพันธมิตรที่มีศักยภาพต่อไป และเมื่อถูกถามอย่างตรงไปตรงมาว่า เขาเองและนักธุรกิจผู้มั่งคั่งคนอื่นๆ เป็นขี้ข้า (lackey) ของเผด็จการทหารอย่างไรที่เขาพูดกันหรือไม่ Zaw Zaw ส่ายหน้าและตอบว่า คณะทหารชอบพอเขาจากคุณภาพของงาน และเขาก็ไม่เคยดำเนินธุรกิจอะไรที่ผิดกฎหมาย ซึ่งเขายอมรับว่า สายสัมพันธ์ของเขากับนายพลตาน ฉ่วย เป็นเรื่องของธุรกิจเท่านั้น และเขาก็สามารถเป็นเพื่อนได้กับทุกคน ซึ่งก็ต้องยอมรับว่าเพื่อนยอมเป็นที่รักและแลกเปลี่ยนผลประโยชน์แก่กันได้ ตัวอย่างเช่น เมื่อเขาสร้างโรงแรม Royal Kumudra ในเมืองเนปิดอว์ให้กับรัฐบาล เขาไม่ได้ผลตอบแทนเป็นเงิน แต่ได้รับใบอนุญาตนำเข้ารถยนต์จำนวน 10 ใบ แต่ละใบมีมูลค่า 180,000 เหรียญสหรัฐ

ปี 2013 Zaw Zaw ได้ร่วมกับนักธุรกิจชั้นนำของเอเชีย เข้าร่วมการประชุมนานาชาติ “Asia Driving the World Forum” ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพฯ เนื่องในวาระครบ 43 ปีหนังสือพิมพ์เนชั่น ซึ่ง Zaw Zaw ได้แชร์ความคิดในห้วงประชุมเรื่อง “Business Vision 2020” ร่วมกับ Mr. Kyoichi Tanada Managing Director ของ บริษัทโตโยต้ามอเตอร์ และประธานบริษัทโตโยต้ามอเตอร์ประเทศไทย คุณชาติสิริ ไสภณพาณิชย์ ประธานธนาคารกรุงเทพ Dato Paduka Timothy Ong Teck Mong ประธานของ the Asia Inc Forum of Brunei Mr. Ngo Thanh Tung ประธานของ Vietnam International Law Firm Mr. Paul Blanche-Horgan, CEO of Ezeecom Corp จากัมพูชา โดยมีคุณสุทธิชัย หยุ่น ประธาน Nation Multimedia Group เป็นผู้ดำเนินรายการเสวนา โดยประเด็นหลักที่ร่วมพูดคุยคือ เศรษฐกิจเอเชียในปัจจุบันและมุมมองต่ออนาคต ในโอกาสดังกล่าว Zaw Zaw ได้ชี้ให้เห็นว่า ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของเอเชีย ต้องมองไปที่สถานการณ์ของประเทศกำลังพัฒนาว่า ประเทศดังกล่าวมีความจำเป็นในการพัฒนาเศรษฐกิจและจะต้องเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน เขากล่าวว่า ความกระตือรือร้นของประเทศกำลังพัฒนาต่างๆ ในการเข้าร่วมใน AEC เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ โดยเป้าหมายหลักของการขับเคลื่อนได้แก่ การพัฒนาการผลิต การเกษตร และการศึกษา

โดยสรุปจะเห็นว่าแม้ Zaw Zaw จะไม่ได้กล่าวอย่างชัดเจนว่าต้องการลบภาพลักษณ์ของตนเองจากระบบพวกพ้อง หรือสายสัมพันธ์กับผู้นำทหาร แต่สิ่งที่เขากระทำ ทั้งการก่อตั้งมูลนิธิช่วยเหลือสังคม การสนับสนุนกีฬา การให้สัมภาษณ์ว่า หากต้องการพัฒนาประเทศก็จำเป็นต้องเดินไปในทิศทางเดียวกันกับกระแสโลก ตลอดจนการให้การสนับสนุนองชานซูจี และ Min Ko Naing ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนประชาธิปไตย ก็เป็นที่ชัดเจนว่า Zaw Zaw อ่านกระแสของโลกว่าจะต้องเดินไปในทิศทางของชาติตะวันตก จึงพยายามกระทำการในหลายด้านที่สอดคล้องกับกระแสโลกดังกล่าวเพื่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีและเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ถือเป็นตัวอย่างสำคัญของนักธุรกิจพม่าที่พยายามปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงภายในประเทศและความเป็นไปของโลก

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

ธุรกิจหลักของ Zaw Zaw คือกลุ่มบริษัท Max Myanmar ทำธุรกิจด้านพลังงาน การค้า การลงทุนในที่ดินเพื่อปลูกยางพารา นำเข้า-ส่งออกเครื่องจักรหนัก อุตสาหกรรมก่อสร้าง การพัฒนาระบบถนนและก่อสร้างทางรถไฟทั่วทั้งพม่า ธุรกิจโรงแรม (ร่วมกับกลุ่มธุรกิจ France’s Accor Group) โรงงานปูนซีเมนต์ และธุรกิจธนาคาร ทั้งนี้ธุรกิจของ Zaw Zaw ประกอบด้วยบริษัทต่างๆ ได้แก่

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
พลังงาน	- Max Energy Company Ltd.

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
การค้า (ขายและให้เช่าเครื่องจักร) (วัสดุอุปกรณ์การก่อสร้าง) (การค้าข้าว)	- Max Myanmar Trading Company Ltd.
การเกษตร (พื้นที่ปลูกยางพารา)	- Max Myanmar Agriculture Section
การก่อสร้าง	- Max Myanmar Construction Company Ltd.
การก่อสร้างและบริหารจัดการ เกี่ยวกับถนนและทางพิเศษ	- Max Myanmar Highway & Toll Collection Company. Ltd
การโรงแรม	- Max Myanmar Hotel Company. Ltd
โรงงานปูนซีเมนต์	- Max Myanmar Manufacturing Company. Ltd
การธนาคาร	- Ayeyarwady Bank

5.รายการอ้างอิง

Erika Kinetz. How a Myanmar tycoon is profiting from change: A businessman with ties to the old regime reinvents himself to succeed in the new Myanmar. Associated Press. [online]. 2013. Available from: <http://news.yahoo.com/myanmar-tycoon-profiting-change-041812031.html>. [2014, June 10]

Htet Naing Zaw. A 'Crony' with a Conscience. Irrawaddy. [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/archives/32887>. [2014, June 10]

James Hookway. Myanmar Tycoons Embrace Change. [online]. 2011. Available from: <http://online.wsj.com/news/articles/SB10001424052970204083204577082031992389146?mg=reno64wsj&url=http%3A%2F%2Fonline.wsj.com%2Farticle%2FSB10001424052970204083204577082031992389146.html> [2014, June 10]

Jason Szep and Andrew R.C. Marshall. Special Report: An image makeover for Myanmar Inc. [online]. 2012. Available from: <http://www.reuters.com/article/2012/04/12/us-myanmar-cronies-image-idUSBRE83B0YU20120412>. [2014, May 15]

Maxmyanmargroup. U Zaw Zaw attended "Asia Driving the World" International Economic Forum. [online]. 2013. Available from: <http://www.maxmyanmargroup.com/index.php/news-room/latest-news/106-u-zaw-zaw-attended-asia-driving-the-world-international-economic-forum> [2014, June 12]

Super User. Ayeyarwady Foundation Donated US 30,000 to (3) Charities. [online]. 2013. Available from: <http://www.ayeyarwadyfoundation.org/index.php/activities-donations/social-sector/104-ayeyarwady-foundation-donated-us-30-000-to-3-charities> [2014, June 10]

Wikipedia. President Thein Sein presents Excellence Awards to outstanding persons. [online]. 2013. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Zaw_Zaw [2014, May 15]

Ye Yint Htay. Zaw Zaw says his MFF work is for love not money. Mizzima. [online]. 2013. Available from: <http://www.mizzima.com> [2014, June 10]

กลุ่ม Myint & Associates ก่อตั้งโดย Michael Moe Myint

1. เครื่องข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

U Moe Myint หรือ Michael Moe Myint เกิดเมื่อวันที่ 11 กันยายน 1952 เป็นคนย่างกุ้งโดยกำเนิด คุณพ่อของเขาเป็นนักธรณีวิทยาซึ่งทำงานให้กับบริษัทเชล (Shell) ในวัยเยาว์เขาเคยศึกษาในระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียน the Methodist English High School (ปัจจุบันเป็นที่รู้จักในชื่อ Dagon1 High School) เป็นโรงเรียนระดับมัธยมของรัฐบาลที่มีชื่อเสียงว่าดีเป็นอันดับ 1 ของประเทศที่ตั้งอยู่ในกรุงย่างกุ้ง จากนั้นเขาได้เคยย้ายมาศึกษาที่โรงเรียนนานาชาติกรุงเทพ (International School Bangkok) ที่ประเทศไทย จากนั้นก็ไปศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่ University of Rangoon ก่อนจะย้ายไปศึกษาต่อที่ Marshall University in West Virginia ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาทางด้านฟิสิก เขาแต่งงานกับ Dr. Ohmar Moe Myint และมีลูกชาย 2 คน คือ Sithu Moe Myint และ Phone Kyaw Moe Myint

ในระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่สหรัฐอเมริกาเขาได้เข้าเรียนการฝึกการบินที่โรงเรียนการบินพลเรือนในสหรัฐอเมริกาและเมื่อเดินทางกลับประเทศพม่า เขาก็ได้ทำงานเป็นนักบินให้กับสายการบิน Myanmar Airways ตั้งแต่ปี 1974 ในระหว่างที่ทำงานเป็นนักบินนั้น เขาได้ทำหน้าที่เป็นครูฝึกและเป็นนักบินส่วนตัวให้กับนายพลเนวิน อดีตผู้นำรัฐบาลทหารพม่าด้วย เขาจึงเป็นคนหนึ่งที่มีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับนายพลเน วิน และรู้จักกับนายทหารคนอื่นๆ รวมถึงนายพลชิน ยุ้นต์ ด้วย และด้วยความคุ้นเคยกับผู้นำทหารเหล่านี้ทำให้ครั้งหนึ่งเขาเคยได้รับข้อเสนอจากนายพลชิน ยุ้นต์ ให้สัมปทานโครงการของรัฐ ซึ่งจะสามารถทำรายได้ให้แก่เขาอย่างมหาศาล แต่เขาก็ปฏิเสธข้อเสนอนั้น

เขาทำงานเป็นนักบินให้กับสายการบินแห่งชาติพม่าจนกระทั่งปี 1987 เขาได้ลาออกจากงานนักบินด้วยตระหนักว่าเขาจะได้รับผลตอบแทนจากการทำงานในฐานะนักบินน้อยมากจนอาจจะไม่สามารถเหลือใช้สำหรับดำรงชีพต่อไปในระยะยาวได้หลังเกษียณอายุ ถึงแม้ว่าหัวหน้างานของเขาจะให้ข้อเสนอเรื่องค่าตอบแทนที่เพิ่มขึ้นก็ตาม แต่เขาก็ยืนยันที่จะลาออกเนื่องจากเขาเห็นตัวอย่างจากประสบการณ์ของเพื่อนๆ ของเขาที่เกษียณอายุงานออกไปได้รับค่าตอบแทนการทำงานน้อยมาก (บำเหน็จ)

หลังจากนั้น เขาก็เดินทางไปสหรัฐอเมริกาอีกครั้งในปี 1987 และไปเริ่มทำธุรกิจร่วมกับเพื่อนชาวอเมริกันโดยตั้งบริษัท Interaero and Emro Engineering ทำธุรกิจเกี่ยวกับการส่งออกอุปกรณ์เครื่องบิน/การบิน (Airways Equipment Export Company) ที่รัฐแคลิฟอร์เนีย สหรัฐอเมริกา หลังจากนั้นอีก 2 ปี เขาได้เดินทางกลับมาพม่าเพื่อมาทำธุรกิจของตัวเองโดยก่อตั้งบริษัท Myint and Associates Company ซึ่งประกอบกิจการเกี่ยวกับอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซในพม่าเมื่อปี 1989 และ

ได้ชักชวนอดีตเพื่อนร่วมงานของเขาและของคุณพ่อของเขาซึ่งส่วนใหญ่เป็นอดีตข้าราชการธรณีวิทยาที่ ถูกบังคับให้เกษียณอายุราชการเมื่อปี 1962 ให้มาร่วมงานกับเขา และต่อมาในภายหลัง บริษัทของเขาก็ ได้สัมปทานให้เข้าไปขุดเจาะเพื่อค้นหาน้ำมันดิบ (raw petroleum) ที่ Minbu ในเขตมาเกว (Magwe Division) และเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการสำรวจและขุดเจาะแหล่งก๊าซธรรมชาติ Yadana and Yetagun ด้วย

ธุรกิจด้านน้ำมันและก๊าซของ Michael Moe Myint ต้องประสานเกี่ยวข้องกับบริษัทน้ำมันและ ก๊าซต่างชาติมากมายทำให้เขามีสายสัมพันธ์กับกลุ่มนักธุรกิจต่างชาติอย่างกว้างขวาง ลูกค้าของบริษัท ของเขา เช่น Total, Unocal, Halliburton, Premier Oil, Petronas and Daewoo, Petronas, Thailand's PTT Exploration and Production (PTTEP) เป็นต้น รวมถึงเขาเคยเป็นที่ปรึกษาและตัวแทนในพม่า ของบริษัทต่างชาติหลายกลุ่ม เช่น กลุ่มบริษัท Baker Hughes & FMC Group (USA) กลุ่มบริษัท Mitsui & Co. Ltd. (Japan) เครือ McDermott International Inc./Bredero Price International (UK) กลุ่มชินวัตรของไทย เป็นต้น

Michael Moe Myint ได้ชื่อว่าเป็นนักธุรกิจพม่าที่ประสบความสำเร็จทางธุรกิจมากที่สุดคนหนึ่งของพม่า เขาจ่ายภาษีรายได้บุคคลและบริษัทให้แก่รัฐมากกว่า 30,000 เหรียญสหรัฐต่อปี (เมื่อ เปรียบเทียบกับนักธุรกิจรายใหญ่ของพม่าคนอื่น ๆ) นอกจากนั้น เขายังมีชื่อเสียงว่าเป็นนักธุรกิจที่สุจริต มากที่สุด มีข้อมูลว่ารัฐบาลทหารพม่าเคยพยายามสร้างแรงกดดัน/แรงกระตุ้นให้เขาเข้ามาเป็นส่วนหนึ่ง ของสายสัมพันธ์พวกพ้องกับรัฐบาล (become a crony) เช่น การเสนอให้ใบอนุญาตนำเข้ารถยนต์จาก ต่างประเทศแลกเปลี่ยนกับการที่เขาต้องให้เงินบริจาคให้แก่รัฐบาล หรือ จ่ายสินบนและของกำนัลให้แก่ เจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น แต่เขาก็ปฏิเสธ ด้วยเหตุนี้ เขาจึงถูกเพ่งเล็งโดยรัฐบาลทหารและถูกลงโทษ (paid the price for this practice) โดยฝ่ายรัฐบ่อยครั้ง เช่น การที่บริษัทของเขาถูกรัฐบาลโดย กระทรวงการคลัง เรียกตรวจสอบบัญชีทุกปี หรือการที่บริษัทมักถูกขัดขวาง/เจออุปสรรคหรือความ ยุ่งยากจากกระทรวงพลังงานและรัฐวิสาหกิจน้ำมันและก๊าซเมียนมาร์ในการลงทุนในด้านพลังงานทั้งบน ชายฝั่งและนอกชายฝั่งด้วยการไม่อนุมัติแผนการลงทุนของบริษัทในแหล่ง Mann รวมถึงการที่บริษัทมัก ถูก Trade Council ไม่อนุมัติให้ใบอนุญาตนำเข้า เป็นต้น นอกจากนี้ มีกรณีที่บริษัทยื่นการประมูล สัมปทานแหล่งก๊าซนอกชายฝั่งที่ Rakhine (Block A-5) แต่สุดท้ายรัฐบาลก็ให้สัมปทานแก่บริษัทอื่นซึ่ง เป็นเจ้าของโดยลูกชายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม ในขณะเดียวกัน บริษัทก็มักไม่ได้รับ การจ่ายเงินค่าก๊าซจากหน่วยงานรัฐวิสาหกิจน้ำมันและก๊าซเมียนมาร์ (Myanmar Oil and Gas Enterprise: MOGE) บ่อยครั้งที่ MOGE จะค้างจ่ายใบเรียกเก็บเงินมากกว่า 1 ปี ซึ่งมันส่งผลกระทบต่อ สภาพคล่องของบริษัทในการหมุนเวียนเงินทุนทำธุรกิจ

Michael Moe Myint มักจะทำงานด้านสาธารณะประโยชน์หรืองานเพื่อสังคม โดยเลือกที่จะให้การสนับสนุนแก่ NGOs ในท้องถิ่นแทนการบริจาคเงินสนับสนุนโครงการสาธารณะประโยชน์ของรัฐบาล แต่ถึงกระนั้นก็ตาม เขาและครอบครัวกลับมีรายชื่ออยู่ใน the 212F visa ban ของสหรัฐในปี 2008 ในข้อกล่าวหาที่ว่าเขามีสายสัมพันธ์กับรัฐบาลเผด็จการทหารพม่า (ตามข้อมูลในบทความเสนอว่า) ทั้งที่เขาเป็นนักธุรกิจพม่าที่ไม่ได้ใช้สายสัมพันธ์ส่วนตัวกับรัฐบาลทหารในการสร้างฐานะและความร่ำรวยของตนเองแต่อย่างใด ขณะเดียวกัน มีหลายครั้งที่เขากับฝ่ายรัฐบาลทหารไม่ลงรอยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน (Ministry of Energy) และรัฐวิสาหกิจน้ำมันและก๊าซเมียนมาร์ (the Myanmar Oil and Gas Enterprise : MOGE) การมีชื่อในรายการคว่ำบาตรของทางการสหรัฐนั้นส่งผลกระทบต่อเขาและครอบครัวอย่างยิ่ง โดยเฉพาะครอบครัวของเขาอาศัยอยู่ที่สหรัฐ Sithu Moe Myint ลูกชายคนโตของเขาซึ่งเรียนจบที่ the Colorado School of Mines สหรัฐอเมริกาและเคยทำงานอยู่ที่บริษัท Chevron ที่ Houston แต่ก็ต้องย้ายที่ทำงานมา(2006) ทำงานอยู่ที่บริษัท Chevron ที่ออสเตรเลียแทนเนื่องจากมีปัญหาด้านวีซ่า (VISA) ทำให้เค้าไม่สามารถต่อวีซ่าทำงานที่สหรัฐอเมริกาได้ ส่วนลูกชายคนเล็ก Phone Kyaw Moe Myint ที่จบการศึกษาที่ the Colorado School of Mines เช่นเดียวกันกับพี่ชายก็ได้รับการเสนองานจากหลายบริษัทในสหรัฐอเมริกาที่ทำธุรกิจด้านน้ำมันและก๊าซ แต่เขาก็ต้องเจอกับปัญหาการต่อวีซ่าในสหรัฐอเมริกาเช่นกัน

Michael Moe Myint ชอบทำกิจกรรมอดิเรกคือ การพายเรือและล่องเรือ และเขายังเป็นประธานชมรม Yangon Sailing Boat และ เป็นเลขาธิการสมาคม Myanmar Sailing Boat ด้วย

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

ในช่วงปี 1973 – 1987 Michael Moe Myint ประกอบอาชีพเป็นนักบินประจำสายการบินแห่งชาติพม่า (Myanmar Airways) ภายหลังจึงลาออกและไปเริ่มทำธุรกิจด้านการส่งออกอุปกรณ์เครื่องบินกับเพื่อนที่สหรัฐอเมริกาภายใต้ชื่อบริษัท Interaero and Emro Engineering

ต่อมาปี 1989 เขาเดินทางกลับมาพม่าและก่อตั้งบริษัท Myint & Association Group ประกอบการด้าน service constructor และ supply ให้กับบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนทำธุรกิจในอุตสาหกรรมด้านน้ำมันและก๊าซในพม่า บริษัทของเขาจะอำนวยความสะดวกและให้บริการทุกอย่างตามความต้องการของลูกค้า(บริษัทต่างชาติ) ตั้งแต่เรื่องการจัดหาอาหารไปจนถึงการดำเนินเรื่องขอประมูลขุดเจาะแหล่งพลังงานจากรัฐบาลพม่า และกล่าวได้ว่าบริษัท Myint & Association Group เป็นบริษัทเอกชนพม่าแห่งแรกที่ทำธุรกิจให้บริการกับบริษัทต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซของพม่า ซึ่งต่อมาก็กลายเป็น 1 ใน 10 บริษัทชั้นนำของพม่าที่เติบโตในธุรกิจประเภทนี้ และสามารถจ้างงานพนักงานประจำของบริษัทได้กว่า 3,000 คน และมีคนงาน subcontract อีกกว่า 10,000

คน ทั้งนี้ความสำเร็จทางธุรกิจของเขาอาจมาจากประสบการณ์ในอดีตและเครือข่ายรวมถึงกลุ่มบุคคลชาวต่างชาติที่เขาคบหาสมาคมด้วยตั้งแต่สมัยอดีตของเขา เนื่องจากเขาจะว่าจ้างที่ปรึกษามาจาก the Colorado School of Mines รวมถึงส่งพนักงานของเขาไปอบรมที่ต่างประเทศเป็นประจำ นอกจากนี้เขายังให้ความสำคัญกับการเรียนรู้และนำเขาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในธุรกิจของเขาเสมอ

ในปี 1990 ได้ก่อตั้งบริษัท Myint Petroleum Resources, Ltd. ซึ่งจดทะเบียนบริษัทที่ the British Virgin Islands ทำธุรกิจประเภทสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซ โดยมีสัญญาการผลิตร่วมกับบริษัทสัญชาติอเมริกัน Baker Hughes และ รัฐวิสาหกิจน้ำมันและก๊าซเมียนมาร์ (the Myanmar Oil and Gas Enterprise : MOGE) ในปี 1996 ได้สัมปทานสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่แหล่ง Mahn ในเขตมาเกว (Magwe Division) ต่อมาในปี 1999 บริษัท Baker Hughes and MOGE ได้ถอนตัวออกจากพม่าและขายหุ้นในส่วนของบริษัทให้กับ Michael Moe Myint จากนั้นเขาได้เปลี่ยนชื่อบริษัทเป็น MPRL E & P. Production (Myanmar Petroleum Resources Ltd. Exploration & Production)

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

ภายหลังที่ Michael Moe Myint และครอบครัวถูกประกาศชื่ออยู่ในรายชื่อของบุคคลที่ถูกระงับวีซ่า หรือ the 212F visa ban จากทางการสหรัฐฯ ในปี 2008 ภายหลังจากนั้นเป็นต้นมา เขาก็พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับทางการสหรัฐฯ มากขึ้นผ่านทางสถานทูตสหรัฐฯ ในย่างกุ้ง โดยเขาได้ทำงานร่วมกับทางการสหรัฐฯ ในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจและด้านแหล่งพลังงานของพม่าและข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องแก่ทางการสหรัฐฯ เขาเคยพบปะและให้ข้อมูลและความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งพลังงานนอกชายฝั่งของพม่า รวมถึงเปิดเผยข้อมูลพลังงานที่บริษัทชุดค้นพบในแหล่งพลังงานที่ได้รับสัมปทานให้แก่ทีม USGS (U.S. Geological Survey) ของสหรัฐฯ และยังเปิดเผยข้อมูลสำคัญอื่นๆ แก่ทีมของสหรัฐฯ ด้วย เช่น พื้นที่ของพม่าที่น่าจะเป็นแหล่งพลังงาน ความเป็นไปได้ที่จะลงทุนด้านพลังงานในพม่า เป็นต้น ด้วยการเปิดเผยข้อมูลอย่างหมดเปลือกของเขา ทำให้ทีมงาน USGS ยกย่องชื่นชมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพของบริษัท

นอกจากนั้น เขายังมีความคุ้นเคยและใกล้ชิดกับนางออง ซาน ซูจี ผู้นำพรรคฝ่ายค้านของพม่าด้วย ซึ่งเมื่อปี 2012 เขาได้เป็นเจ้าภาพจัดงานเลี้ยงฉลองในช่วงปีใหม่ให้แก่นางออง ซาน ซูจี และเชิญแขกมาร่วมงานกว่า 250 คน และทั้งเขาและครอบครัวยังคงร่วมรับประทานอาหารค่ำกับนางออง ซาน ซูจีในวันคริสต์มาส ซึ่งนางออง ซาน ยังได้กล่าวชักชวนให้ลูกชายทั้งสองคนของเขาที่กำลังทำงานอยู่ในต่างประเทศ ให้กลับมาพม่าเพื่อช่วยกันพัฒนาประเทศอีกด้วย

ดังนั้นจึงมีข้อเรียกร้องผ่านทางสถานทูตสหรัฐฯ ประจำย่างกุ้งไปถึงรัฐบาลสหรัฐฯ ให้ทบทวนการระงับชื่อของ Michael Moe Myint และครอบครัวใน the 212F visa ban และขอให้พิจารณาลบชื่อ

ของเขาและสมาชิกในครอบครัวของเขาออกจากรายการนั้น ซึ่งทางสถานทูตสหรัฐฯ ประจําอย่างกั้งได้ให้การยืนยันกับทางรัฐบาลสหรัฐฯ ว่าเขาเป็นนักธุรกิจที่ทำธุรกิจด้วยสุจริต ไม่เคยมีประวัติในให้การสนับสนุนกลุ่มผู้นำทหารพม่าอย่างชัดเจน หรือได้รับการสนับสนุนเบื้องหลังจากระบอบเผด็จการทหารพม่าเช่นกัน

นอกจากนั้น เหตุผลสำคัญอีกประการหนึ่งที่รัฐบาลสหรัฐฯ ควรต้องพิจารณาการถอนชื่อของเขาและครอบครัวออกจาก the 212F visa ban ก็เพราะเขาเป็นนักธุรกิจพม่าหนึ่งเดียวที่ร่ำรวยและมีประสบการณ์มากที่สุดในอุตสาหกรรมด้านพลังงานของประเทศพม่า และสิ่งนี้เป็นจุดแข็งและการมองการณ์ไกลของเขาในการทำธุรกิจเพราะเมื่อรัฐบาลพม่ามีการปรับเปลี่ยนนโยบายทางเศรษฐกิจและการเมือง โดยการประกาศนโยบายปฏิรูปทางเศรษฐกิจและการปรับเปลี่ยนบรรยากาศทางการเมืองของพม่าให้มีลักษณะที่เป็นแนวทางของประชาธิปไตยมากขึ้น ก็ส่งผลให้สถานการณ์การคว่ำบาตรรัฐบาลพม่าจากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรชาติตะวันตกอื่นๆ จะผ่อนคลายและหลายชาติเริ่มสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลพม่ามากขึ้น หลายประเทศมีความสนใจจะเข้ามาลงทุนภาคอุตสาหกรรมต่างๆ ในพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านพลังงานเป็นภาคส่วนที่ได้รับความสนใจจากบริษัทต่างชาติมากที่สุด เพราะพม่ายังมีทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งพลังงานที่ยังไม่ได้รับการสำรวจอยู่อีกมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรัฐบาลพม่าได้ประกาศแผนการสำรวจและขุดเจาะแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติแหล่งใหม่เมื่อปี 2012 Michael Moe Myint จึงเป็นนักธุรกิจพม่าด้านพลังงานที่ได้รับการติดต่อเพื่อเจรจาขอร่วมลงทุนจากบริษัทน้ำมันและก๊าซของต่างชาติมากที่สุด ในพม่า ปัจจุบันบริษัทของเขาแผนการเข้าไปสำรวจและขุดเจาะแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ 30 แหล่ง

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

ธุรกิจหลักปัจจุบันของ Michael Moe Myint ได้แก่ Myint and Associates Group ดำเนินธุรกิจด้านพลังงาน มีการจ้างพนักงานทั้งสิ้น ประมาณ 13,000 คน ทำรายได้เฉลี่ยต่อปีประมาณ 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเภทธุรกิจ	บริษัท	หมายเหตุ
พลังงาน	Myint and Associates Group	ประเภทของการให้บริการ - Logistics & Procurement - Storage and Warehousing - Transportation & Mobilization - Onshore & Offshore Crew Handling

ประเภทธุรกิจ	บริษัท	หมายเหตุ
	MPRL E & P. Production (Myanmar Petroleum Resources Ltd. Exploration & Production	ดำเนินธุรกิจประเภทสำรวจและผลิต น้ำมันและก๊าซ
	Asia Drilling Pte Ltd.	ดำเนินธุรกิจประเภทรับเหมาขุดเจาะ

5.รายการอ้างอิง

The Irrawaddy. Tracking the Tycoons. [online]. 2008. Available from: http://www.europe-solidaire.org/IMG/article_PDF/article_a11646.pdf [2014, April 3]

Jason Szep and Andrew R.C. Marshall. An image makeover for Myanmar Inc. [online]. 2012. Available from: <http://www.reuters.com/article/2012/04/12/uk-myanmar-cronies-image-idUSLNE83B01G20120412> [2014, May 10]

The Irrawaddy. Burmese Tycoons Part II. [online]. Volume 8 No.7, 2000. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=1924&page=3 [2014, April 3]

Ron Gluckman. Why Western Oil Companies Love Myanmar's Moe Myint. [online]. 2013. Available from: <http://www.forbes.com/sites/forbesasia/2013/04/03/why-western-oil-companies-love-myanmars-moe-myint/> [2014, May 10]

กลุ่ม Serge Pun & Associates Myanmar (SPA) ก่อตั้งโดย Serge Pun

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Serge Pun เกิดในย่างกุ้งเมื่อปี 1953 ได้รับการศึกษาที่ St Paul's Catholic School และเดินทางออกจากประเทศพม่าเมื่อปี 1965 ไปอาศัยอยู่ที่ประเทศจีนและย้ายไปฮ่องกงในปี 1973 ในฮ่องกง Serge Pun เริ่มทำงานโดยการเป็นตัวแทนขายเรือ (selling ship supplies) และเครื่องฟอกอากาศ จากนั้นหันไปทำงานเป็นนายหน้าอสังหาริมทรัพย์ ก่อนที่จะก่อตั้งบริษัท Serge Pun & Associates Group of Company ขึ้นในฮ่องกงจากการมีสายสัมพันธ์กับคนจีน จากนั้นมีการขยายธุรกิจไปทั่วภูมิภาค เขาเดินทางกลับสู่ย่างกุ้งในปี 1991

Serge Pun ถือได้ว่าเป็นนักธุรกิจพม่าที่ประสบความสำเร็จในระดับสูง และมีภาพลักษณ์ว่าเป็นนักธุรกิจที่ใสสะอาด เกี่ยวข้องกับการทุจริตน้อยที่สุด และดำเนินธุรกิจโดยปราศจากสายสัมพันธ์กับทหาร ซึ่งค่อนข้างหาได้ยากในกลุ่มนักธุรกิจพม่าที่ประสบความสำเร็จซึ่งมักรับรู้กันว่า ได้รับผลประโยชน์โดยมิชอบภายใต้ระบบการปกครองของทหาร อย่างไรก็ตาม Serge Pun ก็สามารถรักษาความสัมพันธ์กับรัฐบาลทหารพม่าไว้ได้เป็นอย่างดี แม้จะไม่ใช่ที่ปรากฏว่าเขามีความใกล้ชิดกับทหารระดับสูงคนใดเป็นพิเศษ แต่ก็มี ความใกล้ชิดกับข้าราชการชั้นสูงบางคน เช่น เขามีที่ปรึกษาพิเศษเป็นอดีตผู้ว่าการธนาคารกลางของพม่า คือ U Kyi Aye (มีตำแหน่งเป็นที่ปรึกษาพิเศษตั้งแต่ปี 2000-2006 จากนั้นมีตำแหน่งเป็นกรรมการที่ไม่ใช่ผู้บริหาร (non-executive director))

Serge Pun เคยถูกตั้งคำถามว่า ธุรกิจของเขายังคงเติบโตได้อย่างไรหากไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับการคอร์รัปชัน Serge Pun กล่าวว่า ผู้คนอาจลืมไปว่า ที่ผ่านมา เขาถูกกีดกันเพียงใด และบอกว่า เขาไม่เคยจ่ายเงินแม้แต่เซ็นต์เดียวเพื่อการได้อภิสิทธิ์ในการได้รับงาน ธุรกิจของเขาขึ้นอยู่กับผู้บริโภค ไม่ใช่รัฐบาล อาจเห็นได้ว่าคำกล่าวของ Serge Pun ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าเขาเป็นนักธุรกิจจำนวนน้อยคน ที่ประสบความสำเร็จโดยไม่ได้ใช้ความสัมพันธ์กับทหารเป็นเครื่องมือหลัก ทั้งนี้อาจเป็นไปได้ว่าธุรกิจของเขาเริ่มต้นในต่างประเทศและเป็นกลุ่มบริษัทที่ร่วมมือกับทุนภายนอกประเทศเป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้ Serge Pun ค่อนข้างไม่มีบทบาทหรือเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเมืองเหมือนนักธุรกิจคนอื่น

ด้านสายสัมพันธ์กับต่างประเทศ Serge Pun ร่วมลงทุนกับกลุ่มธุรกิจจากหลายประเทศ ทั้งในฮ่องกง จีน สิงคโปร์ ประเทศในยุโรป อเมริกาและประเทศไทย

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีชื่อเสียงค่อนข้างดี แต่พบว่า ในปี 2008 สถานทูตอเมริกันในย่างกุ้ง ก็ได้ระบุให้ทั้ง YOMA Strategic และ First Myanmar Investment (FMI) อยู่ในรายชื่อของบริษัทที่ถูกคว่ำบาตร ซึ่งบริษัทที่อยู่ในรายชื่อมีจำนวนทั้งหมด 31 บริษัท รวมถึง Htoo Trading ของ Tay Za และ Asia World ของ Steven Law ด้วย

ทางด้านสังคม Serge Pun มีบทบาทในงานด้านการกุศล เช่น ก่อตั้ง SPA Foundation ซึ่งเป็นองค์กรการกุศล ให้การช่วยเหลือนักเรียนพม่า อีกทั้งน้องชายของเขา Martin Pun ก็เป็นหุ้นส่วนกับองค์กรไม่แสวงหากำไรเป็นจำนวนมาก เช่น Business Coalition against AIDS และ Tuesday Club องค์กรการกุศลอย่างไม่เป็นทางการที่เกิดจากการรวมกันของนักธุรกิจต่างชาติในพม่า

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

Serge Pun ก่อตั้งกลุ่มบริษัท Serge Pun & Associates Group of Company ในปี 1983 ที่ฮ่องกง หลังจากได้เดินทางกลับประเทศพม่าในปี 1991 จึงได้ก่อตั้งบริษัท Serge Pun & Associates (Myanmar) (SPA) เป็นบริษัทร่วมทุนกับต่างชาติ ซึ่งปีดังกล่าวถือเป็นระยะเวลาที่เหมาะสม เนื่องจากเป็นปีที่มีกฎหมายการลงทุนต่างชาติเกิดขึ้น และจากนั้นเขาก็ได้ใบอนุญาตเปิดธนาคาร การขยายตัวของธุรกิจของ Serge Pun แสดงตามลำดับเวลาได้ดังนี้

ปี 1992 ก่อตั้ง First Myanmar Investment (FMI)

ปี 1993 ก่อตั้ง Yoma Bank

ปี 1997 เปิดสนามกอล์ฟ Sand River Golf Club ในเซินเจิ้น ประเทศจีน

ปี 2006 ตั้ง Yoma Strategic Holding ในสิงคโปร์

ปี 2012 เริ่มเปิด FMI Air Charter อย่างเป็นทางการ

ทั้งนี้ ช่วงปี 2008-2009 ถือเป็นปีที่ยุ่งยากสำหรับ Serge Pun เนื่องจาก การเพิ่มสูงขึ้นของระบบพวกพ้อง (cronyism) ซึ่งในช่วงปีดังกล่าว รัฐบาลเผด็จการทหารพยายามที่จะกำจัดหรือกีดกันใครก็ตามที่ไม่เล่นไปตามเกมของตน โดยรัฐบาลมีความพยายามที่จะเข้าไปแทรกแซงธุรกิจของ Serge Pun ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ Serge Pun กล่าวว่า เขาต้องพยายามก้มหัวตัวเองให้ต่ำ และพยายามดำเนินธุรกิจของตนต่อไป

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

Serge Pun เป็นนักธุรกิจจำนวนน้อยคนที่ประสบความสำเร็จโดยไม่ได้พึ่งพาสายสัมพันธ์กับรัฐบาลบาล แต่มีการร่วมมือกับทุนต่างชาติมาตั้งแต่เริ่มต้นทำธุรกิจ ภายหลังจากเปลี่ยนแปลงทางการเมือง จึงไม่ปรากฏชัดเจนว่า Serge Pun ปรับตัวอย่างไร อย่างไรก็ตามจากข้อมูลที่ปรากฏ เห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเป็นผลดีต่อ Serge Pun เนื่องจากเขาเองเคยถูกคุกคามจากอำนาจทหารที่พยายามเข้ามาแทรกแซงกิจการของเขา และในระยะเวลาต่อจากนั้นพบว่า Serge Pun พยายามผลักดันให้การลงทุนจากต่างชาติเกิดขึ้นอย่างเสรีมากขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์กับธุรกิจของเขาซึ่งมีการติดต่อร่วมทุนกับทุนต่างชาติเป็นจำนวนมากอยู่แล้ว ปัจจุบัน Serge Pun กลายเป็นผู้ให้คำปรึกษา

ด้านการดำเนินธุรกิจ ซึ่งมีผู้บริหารจากต่างชาติจำนวนมากเดินทางมาเพื่อขอคำปรึกษาและร่วมธุรกิจกับเขา

Serge Pun พยายามผลักดันให้เกิดการพัฒนาด้านตลาดทุน โดยกล่าวว่า นักธุรกิจพม่าเองก็ได้มีความพัฒนาอย่างถูกต้องยุติธรรมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานเพื่อการพัฒนาด้านการเงิน อันเป็นประเด็นสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งล่าสุด รัฐบาลก็ได้มีการวางแผนที่จะอนุญาตให้ธนาคารต่างชาติดำเนินการในพม่าได้ ซึ่งในระยะหลังก็มีความเคลื่อนไหวว่าธุรกิจของ Serge Pun ได้ร่วมทุนกับต่างชาติมากยิ่งขึ้น การร่วมทุนระหว่าง Yoma Strategic Holdings กับ บริษัท Sumitomo Corporation ของญี่ปุ่น เพื่อการจัดจำหน่ายรถบรรทุก Hino ในพม่า หรือในกรณี Yoma Strategic Holdings (Serge Pun & Associates (SPA) และ First Myanmar Investment Co.(FMI)) ร่วมกันทำ MOU กับ Mitsubishi Corporation ของญี่ปุ่น ดำเนินการปรับเปลี่ยน prime Rangoon real estate ให้เป็นแหล่งช้อปปิ้งขนาดใหญ่ ที่อยู่อาศัย และอาคารสำนักงาน โดยหุ้นส่วนจากญี่ปุ่นดังกล่าวจะเกี่ยวข้องในการวางแผน ออกแบบ การก่อสร้าง และการบริหารจัดการ ตลอดจนการจัดหาผู้ช่วยด้านเทคนิค

แม้จะมีการร่วมทุนกับต่างชาติ แต่ก็ยังพบว่า ภายในประเทศเอง กลุ่มธุรกิจของ Serge Pun ก็ยังรับงานโครงการรัฐอีกจำนวนมากอีกด้วย เช่นในปี 2013 บริษัทของเขาชนะการยื่นซองประกวดราคา งานของรัฐบาลเกือบทั้งหมด ซึ่งในการยื่นซองบางกรณี เขาได้ให้บริษัทของเขาที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศ เข้ามายื่นซองแข่งขันกับบริษัทของเขาเองที่อยู่ในพม่าอีกด้วย

นอกจากนี้ ในช่วงหลัง พบว่า Serge Pun มีความพยายามที่จะขยายสู่ธุรกิจด้านอื่นๆ นอกเหนือจากการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลัก ไปสู่เพิ่มรายได้ของธุรกิจที่ไม่ใช่อสังหาริมทรัพย์ให้สูงขึ้นกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ ธุรกิจอื่นๆ ที่เพิ่มขึ้นเช่น การให้เช่ารถยนต์ การท่องเที่ยว โดยบอลลูน ในช่วงเดือนมีนาคม 2014 Yoma Strategic Holdings ลงทุนในโรงกาแพที่ใหญ่ที่สุดในพม่า ด้วยเงินจำนวน 20 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อีกทั้งยังจะลงทุนจำนวน 46 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในกิจการโคนม 12 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในกิจการห้องเย็น และ 1.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในกิจการให้เช่ารถยนต์ ซึ่ง Serge Pun กล่าวว่า เขามุ่งดำเนินธุรกิจในพม่ามากกว่าที่อื่นๆ

สำหรับกรณีการคว่ำบาตร Serge Pun กล่าวว่า อาจเป็นมาตรการที่ไม่ส่งผลกระทบต่อนักธุรกิจบางกลุ่ม เนื่องจาก แม้ไม่มีทุนจากยุโรปหรือสหรัฐอเมริกา แต่ก็ยังคงมีจีนและอินเดียที่ไม่มีส่วนกระทบการมาตรการคว่ำบาตร เช่นในปีงบประมาณ 2010 มีเงินลงทุนจากจีนเข้าสู่พม่าเป็นจำนวนสูงถึง 14 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

กลุ่มบริษัท Serge Pun & Associates (Myanmar) (SPA) เป็นการรวมกันของธุรกิจประมาณ 40 แห่ง ดำเนินธุรกิจในการบริการด้านอสังหาริมทรัพย์ การเงิน โรงงานอุตสาหกรรม เทคโนโลยี การก่อสร้าง อุตสาหกรรมยานยนต์ และธุรกิจด้านสุขภาพ กลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ที่เข้ามาร่วมทุนกับ SPA ได้แก่บริษัทยานยนต์เช่น นิสสัน และ ซูซูกิ บริษัท Sumitomo Corporation of Japan รวมถึงบริษัทลงทุนนานาชาติและนักลงทุนจากอเมริกาเหนือ ยุโรป และในเอเชีย ทั้งนี้ บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม SPA ประกอบด้วยบริษัทหลักสำคัญ ได้แก่

ประเภทธุรกิจ	บริษัท	หมายเหตุ
การลงทุน/อสังหาริมทรัพย์ (การถือหุ้นในบริษัทอื่น และการลงทุนในธุรกิจ เช่น การค้าปลีก)	- Yoma Strategic Holdings - First Myanmar Investment (FMI)	Yoma Strategic Holdings เป็นบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ มีการลงทุนทั้งในประเทศพม่า และจีน
ยานยนต์	- SPA Motorcycle Ltd. - Yoma Yazar Co., Ltd. - Successful Goal Trading Co., Ltd.	
การบริการ (ที่พักอาศัย โรงพยาบาล ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์)	- The Grand MeeYaHta Ecutive Residence - Pun Hlaing International Hospital - Pun Hlaing Landscaping Ltd.	
การธนาคาร	- Yoma Bank	เป็นธนาคารพาณิชย์ที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของพม่า ปัจจุบัน Yoma Bank เปิดสาขามากกว่า 40 สาขา
การเกษตรและที่ปรึกษา ด้านการลงทุนในธุรกิจ การเกษตร	- Myanmar Agri-Tech Ltd. - Agribusiness & Rural Developments Co., Ltd.	

5.รายการอ้างอิง

- Aung Hla Tun. Yoma's Serge Pun Sees Long Road to ASEAN Integration. Irrawaddy. [online]. 2014. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/yomas-serge-pun-sees-long-road-asean-integration.html#.UzKFFgzgPmk.facebook> [2014, May 10]
- Bridget Di Certo. Yoma and Somitomo partner up. [online]. 2013. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/business/9104-yoma-and-somitomo-partner-up.html> [2014, May 15]
- Irrawaddy. Tycoon Turf. [online]. 2005. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=5010&page=9 [2014, May 15]
- Irrawaddy. Tracking the Tycoons. [online]. 2008. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=6 [2014, May 15]
- [Jason Szep](#) and [Andrew R.C. Marshall](#). Special Report: An image makeover for Myanmar Inc. [online]. 2012. Available from: <http://www.reuters.com/article/2012/04/12/us-myanmar-cronies-image-idUSBRE83B0YU20120412> [2014, May 10]
- Kyaw Hsu Mon. Japan's Mitsubishi to Invest in Downtown Rangoon Development. [online]. 2013. Available from: <http://www.irrawaddy.org/business/japans-mitsubishi-invest-downtown-rangoon-development.html> [2014, May 15]
- Myanmartimes. Yoma increases stake in tower JV. [online]. 2014. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/business/10507-yoma-increases-stake-in-tower-jv.html#.U4adW3yLYxw.facebook> [2014, August 10]
- Serge Pun & Associates. [online]. Available from: <http://www.spa-myanmar.com/spa-myanmar/core-businesses/> [2014, August 10]
- Wikipedia. Yoma Bank. [online]. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Yoma_Bank. [2014, April 10]

กลุ่ม Yuzana ก่อตั้งโดย Htay Myint

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Htay Myint หนึ่งในนักธุรกิจที่มั่งคั่งที่สุดของพม่า เกิดเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 1955 เป็นประธานบริษัท Yuzana Co Ltd นอกจากนี้ยังเป็นประธานสมาคมและกลุ่มธุรกิจต่างๆ ได้แก่ สมาคม Construction Owners' Association สมาคม Fishing Vessel Owners' Association สมาคม Myanmar Projects' Association และเป็นเจ้าของสโมสรฟุตบอล [Southern Myanmar United Football Club](#)

Htay Myint มีความใกล้ชิดเป็นอย่างมากกับนายพล Khin Nyunt ซึ่งเชื่อกันว่า นายพล Khin Nyunt มีหุ้นอยู่ในบริษัท Yuzana นอกจากนี้เขายังมีความใกล้ชิดกับนายพลตาน ฉ่วย อีกด้วย [Htai Myint](#) และ Yuzana Company ถูกคว่ำบาตรด้านการลงทุน (sanctions) จากสหรัฐอเมริกา

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

Htay Myint ก่อตั้งบริษัท Yuzana company ในปี 1994 ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการขนส่ง การก่อสร้าง ศูนย์การค้า โรงแรม ปาล์มน้ำมัน และอุตสาหกรรมยางพารา โดย Yuzana company เริ่มต้นธุรกิจในการประมงในเมือง [Myeik](#) (Mergui) ใน [Taninthayi Division](#) ทางตอนใต้ของพม่า โดยในช่วงแรก Yuzana ยังทำธุรกิจปาล์มน้ำมัน ไม้สัก รัญพีช ([physic nut](#)) ชา และปลูกยางพาราอีกด้วย

Yuzana company เริ่มมีชื่อเสียงเมื่อทำการเปิดศูนย์การค้าที่ใหญ่ที่สุดในพม่าเมื่อปี 1994 ตามมาด้วยการเปิด Yuzana Super Market ในย่างกุ้ง จากนั้นขยายไปสู่การลงทุนในโครงการด้านอสังหาริมทรัพย์ มีการเปิดศูนย์การค้าเพิ่ม เปิดโรงแรมและรีสอร์ท โดยในปี 1997 ได้เปิดโรงแรมระดับ 3 ดาวขนาดห้องพักจำนวน 198 ห้องคือ Yuzana Hotel โดยในช่วงทศวรรษ 1990 ยังได้สร้าง Yuzana Garden City โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยชานเมืองย่างกุ้งอีกด้วย

ปี 1998 Yuzana company กับหุ้นส่วนคือ Shwe Thazin company ร่วมกันบริหารจัดการโรงงานผลิตเครื่องปรุงรส ใน Deik Oo Township ทั้งนี้โรงงานดังกล่าวเป็นของรัฐหรือ Industry Ministry No 1.

ปี 2006 Yuzana company ได้รับที่ดินจำนวนมหาศาลในรัฐ Kachin ภายใต้โครงการเวนคืนที่ดินเพื่อโครงการทางเศรษฐกิจของรัฐ (ประมาณ 1,600 ตารางกิโลเมตร หรือ 400,000 เอเคอร์) ที่ดินดังกล่าวตั้งอยู่ใน Hukawng Valley (ส่วนใหญ่เป็นที่ดินใน Hukawng Valley Tiger Reserve) ใน [Danai](#) และใน [Hpakant Townships](#) สำหรับใช้ในการปลูกอ้อยและมันสำปะหลังเพื่อใช้ผลิตพลังงานชีวภาพ และผลิตภัณฑ์แปรรูปมันสำปะหลัง ซึ่งที่ดินดังกล่าวเป็นการยึดมาจากชาวนาเจ้าของที่ดินเป็นจำนวนมาก ภายในที่ดินดังกล่าวมีหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน มีผู้อยู่อาศัยประมาณ 5,000 คน

ปี 2007 Yuzana company ได้รับโครงการ [build-operate-transfer](#) จากรัฐบาล โดยโครงการนี้เป็นการพัฒนาถนน [Stilwell Road](#) ซึ่งเชื่อมเส้นทางจากทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียไปสู่จีน ระยะทาง 120 ไมล์หรือ 190 กิโลเมตร โดย Yuzana company ได้รับสิทธิในการเก็บค่าผ่านทางเป็นระยะเวลา 30 ปี

ปี 2010 Yuzana company เปิดโรงงานแป้งมันสำปะหลังขนาด 1,900 ตารางเมตร ในรัฐ Kachin โดยโรงงานตั้งอยู่ใกล้กับพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังใน [Hukawng Valley](#) ซึ่งเป็นพื้นที่จำนวนมากที่ Yuzana ได้รับจากนโยบายเวนคืนที่ดินเพาะปลูกของรัฐบาลเมื่อปี 2006 (ปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวยังคงสร้างความขัดแย้งแก่ชาวนาเจ้าของที่ดินในพื้นที่ซึ่งยังมีการออกมาเรียกร้องขอคืนที่ดินดังกล่าว) โดยโรงงานดังกล่าวนี้ ถือเป็นโรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลังที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง Htay Myint ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามสมาชิกพรรค Union Solidarity and Development Party และได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร/สมาชิกรัฐสภา ใน Tenasserim Division เป็นการเข้ามามีบทบาททางการเมืองโดยตรง

ทั้งนี้ ทางด้านธุรกิจ Yuzana company ยังคงเติบโตต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามปัญหาหนึ่งที่ต้องเผชิญคือปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินทั้งในส่วนของโครงการประท้วงของชาวนาที่ถูกเวนคืนที่ดิน และปัญหาการรุกรานเขตป่าซึ่งมีการประกาศเป็นเขตคุ้มครองเสือโคร่ง The Hukawng Valley Tiger Reserve

ปี 2011 Yuzana company เป็นหนึ่งในบริษัทที่มีส่วนในการรับเหมာช่วงในโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ คือ โครงการสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ [Dawei](#)

ในประเด็นปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดิน ปี 2010 มีชาวนาจำนวน 17 คน ดำเนินการฟ้องร้องบริษัท Yuzana และ Htay Myint ในกรณีไม่จ่ายเงินชดเชยเป็นพื้นที่จำนวน 1,038 เอเคอร์ ซึ่งในตอนนั้นฝ่ายชาวนาเป็นฝ่ายชนะโดย Yuzana ต้องจ่ายค่าชดเชยแก่ชาวนา แต่ก็เป็น การจ่ายในจำนวนที่น้อยมาก คือแค่ 80,000 จ๊าดต่อเอเคอร์ ซึ่งกลุ่มชาวนาได้ยื่นอุทธรณ์ แต่ศาลไม่รับฟ้อง

ปี 2012 ชาวนาออกมาประท้วงอีกครั้ง โดยข้อเรียกร้องของกลุ่มชาวนาคือ ให้บริษัทคืนที่ดินแก่ชาวนา ชดใช้ค่าเสียหาย และให้ออกไปจาก Hukawng Valley โดย Daw Bawk Jar นักเคลื่อนไหวสิทธิในที่ดินและสมาชิก National Democratic Force หนึ่งในผู้ประท้วงกล่าวว่า หาก Htay Myint ยังคงเพิกเฉยต่อปัญหาดังกล่าว พวกเขาจะดำเนินการฟ้องร้องอีกครั้ง โดยหลังจากการต่อรองกับ [National Democratic Front](#) ผลปรากฏว่า [Htay Myint](#) ยอมที่จะมอบคืนที่ดินมากกว่า 1,000 เอเคอร์ แก่ชาวนาใน [Hpakant Townships](#) โดยเขาได้ให้สัญญาแก่ Daw Bawk Jar ในการประชุมที่เนปิดอร์ว่าเขาจะคืนที่ดิน

แก่ชวานาทั้ง 17 คน และจ่ายค่าชดเชยแก่ชวานาทั้งหมดสำหรับค่าเสียหาย อย่างไรก็ตาม Daw Bawk Jar กล่าวว่า Htay Myint ให้คืนที่ดินแก่พวกเขาจริง แต่ก็ไปยึดเอามาจากชวานาคนอื่นๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ยอมรับไม่ได้

ล่าสุด ในเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมา ชวานาจากรัฐ Kachin ได้ออกมาชุมนุมประท้วงอีกครั้ง ที่หน้าสำนักงานใหญ่ ของบริษัท Yuzana ซึ่งตั้งอยู่บริเวณแยก Shwegonedaing ใน Bahan township ของเมืองย่างกุ้ง เรียกร้องให้ Htay Myint แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งเรื่องที่ดินดังกล่าว และจะฟ้องร้องหากไม่มีการแก้ไขปัญหาใดๆ ให้ โดยพวกเขาให้ข้อมูลว่า พวกเขาไม่ได้รับการชดเชยที่ดินหรือรายได้ตามที่ Yuzana ได้เคยให้คำมั่นสัญญาไว้ตั้งแต่ปี 2012

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

บริษัท Yuzana company ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับโครงการเพื่อที่อยู่อาศัยในย่างกุ้ง ธุรกิจโรงแรม ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต การเกษตร และธุรกิจการประมง โดย Yuzana company เป็นหนึ่งในผู้ผลิตชาหมักที่เรียกว่า [lahpet](#) รายใหญ่ที่สุดในพม่า และเป็น 1 ใน 4 บริษัทพื้นเมืองพม่าที่เป็นผู้ผลิต/จับกุ้งทะเลในพื้นที่จำนวน 50 เอเคอร์ ทั้งนี้ บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม Yuzana company ประกอบด้วยกลุ่มธุรกิจต่างๆ ได้แก่

ประเภทธุรกิจ	บริษัท
อสังหาริมทรัพย์ การเกษตร การประมง ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ	- Yuzana Co., Ltd.
การก่อสร้าง	- Yuzana Construction
การโรงแรม	- Yuzana Hotel - Yuzana Garden Hotel - Yuzana Resort Hotel
สโมสรฟุตบอล	- Southern Myanmar United Football Club

5. รายการอ้างอิง

Irrawaddy. Burmese Tycoons Part I. [online]. 2000. Available from:

http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=1923 [2014, May 10]

[Kachin Development Networking Group](#). Tyrants, Tycoons and Tigers. [online]. 2010. Available from: <http://www.burmapartnership.org/2010/08/tyrants-tycoons-and-tigers/> [2014, May 10]

Kachinnews. [Yuzana company grabs land of 1,000 families](http://www.kachinnews.com/news/1720-yuzana-company-grabs-land-of-1000-families.html). [online]. 2010. Available from: <http://www.kachinnews.com/news/1720-yuzana-company-grabs-land-of-1000-families.html> [2014, June 10]

Ko Htwe. Fields of lost dreams. [online]. 2012. Available from: <http://www.bangkokpost.com/news/investigation/303693/fields-of-lost-dreams> [2014, August 5]

Noe Noe Aung. Kachin farmers to sue Yuzana U Htay Myint. [online]. 2014. Available from: <http://www.mmtimes.com/index.php/national-news/yangon/10550-kachin-farmers-to-sue-yuzana-u-htay-myint.html> [2014, August 5]

Wikipedia. Yuzana Company. [online]. Available from: http://en.wikipedia.org/wiki/Yuzana_Company [2014, May 10]

กลุ่ม Zaykabar ก่อตั้งโดย Khin Shwe

1. เครือข่ายและสายสัมพันธ์ทางธุรกิจ

Khin Shwe เกิดเมื่อวันที่ 24 มกราคม 1952 ในเมือง Moulmein เมืองหลวงของ Mon State ทางใต้ของพม่า เป็นบุตรชายพ่อค้าผู้มั่งคั่ง บิดาของเขาเป็นเจ้าของเรือขนส่งสินค้าจำนวน 4 ลำ ขนส่งสินค้าจาก Moulmein ไปสู่ Pulau Pinang ในมาเลเซีย อย่างกุ่ม และประเทศไทย

ทั้งนี้ เมื่อตอนที่เขาอายุ ได้เพียง 10 ปี พ่อของเขาทิ้งครอบครัวซึ่งประกอบด้วยแม่ของเขา ตัวเขาและพี่น้องอีก 6 คนไปหาผู้หญิงใหม่ ซึ่ง Khin Shwe กล่าวว่าเหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นเหตุการณ์สำคัญที่เปลี่ยนแปลงชีวิตของเขา พ่อของเขาจากไปโดยไม่ทิ้งเงินไว้ให้เลย ทำให้เขา แม่ และพี่น้องทั้งหมดเปลี่ยนฐานะจากหนึ่งในครอบครัวที่ร่ำรวยที่สุดไปเป็นหนึ่งในครอบครัวที่ยากจนที่สุด ซึ่งในตอนนั้นเขาต้องช่วยแม่เดินทางไปรับผักและผลไม้จากเมือง Moulmein เพื่อนำไปขายตามเมืองอื่นที่อยู่ใกล้ๆ อีกทั้งยังต้องช่วยดูแลน้องอีก 6 คน ในภายหลังแม่พ่อของเขาจะได้กลับมาอยู่กับครอบครัวอีกครั้ง แต่ก็กลับมาในสภาพหมดตัว และไม่ได้ทำงานอะไรอีกเลยกระทั่งเสียชีวิตในปี 1968 ซึ่งในปีนั้น Khin Shwe จบการศึกษาระดับ high school และย้ายไปอยู่ที่ Maymyo ห่างออกไป 50 กิโลเมตรจากมัณฑะเลย์ เพื่อศึกษาต่อที่โรงเรียนเทคนิค โดยได้รับทุนส่วนหนึ่งและได้รับการช่วยเหลือจากลุงของเขาซึ่งเป็นพ่อค้าที่ร่ำรวย

Khin Shwe จบการศึกษาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ในช่วงปลายปี 1970 และเดินทางกลับไปยัง Moulmein ที่นั่นเขาได้เข้าทำงานกับหน่วยงานรัฐบาลซึ่งทำหน้าที่ให้บริการด้านการก่อสร้างแก่ฝ่ายวิศวกรรมของกองทัพ ปี 1975 Khin Shwe แต่งงานกับภรรยาของเขา และมีบุตรด้วยกันจำนวน 2 คน บุตรชายชื่อ Zay Thi Ha และบุตรสาวชื่อ Zay Zin Latt จากนั้นได้ย้ายไปอย่างกุ่ม ในปี 1978 และทำงานในกรมชลประทานในฐานะนักสำรวจทางวิศวกรรม (survey engineer) ทั้งนี้ จากประสบการณ์การทำงานที่ Moulmein ทำให้ Khin Shwe มองเห็นโอกาสในการเป็นผู้รับเหมางานเอง กระทั่งในปี 1979 เขาจึงตัดสินใจลาออกจากงานเพื่อเป็นผู้รับเหมอย่างเต็มตัว ซึ่งในยุครัฐบาลนายพลเนวิน Khin Shwe ได้รับความไว้วางใจให้รับโครงการก่อสร้างจากรัฐบาลเป็นจำนวนหลายโครงการ เหตุการณ์ในชีวิตของเขาเปลี่ยนแปลงอย่างสำคัญเมื่อรัฐบาลยกเลิกระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมและหันไปส่งเสริมเศรษฐกิจแบบตลาด ซึ่งทำให้เขาได้รับผลประโยชน์มากมายจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทั้งผลประโยชน์จากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่เพื่อรองรับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

Khin Shwe เป็นผู้มีส่วนสำคัญในการบุกเบิกอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ของพม่า ซึ่งบริษัท Zaykabar ของเขา ถือเป็นผู้นำธุรกิจด้านการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ของพม่า และตัวเขาเองก็ดำรงตำแหน่งเป็นประธานสมาคมผู้ประกอบการก่อสร้างแห่งพม่า (Myanmar Construction

Entrepreneurs Association) เป็นประธานสมาคมโรงแรมแห่งพม่า (Myanmar Hotelier Association) อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งพม่า ซึ่งเขายังเป็นประธานสมาคมมิตรภาพพม่า- ญี่ปุ่นสมาคมมิตรภาพพม่า- เกาหลีและพม่าไทยอีกด้วย

Khin Shwe เป็นนักธุรกิจคนหนึ่งที่ได้รับผลประโยชน์ทางธุรกิจอย่างมหาศาลจากรัฐบาลทหาร โดยเฉพาะในเรื่องของการเวนคืนที่ดินจากชาวนาเพื่อการก่อสร้างโครงการทางเศรษฐกิจ และเขตอุตสาหกรรม โดยความสัมพันธ์ดังกล่าวเริ่มต้นตั้งแต่สมัยรัฐบาลนายพลเนวิน ซึ่งเป็นยุคที่ Khin Shwe เริ่มได้รับโครงการก่อสร้างจากรัฐบาล ความสัมพันธ์ดังกล่าวมีความต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ทั้งนี้ แม้รัฐบาลพม่าในปัจจุบันจะเป็นรัฐบาลพลเรือน แต่ก็ยังไม่มีการแก้ไขปัญหาเรื่องการยึดคืนที่ดินจากชาวนา จำนวนมหาศาลที่อยู่ในครอบครองของบริษัท Zaykabar ของ Khin Shwe อย่างจริงจัง แม้จะมีการเรียกร้องและการประท้วงกันอยู่เป็นประจำ

ด้านสายสัมพันธ์กับต่างประเทศในกรณีประเทศตะวันตก Khin Shwe และ Zaykabar ถูกบันทึกอยู่ใน sanctions list ของสหรัฐอเมริกา จากข้อหาการมีสายสัมพันธ์กับทหาร อย่างไรก็ตาม ในระดับภูมิภาค Khin Shwe ค่อนข้างมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ เนื่องจาก Khin Shwe เป็นประธานสมาคมมิตรภาพพม่า- ญี่ปุ่น สมาคมมิตรภาพพม่า- เกาหลี และสมาคมมิตรภาพพม่า-ไทย

ในทางการเมือง Khin Shwe เป็นสมาชิกและผู้บริหารพรรค Union Solidarity and Development Party (USDP) พรรคการเมืองที่หนุนหลังโดยทหาร ซึ่งหลังจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปี 2010 Khin Shwe ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และได้รับเลือกเข้าไปนั่งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติ โดยเป็นสมาชิกสภาสูง ในช่วงปี 2011 และเป็นสมาชิกสภาล่าง ในช่วงปี 2013

2. การสะสมทุนและธุรกิจก่อนปี 2010

หลังจากลาออกจากงานมาเป็นผู้รับเหมาเองระยะหนึ่ง Khin Shwe กับ U Htein Win และเพื่อนอีก 2 คน ได้ร่วมกันก่อตั้งบริษัท Padamyia ขึ้นในช่วงปี 1988 ซึ่ง Khin Shwe ทำหน้าที่เป็นวิศวกรดูแลการสร้างโรงงาน ในขณะที่ U Htein Win ทำหน้าที่ดูแลการติดตั้งเครื่องจักรและเครื่องมือต่างๆ การดำเนินธุรกิจในครั้งนี้เปิดโอกาสให้ Khin Shwe ได้เดินทางไปยังประเทศต่างๆ ทั้งสิงคโปร์และสหรัฐอเมริกา ซึ่งที่นั่นเขาได้มองเห็นการพัฒนาของเทคโนโลยีซึ่งเป็นที่ชื่นชอบแก่เขาอย่างยิ่ง

จากการมีโอกาสเดินทางไปต่างประเทศ ซึ่งทำให้ Khin Shwe มองเห็นช่องทางในการทำธุรกิจเมื่อเดินทางกลับพม่า ซึ่งขณะนั้นเศรษฐกิจเริ่มเปิดเสรีมากขึ้น ในปี 1990 Khin Shwe จึงได้ก่อตั้งบริษัทของตัวเอง คือ บริษัท Zaykabar โดยคำว่า Zay เป็นชื่อลูกของเขาทั้งสอง ส่วน Kabar หมายถึง “ระดับโลก” รวมกันแล้ว บริษัทของเขาจึงมีความหมายว่า “โลกแห่ง Zay” (The world of Zay) โดยความตั้งใจของการก่อตั้งบริษัทในครั้งนั้น เขาต้องการให้ธุรกิจที่เขาสร้างขึ้นสามารถส่งต่อไปยังลูกๆ ของเขาได้

นอกจากนั้น เขายังมีความตั้งใจให้ธุรกิจของเขามุ่งสู่การพัฒนาด้านโอกาสในประเทศพม่าและสามารถขยายธุรกิจครอบคลุมไปสู่ระดับโลก ซึ่งในขณะที่บุตรชายของเขาจะยังเป็นนักเรียนอยู่ เขาก็ได้ให้บุตรชายได้เข้ามาร่วมในการทำธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ โดยมอบให้ดูแลฝ่ายงานจำนวนหนึ่งในบริษัท

Khin Shwe ถือเป็นผู้นำบุกเบิกธุรกิจพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ในพม่า แม้ในช่วงเริ่มต้นของทำธุรกิจด้านนี้ และปรากฏว่าเริ่มมีคู่แข่งมากขึ้น Khin Shwe เคยหันไปทำธุรกิจสถานีแก๊สและน้ำมัน โดยการทำงานกับบริษัท Shell for a อยู่ระยะหนึ่ง อย่างไรก็ตาม เขาก็ได้หันกลับมาสู่ธุรกิจก่อสร้างอีกครั้งหนึ่งในครั้งนั้นเขาได้ซื้อ (take over) อาคารโรงแรม Sedona หนึ่งใน YKK Twin Tower ใน Marina Square ใกล้กับทะเลสาบ Inya และ Garden City ใน Mingaladon Township Nyo

ปี 2007 Zaykabar เปิด the Royal Mingaladon Golf and Country Club มีเนื้อที่รวม 1.1 ตารางกิโลเมตร และ 21-hole golf course ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ Mingaladon Garden City โครงการอสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัยชานเมืองอย่างกึ่ง

ปี 2008 Zaykabar เปิด Pyay Garden Condominium คอนโดมิเนียมขนาด 25 ชั้น ใน Yangon's Mayangone Township ซึ่งเป็นอาคารที่สูงที่สุดในพม่า นอกจากนี้ Zaykabar ยังเป็นเจ้าของโรงแรม Mya Yeik Nyo Royal HOTEL ในย่างกุ้ง และมีร้านอาหารขนาดใหญ่ชื่อ Karawiek อีกด้วย

ทั้งนี้ การได้รับโครงการจากรัฐเป็นส่วนสำคัญต่อการสร้างความมั่งคั่งของ Khin Shwe โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาทางเศรษฐกิจสร้างผลประโยชน์อย่างมากแก่ Khin Shwe ทั้งนี้โครงการดังกล่าวส่งผลให้ บริษัท Zaykabar ได้รับสิทธิ์ครอบครองที่ดินเป็นจำนวนมหาศาลสำหรับการดำเนินโครงการ ซึ่งที่ดินจำนวนดังกล่าวได้มาจากการเวนคืนภายใต้กฎหมายการได้มาซึ่งที่ดิน ปี 1963 (Land Acquisition Act) ที่เปิดให้รัฐบาลสามารถยึดคืนที่ดินจากชาวนาเพื่อดำเนินโครงการของรัฐได้ ซึ่ง Zaykabar เป็นบริษัทที่ได้รับสิทธิ์ดำเนินโครงการเป็นจำนวนมาก ในปี 1997 Zaykabar เข้ายึดครองที่ดินจำนวน 5,000 เอเคอร์ (20 ตารางกิโลเมตร) ใน Mingaladon Township (ชานเมืองย่างกุ้ง) สำหรับสร้าง Mingaladon Garden City ซึ่งประกอบด้วยเขตอุตสาหกรรม (Yangon Industrial Zone No. 4) อาคารสำนักงาน ห้างสรรพสินค้า บังกะโลที่ประกอบด้วยห้องพัก จำนวน 4,000 ห้อง และสนามกอล์ฟ (21-hole golf course) และในปี 2010 Zaykabar สามารถจัดหาที่ดินเพิ่มอีกจำนวน 845 เอเคอร์ (3.42 ตารางกิโลเมตร) จาก Shwenantha village ซึ่งชาวนาในบริเวณดังกล่าว กล่าวหาว่า Zaykabar บีบบังคับและหลอกลวงให้พวกเขาอมยกกรรมสิทธิ์ที่ดินให้โดยได้รับผลตอบแทนที่ไม่คุ้มค่า กล่าวคือ ชาวนาบางคนได้รับเงินเพียง 300,000 จ๊าด ในขณะที่ราคาที่ดินตามราคาตลาดมีมูลค่าสูงถึง 2 ล้านจ๊าดต่อเอเคอร์ นอกจากนี้ชาวนาบางคนอาจไม่ได้รับค่าชดเชยใดๆ เลย

3. การปรับตัวและธุรกิจหลังปี 2010

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปี 2010 Khin Shwe มีบทบาทมากขึ้นในด้านการเมือง เนื่องจากได้รับการเลือกตั้งเป็นสภานิติบัญญัติ ทางด้านธุรกิจบริษัทของเขาได้รับประโยชน์เป็นจำนวนมากจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และมีการขยายธุรกิจไปสู่กิจการที่หลากหลายมากขึ้นเช่นธุรกิจบันเทิง และสื่อสารมวลชน นอกจากนี้ Khin Shwe ยังให้ความสนใจงานด้านสังคมอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินซึ่งบริษัทของเขาได้รับมาจากนโยบายเวนคืนที่ดินเพื่อการดำเนินโครงการของรัฐยังคงดำรงอยู่โดยไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นทางการ ความเคลื่อนไหวทางด้านธุรกิจและด้านอื่นๆ ของ Khin Shwe หลังปี 2010 แสดงดังรายละเอียดต่อไปนี้

ทางด้านการดำเนินธุรกิจ Khin Shwe ได้รับประโยชน์เป็นจำนวนมากจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เช่น ในปี 2010 Zaykabar เป็นหนึ่งในบริษัทจำนวนไม่กี่รายที่ได้รับใบอนุญาตดำเนินกิจการสถานีน้ำมันจากการแปรรูปรัฐวิสาหกิจน้ำมันปิโตรเลียม นอกจากนี้ Khin Shwe ยังขยายธุรกิจให้หลากหลายมากขึ้น เช่น ในปี 2011 Zaykabar ดำเนินกิจการบันเทิง 2 แห่ง ในบริเวณ Kandawgyi Lake ของย่างกุ้ง ประกอบด้วย สนามเด็กเล่นกึ่งสวนสัตว์ และสถานที่จัดคอนเสิร์ตที่ Myaw Sin Kyun Island การดำเนินธุรกิจด้านการสื่อสารโดยการเป็นเจ้าของสถานีวิทยุ Cherry FM ซึ่งออกกระจายเสียงใน Taunggyi โดยส่งสัญญาณเสียงมาจากย่างกุ้ง ซึ่งสถานีวิทยุดังกล่าวนี้ควบคุมดูแลโดย Zay Zin Latt บุตรสาวของ Khin Shwe

ในการให้สัมภาษณ์ครั้งหนึ่งแก่สำนักข่าวเนชั่นของไทยต่อประเด็นการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ Khin Shwe กล่าวว่า การเปิดให้ทุนต่างชาติเข้าสู่ประเทศ ถือเป็นโอกาสที่ดี เนื่องจากพม่าต้องการเงินทุนในการพัฒนาเทคโนโลยี ประเทศไทยก้าวหน้ากว่าพม่าในเรื่องดังกล่าว และพม่าจำเป็นต้องเรียนรู้จากไทย และในฐานะนักธุรกิจ เขายินดีต้อนรับทุนจากต่างประเทศ นักธุรกิจไทยควรเข้าลงทุนในพม่า โดยเฉพาะในโครงการทำเรื่อน้ำลึก Dawei และควรสร้างถนนเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับ Dawei

สำหรับบทบาทในทางการเมือง Khin Shwe เป็นผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งจากพรรค Union Solidarity and Development Party (USDP) พรรคการเมืองที่หนุนหลังโดยทหาร ซึ่งเขาได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาสูงในช่วงปี 2011 และเป็นสมาชิกสภาล่างในช่วงปี 2013 โดยในขณะที่ทำงานในสภา Khin Shwe เป็นผู้ผลักดันในเรื่องการสร้างมาตรฐานของอัตราแลกเปลี่ยนของเงินจ๊าดกับเงินดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้เขายังผลักดันให้เกิดการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ และผลักดันกฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศด้วย หนึ่ง ในปี 2011 ขณะเป็นสมาชิกสภาสูง เขามีความคิดจะนำอาคารสำนักงานคณะรัฐมนตรีไปบูรณะเป็นโรงแรม แต่ปรากฏว่ามีเสียงคัดค้านจำนวนมากทั้งจากสื่อในพม่าและสื่อต่างประเทศ

ในด้านสังคม Khin Shwe มักแสดงให้เห็นผ่านสื่ออยู่บ่อยครั้ง ว่าเป็นผู้โอบอ้อมอารีและใช้ชีวิตโดยยึดหลักการของพุทธศาสนา ในแต่ละปี Khin Shwe บริจาคเงินแก่การกุศลเป็นจำนวนมาก ในปี 1988 เขาได้รับรางวัลทางศาสนาที่ชื่อ Thiri Thudhamma Manijotadhara สำหรับการทำกิจกรรมการกุศลและการบริจาคเงินเพื่อสร้างวัดจำนวน 3 แห่ง และเจดีย์จำนวน 6 แห่ง อีกทั้งในปี 2011 Zaykabar ได้ก่อตั้งมูลนิธิ Mya Yeik Nyo เพื่องานการกุศลด้านสุขภาพ การศึกษา และวัฒนธรรมอีกด้วย ซึ่งการทำบุญเป็นจำนวนมากดังกล่าว Khin Shwe กล่าวว่า ส่วนหนึ่งเพื่อให้สมกับที่เขาได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ด้านปรัชญาการบริหารจัดการธุรกิจ จากมหาวิทยาลัยวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา ในปี 1998 นอกจากนั้น เขาก็ยังได้รับปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ในสาขาเดียวกัน จากมหาวิทยาลัย Southern California สหรัฐอเมริกา ในปีเดียวกันนั้นอีกด้วย ทั้งนี้ในเรื่องใบปริญญา ดังกล่าว มีผู้ให้ข้อมูลว่า ได้สอบถามไปยังมหาวิทยาลัยทั้ง 2 แห่ง ว่าได้มอบปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์แก่ Khin Shwe จริงหรือไม่ แต่มหาวิทยาลัยทั้งสองปฏิเสธว่าไม่เคยมอบปริญญาดังกล่าวแก่ Khin Shwe การได้รับปริญญาดังกล่าวจึงยังคงเป็นที่สงสัยว่าเป็นจริงเพียงใด (ไม่ชัดเจนว่าแหล่งข่าวนี้ เชื่อถือได้เพียงใด หรือเป็นการใส่ร้าย Khin Shwe อย่างไรก็ตาม หากนี่เป็นความจริง แสดงว่า Khin Shwe หลอกลวง แต่ถ้าไม่จริง อย่างน้อยก็แสดงให้เห็นว่า Khin Shwe มีศัตรูที่ต้องการทำลายชื่อเสียงของเขา และหากพิจารณาจากข่าวเรื่องของการเข้าครอบครองที่ดินเพื่อการเพาะปลูกด้วยวิธีการโกง ชาวพม่าก็สะท้อนให้เห็นความขัดแย้งกับภาพลักษณ์ที่เขาพยายามสร้างให้เห็นว่า เขาเป็นผู้ใจบุญและการดำเนินธุรกิจโดยยึดหลักพระพุทธศาสนา: ผู้เขียน)

นอกเหนือจากนั้น Khin Shwe ยังเป็นผู้ให้การสนับสนุนกีฬาบางประเทศ ได้แก่ กีฬาขี่ม้าและยิงธนู ซึ่งเป็นกีฬาที่เขาชื่นชอบเป็นอย่างมาก และให้การสนับสนุนทางการเงินจนกลายเป็นกีฬาที่แข่งขันกันอย่างเป็นทางการของพม่าตั้งแต่ปี 1995

อย่างไรก็ตาม ปัญหาหนึ่งที่ Khin Shwe ยังคงต้องเผชิญคือปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดิน ซึ่ง Khin Shwe ถูกเรียกร้องให้คืนที่ดินที่เคยได้มาในยุครัฐบาลทหารแก่ชาวพม่า นำไปสู่การประท้วงและการเรียกร้องทางกฎหมายอยู่บ่อยครั้ง เช่น ในเดือนสิงหาคม 2011 เจ้าของที่ดินปลูกยางพารา จำนวน 150 คน จาก Kyaikmaraw Township ใน Mon State ก็ได้คัดค้านการยึดเอาที่ดินจำนวน 830 เอเคอร์ (3.4 ตารางกิโลเมตร) อย่างไม่เป็นธรรมโดย Zaykabar ซึ่งชาวพม่าได้รับเงินชดเชยเพียง 350,000 จ๊าดหรือบางรายไม่ได้รับเงินเลย ในขณะที่มูลค่าที่ดินตามราคาตลาดอยู่ที่ 800,000 ถึง 3 ล้านจ๊าดต่อเอเคอร์ ซึ่ง Zaykabar จะนำที่ดินดังกล่าวไปสร้างโรงงานปูนซีเมนต์มูลค่า 220 ล้านดอลลาร์สหรัฐ สามารถผลิตปูนซีเมนต์ได้สูงถึง 3,300 ตันต่อวัน ในกรณีนี้ Khin Shwe อ้างว่า การยึดที่ดินคืนดังกล่าว เป็นการยึดคืนที่ดินโดยรัฐเพื่อนำไปสร้างเป็นโรงงานอุตสาหกรรมของชาติ จึงไม่จำเป็นต้องมีการชดเชยค่าเวนคืน

แก่ชาวนา เขาอ้างว่าที่ดินดังกล่าว รัฐบาลทหารได้อนุญาตให้เขาสามารถยึดมันมาได้เพื่อใช้ดำเนินกิจการที่เป็นของรัฐ

ในปี 2012 Zaykabar ฝ่ายค้านคำสั่งของรัฐบาลให้ยุติการบีบบังคับเอาที่ดินเพื่อการเพาะปลูก หลังจากมีการรวมตัวกันของชาวนายื่นเอกสารต่อ Ministry of National Planning and Economic Development เพื่อจัดตั้งกลุ่มชาวนา (farming collective) ที่ชื่อว่า Shwe Wah Su Paung Nyi Nyar Company เพื่อเป็นองค์กรจัดตั้งสำหรับการรักษาสิทธิในการเพาะปลูกในที่ดินของตน จากนั้น ประมาณเดือนกรกฎาคม 2012 ชาวนารวมตัวกันคัดค้านการยึดทรัพย์สินที่มีการจ่ายเงินชดเชยอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่ง Khin Shwe ที่ในขณะนั้นมีฐานะเป็น Amyotha Hluttaw MP ปฏิเสธข้อเรียกร้องของกลุ่มชาวนาในการประชุมรัฐสภา เมื่อวันที่ 23 กรกฎาคม Zaykabar และได้ฟ้องหมิ่นประมาท Nay Myo Wai ประธานพรรค Peace and Diversity Party ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวแทนของชาวนา

ประเด็นการยึดคืนที่ดินโดยรัฐดังกล่าว เป็นประเด็นสำคัญที่มีการถกเถียงกันอย่างมากหลังจาก รัฐบาลทหารลดบทบาทลง มีการประท้วงและรวมตัวกันของกลุ่มชาวนาเจ้าของที่ดินที่ถูกรัฐบาลทหารยึดที่ดินไป ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า รัฐบาลพลเรือนควรให้คืนที่ดินทั้งหมดที่รัฐบาลทหารเคยยึดเอามาจากเจ้าของที่ดินเดิม และกฎหมายที่ดินเพื่อการเพาะปลูกปี 2012 (2012 farmland law) ก็ระบุว่า ต้องคืนที่ดินแก่เจ้าของเดิมในกรณีที่ที่ดินดังกล่าวไม่ถูกใช้ประโยชน์เกิน 6 เดือน ซึ่งมีผู้ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายดังกล่าว เช่น Pe Than สมาชิกสภานิติบัญญัติจากพรรค Rakhine Nationalities Development Party เชื่อว่า รัฐบาลควรคืนที่ดินทั้งหมดที่เคยยึดมาจากเจ้าของเดิม ไม่ใช่คืนให้เฉพาะที่ดินที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ เขา กล่าวถึง Khin Shwe ว่า “แม้ Khin Shwe จะมีเงินมากมายที่จะเข้าหาทหาร แต่นั่นเป็นอดีตไปแล้ว ไม่ว่าเขาได้ที่ดินมาโดยวิธีการใด ไม่ว่าเขาจะมีเอกสารยืนยันกรรมสิทธิ์ในที่ดินอย่างไร ประเด็นสำคัญคือ ต้องคืนที่ดินทั้งหมดแก่เจ้าของเดิม” อย่างไรก็ตาม Khin Shwe ก็ยืนยันว่าเขาควรได้ที่ดินดังกล่าวไว้ในครอบครอง หากจะมีการคืนที่ดินแก่ชาวนา ก็ควรคืนเฉพาะที่ดินที่ไม่ได้ลงทะเบียนเข้าร่วมโครงการตั้งแต่แรก และเขาจะฟ้องร้องรัฐบาลอีกด้วยหากจำไม่ได้เสียแล้วว่า รัฐบาลทหารเคยให้อนุญาตเขาสามารถยึดคืนที่ดินเพื่อดำเนินโครงการของรัฐ

ในประเด็นนี้ มีผู้ให้ข้อสังเกตว่า แม้แต่รัฐบาลพลเรือนเองก็ไม่มีความจริงใจที่จะคืนที่ดินแก่เจ้าของ จึงได้ปล่อยให้ประเด็นนี้เป็นวาระที่ถกเถียงกันอย่างยืดยาวในรัฐสภา เช่น Mi Myint Than สมาชิกรัฐสภาและสมาชิกกรรมาธิการสืบสวนเกี่ยวกับที่ดิน (land investigation committee) จากพรรค All Mon Region Democracy Party กล่าวว่า การมอบคืนที่ดินแก่เจ้าของถูกทำให้ยืดยาวมาเป็นเวลานาน เพราะทั้งฝ่ายทหารและรัฐบาลไม่ต้องการ/ไม่จริงใจที่จะคืนที่ดินแก่เจ้าของเดิม จึงปล่อยให้การถกเถียงในประเด็นดังกล่าวยืดเยื้อยาวนานอยู่ในรัฐสภา Mi Myint Than กล่าวว่า “Khin Shwe พุดอยู่

เรื่องเดียวคือเรื่องการปกป้องที่ดินของบริษัทของเขา แต่ไม่เคยพูดถึงการแก้ปัญหาในเรื่องการครอบครองที่ดิน”

ทั้งนี้ การยึดคืนที่ดินโดยรัฐ ถือเป็นเรื่องปกติภายใต้กฎหมายการได้มาซึ่งที่ดิน ปี 1963 (Land Acquisition Act) ในรัฐบาลทหาร ซึ่งถือว่าที่ดินทั้งหมดของประเทศเป็นสมบัติของชาติ รัฐสามารถยึดคืนได้เพื่อใช้สำหรับโครงการทางเศรษฐกิจ เขตอุตสาหกรรม ฐานทัพ หรือการขยายเมือง ภายใต้กฎหมายของทหารดังกล่าว ผู้ถูกยึดที่ดิน ไม่สามารถคัดค้านหรือออกมาต่อต้านใดๆ ได้ แต่หลังจากมีการปฏิรูปทางการเมือง ได้มีผู้ออกมาพูดในประเด็นนี้กันอย่างมากมาย ชาวนามีการรวมตัวเป็นองค์กรและออกมาเดินขบวนทั่วทั้งประเทศ และมีการยื่นข้อร้องเรียน/ฎีกา ไปถึง Then Sein เพื่อให้มีการมอบคืนที่ดิน แต่การดำเนินการที่เป็นชิ้นเป็นอันก็ยังไม่เกิดขึ้น

4. เครือข่ายธุรกิจในปัจจุบัน

Khin Shwe เป็นผู้ก่อตั้งและประธานบริษัท Zaykabar Co. Ltd ซึ่งเป็นบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ที่ใหญ่ที่สุดของพม่า ดำเนินธุรกิจหลัก คือการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เช่นการพัฒนาโครงการเพื่อที่อยู่อาศัย เขตเศรษฐกิจ โรงงานปูนซีเมนต์ และยังมีการลงทุนในธุรกิจอื่นเช่น การโรงแรม การเกษตร ธุรกิจบันเทิง ร้านอาหาร น้ำมันปิโตรเลียม โดยการดำเนินธุรกิจไม่มีการแยกกลุ่มบริษัทย่อย เพียงแต่มีการดำเนินโครงการในลักษณะต่างๆ ดังนี้

ประเภทธุรกิจ	บริษัท/โครงการ
สนามกอล์ฟ	- Royal Mingalardon Golf Course
การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์เพื่อที่อยู่อาศัย	- Mingaladon Garden City - Pyay Garden Condominium
โรงแรม	- Mya Yeik Nyo Royal HOTEL
บันเทิง (สวนสัตว์ สวนสนุกและสถานที่จัดคอนเสิร์ต)	- Karaweik Oo Yin Kabar - Myaw Sin Kyun Island
สื่อสารมวลชน	- Cherry FM
พลังงาน	- ดำเนินกิจการในนาม Toe Naing Mann
มูลนิธิ	- Mya Yeik Nyo Foundation

5.รายการอ้างอิง

- Burmesewithfakephds. [The Hall of Shame for Fake PhDs](http://burmesewithfakephds.blogspot.com/2011/11/hose1-zaykabar-fake-dr-khin-shwe-with.html). [online]. 2011. Available from: <http://burmesewithfakephds.blogspot.com/2011/11/hose1-zaykabar-fake-dr-khin-shwe-with.html> [2014, May 10]
- Irrawaddy. Tracking the Tycoons. [online]. 2008. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=14151&page=4 [2014, May 12]
- KhinOo Thar. Zay Kabar' Khin Shwe Faces Lawsuit. Irrawaddy. [online]. 2012. Available from: http://www2.irrawaddy.org/article.php?art_id=23054 [2014, July 5]
- Lawi Weng. Tensions Rise in Parliament Over Land Grab Cases. Irrawaddy. [online]. 2013. Available from: http://www.irrawaddy.org/z_rangoon/tensions-rise-in-parliament-over-land-grab-cases.html [2014, July 5]
- Myo Thein. Tourism chairman Khin Shwe calls Burmese media pessimistic. Mizzima. [online]. 2011. Available from: <http://mizzimaenglish.blogspot.com/2011/11/tourism-chairman-khin-shwe-calls.htm> [2014, May 10]
- Nation. Efficient system key to rise of Myanmar in era of openness. [online]. 2013. Available from: <http://www.nationmultimedia.com/business/Efficient-system-key-to-rise-of-Myanmar-in-era-of--30202680.html> [2014, May 10]
- Nationaldevelop. Zaykabar. [online]. 2011. Available from: <http://www.nationaldevelop.com/zaykabar.htm> [2014, July 5]
- Onravee Tangmeesang. Honesty, sincerity key to business success. [online]. 2013. Available from: <http://www.nationmultimedia.com/business/Honesty-sincerity-key-to-business-success-30202619.html> [2014, May 12]
- [Peter Church](#). Added Value - The Life Stories of Leading South East Asian Business People. Marmeli, [online]. 1999. Available from: http://www.afgventuregroup.com/publications/addedvalueaseasia_myanmar_extracts.php [2014, May 12]

ประวัติผู้วิจัย

นายณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์ (หัวหน้าโครงการ)

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายณัฐพล ตันตระกูลทรัพย์

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr.Nattapon Tantragoonsab

เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3520100490352

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิจัย ประจำสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาคารประชาธิปไตย – ไร่ไพพรรณี ชั้น 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-7461 / 02-218-7459

E-mail nuttaponir@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

เชี่ยวชาญด้านเศรษฐศาสตร์การเมืองของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และสาขาพม่าศึกษา

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ชื่องานวิจัย	สถานภาพในโครงการ	สถานะโครงการ
การพัฒนาอุตสาหกรรมเอทานอล และไบโอดีเซล ร่วมระหว่างไทยกับประเทศกัมพูชา ในฐานะฐาน พลังงานทางเลือกของภูมิภาค	นักวิจัย	แล้วเสร็จ
มุมมอง การรับรู้ และความเข้าใจของกลุ่มผู้มีส่วน ได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของประเทศเพื่อน บ้านที่มีต่อไทย	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ

บทบาทของกองทัพบกไทยกับการจัดการความมั่นคงและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ: กรณีศึกษาชายแดนไทย-พม่า	นักวิจัย	แล้วเสร็จ
โครงการที่ปรึกษาเพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม และสหภาพพม่า	ผู้ประสานงานโครงการ	แล้วเสร็จ
โครงการศึกษาผลกระทบและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือจาก สปป. เส้นทางเชียงราย-คูนหมิง-หลวงน้ำทา (R3) และ เส้นทางตราด/เกาะกง-สเรอียมเบิล (R48)	ผู้ช่วยผู้จัดการ โครงการ/นักวิจัย	แล้วเสร็จ
ศึกษาภาพความขัดแย้งการเมืองไทยในสายตาประเทศเพื่อนบ้าน: กรณีศึกษาสือพม่า	นักวิจัย	แล้วเสร็จ
Cross Border Economic Relations in the Greater Mekong Sub-region (GMS): Impacts and Implications	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
การศึกษาส่วนบุคคล เรื่องบทบาทภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาเศรษฐกิจเมืองชายแดน: กรณีศึกษา อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย	นักวิจัย	แล้วเสร็จ

นางขนิษฐา คันธะวิชัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางขนิษฐา คันธะวิชัย

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mrs.Khanidtha Kanthavichai

เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3100201401626

ตำแหน่งปัจจุบัน นักวิจัย ประจำสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาคารประชาธิปไตย – ไร่ไพพรรณี ชั้น 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-7461 / 02-218-7459

E-mail khanidtha.k@chula.ac.th

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนามนุษย์และสังคม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (มานุษยวิทยา)(เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยศิลปากร

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

เชี่ยวชาญด้านกลุ่มชาติพันธุ์และการพัฒนาในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและการเมืองเศรษฐกิจลาว
ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ชื่องานวิจัย	สถานภาพในโครงการ	สถานะโครงการ
มุมมอง การรับรู้ และความเข้าใจของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของประเทศเพื่อนบ้านที่มีต่อไทย	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
โครงการที่ปรึกษาเพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม และสหภาพพม่า	ผู้ประสานงานโครงการ	แล้วเสร็จ
โครงการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนากลยุทธ์ความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
การศึกษาส่วนบุคคล เรื่องศักยภาพและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในแผนพัฒนาจังหวัดมุกดาหารที่เกี่ยวข้องกับสะพานมิตรภาพ 2	นักวิจัย	แล้วเสร็จ
การศึกษาส่วนบุคคล เรื่องการปรับตัวทางเศรษฐกิจและสังคมของสตรีชาวเมียน ในรัฐวอชิงตัน สหรัฐอเมริกา	นักวิจัย	แล้วเสร็จ

นางสาวณัฐชนิชา ตั้งวีรัตน์กร

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวณัฐชนิชา ตั้งวีรัตน์กร

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Ms. NatnichaTuangvirutkorn

เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 4100200105606

ตำแหน่งปัจจุบัน เจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตรเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาคารประชาธิปไตย – ไร่ไพพรรณี ชั้น 7 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330

โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-7461 / 02-218-7459

E-mail nicha.tuang@gmail.com

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนามนุษย์และสังคม) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารรัฐกิจ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

การจัดการภาครัฐ การท่องเที่ยว และเวียดนามศึกษา

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ชื่องานวิจัย	สถานภาพในโครงการ	สถานะโครงการ
มุมมอง การรับรู้ และความเข้าใจของกลุ่มผู้มี ส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ของประเทศ เพื่อนบ้านที่มีต่อไทย	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
โครงการที่ปรึกษาเพื่อส่งเสริมการลงทุนใน ประเทศ สปป.ลาว เวียดนาม และสหภาพ พม่า	ผู้ประสานงานโครงการ	แล้วเสร็จ
โครงการศึกษาวิจัย เรื่อง สิทธิ หน้าที่ กับ บทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาประเทศ	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
การวิจัยเพื่อถอดบทเรียนโครงการธนาคาร ขยะรีไซเคิลในโรงเรียน นำเสนอ กรมส่งเสริม คุณภาพสิ่งแวดล้อม	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
การศึกษาส่วนบุคคล เรื่องบทบาทของภาครัฐ และภาคเอกชนในการพัฒนาการท่องเที่ยว ของจังหวัดมุกดาหาร	นักวิจัย	แล้วเสร็จ
การศึกษาการพัฒนาเทคโนโลยีและกำลังคน เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของ อุตสาหกรรมไทย	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ

นายสาทร ศรีเกตุ

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นายสาทร ศรีเกตุ

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Sathorn Srigate

เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3920400313860

ตำแหน่งปัจจุบัน นักศึกษาปริญญาเอก สาขารัฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หน่วยงาน คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ถนนพญาไท กรุงเทพฯ 10330
 โทรศัพท์/โทรสาร 02-218-7461 / 02-218-7459
 E-mail sriget_st@yahoo.com

ประวัติการศึกษา

- รัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศาสตร์การเมืองการปกครอง คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

เศรษฐศาสตร์การเมือง บทบาทสื่อในวัฒนธรรมและการเมือง

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ชื่องานวิจัย	สถานภาพในโครงการ	สถานะโครงการ
โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2554 กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	นักวิจัย	อยู่ระหว่างดำเนินการ
โครงการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2554 กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช	นักวิจัย	แล้วเสร็จ
โครงการเอกสารแนวทาง กลไก การนำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ	ผู้ช่วยนักวิจัย	แล้วเสร็จ
การศึกษาส่วนบุคคล เรื่องเศรษฐกิจการเมือง ในกระบวนการผลิตเพลงลูกทุ่งไทย	นักวิจัย	แล้วเสร็จ